

GÜLDEN BÜLBÜLLERE

Aşk₃ ve
mahviyet

Gülden Bülbüllere

AŞK VE MAHVİYET

Derleyen
Mehmet Ali Demirci

Dizgi-Kapak
ARTasarım

Baskı yılı ve yeri
2015-Ankara

ISBN
978-9944-0746-3-6

Tasavvuf Sabbetleri 7

TAKDİM

“Aşkın sonu mahviyettir” sözü gönüller sultanı efendimin bu konuda sunacağımız sohbetlerinin açılış cümlesidir. Kâinatın yaratılış gayesi, insanın tekâmül serüveni ve nihayetinde sonsuz seyir hali bu iki sihirli kelime ile açıklanabilir: Aşk ve Mahviyet. Bu kelimelerde bir sıralama olduğu aşikârdır. Önce “çok sevmek” olan aşk’a duçar olmanın hikmetinin, Cenabı Hakk’ın kâinatı yaratma sebebi olarak Peygamber Efendimize “Sana olan muhabbetimden tüm âlemleri yarattım.” demesi gösterilebilir. Bununla kelimeyi tevhitte bulunan “Muhammedin Resullullah” lafzının neticeye ulaşmada Aşk’ın bir başlangıç olduğuna işaret etmektedir. Mahviyet ise yine kelimeyi tevhidin “Lailahe illallah” lafzının zuhura gelmesi için gereken bir kemalat halî, sonucudur. Bu halin makam olması durumunda insanın gönlünde ve yaşantısında yaratandan başka hiçbir ilah kalmamış olacaktır. Hâsılı Peygamberi sevmeden, onun varislerini sevmeden, aşık olmadan, yanmadan Allah’ı tek ilah olarak zuhura getiren hiçlik haliyle kulluk makamına ulaşılması mümkün değildir. Bu nedenle kelimeyi tevhide “Aşk ve Mahviyet” yönüyle bakmak insana gizli hazinenin keşfi ve nihai hedefe ulaşmasında bir yol gösterecektir.

Kâinatın yaratılmasından günümüze kadar tüm zamanlarda ve özellikle lafiz ve dış kalıp olarak da olsa İslam’ın yaşanmadığı ve maddiyatın insanları hayvani sıfatlara dönüştürdüğü günümüzde tasavvufî yaşam, insanlığın tek kurtuluş yolu olmaktadır. Bu yolların nasipli yolcularının seyri sülûkunda “Aşk ve Mahviyet” başlıca ana kilometre taşlarıdır. Nakşibendîlik kutlu yolunun başlangıcının “Muhalefetül Heva” yerine “Muhabbetül Mevla” olması hedefe ulaşmadaki hızını ve gücünü göstermektedir.

Bu yolun başlangıcında müride bir muhabbet/aşk verilmektedir, varisi enbiyaya olan bu muhabbet muhafaza edilerek artırılmasıyla mürit kabiliyetine göre terakki ederek fani/yok olmakta, nihayetinde Mahviyete ve bekaya ulaşmaktadır. Sonuç olarak bu yolda talibin dünya hayatında Allah’tan gelen ruhunun Allah’a ulaşmasıyla, kelimeyi tevhidin hakikatini yaşamış olmaktadır. Dolayısıyla bu makam ile kelimeyi şahadetteki “Eşhedüen lailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resülühü” sözündeki şahitliği de kendi üzerinde yaşayarak ispatlamış olmaktadır.

Bu eserde Gönüller Sultanı Abdurrahim Reyhan Erzincanî Efendim hazretlerinin Gülден Bülbüllere 1-2-3-4 ve Teveccüh Sohbetleri kitaplarında bulunan mübarek sohbetleri arasında “Aşk ve Mahviyet” konusu üzerine ikram buyurduğu kelimelerin derlemesi yapılmıştır.

Konu bütünlüklerinde olan noksanlarımızı tamam eyleyeceklerini umut eder, dualarınızı bekleriz.

M.Ali Demirci

Ocak 2015

İÇİNDEKİLER

Gülden Bülbüllere 1-1	1
Gülden Bülbüllere 1-2	11
Gülden Bülbüllere 1-3	15
Gülden Bülbüllere 1-4	18
Gülden Bülbüllere 1-5	19
Gülden Bülbüllere 2-1	22
Gülden Bülbüllere 2-2	24
Gülden Bülbüllere 2-3	29
Gülden Bülbüllere 2-4	32
Gülden Bülbüllere 2-5	34
Gülden Bülbüllere 2-6	35
Gülden Bülbüllere 2-7	36
Gülden Bülbüllere 2-8	43
Gülden Bülbüllere 2-9	45
Gülden Bülbüllere 2-10	50
Gülden Bülbüllere 2-11	53
Gülden Bülbüllere 3-1	56
Gülden Bülbüllere 3-2	60
Gülden Bülbüllere 3-3	63
Gülden Bülbüllere 3-4	66
Gülden Bülbüllere 3-5	70
Gülden Bülbüllere 3-6	76
Gülden Bülbüllere 3-7	81
Gülden Bülbüllere 3-8	83
Gülden Bülbüllere 3-9	85
Gülden Bülbüllere 3-10	87
Gülden Bülbüllere 3-11	89
Gülden Bülbüllere 3-12	91
Gülden Bülbüllere 3-13	94

Gülden Bülbüllere 4-1	95
Gülden Bülbüllere 4-2	98
Gülden Bülbüllere 4-3	106
Gülden Bülbüllere 4-4	108
Gülden Bülbüllere 4-5	116
Gülden Bülbüllere 4-6	120
Gülden Bülbüllere 4-7	133
Gülden Bülbüllere 4-8	142
Gülden Bülbüllere 4-9	145
Gülden Bülbüllere 4-10	155
Gülden Bülbüllere 4-11	162
Gülden Bülbüllere 4-12	168
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-1	173
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-2	176
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-3	183
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-4	186
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-5	190
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-6	199
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-7	211
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-8	213
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-9	220
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-10	226
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-11	229
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-12	233
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-13	234
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-14	243
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-15	252
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-16	265
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-17	270
Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-18	273

Gülden Bülbüllere 1-1

Allah arzunuza ulaştırın. Allah niyetinizi halis etsin, niyetinizin neticesine ulaştırın, ameller niyete bağlıdır. Allah'ın emirleri insanlara amel oluyor. İşte Allah'ın emri:

"Allah için birbirinizi sevin, Allah için bir araya gelin."

Kelâm-ı kibârda şöyle geçer:

Gelin ey yâr-ı sâdıklar

Bu meydân-ı muhabbettir

Bütün cem olsun âşıklar

Bu meydân-ı muhabbettir

Şefîmiz Muhammed'dir

"Her kim ki düşmedi ayağa, çıkmadı başa."

Her kim ki ayaklar altında çiğnenmedi, başa tac olamaz; bu da tarîkatın tevazu sıfatıdır. Cenabı Hak buyuruyor ki:

"Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz."

Alçalmaktan maksat, tevazu. İnsanların türap olması lâzım. Ayaklar altında çiğnenmesi lâzım. Her kim ki düşmedi ayağa, her kim ki ayaklar altında çiğnenmedi, başa tac olamaz.

"Payine yüz süremedim ne çare"

Bir de bir kelâm daha:

"Her kim ki payine yüz sürdü, etti sebatı, ol buldu necatı."

Yüzümüz meşâyihimizin ayağının altında. Aslında bütün insanların ayağının altında olması lâzım, derviş olmak için. Dervişlik büyük bir makamdır. Derviş olmak için bütün insanlara yüzünü çiğnetmesi lâzım. Gerçekten çiğnetecek değil. Yani herkesten kendisini aşağı görsün. Yüzünü herkesin ayağının altına koysun, dervişlik sıfatı buymuş.

Dervişlik sıfatı şuymuş ki: Yüzüne silleyi vuranla ağzına şekeri veren bir olacak. Seni birisi sevdi, okşadı, ağzına tatlı bir şey verdi. Birisi de geldi vurdu. İkisi de bir olacak. Böyle olursa ki derviş olabilesin.

Öbürü beni sevdi diye ona iyi diyeceksin, ama diğeri dövdü diye ona kötü demeyeceksin.

*Gelin dergâha dervişler
Kılalım zevk ü cümbüşler
Hüdâ'nındır kamû işler
Bu meydan-ı muhabbettir
Şefîmiz Muhammed'dir*

Mürit daha müptedi âleminde. Varlığından kurtulamamış. Varlığından kurtulsa zaten müritlikten meşâyihliğe geçiyor. Zaten biliyorum demekle ne oluyor insanların ilmi, ameli ne oluyor? Perdeliyor.

Kelam-ı kibarda geçer :

*Bu gaflet uykusundan kalk kamu bildiklerin bırak
Cihana bir güzelce bak gelen durmaz gider yâ Hu*

Senin bildiklerini bırak. Ne kadar olsa mürit irâde sahibi. Yani daha kendi varlığında. Bildiklerini unutamamış atamamış. Veliler atmışlardır. Bilgilerini atmışlardır. Çünkü onların bilgisi Hak'tan oluyor. Kendilerinden değil, kendi bilgilerini atmışlar. Cenabı Hakk'ın bilgisi tecelli etmiş. Demiyor mu Cenabı Hak:

"Konuşan dili biz oluruz."

Ledünni ilmi budur, kalp ilmi budur. Tasavvuf ilmi budur. Dervişlik büyük bir sıfattır. Yüzüne silleyi vuranla ağzına helvayı veren bir olmuşsa dervîştir. Dervîşlik bir elenmiş topraktır. İnce elenmiş toprak. Buna biraz da su ilave edince, o kadar güzel yumuşak bir toprak olur ki ona basan ayak incinmez. Ayağına toz da konmaz. Dervîşliğin bir sıfatı da bu.

Evet ama nasıl dervîş olur insan?

*Oldum vatanımdan cüdâ
Görün beni aşk neyledi
Yaktı bizî aşk-ı Hüda
Görün beni aşk neyledi
Âbiri dervîş eyledi*

Demek ki aşk-ı ilahî bir insanı yakıyorsa varlığından kurtuluyorsa dervîş olabiliyor. Bizde aşk var ama, bizdeki aşk cüz'îdir. Aşk bizde kemâle ulaşmamış. Aşkın henüz hakikatine ulaşmamışız. Aşkın daha mecazındayız. Ne için mecazındayız? Ne zaman ki aşk bizi ihata ederse, yediğimizden haberimiz olmaz, içtiğimizden haberimiz olmaz, nerede olduğumuzu bilmeyiz, o zaman hakikatine ulaşıyoruz.

İlâhî bir aşk ver bana

Kandallığım bilmeyeyim

Ya Rabbi öyle bir aşk ver bana ki ben nerede olduğumu bilmeyeyim. Kim olduğumu bilmeyeyim, ama bu aşkla insanlar mecazdan hakikate geçiyor. Mecaz olan aşk büyüte büyüte hakikate ulaştırıyor. Bütün aşkı elde ediyor. Böyle söylerken yanlış anlaşılmasın. Aşkın bütünü Allah'tır. Sonra Resulullah'a, sonra insanlara paylaştırılmıştır. İnsan Allah'ı ne kadar severse sevsin Hz. Resulullah kadar sevemez. Allah da Resulullah'ı çok sevmiş. Demek ki Allah'ın Resulullah'ı sevdiği kadar da Resulullah Allah'ı sevemez. Neden? Çünkü Habibim: "Ben seni muhabbetimden, sevdiğimden yarattım" buyuruyor. Cenabı Hak, sevgisinden, muhabbetinden yaratmışsa demek ki Allah'ta olan muhabbet, Resulullah'ta olan muhabbetten daha çok. Onun için buyuruyor:

Muhabbetten yarattı Ol Habibi Hazret-i Mennân

Değil kim Ol Muhammed Hazret-i Mevlâ'da yangın var

Bu yangın, muhabbet yangını. Yoksa Allah'ta yangın olur mu? Haşa estağfirullah. Hz. Allah'ta bir sevgi var. Sevgi var ki evvela sevmiş istemiş ve kendi muhabbetinden Habibini yaratmış. Bütün mevcudatı da Peygamber Efendimizin nurundan yaratmış. Bizde de bir muhabbet var. Cüz'isi var, küllisi var. Hz. Resulün muhabbeti mi bizde oluşacak? Olmaz. Allah'ın muhabbeti mi bizde oluşacak? Olmaz. Allah'ın ilmimi bizde tecelli edecek? Etmez. Resulullah'ın ilmi mi bizde olacak? Olmaz. Hz. Allah'ın adaleti mi? Hayır. Cenabı Hak ne vermiştir insanlara? Cüz'iyi vermiştir. Ama insanlar cüz'iden külliye ulaşabiliyorlar mı? Ulaşıyorlar. İşte insanların kalbinde olan cüz'i muhabbet, cüz'i ilim, cüz'i akıl. Bunlar ne oluyor? Büyüyor, çoğalıyor. İnsanların sa'yı gayreti ile büyüyor, çoğalıyorlar. Kalbinde olan bir cüz'i muhabbet. Baş parmağın kalınlığında olan feyz-i ilahî müridin

kalbine geliyor. Nerden geliyor? Şeyh Efendisinin iki kaşının ortasından geliyor. Buna inanın. Zaten Cenabı Hak ne buyuruyor?

"Kulum beni sev, sevdiklerimi sev."

Bu bunu ifade ediyor ve buna işaretler. Bir Evliyaullah'ı seviyoruz. Bu sevgi bize görünüyor mu? Görünmüyor. Nerede bu sevgi? Kalbimizde. Ama bunun da bir cismi var. Onun da bir vücudu var. Cismi olmayan şey asla söylenmez. Akla gelmez.

Maddiyat: Zâhirde cisim gösteren şeyler.

Maneviyat: Cisim göstermeyen varlıklar.

Bizim de cesedimiz maddiyattır. Cisim gösterdiği için cesedimizde olan gözlerimiz, kulaklarımız, dilimiz, birer maddiyattır. Bunlar mecazdır.

Bunların hakikati var mı? Var. Nerede bunların hakikati? İnsanların kalbinde. Hakikate ulaşıncı, insanların kalbindeki hakikat gözü açılıyor. Her şeyin hakikati insanların kalbinde. Hakikate ulaşıncı kalbindeki kalp dili de açılıyor, manevî dil de açılıyor. Manevî kulağı da açılıyor. Manevî göz, manevî kulak, manevî akıl, manevî el. Bunlar var ama görünmüyor. Bunlar nerede? İnsanların kalbindedir.

Hakikatsiz andelbin zârına

Goncasını seven bakmaz hârına

Yandır bu Salih'i aşkın nârına

O narın nurundan abad et meni

İşte burada bir hakikat var. Ne dedi orada:

Hakikatsiz andelbin zârına

Andelip: Bülbül.

Bülbülün güle karşı bir ahu zarı var ya onu tenkit ediyor âşık. Niye? Eğer bülbülün güle karşı ahu zarı hakiki olsaydı. Gül nerede bitiyor? Bir çalıda bitiyor. Yıl boyunca o çalıyı beklerdi. Niye gülün açtığı zamanda geliyor da bağırıp çağırıyor ve gül solduğu zaman yüz çevirip gidiyor? Bunu gören âşık, onu tenkit ediyor.

Yandır bu Salih'i aşkın nârına.

Salih: Amel işleyen. Bütün tasavvuf ehline söylenmiş.

Aşkın nârına denilince: Aşk da yakıcı bir maddedir. Ama insanların cesedini yakmaz.

Ateş neyi yakar? Cisimleri yakar. Bizim de kalbimizde cisimler var. Kalbimizdeki cisimleri yakar. Kalbimizi yakmaz ama. Kalbimizdeki cisimleri yakınca ne yapar? Nimetimize malik oluruz. Ayrıktan kurtuluruz. Dertlerimizden kurtuluruz, noksan sıfatımızdan kurtuluruz. Niye? Bizi rencide eden varlığımızdır, benliğimizdir.

Yandır bu Salîb'i aşkın nârına

O nârın nurunda abad et meni

Burada neyi ifade etmek istiyor? Bak, İbrahim Aleyhisselâmı Cenabı Hak ateşe attırdı, ama ateşin nârından kurtardı. Niye yakmadı? O kendisini Allah'a teslim etti. Biz teslim edemiyoruz. Bu, sözle olmaz.

Yüzü nakş-ı hayal imiş

Özü başka bir hâl imiş

Bilen ebli kemâl imiş

.....

Yüzü nakş-ı hayal imiş

Râbitayı hayal ediyor. Neyini? Yüzünü, zâhirdeki cesedini. Zâhir yüzünü hayal ediyor, zâhirdeki yüzüne râbîta yapıyor. İşte nefsi ancak bu râbîta ıslah ediyor. Bu ıslahla anasır-ı zıddiyet değişiyor. Ruhu da nefsin esaretinden kurtulmuş oluyor. Yani diyelim ki bir mazlum çocuk var. Yetim bir çocuk var. Buna birisi zulmediyor, eziyor. Buna acıyan birisi ne yapıyor? Bu çocuğu sen niye eziyorsun diyor. Eğer bunu yedirmek, giydirmek, beslemek zor geliyorsa ver de götürayim, büyütüyim diyor.

İyilikle veya zorla o çocuğu onun elinden alıyor. Ona göstermeden o çocuğu büyütüyor. İşte senin düşmanın hadi git, git kozunu onunla pay et! O zaman ruh güçlendi. Nefse gücü yetiyor artık. Bu ne ile oluyor? Evliyaullah'ın manevî gücü, manevî kuvveti ile oluyor. Evliyaullah'ın zâhiri, müridin zâhirini ihata etmiş. Nefsini ihata etmiş. Zâhir râbîta nuru taşıyor. Evliyaullah'ın velayet nuru var. Bâtını var, müridini ihata etmiş. Zâhiri ile nefsi terbiye ediyor, maneviyatı ile ruha eğitim yaptırıyor. Ruhu besliyor, büyütüyor, tahsil yaptırıyor. Ne

zaman ki ruh nefsi yenmeye bir güç sahibi olursa, o zaman inkılâp yapıyor.

Ama bu inkılâp nerede olur? Ne zaman olur? İnsanlarda 79 ahlâkı zemime var. 79 ahlâkı hamide var. Ahlâkı zemime kötü huylardır. Bunlar vücuttan gitmedikten sonra, 79 ahlâkı hamide bunların yerine gelemez. Bunların her birisi bir teşkilâttır. 79 ahlâkı hamideler ahlâkı zemimelerin altında. Her bir ahlâkı zemime gidince, ahlâkı hamide çıkıyor. Mesela diyelim ki teyp kara bir cisim. Bunun altında ne var? Beyaz bir cisim. Teyp alınca beyaz bir cisim ortaya çıkıyor. Bunu da Cenabı Hak öyle halk etmiş. Noksan sıfatımızı ikmâl etmek, şeriatla, tarikatla oluyor. Şeriatla hayvanî sıfattan beşerî sığata geçiyor, Tarikatla da beşerî sıfattan melekî sığata geçiyoruz.

İnsan ne zaman bu 79 ahlâkı zemimelerin hepsini atarsa altında 79 ahlâkı hamideler çıkıyor. Güzel ahlâklar çıkıyor meydana. O zaman insan beşerî sığata geçer. Ama bir insan hayvanî sıfattan beşerî sığata geçmiş. Onda ahlâkı zemime de vardır. Ahlâkı hamide de vardır. Ahlâkı zemimelerin hepsini atmamış, ahlâkı hamidelerin hepsini elde etmemiş. Ama her şey ekseriyete tâbidir. Bir insanda onun için, nefsi-i emmare, nefsi-i levvame, nefsi-i mülhime, nefsi-i mutmainne var.

Nefsi-i emmarede bütün ahlâkı zemimeler var. Hiçbir ahlâkı hamide yok orada. Küfür sıfatı nefsi emmare. Hayvan sıfatı. İşte nefsi-i emmareden geçmek için, küfür sıfatından kurtulmak için, şeriatımız olacak, ibadetlerimiz olacak. Namazı, abdesti, her ibadeti olacak. Allah'ın emirleri işlenecek. Günah-ı kebaîrlerden kurtulacak ki nefsi-i emmarelerden kurtulmuş olsun.

Nefsi-i emmarelerde zaten cihat yoktur. Cihad zaten levvamede başlıyor. Bir insan içki içiyor, kumar oynuyor, hırsızlık yapıyor, adam öldürüyor. İbadet yok. Günah, sevap bilmiyor. Haram, helal bilmiyor. Bunda cihad var mı? Yok. Cihad levvamededir. Levvameye geçer ama levvame ile emmarenin bir merbudiyeti var. Diyelim ki bir müslüman, bir gayri müslim ile komşu olmuş. Bitişik komşularda komşuluğun çok iyi olması lâzım ki, o gayri müslim olana ondan bir şey bulaşsın, o küfürden uzaklaşsın. Levvameye geçmiş ama levvamede cihad da çok büyüktür. Müridin en çetin hali levvamede, en çetin cihadı levvamededir. Çünkü küfüre yakınlığı var. Emmareye yakınlığı vardır, levvameden mülhimeye doğru küfürden uzaklaşıyor. Fakat

mülhimede tamamen noksan sıfatından kurtulamamıştır. Beraat etmemiştir. Ta ki nefsi mutmainneliğe geçinceye kadar.

İnsanlar meşâyihisiz tarikatsız nefsi mutmainneliğe geçemez.

Nefs-i emmâre: Nefs-i emmarede 79 ahlâkı zemime dolu. Nefs-i levvâmeye geçince yarıya düştü. Ahlâkı zemimelerin bir kısmını atmış oluyor, ahlâkı zemimleri azaltmış oluyor. Her bir ahlâkı zemime gidince yerine ahlâkı hamide, her bir çirkin ahlâk gidince yerine güzel ahlâk geliyor. Ne zaman ki 40 tane ahlâkı hamide oluyorsa, yarıdan bir fazla ekseriyet bir tarafa geçiyor. O zaman ruh inkılâp yapabiliyor. Nefsi aşılanıyormuş. O zaman ne oluyor? Yine nefis ölmez. Ancak 79 ahlâkı hamideyi elde eden bir insan yani bu cesedi nefisten kurtarıp ruha teslim etmek için inkılâp yapan insan ne oluyor o zaman?

"Mûtû kable entemûtû" sırrına mazhar oluyor ki noksan sıfatlardan beraat ediyor. Noksan sıfatlardan, kemâl sıfatlara geçiyor. Zaten noksan sıfatlardan kemal sıfatlara geçiyorsa o zaman "Mûtû kable entemûtû" sırrına mazhar oluyor. Halbuki nefis ölmez. Bir peygamberin de nefsi vardır. O da beşer, o da bir kul. Yemesi var. Peygamberler yerlermiş, içerlermiş, uyurlarmış, hasta olurlarmış. Velilerde de bu var, insanlarda da bu var. Demek ki nefis ölmüyor.

Onların nefisleri ne olmuş? İslah olmuş. Nefisleri islah olmuş. Nefis anasır-ı zıddiyettir. Anasır-ı zıddiyet değişmiş. Ceset var ya, dört maddeden yapılan ceset. Su, ateş, toprak, hava bunlar değişiyor. Bunların hammaddeleri has maddeye dönüşüyor. Hammaddeden, has maddeye dönmek için şeriat, tarikat, hakikat var. Şeriatsız, tarikatsız bir insan hakikate geçemez. Tarikattan hakikate geçince bir insan, bu hammaddeleri atıyor, veyahutda bu hammaddeleri, çeviriyor has maddeye. Bakın:

Bilinmez âlemin sırrı nihândır

Dört şâbın hükmiyle döner cibandır

Ârif olanlara özge seyrândır

Kâmile her eşya olmuş bir evrâd

Evrat: Zikir. Bu kelâm buyrulmuş "Bilinmez âlemin sırrı nihandır." Nedir bu? Vücudumuzun sırrına aklımız ermiyor. Ruhumuzu bilemiyoruz. Ruhumuz var. İnkâr edebilir miyiz? İnsanın hayatı

ruhtadır. İnsanın hayatı gidiyor. Hayat demek: Bu dünyadaki beşeriyeti, yaşantısı. Bu gidiyor. Anasır-ı zıddiyet değişiyor.

Nedir anasır-ı zıddiyet?

Vücudumuzdaki dört madde. Anasır-ı zıddiyet değişmediği müddetçe, bunların çok büyük zararları var.

Ateş: Bizi kavgaya, nizaya sevk ediyor, onun zararı bu.

Su: Bizi, sürüklüyor. Yani bir sebat yok. Yok o tarafa, yok bu tarafa kayıyor. Halbuki insanlara sebat lâzım.

Her kim ki pâyına yüz sürdü etti sebatı, ol buldu necâti.

Bu ancak meşâyihle intisapla olur, demek ki su bizi kaydırıyor. Zâhirde de böyle. Bir kimse senin aleyhinde bir şey konuşsun, hemen onunla dostluğun bozulur. Bu defa düşman olursun.

Hava: Senin vücudunda olan hava sana benlik getiriyor. Kendini dağlardan yüksek görüyorsun.

Toprak: Senin vücudunda bir de toprak var. O da sana tembellik veriyor. Amelini işleyemiyorsun. Bunların görevleri budur. Nasıl ki dabak ham deriyi aldığı zaman, hem de pis hayvanın derisini, affedersiniz merkebin, ayının, kurdun, tilkinin... Ne kadar pis hayvan derisi varsa hepsini alır, kabul eder. Temiz hale getirir. Onu bırakalım. Herhangi bir hayvanın dabak görmemiş derisinde bir sertlik vardır. Onda bir çirkinlik vardır değil mi? Kötü bir rengi de var. Hem çirkin, hem sert. Hem de pis. Ama dabağa girince ne oluyor? Pislği de gidiyor, sertliği de gidiyor. Çirkinliği de gidiyor. Sonra kullanılır hale geliyor. Ama bu deri dabak görmeseydi nasıldı? Pis bir deriydi. Yahut da çirkin bir şeydi. Ne oldu burada? İnsanların anasır-ı zıddiyeti değişince dabak görmüş deri gibi olur. Onun pislği gider. Sertliği gider. Çirkinliği gider.

Ama bu dört anasır herkeste vardır. Bazı insanın ateşi daha galipse o hükmünü yürütüyor. Yani bir insan hem kavgacı, hem teşvikçi, hem de benlikli olamaz. Ama bir insanda bu dört maddenin hangisi galipse mesela ateşi daha galipse, o hükmünü yürütüyor. Kavgacı oluyor, cinayet işliyor, adam öldürüyor. Ötekinin suyu galipse teşvikçi oluyor. Kim ne derse onun sözüne kayıyor. Ama hak, ama batıl, evet ondan ekseri batıla gider. Havası galipse onda da benlik vardır. O da hiç kimseyi beğenmez. Kendisini herkesten yüksek görür. Kimisinin de

toprağı galip olur. Tembel olur, battal. Kur'an-ı Kerim'de geçiyor. Cenabı Hak battalları sevmiyor. Bu tembellik maddi tembellik değil. Çok iş görür. Çok çalışır ama ameli olmaz. Bu, o tembelliktir. Onun tembelliği galiptir. Amel tembelliği var. Ama bunlar değişince ne oluyor?

Bunlar olunca hayvânî sıfattan beşerî sığata geçilir.

Dört şahın hükmüyle döner cibandır

İnsanlar bir cibandır. İnsanlar bir varlıktır. İnsanlarda kalp âlemi vardır. İnsanlarda o kalp âlemi var ya, o kalp âlemi dünyalardan, göklerden, yerlerden büyük.

Orada neler var? Kainatta Cenabı Hak ne halk etmişse hepsi orada var. Bu nedir? Dört şahın hükmüyle edille-i şeriye olursa, seni hayvanî sıfattan beşerî sığata dönderir. Olmazsa hayvanî sığata kalıyorsun.

Bir de tarıkatta bu dört şahtan murat: O da seni beşerî sığattan melekî sığata çevirecek, bu da nedir?

Bu da: Muhabbet, ihlas, âdap, teslimiyet. Bunlar olunca, beşerî sığattan da geçince ne oluyor? Ârif oluyorsun. Ondan sonra kâmil oluyorsun.

Ârif olanlara özge seyrândır

Kâmile her eşya olmuş bir evrâd

Ariflerin de bu eşyayı ayrı bir görüşü var. Bizim görüşümüz gibi değil. Burada nasıl bir şey var? Biat etmişler. Cenabı Hakkın varlığını seyreliyorlar. Niye?

Çünkü kendi noksanlarını ikmal etmişler. Bizim noksanımızdır bu eşyayı bize noksan gösteren. İnsanlar demek ki ârif sınıfına geçince (Ârif: Ayık demek) her eşyanın hakikatine mâlik oluyor. Mahiyetine mâlik oluyorlar.

İşte ârifler eşyayı ne yapıyorlar? Özge seyrân ise eşya onlar için bir mir'at olmuş, ayna olmuş; ama onlar önce kendilerini arındırmışlar ki eşya da onlar için ayna olmuş, eşyayı ayna edinmişler. Tasavvuf öyledir. Büyükler ne demiş:

Kâmil odur ki: Onlar bütün eşyayı mir'at eder. Allah'ın varlığını onda müşahede ederler. Allah'ın zatının varlığında bütün eşyanın yokluğunu müşahede eder.

İşte böyle bakın:

Kamu varım sen oldun.

Yunus Emre ne diyor?

Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni

Havadaki kuşlar ile çağırayım Mevlâm seni

O niye öyle söylüyor? Bakmış ki dağlarda, taşlarda, nebatlarda, bitkilerde, kuşlarda her ne varsa Allah diyor. Zikrediyor.

Kâmile her eşya olmuş bir evrâd.

Kâmil insanda öyle olmuş ki her şey ruh olmuş. Cisim gidiyor. Her eşya zikrediyor. Lâ ilâhe illallah.

"Lâ"yı iskât eyleyenler dâim illâ "Hû" çeker

...

"İllâ"ya geçir bırakma bizî menzîl-i "lâ" da

Hicrân oduna yakma şabım eyle keremi

Burada bir mürit, tasavvuf ehli râbıtaya müracaat ediyor. "İllâya geçir bizi." Bırakma menzîl-i "lâ"da. Hicranın daha büyük. Kerem eyle. Bize iyilik et, kerem et de ayrılıkta bırakma. Ayrılık büyük bir ateştir. Lâ'da bırakma bizi. Evvel Allah, zâhir O, bâtın O. Zâhir de olsa biz O'nu göremiyoruz. Bizim varlığımız perdelemiş O'nu. Biz varlığımızdan kurtulacağız ki O görünsün.

Onun için illâ'ya geçir bizi bırakma lâ'da. "Lâ" hâşâ Estağfirullah, var olan Allah'ın yokluğudur. Bu arada Allah'ı göstermeyen ne oluyor? Bu eşya, senin benim varlığım. Sen ben varlığından geçince eşyanın varlığından da geçiyorsun. Sen de bir aynasın. Eşya da bir ayna. Neyi gösterir? Cisimleri gösterir. Kendini gösterir.

Bu berzâh âlemin geç gör neler var

Eriş nûra ki sende kalmaya nâr

Olursun âlem-i ruhtan haberdar

Burada bize zarar veren benliğimizdir. Anasır-ı zıddiyetimizdir. Noksan sıfatlarımızdır. Nur ise ruhumuzu makamına ulaştırmak. Bunun esası da şeriat, tarikat, hakikat, mârifettir.

Gülden Bülbüllere 1-2

*Bir Yusuf-i cemal server-i hûbân
 Hazret-i Şeyhimden gösterir nişan
 Kabil mi vasfını söylesin lîsân
 Yandırır büsbütün dünyayı zülfün
 Hûblar meydânında Yusuf-î sani
 Haraca bağlamış hep Gürcistân
 Al yanak üstünde eyler seyrân
 Gözetir gonca-yı hamrayı zülfün
 ...*

*Yanağında feryad eyler andelib
 Rakipler dermesin güllerimizî*

Server-i hûban : Çok güzel, güzelliği her şeyi yok ediyor demek.
 Salih Baba'nın divanında vardır ki:

*Şeyhim güneştir ben onun zerresiyem
 Bir de buyuruyor ki:
 Bu girye-i nalanıma kul merhamet ey şab
 Pek güç bulunur sen gibi bir ârif-i billah
 Övmüş de yaratmış seni Ol Hazret-i Allah
 Görün nice mabbub-u Hüda var bu beşerde
 Sevdim seni seyda-yı cihan hayır ve şerde*

Allah'ın güzel insanları var. Nerede? Bu beşer insanların içerisinde övmüş de yaratmış diyor.

Girye-i nalan ne? Yani onun ruhu Evliyaullah'ın maneviyâtını görmüş. Onun güzelliğini görmüş.

Girye-i nalan: Ağlamak, giryan çok yanarak, çok feryat ederek ağlamak. Niye? Evliyaullah'ın maneviyâtını hissetmiş. Maneviyatını görmüş. Ruhu yanaraktan onu arıyor, istiyor. Ağlaması, yanması ona. Aşıkların ciğeri yanarmış, pişermiş. Sen ben görebiliyor muyuz onu?

Ama yanarmış. Bunu gören var mı? Biz bilemiyoruz. Göremiyoruz. Gören, bilen var mıdır? Vardır. Senin ciğerinin yanmasını biz bilemeyiz ama onu erbabı bilir. Evliyaullah bilir. Zaten O yakıyor. Yakan O. Niye yakıyor? Seni varlığından kurtarıyor. Seni cânâna ulaştırıyor. Senin varlığın bir benliktir. Ayrılıktır. Allah'tan ayrılığın senin varlığındır. Senin varlığın, Allah'tan ayrılık. Varlığından kurtulsan Allah'a ulaşırsın. Varlığından nasıl kurtulacaksın? Parça, parça etsen yok olmaz. Ateşe atsan yok olur.

İşte bu cisim nerede? Bizim varlığımızda. Evlat, makam, rütbe, ilim hepsi bizim varlığımız. Bilgimiz mârifetimiz. Hepsi cisim. Cisimleri ateşe atıp yakarsak yok olur. Kalpteki cisimleri ne yakar? Allah ateşi yakar. Resulullah aşkı yakar. Meşâyih aşkı yakar. Onun için diyor:

Çiğer yandı kebab oldu yürek kanı şarap oldu

Gönül şehri harap oldu seni arayı arayı

Bir başka Kelâm-ı kibâr:

Aşık olanın ciğeri yanar da pişer de

Sevdim seni seydâ-yı cihan hayır ve şerde

Görün nice mabbub-u Hüda var bu beşerde

Sevdim seni seydâ-yı cihan hayır ve şerde

Ama bunu kimse bilmez. Erbabı bilir. Nasıl ki Peygamber Efendimize şikayet ettiler.

Neyi şikayet ettiler?

Mekke'den Medine'ye hicret etmişler. Medine küçük bir yer. Mekke'ye karşı çok küçük. Orada kalabalık olunca kıtlık oldu. Yemek, yiyecek yetişmedi. Hz. Ebubekir Efendimizin kapısından geçenler et, kebab kokusu alıyor. Herkes ekmek bulamıyor, aç. Onun kapısından geçen kebab kokusu alıyor. Resulullah Efendimiz'e şikayet ediyorlar.

—Ya Resulullah senin sâdık arkadaşın her gün et pişiriyor. Biz ekmek bulamıyoruz. O et yiyor, diyorlar.

Resulullah inanmıyor.

— Bunda bir yanlışlık var, diyor.

Israr ediyorlar:

—Her gün kokusu geliyor. Dumanı görüyoruz, diyorlar.

— Haydi gidelim beraber, diyor.

O şikayet edenleri alıp beraber geliyorlar. Kapıdan sesleniyorlar.

Sünnettir. Kapıdan seslenmeden Peygamber Efendimiz içeri girmezdi. Kimin kapısı olursa olsun kapısını çalmadan içeri girmezdi.

Bir de şu vardır: Kardeşin, teyzen, halan, kızkardeşin hariç nikâh düşen bir hanımın evine erkeği olmadan girilmez. Bu da yasak.

Neyse Ebu Bekir Efendimiz çok seviyor. Resulullah'ı içeri alıyorlar. Hepsi birden oturuyorken Peygamber Efendimiz soruyor :

— Hani ne ateş var,ne et var,ne de kebab, diyor.

Ama koku geliyor.

— Haydi Ebu Bekir'in vücudunu koklayın, diyor.

Kokluyorlar ki koku oradan geliyor.

Diyor ki:

— Ebu Bekir'in ciğerleri Allah aşkı, Resulullah aşkı ile yanıyor.

İşte bu da Peygamber Efendimize aşikâr olmuş. Diğerlerine aşikâr olmamış. Bir müridin de yandığını meşâyihî bilir, ama başkası bilemez.

Kıyamazsan başa cana irak dur girme meydana

Niye yakıyor? Meşâyih neyi yakıyor? Muhalifleri yakıyor. Kalbinde mekan tutmuş olan cisimleri yakıyor orada. Allah'tan başka bir şey bırakmıyor. Sevginin, muhabbetin sonu mahviyettir. İşte muhabbet kalbinde her şeyi yakar atarsa, kendi varlığını da yok ederse o zaman ne olur? Mahviyet olur. Yok olur. Kendi yok oldu, eşya yok oldu. Kim var? Allah.

"Ölmeden evvel ölün!"

Ölmeden evvel ölmek, varlığından kurtulmak. Varlığından kurtulursa kâmil oluyor. Kâmile her eşya evrat. Her cisim, canlı, cansız, taş, ağaç, kuş bakar ki her cisim tevhit çekiyor. "Lâ ilahe illallah." Başka bir şey yok.

"Lâ"yı ıskat eyleyenler daim illa "Hu" çeker

Sen kendini yok ettinse, eşya da yok oldu. Sen yok olmakla bu mülkün sahibi de mi yok olacak? Evvel de O. Âhir de O. Bâtın da O. Zâhir olan şey nedir? Allah'ın varlığı. Ama niye göstermiyor? Senin varlığın perde olmuş. Onun için göstermiyor. Evet senin varlığın kalkarsa

ortadan, o zaman ne olur? Vcib-l vücud olan Yüce Zatın varlığı çıkar meydana. Bunlar haktır, hakikattir. Hakikate ulaşanlar içindir bu nimetler. Ulaşamayanlar için değil. Ama hakikate nasıl ulaşılır? Tarıkatta.

şeriat, tarikat, hakikat, mrifet.

şeriat cesetle. şeriat, cesedi hayvanî sıfattan beşerî sıfata geçirir.

Tarikat beşerî sıfattan melek sıfata geçirir. Beşerî sıfat yine noksan sıfattır.

Gülden Bülbüllere 1-3

Ateş-i aşkımla yandır Salib'i

Şarâb-ı lebinle kandır Salib'i

Leb: Dudak. Allah aşkına düşenler sarhoş olurlar. Mest olurlar.

Şarâb-ı lâ-yezâîliden içenlere bimar olmaz

Hımar: İnsanları sarhoş eden her şeye denir.

Birde Allah aşkı da insanları sarhoş ediyor. Bu da aşk şarabı oluyor. Aşk badesi oluyor.

Senin sevgin bende öyle çoğalsın ki, tamamen bu sevgi beni ihata etsin. Her şeyimi yok etsin. Bu yok olma cesedin yok oluşu değil. Manevî cismimi yok etsin. İnsanların derununda, gönlünde neler varsa, Allah aşkı hepsini yok eder. Yanmak budur işte.

Senin dudaklarından çıkan kelimeler da insanı sarhoş eder. Mest eder.

Yunus Emre cenneti istemezmiş. Niçin? O âşık olmuş. Allah'a âşık olmuş. Allah'ı nasıl göreceğini, nasıl bulacağını aramış. Cennet arzusu çıkmış ondan. Çünkü cennet de bir arzudur. Onu arzu ederse oraya gider insan. Ama cennet arzusu olmaz da sırf Allah rızası için, Allah aşkı için kulluğunu yaparsa aşkı kazanır. Burada ehl-i dünya, ehl-i ahiret, ehl-i huzur var.

Kullar üç şey için ibadet yapar:

1. Cennete girmek için,
2. Cehennemden kurtulmak için.
3. Allah'a ulaşmak için.

Bunların üçü de haktır. Aşık olanların yüreği yanar, ciğeri pişer.

Hadis-i Şerif:

Cenabı Hz. Allah cehenneme diyor ki:

— Sen isyan edersen sana azap ederim.

Cehennem de diyor ki:

— Yarabbi sen bana ne ile azap edersin.

— Ehl-i aşkın ateşi ile sana azap ederim, buyuruyor.

Onun için kelim-i kibarlar boşuna söylenmemiş.

Gâh olur ehl-i cebennem yakarım bu alemi

...

Bir sayha eylersen tutuşur eflâk

Sayha: Aşkla beraber gelen nârâ, seda. Hey! Hu! Hay! Allah!

Eflâk: Gökler, ay, yıldız. Bütün varlıklar.

Buradaki esrar şudur ki: İnsan her şeyin büyüğüdür. Feleklerin, her şeyin büyüğü. Allah'ın zatından sonra büyük olan insandır. Allah'ın zatından sonra güzel olan insandır.

Bir de hıfz-ı nisbet var. Gördüğün bir şeyi söylemeyeceksin. Veyahut başkaları sende görse "Seni şöyle gördüm. Sen şöylesin." dememelidir. Niye? Varlık gelir. Veya başkaları duysa şöhret olur. Şöhretten kaçınmışlar. Varlıktan korkmuşlar. Bizim tarikatımız böyle. Hepsi de böyle tarikatların ama en fazla bizim tarikatımız böyle. En fazla bizim tarikatımız nazenin, azizan, kibar tarikat. Bizim tarikatta şöhrete hiç kapılmazlar. Makam, mevki, rütbeye yer vermemişler. Çünkü bütün bunlar gayedir. Arzudur bunlar. Yar'dan, Allah'tan ayrı koyar. Eğer kalbinde başka bir şey varsa Allah yoktur.

Celali Baba buyurmuş ki :

Metaimdan alan gelsin derin deryadan almışam

Bugün aşkın pazarıdır veren Mevlâ'dan almışam

Rabita: Meşayihini düşünmek. O'nu karşısına almak.

Tefekkür: Peygamber Efendimizi düşünmek. Onu hatırlamak. Ona sevgi duymak.

Huzur: Allah'ı düşünmek. Allah'ın zatına mekan sıfatı tayin edilemez. Ondan bahis olunmaz.

Meta: Satılacak mal. Herkesin pazara çıkardığı mal. Yeme, giyme maddesi. "Benim metaimin müşterisi var? Alacak olan gelsin" diyor.

Derin derya: Kalp ilmi. Allah aşkı.

Kimin kalbinde Allah aşkı var ? Onun da bir satıcısı var. Meşayihdir. Meşayihin kalbinden alınır.

Allah görünür, bilinir de bahis olunmaz. Niçin?

Kendini yoklar kendini bulamaz

Gördüğü nedir bilemez

Bir insan Allah'ın zat nurunu görüyorsa, kendisi bir kere cisminden geçiyor. İsminden de geçiyor. Ondan sonra zat nuruna ulaşıyor. Gören kim? Görünen kim? Gören de o. Görünen de o. O zaman bundan bahis olunur mu? Tarikatın en büyük nimeti budur. Buna ulaşamayan nimetine ulaşmış olamaz. Bu ne ile olacak?

Bilmem kangı dağdan aşar

O Leyla'nın yolu derviş

Bu bilmeyenler için. Bir de diyor ki:

İki kaş arasında azmeder Mevlâ'ya hat.

Niye iki kaşın arasından yaptırıyorlar rabıtayı? Çünkü iki kaşın arasından gider Allah'a yol. İki kaşın birisi Resulullah, biri Allah.

Arş-ı muazzam başıdır hem "Gabe Gavseyin" kaşıdır

Evliyauallah'ın kaşları gabe gavseyndir.

Gülden Bülbüllere 1-4

Mevlana demiş ki müritlerine:

—Cezbe gelip de benim yerden ayaklarım kesildiği zaman bir tabağa veya tepsiye vurun ki ben onunla şuşullanayım da semâya çıkmayayım.

Niye? Şöhret olmasın diye. Her sema yaptığında artık çalmaya başlamışlar. Onu da değiştirmişler. Bid'at olmuş. Teflerle tamburlarla. Şayet Mevlana'nın dediği gibi olsaydı. Bid'at olmazdı. Onun dediğini değiştirmişler.

Cezbe var! Ama biraz gözlerinizi açıp etrafa bakın. Sohbet devam etsin. Aşk nedir? Allah sevgisi, Resulullah sevgisi, meşayih sevgisi. Çok tatlıdır. Buna doyum olmaz. Ama sabrını isteyin. Sabrı ile beraber olsun. Bu aşka muhabbete tahammül ederlerse, cezbeyi tutarlarsa, daha da ilerliyorlar. Daha da süratli yol alıyorlar.

Mürşidimizi Erzincan'dan Ankara'ya yolcu ediyorduk. Ankara'ya gidince bir yıl gelmeyecek diye düşünüyorduk. Biz de köy hayatı yaşıyoruz. Dokuz ay çalışıyoruz. Annem, babam, kardeşimiz var? İçimiz müteessir. Elini öpeceğimiz zaman elimi tuttu, bırakmadı:

—Benim Efendim Niçin bu kadar üzülüyorsun? Niye bu kadar kendini yiyorsun? Dedi.

Bir müritte muhabbet ile ayrılık birleşirse avını yakalayan karakuşa benzermiş. Avını bulunca “vur” diye ses çıkarırmış. Fakat bu aşkı, muhabbeti muhafaza edeceğiz. Tarikatımızın şerefini, mürşidimizin şerefini muhafaza edeceğiz. Zahirdeki hareketlerini tenkit ettirmeden Hıfz-ı nisbet etmek lazım.

Şeriat: Zahir. Tarikat: Sır. Tarikatın her hali sır. Herhali gizli.

Tarikatın her nimeti gizlidir. Sen, ben ruhumuzu bilebiliyor muyuz? Tarikat ruh ile olan bir yol. Bunu gören demez. Diyen bilmez. Bilen bilir. Bilen demez. Çünkü bakın :

Ehl-i aşkın halini sorman mubaddisten müderristen

Gülden Bülbüllere 1-5

Meşayihsiz aşk, aşk-ı mecazdır. Aşk-ı mecaz esma nuruna, sıfat nuruna ulaştırır. Ama aşk-ı mecazın hepsi değil, aşk-ı mecaz Allah tarafından verilmişse. Bir de vardır ki: Allah korusun nefsinden, şehvetinden dolayı âşık olur. Hayır, böyle değil.

Bir genç varmış. Birine gönül vermiş. Hiç sevdiğini bildirmiyor ona. Bin bir meşakkatle para kazanıyormuş. Kazanmış olduğu parayı getirip sevdiğinin yolunun üzerine bırakıyormuş. Kendisi de pusuya girip gizleniyor, parayı gözlüyor. Başkası almasın diye. Başkası alırsa müdahale edecek. Ama o alırsa müdahale yok. Böyle yapıyormuş. Arkadaşlarından bir tanesi farkına varmış.

— Senin yaptığın da iş midir? Bunca zahmetle kazandığın parayı sevdiğinin yolunun üzerine bırakıyorsun. O da paranın nereden geldiğini bilmiyor, senden olduğunu bildir ona.

—Hayır, benden olduğunu bildirirsem mahcup olur. Mahcup olmasını istemiyorum demiş.

Bu sevgi Allah'tan. Allah onu o kadar sevdirmiş ki... O parayı alarak sevgilisinin sevinmesini istiyor. Kendisini göstermekten de kaçınıyor ki o utanmasın mahcuplanmasın diye.

Allah'ın sıfatları var. Zatı var. Bin bir ismi var. Sekiz sıfatı var. Ama zatı birdir.

İnsanlar aklıyla, okumakla Allah'ın isimlerini bulurlar. Sıfatlarını bilirler. Sıfat nuruna ulaşırlar. Ama zat nuruna ulaşmak mümkün değil. Zikir, fikir, ibadetle de varılmaz.

İşte meşayihe teslim olmaktan maksat Allah'ın zatını anlamaktır. Allah'ın zatının nuruna insanlar ne ile ulaşırlar? Aşk ile ulaşırlar. Aşk-ı muhabbeti nerden alırlar? Evliyaulahtan.

Aşk-ı muhabbet anesi

Âlem anın divânesi

Hep cümle hüsnün anesi

Bir insan zengin olur. Onun evinde çok giyecek ve yiyecek eşyası olur. Çıplaklar gelsin buradan yiyeceğini, giyeceğini götürsün. Öyle ise bu muhabbetin de bir dağılan yeri var. Neresi bu? Evliyaullahın kalbi.

Zahirde görünen: İhvanlar evliyaullahın dergahına geliyorlar. Geliyor, ders alıyor. Hizmetini görüyor. Bir muhabbeti var. Nereden aldı? Muhabbeti sana herhangi bir cisim olarak vermedi. Nereden verdi? Kalbinden.

Bütün güzelliklerin anesi diyor. Evliyaullah Allah'ın sıfatları ile sıfatlandığı için, güzelliklerin güzelidir.

*Çok çektim ise iftirak
Kalmadı gönlümde merak
Aşkın bana oldu Burak
Görün beni aşk n'eyledi
Âhiri derviş eyledi*

Aşk insanları derviş yapıyor. Dervişin anlamı nedir? Allah'tan başka düşüncesi olmayan. Dünyadaki arzulardan da geçmiş, ahiretteki arzularından da geçmiş. Her şeyden geçmiş. Sadece kalbinde Allah kalmış.

Ama bunu böyle aşk yapıyor. Allah olursa... Görünmeyen şeyleri, bilinmeyen şeyleri insan tarikatla elde ediyor.

Firak: Ruhlarımızın ayrılışı. Ayrılıktan kurtulursa azaptan kurtuluyor. Ayrılıktan ne ile kurtuluyoruz?

Aşkı bana oldu burak

Burak'tan mana Miraçtır. Peygamber Efendimiz Burak ile Miraç yaptı. Hak talibinin de Miraç vasıtası nedir? Miraç yapmak Allah'a vasil olmaktır. Peki, bu ne ile oluyor? Aşk ile oluyor. İnsanı Allah'a götüren, Allah'a ulaştıran en güçlü vasıta aşktır.

*Al benliğimizi gitsin irade
Arz eyle cemalın irgür murâde*

....

*Bugünkü ihsanı koyma yarine
Düşürme Efendim ferdâya bizî*

Ferda: Ayrılık. Allah'a kim bağlar? Evliyaullah bağlar. Evliyaullah bir vasıtaadır arada. Kulu Allah'a bağlar. Kendisi çıkar aradan. Onu biz anlayamayız. Bilemeyiz. Bilen bilir. İnsanlar fenafişşeyh olurlar. Fenafirresul olurlar. Allah'ta fani olunca insanlar. Şeyhi aradan çıkıyor. O makama ulaşır da şeyhine hizmet etmezse, şeyhini sevmezse ruhunu indirirler.

Gülden Bülbüllere 2-1

Allah'a şükür bizim cemaatimizin Allah'a bir itikadı var ki Cenabı Hak hidayet etmiş. Velilerini, sevdiklerini sevdirmiş. Allah'ın bize en büyük lütfu, ihsanı râbitamızdır. Meşâyihimizi sevmek, meşâyihimize inanmaktır.

Çünkü niçin:

Gönlüme nakşoldu hubb-u cemâli

Meşâyihimin yüzünün sevgisi, gönlüme işlendi diyor.

Terk eyledim cümle bep kâl u kâli

İnsanların ne varsa kalbinde var. Kalbine gelen diline geliyor. Kalbine gelenin icraatına geçiyor.

Kâl u kâl: Dünya arzuları

Bunları terk etmiş. Neden terk etmiş? Evliyaullah'ın sevgisi onun gönlünde. Bu sevgi gönlünde tecelli etmiş. Her şeyi gönlünden atmış.

Dünya-perestlerin çok ise malı

Bizim de İmam-ı zamanımız var

İmam-ı zaman: Meşâyih.

Dünyaperestlerin malı, mülkü çok ama benim de mürşidim var.

Hak ile sevdiğimin var mı vebali

Allah için sevilen bir şeyin vebali olmaz. Nefs için sevilen ne olursa olsun ağıyardır. Fitnedir. Allah için sevilen bir şeyi Allah size nasip etmiş. Bu sevgiyi muhafaza etmek lâzım. Bu muhabbetir. Nerden geliyor. Şeyh Efendimizin iki kaşının arasından gelen ilahi feyiz, Allah sevgisidir, nürdür. Başparmağımız kalınlığında. Ama insan bu sevgiyi büyütebiliyor. Kocaman ağaç bir çekirdekten meydana geliyor. Çekirdek ufacak bir şey ama büyüye büyüye ulu ağaç oluyor. Bizim kalbimizdeki cüzî muhabbet de büyür büyür. Kalpte büyür. O çekirdekten büyüyen ağacın çekirdeğini bir diken var. İnsanlardaki cüzî muhabbet büyüye büyüye küllî muhabbete ulaşıyor. Cüzî muhabbet bir katredir. Küllî muhabbet deryâdır. Kara topraklarından kaynayan sular, nehirlle birleşirler. Denize ulaşmak isterler. Nehre karışmayan su deryâya ulaşamaz. Deryadan mânâ Cenabı Hakk'ın zatı.

Nehirden mânâ Evliyaullahtır. Kaynak suları insanlar. Evliyaullahı tanıyanlar deryâyâ ulaşırlar. Parmağımız kalınlığında olan su nehre karışırsa deryâyı buluyor da daha kalın akan su nehre karışmadığı için deryâyı bulamıyor. İlminden, amelinden geçemeyenler teslim olamıyorlar.

Gülden Bülbüllere 2-2

Alâ'yı, ednâyı seçmek mürşidi kâmil'in kârı değildir.

Alâ: İyi demek Ednâ: Kötü demek

Sen iyisin, sen kötüsün demezler meşâyihler. Senin gördüğün ayıbı veliler setrederler.

Onlar sen şöylesin sen böylesin derler mi? Demezler. Biz niye diyelim? Öyle ise onu delil edeceksek, biz de demeyelim Râbıtamızın önemi bu. Bizde "Hayal-i râbıta" var. "Nakş-i cemâl" bilahare. Gösterirler veya göstermezler. Nakş-i cemâli görse de görmeden de nakş-i hayalle nimetine malik oluyorsun. Nakş-i cemâl zamanında olurmuş, şimdi yok. Niçin? Nakş-i cemâl olanlar bir gün, üç gün yemeden içmekten dûr oluyorlar. Baygın değil, uykulu değil. Ama hareket de yoktur. Yemesinden, içmesinden, konuşmasından her şeyden dûr olmuş. Parmağını bile kıpırdatamaz.

Ama şimdi bu zamanda göstermezler. Bu zamanda bunlar anlaşılmıyor, taşınamıyor. Böyle bir kimse olsa ne yaparlar. Nitekim olduğu da oluyor. Tamamen değil de kısmen belirtileri görünüyor. Böyle bir hâl tecelli ediyor. Tamamen evlattan, aileden, yemeden, içmeden, her şeyden vazgeçiyor. Bir aşk onu ihata ediyor. Ama ne ailesi onu güdebiliyor. Ne ihvan hâlden anlıyor. Doktora götürüyorlar, doktor anlamıyor. Hocaya götürüyorlar, çaresini bulamıyor.

Aşktan mütevellid bir hâl. Râbıtayı Nakş-ı Hayal değil de Râbıtayı Nakş-ı Cemâl'den mütevellid bir şey aksetmiştir de o onu taşıyamıyor. Demek ki bize ne lâzım? İrade lâzım. İrade farz kılınmıştır. Namaz gibi oruç gibi. Helalinden çalışacağız. Görevine göre hizmetimizi yapmak. Hep irade ile oluyor, iradesi olmayanların ameli de olmuyor. Delilerin iradeleri yok. Onlara amelde yok. Bir de aşktan mütevellid olur ki bu da iradesiz olur. Bu da makbul değil. İrade ile terakki etmek daha makbul.

Çünkü niçin? Namaz şeriatımızda da tarikatımızda da ibadetin başı. Birisi cezbeye kapılmış da namazını kılmıyor. İnanın onun cezbesi onun için hiçbir şey değil. O terakki edemez. Kaybeder. Kazanayım derken kaybediyor. O cezbe ile o aşk ile beraber ibadeti de yapıyorsa

işte o gider. Sizler de bu muhabbetinizle beraber ticaretinizi, işinizi yaparsanız, hem dünyanıza hem ahiretinize bu muhabbetinizle çalışırsanız terakki edersiniz. Çocuklarınıza, işinize, ibadetinize bakacaksınız.

Yusuf Hemedanî Hazretlerinin beş tane halifesinden Hasan Efendi varmış, onu bir aşk sarmış. İbadetini yapıyor. Ama çalışmıyor. Dünyaya çalışmıyor. Şeyh Efendisi bunu sıkıştırmış.

—Çalışacaksın. Çocukların sana emanettir. Çalışmak Allah'ın emridir. Bunları ihtiyaçlı bırakma demiş. O da demiş ki:

— Çalışmaya gücüm yok, demiş.

—Çalışacaksın, demiş. Fakat Cenabı Hak Yusuf Hemedanî'ye bizzat buyurmuş.

—Ya Yusuf! Sana biz akıl gözünün görmekliğini verdik. Hasan'a hem akıl gözünün hem gönül gözünün görmekliğini verdik. Onu dünyada sıkıştırma.

Ama binlerce müridin içerisinde bir tanesine. Asırlar boyunca bütün tarikatlar içerisinde bir tek o. Başka görülmemiş. Bizimde başımıza geldi. Bir ara ben de çalışmak istemiyordum. İnanın ki bir tek oğlumuz var. Beş yaşında. Başka diğerleri yoktu. Herkes onu seviyordu. O bile gönlümden çıktı. Ne iş, ne ev, hiçbir şey. Kayınpederim Şeyh Efendime şikâyet etmiş. Bize ne yaptı biliyor musunuz? Bize öyle şiddetli bir emir verdi ki:

—Sen çalışmıyormuşsun.

Hakikaten bir sene boş durdum. Çalışmadım. Hazır da bitiyor. Her ne kadar köy hayatı yaşıyoruz. Ektiğimizi biçiyoruz. Ama bir senenin artığı bir seneye yeter. Sonraki sene ne olacak? Bu arada Şeyh Efendimizin tekkesine gidiyoruz geliyoruz. Bir daha gidiyoruz. Neyse gittim elini öptüm.

— Otur, dedi, oturdum. Dedi:

—Sen çalışmıyormuşsun. Niçin çalışmıyorsun? Senin deden Mürşidi Sakaleyn (inlerin, cinlerin de mürşidi) idi.

Şimdi veliler Mürşidi Sakaleyn olamıyorlar. Her asırda bir tane olurmuş. Cinlerden de müritleri varmış. Onlara özel sohbeti varmış. 24 saatin bir saatini onlara ayırmış. Onları içeri alınca, hanımı Aliye'yi

bile evden gönderirmiş. Ama pencereden sohbeti duyulmuş. İçerde kimse yok. Papuçlukta ayakkabı yok. Ama sohbet ediyor. Duyuluyor. Herkes biliyor.

Mübarek Şeyh Efendimiz de cinlerle görüşürmüş. Neyse...

—Senin deden böyle bir mürşit olduğu hâlde boş zamanlarında, keserle, testere ile uğraşıyordu. Sen ondan daha mı büyük oldun? Dedi.

—Baban 27 sene medrese ilmi okumuş, Müderris. Büyük bir âlim. On iki nüfusu keserle besliyordu. Sen ondan daha mı bilgili oldun? Dedi bana. Parmağını kaldırdı.

—Beni büyük biliyorsan emir veriyorum çalışacaksın. Derslerin kazaya kalsın. Namazın kazaya kalsın. İşin kazaya kalmasın. Eğer beni büyük bilmiyorsan peşimde dolanma. Peşimden gelme.

Ondan sonra bir sene ben sanki cehennem hayatı yaşadım. Çalışmaya gönlüm yok. Fakat baskı var. Emir. O emir öyle bir emirdi ki sanki çalışmazsam, imanımda gidecek. Yok olacağım. Diye korku içerisinde istemeyerek çalıştım.

Şimdi o da geçti. Allah'a şükür. Şimdi de boş zamanım olduğu zaman istiyorum ki topraklarla uğraşayım. Cenabı Hak buyuruyor ki: "Benim öyle kullarım vardır ki, onların ticaretleri zikirlerine mani değildir." Demek ki efdâl olanda buymuş. Kelam-ı kibarda nasıl geçiyor:

Kesretten erip vabdete mirat olmuştur Hazret'e

Mirat: Ayna Hazret: Allah

Allah'a ayna olmuş, yani Evliyaullah kesrette, halk içerisinde, çalışmada, yemesinde, içmesinde, teşriki mesaisinde Allah'a ulaşmış.

Demek burada makbul olan nedir? Muhabbetinizle beraber ahiretinizi de dünyanızı da geri bırakmayın.

Kesretten erip vabdete mirat olmuştur Hazret'e

Muhabbeti olmayanların ibadetleri gönüllerinde varlık oluyor. Muhabbet olunca atıyor gönlünden.

Namazı kılar fakat atar gönlünden. Hâlbuki namazı kıl, namazını kılmayanlara acı. Onları hor görme. Onda ibadet aşkı yok ki namazını kılsın. Veya bugün kılmazsa yarın kılar. Veya namaza başlarsa bu benden iyi olur diye düşüneceğiz. Kimsede eksik görmeyeceğiz.

Muhabbetle beraber amelın olursa amel varlığı olmaz sende. Amelin gözüne görünmez. Ameline dayanmazsın. Niçin? Muhabbeti olanlar da namazını kılar. Lâyıkı ile kılamadım, diye düşünür. Korkusunu çeker Allah'a sığınır. "Yarabbi ben sana lâyıık kul olmadım." der. "Lâyıkı ile orucumu tutamadım." diye mahviyet içerisinde olur. Niçin? İçerisindeki aşktan, muhabbetten dolayı. Amel göze görünürse, kalbe gelirse varlık olur. Hâlbuki kalbe hiç bir şey koymamak lâzım. Ameli yok etmek için.

Amel varlığı olmayınca mahviyet olur. Ahlâk da mahviyettedir. Tevazusu olmayanda ahlâk da olmaz. Tevazusu olmayan, insanlardan kendisini yüksek görür. O zaman Cenabı Hakk'ın emrinin tersini işlemiş oluyor. Allah ne buyuruyor? "Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz."

Bir insan ibadetine güvenirse tevazu sahibi olamaz. İnsanlardan kendisini aşağı göremez.

Sen namaz kılyorsan, namaz seni alçaltacak. Allah seni yükseltecek. Namaz kılmayan için de şöyle düşüneceksin. Evet, bu namaz kılmıyor ama kalbi benden temizdir. Sendeki olan kusur onun namaz kılmamasından daha büyük. Hiç olmazsa öyle gör. Öyle bil. Ve şöyle düşüneceksin: "Bugün namaz kılmıyor. Ama maddemiz bir, Rabbimiz bir, babamız bir. Allah onda da bir ceset ve ruh hâlk etmiş. Bende de ceset var, rûh var. Rûhu Allah üflemiş. Cesedi Allah topraktan halk etmiş. Hepimizin babası Hz. Adem. Belki Allah onun kalbinde de bir iman cevheri halketmiş olabilir.

Bilen Allah'tır. Ben ne bilirim, diye düşüneceğiz. Veliler bilirler ama onlar da aşikâr etmezler. Bir gün olur ki o bir namaza başlarsa benden üstün olur. Ahlâkı hamide sahibi olmak lâzım. Bunu Peygamber Efendimiz çok buyurmuş. O kadar hadis vardır ki...

"Benim ümmetimin en hayırlısı ahlâkı güzel olanlar."

"Benim ümmetimin en şerlisi de ahlâkı çirkin olanlar."

Ahlâkı güzel olanlar hiç kimseyi incitmez. Çirkin olanlar insanları incitir.

"Ahlâkı güzel olanlar aydınlık gündüzler gibidir.

Ahlâkı çirkin olanlar karanlık geceler gibidir."

Allah da Resulullah da meiyler de hepsi bize ahlk tavsiye ediyorlar. Amel ve ibadet ahlkla kıymetli oluyor. Ahlksz olursa, ameli makbul olmuyor. Kendimize güzel ahlk örnek alacağız.

Peygamber Efendimiz güzel ahlak tamam etmek için dünya alemine geldi. Dünya alemine ahlk ile örnek oldu. Ahlâk düzgünlüğü getirdi. Ahlak tamamladı. Biz de onun ümmeti olmak için onun ahlk ile ahlklaacağız. Evliyullahlar, veliler Resulullah'ın ahlk ile ahlklaıyorlar. Veliler Resulullah'ın sıfat ile sıfatlaıyorlar da veli oluyorlar.

Gülden Bülbüllere 2-3

Kâbe inşâ-yı Halîldir sendedir beyt-i celîl.

Sensin Allah'ın delili rûb-ı sultan el-meded.

Diyor ki Kabe'yi İbrahim Aleyhisselam yaptı. Ora Halil'in evi. Ama sende Celil' in evi var. Kimde var Celil' in evi? Hepimizde var. Ancak yapılırsa, yapılmazsa Allah'ın evi değildir. Allah'ın evi olması, her şey ortaklıktan çıkacak. Evliyaullah her şeyden geçmiş. Dünyadan geçmiş. Dünyadan geçmiş bir velinin tekkesi var. Hânesi var. O hâne de yiyenler, içenler, ibadet yapanlar var. Evliyaullah' ın dünyalığı var. Maddiyatı var. Ama maddiyatını Allah yolunda harcıyor. Öyle ise ne yapmış? Gönlünden dünya sevgisini çıkartmış. Daha sonra âhiret sevgisini çıkartmış. Daha sonra cesedinin, cisminin sevgisini çıkartmış. Bizim için cismimiz o kadar kıymetli ki... Bir parmağımızı vermeyiz meselâ. Bir kolumuzu vermeyiz. Ankara'yı bize verseler bir gözümüzü vermeyiz. Kelâm-ı kibarda:

Kıyamaşsan başa cana

Irak dur girme meydâna

Bu meydanda nice başlar

Kesilir hiç soran olmaz.

Dünyayı insanlar ne için terk eder? Ahiret için. Dünyayı terk edelim ki ahireti kazanalım. Ameli ne için yapıyoruz? Ahiret için. Bunu her inanan yapabilir. Her Müslüman yapabilir. Ama ahiretten geçmek kolay değil. Bunu idrak etmek kolay değil. Ahirette cennet var. Cennet sevgisi de bir arzudur. Bunu da atıyor. Bir de cesedini, cismini çok seviyor. Onu da atıyor. Sanki eskimiş eşya gibi cesedi de atıyor. Canlarından da geçmişler. Canı da canâna terk etmişler. Dünya settir. Dünyayı geçince ahireti kazandı. Âhiretten de geçti. Bunlar Allah'ın Zatı'na perdedir. Onu geçiyor. Geçtiğinden de geçecek.

1- Terk-i dünyâ

2- Terk-i ukbâ

3- Terk-i can

4- Terk-i terk

Onlar dört şeyden geçiyorlar. "Mûtû kable entemûtû" sırrına mazhar oluyorlar. Cenabı Hak öyle buyuruyor "Mûtû kable entemûtû" "Ölmeden önce ölü." Terk-i can oluyorlar. Onların kalplerin de daha bir şey yok.

Nakşibendi Efendimiz, halifelerinden Muhammed Parisâ Hazretlerini çok seviyordu. Çok da makamı ilerde ama o istiğrak hâinden geçememiş. Geçemeyince halka çok yararlı olamamış. Alâeddin Hazretleri şuurlu imiş. Muhabbet, cezbe gelince kendisini muhafaza ediyormuş. Kendisini kaybetmiyormuş. Halka sohbet ediyormuş. Cezbeli olanlar kendisini sıksınlar. Allah'a şükür. Çok şükür. Bizim tarikatımız cezbe tarikatı. "Nefy ü isbat" vardır. "Şuğul-u bâtin" vardır. Hepsinde bu olamaz. Başka tarikatlar şuğul-u batını hiç kabul etmez. Küfür sayarlar. Şuğul-u bâtin ikidir?

1-Bir vardır ki: İnsan isteyerek gelir.

2-Bir de vardır: İstemiyor geliyor.

Onu atmak istiyor gönlünden. Allah'a sığınıyor. Havf duyuyor veya onu atsa da başka birisi geliyor. Ondan da kurtulmak için çalışıyor. İşte burada bir terakki var. İsteyerek gelen şuğul-u bâtin ise gaflete düşürür insanı. İstemeyerek olunca Allah'a sığınıyor.

Bilmezem kimden kime şekvâ edem bu gönlümü

Lâ'yı gördüm, firkat-ı Mevlâya düştüm gel yetiş.

Bu gönlüm senin mülkün, kime şikayet edeceğim. Bu gönül senin ben buna sahip olamıyorum. Ben buna gelen muhalefetleri atamıyorum. Bu mülk senindir. Sen bu mülke sahip ol, diyor. Allah'a teslim ediyor. Bizde cezbe ile ne kadar terakki ediliyorsa, şuğul-u bâtin ile de aynı şekilde terakki ediliyor.

Bir de "nefy ü isbat" var. Fazla zikir yapmak. Ne kadar zikir yaparsa o kadar terakki ediyor. Cezbe sahibinde zikir yok. Cezbe sahibine sen zikir yapma bile derler. Zikirden mana Allah'ı unutmamak. Cezbe sahibinde Allah sevgisi var. Allah sevgisinden meydana geliyor. Gönlü zikir dolu. Cezbe nereden geliyor? Aşktan, muhabbetten. Aşkın sonu mahviyet. Cezbeden de geçecek. Cezbeden geçmezse mahviyete düşmez. Mahviyete düşmeyince yetişmiş, erişmiş olamaz. Neye yetişecek neye erişecek? Allah'ın zatına.

.....

Bir meşâyîhi insan severse, ona tamamen inanır teslim olursa, hizmetini görürse onun gönlüne girerse Hz. Allah'ı görür. Her şey aslına rücu edecek. Ceset topraktan halk edildiği için toprak olacak. Ruh niye gitmesin? Allah'ı sevmek, Evliyaullah'ı sevmektir.

Gel Habibim sana aşık olmuşam

Cümle halkı sana bende kalmışam

Gece gündüz yemedin, içmedin bana gelmek istiyordun. Ne olur cemâlini göreyim diyordun. İşte ben de seni davet ettim. Cebrail vasıtası ile getirdim. Ama bu cismin miracıdır. Cesedi ile yükselmesine Cebrail vasıta oldu. O'nun rûhunun vasıtası Allah aşkı, Allah'a olan sevgisi. Allah'a ancak aşk ile ulaşıyor. İlimsiz, amelsiz de olmaz tabii. İlim, amel ancak meşâyîhi tanımadır. Meşâyîhi bilmektir.

İlmi arz üzerinde en büyük olan Mevlânâ'yı Şems irşad etmiştir. Şems onun ilmini elinden almış, bir çocuk gibi yapmış onu. Onu yatırmış, kaldırmış, çok sevdiği Mevlânâ'yı halk sevmez olmuş.

—Dinden çıktı, imandan çıktı. Nereden geldi bu soytarı da, bizim hocamızı dinsiz imansız yaptı, dediler.

İlim de varlıktır. İnsanlar da ilimden geçemezse irşad olamıyorlar. İşte aşk insanları ilminden, amelinden geçirir.

Aşka ermektir muradım.

Nam ü nişân istemem

Allah'a ulaşmak için aşk lâzım. O aşkı nerden alacağız. Evliyaullahtan, meşâyîhten alacağız.

Aşkım bana oldu Burak.

Burak'tan mânâ: Miraç. Allah'a olan sevgimdir benim miracım.

Çok çektim ise iştirak.

Fırak: Rûhun Allah'tan ayrılıp gelmesidir. Burada ilimim, amelim bana oldu Burak demiyor; aşkım bana oldu Burak diyor.

Gülden Bülbüllere 2-4

Cenabı Hak buyuruyor: "Biz insanların, boyuna, güzelliğine, zenginliğine, asaletine bakmayız. Ancak kalplerine bakarız."

İnsanlar birbirinin kalbini bilmez. Evliyaullah bilir, o da aşikâr etmez. Tasavvuf ehlinde gurur, kibir olmaz. Tevazu vardır. Tevazu tarikat ehlinin büyük amelidir.

Bütün kapanmış kapıları, kilitlenmiş kapıları tevazu açar. Tarikatımızın büyük amelî tevazudur. Tarikatımızda kemalat, takva olmaktır, havfdır.

Mahviyet: Yokluk. Yokluktan mahviyete düşmüşse yetişmiş oldu. Kâmil, kemâl sahibi oldu.

Her gördüğünü Hızır bil Demek, tevazu ehli ol.

Her geceyi Kadir bil.

Her geceyi Kadir gecesi gibi ihya et. İşte bizim her gece kıldığımız teheccüd namazımız çok makbul.

Fırsatı ganimet bil.

.....

Hızır müşşid-i kâmindir o zulmet kalb-i cabildir.

Cevâhirlere şeriattır özün kurtar cebâletten.

Hızır: Müşşid-i Kâmindir. Senin müşşidin senin Hızırındır. Cevahirlerde şeriattır. Zulmettekiler, câhildir.

Zamanın Hızırını iste semânın bedrini iste.

Bedir: Parlak, çok aydınlık bir semâ.

Bir vardır ki: Bulutlarla kaplı semâ. Veya karanlık bir semâ. Onlar amelsiz ibadetsiz olan kişileri temsil ediyor.

Ama bedir, semâ: Allah'ı hiç unutmayan kalbi temsil ediyor. Biz şimdi zifiri karanlık, siyah bulutlarla kaplanmış semâyı yaşamıyoruz. Onlar Allah'ı, Peygamberi tanımayanlar içindir.

Biz o bedir semâda da değiliz. Bedir semâda olmak için yerken Allah'ı unutmuyacağız. İçerken Allah'ı unutmuyacağız. Alırken Allah'ı unutmuyacağız. Verirken Allah'ı unutmuyacağız. 24 saat içerisinde bir

nefes dahi Allah'ı unutmayacağız ki bedir semâda yaşayalım. Öyle ise biz şimdi parçalı bulutlu semâdayız. Onu büsbütün karanlık semâ yapmayalım. Aydınlatalım. Onu da ibadetimizle, fikrimizle, tarîkatın ve şeriatın şartları ile yapalım.

Gülden Bülbüllere 2-5

Köpürüp kapağın taşma derviş

Kabında pişip kemale eriş

Cezbe haktır. Ama cezbeden de geçmek lâzım. Cezbe çok kıymetlidir. Niçin 70 bin evrat çeken bir talible beraber cezbe sahibi terakki ediyor. Halbuki hiç dersi yok. "Sen ders çekme demişler" cezbe var. Zikirden manâ kalpten Allah'ı unutmamak. Kalpte Allah'ın sevgisini taşımak. Zaten onun kalbinde bir yol bulmuş. Bir aşk tecelli etmiş. Cezbe bundan ileri geliyor. O kalbini doldurmuş taşıyor. Onu taşırmamak lâzım. Taşırmazsa daha çok terakki edecek. Zikirle de bir noktaya kadar terakki ediyor.

Şuğul-u bâtın da fazla zikir yapanla beraber terakki eder. Cezbeyle beraber terakki eder. Ama bir noktada üçü de durur. Cezbesi olan cezbesinden geçecek. Şuğul-u batını olan da ondan kurtulacak. Fazla zikir yapan da ondan kurtulacak. Bunların hepsi bir varlık oluyor. Bunlardan da geçecek insan. Çünkü bunlar varlık oluyor. Kemâlât mahiyette; zikir sahibi zikrinden geçecek, cezbe sahibi cezbesinden geçecek. Şuğul-u batında şuğulundan geçecek. Kalbini sahibine teslim edecek.

İşte hıfz-ı nisbeti taşırmayacaksın. Cezbeyi tutmazsan zararı var.

Bilmeyenler anlamayanlar inkâr ediyorlar. Onların günahına sebep oluyorsun. Cezbe haktır. İnkâr edilmez. Ama tutmak lâzım.

Gülden Bülbüllere 2-6

Mademki tarîkate girdiysek, ahlâkımız güzel olacak, tarîkat bu işte. Merhametli, şefkatli olacağız, insanlara acıyacağız. Onlara iyilikte bulunacağız. Kim olursa olsun kimseyi incitmeyeceğiz. Sadece akrabamız, komşumuz değil, gayrimüslim de olsa, incitmek yok. Haset, gurur, kibir yok.

Tarîkattan insan hakikate ulaşır. Hakikate ulaşmak için bunlardan, hepsinden geçecek. Hırsından, tamahından, gadabından geçecek. Tevazu ehli olacak, büyüklere saygılı, küçüklere şefkatli olacak. Fakirlere acıyacak. Eğer bunlar olmazsa yerimizde sayarız. Tarîkatı anlayamamış oluruz. Yaşamamış oluruz. Tarîkattan maksat hakikate ulaşmak. Ahlâkı hamîde sahibi olacağız.

Kelâm-ı kibarda buyuruyor:

Erit cismîn çıkar zübûrlarını

Sedef ol lû'lû mercâna gel gel.

Dil ile göz kulak kapılarını

Kapayıp sohbet-i Cânân'a gel gel.

Sohbet-i Cânân işte burası. Burada çok faydamız, çok yararımız var. Bilelim veya bilmeyelim. Bu sohbetler, hatmelerimiz, amellerimiz bizi ne yapıyor? Safileştiriyor. Sadeleştiriyor. Ahlâk-ı zemîmeler çıkmadan ahlâk-ı hamîde gelmiyor.

Bir kelâm-ı kibar var:

Söğütte biç biter mi bir tath elma

Yarılp, sarılıp aşlanmayınca

Bir söğüt ağacında elma olur mu? Olmaz ama erbabı onun başını keser. Aşı yapar. O zaman meyvesini verir. İşte ahlâk-ı hamîdeler, ahlâk-ı zemîmeler böyledir. Bunu da kim yapıyor? Evliyaullah yapıyor. Aşığı o yapar. Kötü huylarımızı atmak bizim kârımız değil. Onu ancak onlar yapar. Bizim görevimiz hizmet görmek. Hizmet görelim ki himmet alalım.

Gülden Bülbüllere 2-7

Bu aşk bir bahr-i ummandır.

Buna haddi kenâr olmaz.

Delilim sırrı Kur'an'dır.

Bunu bilende âr olmaz.

Aşk bir bahr-i ummandır. Bunun haddi kenarı, hududu olmaz. Aşk demek sevgi demek. İnsanların gönlünde Allah sevgisi. O da insanların gönlünde. Diğer sevgilerde insanların gönlünde.

Bir kelâm daha var:

Eğer âşık isen yâre

Sakın aldanma agyâra

Düş İbrahim gibi nâre

O gülşanda yanar olmaz.

Sen de âşğım diyorsan eğer, İbrahim Aleyhisselam gibi âşık ol. O'nun kadar Allah'ı sev. Onun kadar Allah'a bağlı ol ki, İbrahim Aleyhisselam oğlunu o kadar çok seviyor ki, bir tane çok sevdiği oğlunu kesiyor. Bıçak kesmedi, başka. Ama Cenabı Hak ne buyurdu:

"Ya İbrahim, ben İsmail'i kes demedim. İsmail'e olan sevgini kes." O zaman İsmail'e olan sevgisi kesildi. Yoksa İsmail'i çok seviyordun.

Ama o zaman Cenabı Hak ne yaptı? Koskocaman Nemrut'un ateşini cennet bahçesi etti, O'na.

Burada bu sözler bütün ehl-i aşka söylenmiş. Sadece İbrahim Aleyhisselam'a değil. O zaten macerayı yaşamış. Geçmiş, gitmiş.

Yârdan mânâ: Allah.

Âşık demek: Allah'ı seven.

Sen de "Allah'ı seviyorum." diyorsan eğer, Allah'tan başka bir sevgi olmasın gönlünde. Çünkü o sevgiler perde oluyor. Kesiyor. Allah'ın sevgisini kesiyor senden. Bir kelâm daha var:

Gör âşık ol mâbî şakkeyledi parmağı

Teşneleri kandırdı parmakları ırmağı

Bu kimi kastediyor? Peygamber Efendimizi.

Âşık odur ki: Doğmayan Ay'ı doğdurdu. İki parça etti. Önünde Kabe'yi yedi defa tavaf ettirdi. Peygamber Efendimizin peygamberliğini tasdik etti, çıktı gitti. Susuzluktan bütün ümmeti helâk oluyordu. Çeşmeleri parmaklarından aktırdı. Ordusunu, ümmetini kandırdı. Âşık budur.

Sen seni aşık sanma bir beyhude âh ile

Var etti özün anlar ol nûr-u İlâh ile

Sen de aşığım deyip de kendini kandırma. Onlar canlarını da yok ettiler. Allah sevgisi karşısında mallarından, canlarından her şeylerinden geçtiler. Canlarından da geçtiler ki âşık olabildiler.

Mecnûn'u görûn n'etti Leylâ'daki âh ile

Ferbâd da Şirin için gör neyledi dağ ile

Her birisi bağlandı bir abenin bağ ile

Sen seni aşık sanma bir beyhûde âh ile

Var etti özün anlar ol nûr-u İlâh ile

Evet Mecnunda Leylâ'ya âşık idi. Ama Leylâ'ya olan aşkı onda ne kadar büyüdü. Ne kadar çoğaldı ki. O aşk onu ne kadar ihâta etti ki, kendisi yok oldu. Yok olmaktan maksat arzuları yok oldu. Yemekten geçti, içmekten geçti, uyku yok, yemek yok. Hiçbir şey yok.

Gece-gündüz dağlarda ağlayıp geziyor. Ne zaman ki Leylâ'nın aşkı onu ihâta etti. Kendi varlığı da yok oldu ise o zaman hakikate ulaştı.

Hakikat ne? Sadece Leylâ'nın yüzünde gördüğü Allah'ın güzelliğini, Leylâ'nın yüzünde Allah'ın sıfat nurunu gördü. Cenabı Allah ona o şekilde gösterdi. O kadar güzel gördü ki, her şeyini bu aşka verdi. Canından da geçti. Canından da geçince ne oldu? Bu sefer kendisi de oldu Leylâ. Bütün eşya oldu Leylâ. Sadece Leylâ'da gördüğü Allah'ın sıfatının nurunu, bütün eşyada gördü. Bunu ifade ediyor.

Ferhat ne yaptı?

Ferhat da Şirin için dağları deldi. O zaman alet yok. Edavat yok. Bir günde bin kişinin yapacağı işi yapıyor. Ne yaptırıyor buna? Şirin'in sevdası yaptırıyor. Bunda da yeme yok, uyku yok. Gece-gündüz dağlarla, taşlarla uğraşiyor. Neticede dağı delip de suyu akıttığı zaman

Şirin'i ona verecekler. Bir taş kalmış. Onu da delince tamam oluyor. Seviniyor ki tamam. Ben işi bitirdim. Şirin'i bana verecekler. Bu sevgi onda iyice çoğalınca bakıyor ki: Kayanın önündeki kaya Şirin. Elindeki külüngü daha vurmamış. Atmış havaya külüngü, havadan düşerken tepesine gelmiş. O da öyle gitti. Ama önündeki kaya Şirin olmuş. Bütün taşlar, kayalar, Şirin görünmüş.

Her birisi bağlandı bir abenin bağ ile.

Avlandı, bağlandı, diyor. Neye bağlandı? Bunların sevgisi ile bağlandı. Bunların sevgisi ile esas maksadına ulaştı.

Sen seni âşık sanma bir beyhude âh ile.

Var etti özün anlar, ol nur-u ilâh ile.

Pekil.. Ondan sonra:

Gör neyledi pervâne bir şem-i çerağ ile

Pervâne: Kelebek, kepenek. Cenabı Hak ona da ateşi şirin göstermiş, o da kendisini ateşe atıp, yakıyor.

Bülbül düşüp efgana bir gonca-i zağ ile.

Bülbül de solacak, geçen bir güle bağlanmış, onca ahu figanı var.

Her birisi bend oldu bir türlü dîzâğı ile

Burada onlar aşk-ı mecazdan, aşk-ı hakikate ulaşmışlar. Biz aşk-ı hakikat taşıyoruz.

Aşk-ı mecaz: Nefsi ile sevilenler.

Aşk-ı hakikat: Allah için sevilen.

Allah'a şükür. Biz meşâyihimizi Allah için seviyoruz. Öyle ise aşk-ı hakikati taşıyoruz. Fakat biz bunun zerresini taşıyoruz. İşte bu zerresini büyütelim, çoğaltalım. Sevgi çoğalırsa gaflet azalır. Sevgiyi ne ile çoğaltacağız.

Bu sohbetlerimizle, amelimizle, derslerimizle sevgi çoğalacak. İnsanın gönlünde birtakım arzuları olur. Bu arzuların içerisinde, en büyük arzusu en çok arzusu hangisinde ise, o gelir aklına. Çok arzu ettiği hiç aklıdan çıkmaz. Biz de Allah için sevmiş olduğumuz meşâyihimizi, tam sevelim. O'nun sevgisi ile kalbimizi dolduralım.

Allah sevgisi, Resulullah sevgisi, meşâyih sevgisi birdir. Hiç değişmez. Meşâyih Allah için seviyorsak, meşâyihde de Allah'ın nuru var.

Meşâyihde de Allah'ın sıfatı var. Meşâyih seven Allah'ın rızasını kazanıyor.

Bizim tarikatımızda aşk ile terakki ediliyor. Evet amel ve ibadet de var. Ama daha çok aşk ile terakki ediliyor. Bir de aşkı olanın ameli makbul oluyor. Aşkı olmayanın ameli Allah'ın indinde makbul olmuyor. Çünkü aşkı olmayanın amelinde bir maksat vardır. Şöhret vardır. Riya vardır. Bir gösteriş olabilir. Bunların hiçbirisi olmasa bile yine bir maksadı vardır. Ben bu ameli işleyeyim de Allah bana ecir versin, sevap versin diye düşünülür. Bunlar bir maksattır. Aşkı olanın hiç böyle bir maksadı yoktur. Kuldur. Kulluğunu işler. Makbul olan da budur.

İnsanların bir kısmı amellerini, hayırlarını cehennemden korktukları için yaparlar. Bir kısmı cenneti arzu ettikleri için yapar. Haktır. Allah'ın gazabından korkarak ibadet yapmak doğrudur. Allah'ın emridir. Bir de vardır ki hiç bunları düşünmeden amel işliyor. İşte makbul olan budur.

Ey zûhd ile bana veren tebşire-i cennet

Biz münkir-i Mevlâ değiliz nâra ne minnet

Diyor ki: Ey, zühdü takva sahibi, sen cenneti niçin bana methediyorsun? Ben cennet için kulluğumu yapmıyorum. Nâr, cehennemde münkirler için. Biz münkir de değiliz. Rabbimizi tanımışız. Rabbimizi bilmişiz. Rabbimizi sevmişiz.

Âşık olanın maksûdu matlûbesi rûyet.

Rûyet: Allah'ın cemâlini görmek. Allah'ın cemâlini kul, varlığı ile göremez. Kul varlığı yok olacak ki görebilsin.

İnsanlarda bir maddî göz var. Bir de manevî göz var. Bir başının gözü var. Bir de kalbinin gözü var. İnsanlarda, bir başında olan kulak var. Bir de kalbinde olan kulak var. Bir başında olan dil var. Bir de kalbinde olan dil var. İnsanların bir vücut eli var. Bir de manevî eli var.

Bunlar işte âşıklarda olur. Bunlar sâdıklarda olur. Bunlar velilerde olur. Niçin? Onlar Allah sevgisi karşısında amellerini de yok etmişler. Amellerini de yok edemeyen bu nimete ulaşamıyor. Amelle Allah'a yaklaşıyor. Cenabı Allah öyle buyuruyor: "Kulum bana nâfile ibadetle yaklaşır."

Onun için çok büyük âlim Niyazi Mısıri Hazretleri şöyle buyurmuş:

Savm u salat u hac ile

Sanma biter zâhid işi

İnsan-ı kâmil olmaya

Lâzım olan irfân imiş

Savm ile salat ile, hac ile zâhidin işi bitmez. Kâmil insan olmak için irfan lâzım. İrfan nedir?

Kalp ilmi. Manevî ilim, harfî savtı olmayan bir ilim. Kitaptan okunmayan bir ilimdir. O öyle bir ilim ki, o ilmin hocası ancak ve ancak Hz. Allah. Müzakerecisi Hz. Resulullah. Sen bu kalbi, Allah sevgisi, Allah aşkı ile tamamen doldurursan; o zaman o ilim sende tecelli eder. O ilim senden doğar. İlhamî olarak doğar. Buyuruyor ki:

Bir kimseye kim yâr ola tevîk-i hidâyet

Gönlünde tulû eyler anın aşk u muhabbet

.....

Bedensiz bir güzel gördüm efendim

İlikten, damardan, kandan içerü

Cânân illerinden sordum efendim

Bir can vardır güzeli candan içerü

Canın içinde bir gizli can varmış. Ama senin benim canımda değil bu. Evliyaullah'ın canının içerisinde bir can var. Niçin? O canını cânâna vermiş. Cânân onun içerisine gelmiş. Cânân onun içerisinde tecelli etmiş. Varlığını yitirmiş.

Burada erkek, kadın diye bir şey yoktur. Erkek, kadın aynı ruhu taşır ancak bu erkeklik dişilik cesette; rûhta böyle bir şey yok. Rûhlar bir yerden gelmiştir. O yere erkeğin rûhu da gider. Hanımın rûhu da gider. Yani sadece erkeğin rûhu mu Allah'a vâsıl oluyor? Hanımın ruhu da vâsıl olur. Hanımlarda vasıl-ı illallah olurlar. Allah'ın vermiş olduğu rûhu, onlar da Allah'a verebilirler, vermesini bilseler, verebilirler.

Çünkü can çok kıymetli. İnsanlar canı için her şeyi yok eder. Malından, mülkünden her şeyinden geçer. Ama canını niçin verecek? Bilemez onu. Halbuki can vermeden cânân ele geçmez.

Cânândan maksat Hz. Allah.

Candan maksat bizim rûhlarımız.

Allah'ın vermiş olduğu rûhu Allah'a kim verebilir? Aşka duçar olan verir. Bir de şöyle var:

Künfekanın sırrına ermek ne lâzım bizlere

Aşka ermektir muradım nam ü nişan istemem.

Bir de var ki:

Başını top eyleyip

Gir vahdet'in meydanına

Vahdet: Allah'ın birliği.

Allah'ın varlığını kazanmak için bir meydan var. Oraya gir ki: O'nu kazanasın. Ama başını kes, al. Ondan sonra gir o meydana.

Onun için:

Kıyamazsan başa cana, irak dur girme meydana

Bu meydanda nice başlar, kesilir biç soran olmaz.

Ama bu görünen bir şey değil. Ancak yaşayan bilir. Onun için

Geçmeyenler bilmez çarhı çemberi

İçmeyenler bilmez ab-ı kevseri.

Geçmeyince çarhı çemberi ne bilsin. İçmeyince de ab-ı kevseri bilmez. Öyle ise aşk insanların içinde gizli bir şey. Bunu kim bilebilir? Kimse bilmez. Ama bu insanların kalbindeki aşk tamamen insanların kalbini doldurmuşsa tamam. Eğer biraz boşluk varsa o boşluğa evlat sevgisi de girer. Mal sevgisi de girer. Başka arzular da girer. Allah sevgisi çoğaldıkça, diğer bütün sevgileri atar, çıkarır. Cânân'a verir.

.....

Seyrkeil uşşâk-ı Mevlâ nice kıyar cânına

Terk-i cân etmektir ancak aşku sevdâdan garaz.

Uşşâk-ı Mevlâ: Allah'ı seyredenlere bakın. Onlar nasıl canlarına kıyıyorlar, terk-i cân olmuşlar. Allah'tan gelen o çok kıymetli rûh, terk-i cân olmakla Allah'a gider.

.....

Hakikatte: Hiç kimsenin kendi de yok kârı da yok. Hakikate geçince, ne sen var; ne de ben var. Ne seninki var. Ne de benimki var. Hepsi Allah'ın. Tasavvuf kelimasıdır.

Umurun Hak'e'a tevîz et

N'ederse ol eder yâ Hû

Aradan benliğin mahvet

Gözet neyle kâder yâ Hû

Umurun deyince neyin varsa hepsini Allah'a teslim et. Kendi benliğini de kendi varlığını da ona teslim et. O ne ederse eder.

Neylerse güzel eyler buyurmuşlar. Yeter ki biz teslim olalım da o her şeyi güzel yapar.

....

Mürid, mecnun sıfatlı olmalıdır.

Bir Leylânın mecnûnuyam

Cânân ilinin cândır.

Bir dilberin meftûnuyam

Bu cân anın kurbandır.

Meşâyihini seviyor musun? Meşâyihini sevenleri de seveceksin. Hem de "Ben seviyorum. Herkes sevsin benim sevdiğimi." diyeceksin. Şunu sevmiyorum demek veya şunda şu eksik sıfat var demek... O zaman sen Mecnun sıfatlı değilsin. Mecnun sıfatlı olmak için meşâyihini herkese sevdireceksin. Sevenleri de seveceksin. Hem de diyeceksin ki bu da Şeyh Efendimi sevmiş tanımış. Bunun Şeyh Efendimin yanında itibarı daha fazladır. Eksiklik bendedir diyeceksin.

Eğer dostta kusur görürsen bir tane dost bulamazsın. Dost Allah için sevilendir. Dünyada bir tane dost bulamazsın. Eğer kusur görmezsen, dünyanın halkı hep senin dostundur.

Gülden Bülbüllere 2-8

Allah'ın ihsanı kâmil insanın kapısındadır. Allah ihsanını, kâmil insanın kapısında bahşedecek. O da meşâyihimiz. Meşâyih olan inancımız, meşâyihimize olan teslimiyetimiz. Büyük ihsan bundan dolayı olacak. Biz bu dünyaya misafir geldik gideceğiz. Ama bizim de bu dünyada misafirimiz var. Kim o misafirimiz? Hangi haneye kondurabiliriz o misafiri? Dünya hanesine değil. Gönül hanesine kondurmak, gönül hanesine davet ettiysek. Evliyaullah'ta Cenabı Hakk'ın mevcut olan velâyet nuru var. O nur bizim kalbimizde. İşte râbitanın önemi bu. Râbitanın kıymeti bu. Yoksa râbitanın zâhirine aldanmayalım biz. Her kim ki meşâyih insanlardan farklı görmüyorsa o da bir insandır, beşerdir diye görüyorsa, o tarikatı anlamamış, yaşamamış. Ama evliyaullah insanlardan seçilmiş kul. Allah'a yakın gitmiş, Allah'ın sevdiği kul olmuş, Allah'ın sıfatları onda tecelli etmiş. Onun kalbi olmuş Allah'ın evi. Evliyaullah'ın kalbi Allah'ın evidir. Hakikatte Beytullah insanların kalbidir. Cenabı Hak Kudsî hadisinde buyuruyor ki: "Ben mekanlara sığmam, mümin kulumun kalbine sığarım."

Kelâm-ı kibarda:

Kâbe inşa-yı Halildir sendedir Beyt-i Celil

Sensin Allah'ın delili râh-ı sultan el meded.

Diyor ki: Halil İbrahim Peygamber Beytullah'ı yaptı. Beytullah ne demek? Allah'ın evi. Diyor ki o evi Halil yaptı. Senin evin Evliyaullah'ın kalbidir, onu sen yaptın. Sen ancak oraya sığarsın. Başka bir yere sığmazsın.

İşte dünyaya misafir olarak geldik gideceğiz. Biz gönül hanesine misafiriz. Gönül bir mülktür. Gönül sahibini bulup oturtturduysak, hanemiz de misafirini buldu. Biz de misafirimizi, mihmanımızı tanıdık. Eğer bulamadı isek yazık olsun bize eyvah! Allah korusun, Allah muhafaza etsin. Onun için Allah'a şükür bu nimet hepimizde var. Bunu büyültmeye çalışsın.

Evliyaullah'a olan inanç insanlarda aynı değildir. İnsanların hulûsuna bağlı. İnsan Evliyaullah'ı ne kadar büyük görürse O'na o kadar

yaklaşabiliyor. O'nu ne kadar büyük görürse kendisi de o derece feyiz alıyor. Kalbi büyüten muhabbettir. Kalbe sahibini getiren muhabbettir. Mecnun ne demiş?

Ararken Leylâ'yı, buldum Mevlâ'yı.

Bil ki muhabbet sana Mevlâ'dan gelir.

Gülden Bülbüllere 2-9

*Söylenir dillerde bir Mecnûn u Leylâ her zaman
Günde yüz bin nice Mecnûn ile Leylâ'sı geçer.*

Burada Mecnun: İnanmış teslim olmuş bir mürididir.

Leylâ'dan mânâ: Meşâyihdir.

Mecnûn Allah'ın sıfat nurunu Leylâ'da gördü. Kendisinde gördü. Eşyada gördü. Evliyaullah'ta Allah'ın sıfat nuru mevcut. Esmâ nuru da mevcut. Zat nuru da mevcut.

Onun için buyuruyor ki:

Bir Leyla'nın Mecnun'uyam cânân ilinin cânıdır.

Cânân ilinden gelmiştir. Onun cânı hepimizin rûhu. Cânân ilinden, Allah'tan geldi. Ama cânân ilinin cânı değil. Onlar geldikten sonra bir daha gitmiş. İkinci gelişidir, ikinci gelişini ifade ediyor. Bu da nedir? "Mutu kable en temutu." Ölmeden evvel ölü. Cenabı Hakk'ın bir emri var ya. Ona mazhar olmuş. O tecelli etmiş. Varlığından kurtulmuş. Bir insan varlığından kurtulunca hakikat varlığına ulaşır.

Bir dilberin meftûnuyam bu cân anın kurbânıdır.

O güzele gönül vermiş. Bir mürid hakikaten Râziye-Marziye makamına ulaşırsa, cânını cânâna vermiştir. Kelâm-ı kibarda:

Bu nefsin râziye, marziyye eyle.

Alıp dost iline kurbana gel gel.

Dosttan mânâ, Allah'tır. Kurbana gel gel. Allah için nefsin bütün arzularını terk etmiş. Nefsinden geçmiş.

....

İki kaşı arasından azmeder Mevlâ'ya hat.

Yani Allah'a giden yol, Evliyaullah'ın iki kaşının arasından gider. Onun için Evliyaullah'ın iki kaşının arasına râbîta yaptırıyorlar. Tarikatımızda böyle. Eğer aşka duçar oldunsa ilmin merkezine daldın. İlmînin noktasını buldun. Başka bir kelâmıda:

Bir noktada pinhan imiş

Gör neyledi bu aşk beni

Bir noktada gizlidir, diyor. Neymiş o? O da Allah aşkı. Allah aşkı senin kalbinde tecelli ettiyse, o bir noktadan mânâ, senin kalbinin açılmasıdır. O aşk açacak senin kalbini. O kalp açılırsa işte ilmin merkezine daldın.

Ol cân içinde cân imiş.

Cân: Evliyaullah

Onun içindeki cân nedir? Allah. Cenabı Allah. "Ben yere göğe sığmam, mümin kulumun kalbine sığarım." buyurmuş.

Buradaki mümin kulun kalbi, senin benim kalbim değil. Bizim kalbimiz muhalefet ambarı olmuş.

Ne zaman ki bir Müslümanın bin bir meşakkat karşısında Allah hiç kalbinden çıkmıyorsa; yerken, içerken, yatarken, kalkarken, gezerken, alırken, verirken hiç Allah'ı unutmuysa, işte Allah onun kalbinde. Allah'ın esmâ nuru tecelli etmiştir. Onun kalbinde, hem sıfat nuru tecelli etmiştir, hem de zat nuru tecelli etmiştir.

.....

Mürşitler benzer güle

Derviş benzer bülbüle

Sev Hakkı seven ile

Ben derviş olmadım

Hakkı da bulamadım.

Allah'ı sevmeyen derviş olamaz. Hakiki Allah sevgisi bir insanın gönlünde olursa, onun gönlünde başka bir arzu olmaz. Ne dünya, ne âhîret, ne mal sevgisi, ne evlat sevgisi. Kendi canını da sevmez. Onun için.

Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına

Kıl gazâ-yı Kerbalâ gir kendi nefsin kanına

Seyr kıl uşşak-ı Mevlâ nice kıyar cânına

Terk-i cân etmektir ancak aşku sevdâdan garaz.

Bir insanda Allah sevgisi, Allah aşkı olmazsa, Allah sevgisine duçar olmazsa terk-i can olamaz.

Terk-i can olmayınca da Cânân'ı bulamaz. Buyuruyor ki: "Kulum ver beni de al beni." Neyi verip de O'nu alacağız? Allah'ın bizde neyi var? Allah bize çok nimetler bahşetmiş. Görmemiz, işitmemiz bunların hepsi Allah'ın lütfü değil mi? Bunlarla Allah kazanılmaz. Hayır.

"Kendi ruhumdan ruh üfledim." buyuruyor. Allah'tan gelen o ruhtur. Eğer o ruhu Allah için verdiysen, Allah'ı aldın.

Te'âlallah ne hûb zîbâ yaratmış kâmil insanı

"Nefahtü fîbi min râhî" deminde kalmış ibsânı.

İşte sana üflenen odur. Allah'tan gelen de odur zaten. İnsanların cânı çok tatlıdır. Her şeyi cânı için yok eder. Cânını ne için yok edeceğini bilemez.

İşte meşâyih bildiriyor: "Senin nimetin bu. Yolu da budur. Nimetin şuradadır. Onun bahası da şudur. Yol nedir? Şeriat, tarikat. Nimetin nedir? Ruyetullah. Bahası nedir? Can vereceksin." Can gitmeden cânân ele geçer mi?

Niçin diyor ki:

Cânım demem ben bu tendeki cânâ

Eğer vâsıl eylemezse Cânâna

Âbir bu dert beni eyler dîvâne

Dermân için sen Lokmane gelmişem.

Elhamdülillah çok şükür. Bin şükür, nihai şükürler olsun. Allah nimetimizin münkiri etmesin. En büyük nimeti bize vermiş. Bizi Müslüman halletmiş. Sevgili habibine ümmet etmiş. Bize varisi olan velilerini tanıtmış. Sevdirmiş.

"Hiç nimet olur mu bundan ziyade" idrak eden böyle buyurmuş. Tarikatı tadan böyle buyurmuş. Tasavvuf kelâmı bu. "Hiç nimet olur mu, bundan ziyade." Nedir bu?

Şeyhim benim sultan imiş

Hak'tan bize ibsân imiş

Can derdine dermân imiş

Görün beni aşk n'eyledi?

Âbiri derviş eyledi

....

Sâmi gibi bir Hazrete

Gönderdi beni vuslate

Eriştirip bu devlete.

Vuslat nerdeymiş? Evliyaullah'ta. Niçin?

Çünkü Evliyaullah Hak kapısı. Allah kapısı. Evliyaullah'ın gönlüne girdiyse eğer Allah'ı buldun.

Gönlüne nasıl gireceksin? Sevgi ile. Hizmet ile. Tarikatın dört şartı var. Muhabbet, ihlas, edep, teslim.

Muhabbet: Meşâyihini çok seveceksin. Canından fazla seveceksin.

Peygamber Efendimiz, Hz. Ömer'e sordu:

—Ya mer bizi ne kadar seviyorsun?

—Nefsimden sonra en çok sizi seviyorum Ya Resulullah.

—Sen kâmil mümin olamamışsın. Bizi nefsimden fazla seveceksin.

Ondan sonra ondaki sevgi öyle bir coştu ki nefsimden fazla sevdi..

Bizim ehl-i sünnet limleri;

—Ruyetullah haktır, vardır ama dünyada göremezler, diyorlar. Bütün ulema da buyuruyorlar ki;

—Her Şey dünyada kazanılıyor. Dünyada göremeyen hirette de göremez.

Öyle midir? Öyle. alış kazan, sen de gr. Onun için Yunus Emre'nin:

Sensin benim cnm cm

Sensiz kararım yokdurur

Cennette sen olmaz isen

Vallah nazrım yok durur.

Yemin ediyor ki, cennette sen olmazsan, cenneti ne yapacağım.

Ama kim O? Cenabı Hz. Allah.

Cennette sen Cemâlini gstermezsen ben cenneti ne yapacağım diyor.

İstemem diyor. Başka bir kelmında zaten açıkça söylüyor:

*Cennet cennet dedikleri
Bir köşk ile birkaç huri
İsteyene ver onları
Bana seni gerek seni.*

Bizim mevcut olan divanımızda da var:

*Cemâlin şemine müştâk olanlar
N'eder cennetteki ebrârı Leyli*

Cemâline aşık olanlar, cennetin süsünü, varlığını, eşyasını ne yapacak? Her şeyin dünyada misali vardır. Mecnun gibi, Ferhat gibi. Daha çok aşk-ı mecazlar var. Ama aşk-ı hakikatı görenler az olmuş.

Gülden Bülbüllere 2-10

İlim insanları yükseltiyor. Ama aslında ilim insanları alçaltsın ki Allah yükseltsin. Âlim olanlar tabii ki seçilmişlerdir. Cenabı Hak da ne buyuruyor: "Sizin bileninizle, bilmeyeniniz bir değilsiniz." Bilen bilmeyenden farklıdır.

Ama bu bilmenin de kaç türlü anlamı var? Bir âlim olmakla ben biliyorum demek mi oluyor? Yunus Emre ne demiş:

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsen

Ya nice okumaktır?

İlimden manâ, kendini bileceksin. Kendini bilmedikten sonra sen âlim değilsin. İlim bir taraftan zâhirde ilim sahibini yükseltir. İlim sahibini yükseltir ama, ilim sahibini halk yükseltecek; kendisi değil. Kendisi ilminden dolayı yükselirse, onu Allah hakîr eder. Çünkü ilminden dolayı yükselmek demek, kendisinde gurur kibir oluşması demek oluyor. Halkı kendisinden aşağı görmek demektir.

Bir âlim tarîkate girmezse ilminden geçemiyor. Şeriatda ilim, ibâdet, hayır çok kıymetlidir, çok geçerlidir. Zâhir âlimlere göre. Ama tarîkatta bunların hiçbir kıymeti yoktur. "Ameli güzel işle. İşlememiş gibi bil." diyor. Bir hadis vardır: "Kişi ameli ile cennete giremez." Ancak nasıl girer cennete? Allah'ın fazlı, tevfiği, kişinin mertliği ile girer.

Yani kişiye Allah cenneti ikram ederse, kişi de mert olursa cennete girer. Burada mertlik denilince nefsi yenmektir. Nefsini yenmek. Tarîkatta ne var? Cânı vermek var. Cânân'ı bulacaksınız. Cânân'dan mânâ Allah.

İki türlü fakirlik vardır. Maddî fakirlik, manevî fakirlik, ikisi de geçerlidir. Maddî fakirlik cenneti kazandırır. Manevî fakirlik Allah'ı kazandırır.

Bütün melekların, cinlerin, insanların ilmi toplandığı zaman Peygamber Efendimizin ilminin yanında, deryada bir katre gibi kalmış.

Böyle iken Miraç'ta "Ya Rabbi! Fakirliğimle geldim, yokluğumla geldim." dedi. Cenabı Hakk'ın bu çok hoşuna gitti. Amel fakirliği budur.

Nakşibendi Efendimizin, Muhammed Parisâ Hazretlerine iltifatları, methiyeleri çok farklı imiş. Ulema bunu araştırıyor. Neden? Niçin bu kadar terakki etmiş? Amel ise, hepsi işlemiş. Velâyet ise hepsi velâyete ulaşmış. Ama velâyete geçenlerde de farklılık vardır. Velâyet ki... Velilerde de farklılık var. Ulemâ inceliyor.

Muhammed Parisa Hazretleri diğerlerinden farklı ne amel işlemiş ki, bu dereceye ulaşmış. Diyorlar ki: Muhammed Parisa Hazretleri bütün tasavvufta, şeriatta olan amellerinin kârını, kemâlini yokluk deryasına atmış. Sahip olmamış da onun için bu kadar terakki etmiş. Emsâlini geçmiş. Emsâli veliler içerisinde marifete ulaşmış.

Şeriatını, amelini, ibâdetini, tarikatını yapacaksın da bunlara hiç itibar etmeyeceksin. Hepsini yok edeceksin. Gönlünden çıkaracaksın. O zaman en yüksek makama da ulaşacaksın.

Aşık imdi varlığımı ver yokluğa.

Bu yokluk âşıklarda olur. Âşık olmadan yokluk olmaz. Âşık olmayanın ilmi varlıktır. Ameli gözünde bir varlıktır. Kerâmeti gözünde bir varlıktır.

Âşıklar ilmi de atıyor, ameli de atıyor. Kerâmeti de istemiyor. Kerâmetten geçmezse âşık değildir. Âşık olmayan kerâmetten geçemez. Kendini ibâdete verecek. Fazla ibâdetle de yol alınır. Fakat aşk ile daha seri gidilir.

Aşka duçar olmayanın büyük amelinden, aşka duçar olanın küçük ameli makbuldür. Niçin? Aşka duçar olmayanın ameli gözüne dağlar gibi görünür de onun için. Ama aşka duçar olanın ameli gözüne görünmez. Hepsini yok eder. Neticede hakiki varlığı O olur.

Zâhir şeriatta ilim, ibâdet çok önemlidir. Tarîkatta bunların yaşanması var. Tatbikatı var da önemi yoktur. Kıymet verilmiyor. Niçin? Tarîkata geçen bir insan öyle Allah'a, öyle Râbitaya rabtoluyor ki muhabbet, ihlas, âdâb, teslim ile.

Teslim olan mürid bir âlettir. O bir nakıştır. Nakışın neyi vardır? Nakışın bir hüneri olmaz. Nakışı işleyendedir marifet. Nakış medhedilmez. Nakkaş medhedilir. Bir âletin nesi var? Onu çalıştıran bir ustası var.

Bir insan tarîkatta ihlas denen bir sıfatı elde ederse, muhabbeti olur. Bunlar birbirine bağlıdır. Muhabbet olmazsa ihlas olmaz. İhlas olmazsa muhabbet olmaz. İhlas olmazsa âdâb olmaz, âdâb olmazsa ihlas olmaz. Âdâb olmazsa teslimiyet olmaz. Teslimiyet olmazsa âdâb olmaz.

Bunlar tarîkatın şartları. Sen cansız bir âletsin. Öyle ise ilim de senin değil, amel de senin değil. Hiçbiri senin değil.

Evet Allah'a şükür, bin şükür, nihâî şükürler olsun ki Allah bu zamanda bu nimeti nasip etmiş.

Gülden Bülbüllere 2-11

Allah emeklerinizi zayıf etmesin. Allah niyetinizi hâlis etsin. Allah niyetinizin neticesine ulaştırın. Nasılsınız? İyisiniz. Afiyettesiniz İnşallah. Allah hepinize iyilik ve âfiyet ihsân etsin. Allah arzunuza ulaştırın. Allah arzularınızda aldatmasın. Arzunuz Allah'ın rızası olsun. Bütün imanınızın, ibâdetinizin, amelinizin karşılığı Allah rızası olsun. Allah âkibetinizi hayır getirsin. Cenabı Hak ömrünüz boyunca bu muhabbetinizi muhafaza etsin. Rabbim artırsın, eksiltmesin. Muhabbet Allah sevgisi tabi. O bizi sevdi. Yarattı ki biz de onu sevelim. Tabii diledi, yarattı. Diledi demek isteği demek, isteği demek sevmesi demek. Onun için bütün bu varlıkları Cenabı Hak istedi yarattı, diledi yarattı. Peygamber Efendimizi muhabbetinden yarattı. Kâinatın Efendisi, dünya, âhiretin de iki cihanın Efendisidir. Bütün zâhirde, bâtında, bilinip görünenler; bilinmeyenler, görünmeyenleri Cenabı Hak kim için halketti? Habîbi için, O'nun hürmetine halketti. Cenabı Hak: "Habibim, seni halketmeseydim, bu varlıkları halketmeyecektim." buyuruyor. Bütün karada, denizde, havada olan canlıları onun için yarattı. Sadece insanları değil. Her zaman Mevlid-i Şerîf'te dinliyorsunuz.

Pes Muhammeddir bu varlığa sebep.

Sıdk ile A'nın rızasın kıl taleb

.....

Efendim, sultanım rûb-ı revânım

Ne mümkün ayrılmaz çuksa da canım

Alemde kainat düşmanım olsa.

Efendim diyor: Bir insan meşâyihini seve! seve! seve! Meşâyihinin rûhu da onun rûhu olur. Hani rûhlarda ayrılık, gayrilik yok ya.

Dönmezem bin kat öldürseler.

Benim bin tane canım olsa da bin defa öldürseler yine de seni terketmem, diyor. Yine de ayrılmam senden, diyor. Bütün bu millet sana düşman olsa ben senden ayrılmam. Bunların bir olması var. Bir geçmişi var. Çok kitaplarda yazılmışı var.

Meşâyihlerden birisi rüyasında görmüş olduğu Rum kızına âşık oluyor. Diyor ki:

—Ben onu almaya gideceğim. Belki beni dinlerine davet ederlerse dinlerine de gireceğim. Siz de kendinize başka şeyh bulun. Serbestsiniz, diyor.

Hepsi bırakmışlar. Gitmişler. Bir tane mürid onunla kalmış. Diğerleri sormuşlar:

—Sen niye gelmiyorsun? O da demiş ki:

—Ben ayrılmam şeyhimden. O hangi dine girerse ben de ona girerim. O nereye giderse ben de giderim, demiş.

Neyse gelmişler o Rum iline. Kızlarını istemiş. Onlar demiş ki:

— Sen Muhammedîsin. Dinimize girecek misin?

— Gireceğim.

Dinlerine girmiş. Haç takmış, domuz eti yemiş. Domuzları gütmüş. Bunu denemek için yedi sene takip etmişler; acaba tamamıyla döndü mü diye. Ancak yedi sene sonra kızlarını veriyorlar. Kızı aldıktan sonra o da Müslüman oluyor. Bu arada kendisi ile beraber giden, o bir tek müridi şeyhi uyurken âşikâr olarak görüyor ki şeyhinin ağzından bir kara kuş giriyor. Beyaz kuş çıkıyor. Ama şeyhini yine terk etmiyor. O Rumlara hizmet ederken, o bir tek müridi de şeyhine yedi sene hizmet ediyor. Yedi seneden sonra Rum kızını alıyor. O müridi yine görüyor ki: Şeyhi uyurken bu defa ağzından o kara kuş çıkıyor. Beyaz kuş giriyor. Fakat bu defa çok terakki ediyor. Yani daha evvelki terakkisinden yüz misli daha terakki ediyor. Niçin terakki ediyor? O geçirdiği yedi yılı gözünün önüne alıyor. Ağlıyor, ağlıyor. Gözünden günahı silememiş. O da onu yükseltmiş terakki ettirmiş. Allah'a yalvarmış. İşte böyle efendiler. Bu zamanda bize böyle bir nimet vermiş. Allah'a çok şükür. Mukayese için değil. Bugün meşâyih olmayanların en âlimi bile, meşâyih olanların en câhili kadar olamaz. Buna inanmak lazım.

Adamın bir tanesi bir müride soruyor?

— Şeyhini mi çok seviyorsun? İmamı Azam'ı mı?

— Mürid hiç çekinmeden şeyhimi çok seviyorum, diyor.

O zaman adam bir sürü hakaret ediyor. İmam-ı Azam'ı methediyor. Bu müridi suçluyor, mürid hiç sesini çıkarmıyor.

Tekrar karşılaşıyorlar. Bu adam gel diyor.

—Sana bir sürü hakaret ettim. Hiç karşılık vermedin. Bana hakkını helal et ama nasıl oluyor da İmam-ı Azam'ı bu şekilde düşünüyorsun. İmam-ı Azam İslamın nuru. Bütün İslâm âlemi için büyük bir kimsedir. Dünya üzerinde sevilen bir kimsedir. Bir mezhep reisidir, diyor. Sen şeyhini sevebilirsin. O sevgi sana aittir diyor. Bu derece direnmende senin delilin nedir? Mürid diyor ki:

—Ben kırk senedir İmam-ı Azam'ın mezhebi üzerine amel işliyordum. Hiçbir kötü ahlâkımdan geçemedim. Kırk gün oldu şeyhime hizmet edeli hepsini terk ettim. Onun için şeyhimi çok seviyorum, demiş.

Cenabı Allah yüz yirmi dört bin Peygamber göndermiş. Bunlardan sadece sekiz tanesine kitap indirmiştir. Diğer Peygamberler Allah'ın emirlerini kullarına ilham yoluyla bildirmişlerdir. İşte ledünni ilmi budur. Velilere kitap indirilmemiştir. Fakat onlar da Allah'ın emirlerini ilham yoluyla bildirirler. Veliler dilleri ile konuşmaz, Onların kalpleri konuşur.

Gülden Bülbüllere 3-1

Bir Müslümanın, bir insanın mürşidi olmazsa şeytan onu amel varlığına düşürüyor. Firavun niçin tanrılık davasına düşmüş? Şeytan ona şöyle demiş:

—Sen insan değilsin. Sen beşer değilsin. Sen hiç hastalanmıyorsun. Ne başın ağrıyor? Ne dişin ağrıyor. Sen ihtiyarlamazsın da.

Bir rivayete göre Firavun çok uzun süre yaşamış. Hiç yaşlanmamış. Ağzının içerisinde otuz iki dişinin bir tanesine bir zarar gelmemiş.

Peygamber Efendimiz Miraç yaptığı zaman yükseldi Allah'a gitti. Cenabı Hak:

—Habibim bana hediye ne getirdin? Diye sordu.

—Yâ Rabbi sen Ganisin. Ben fakirim. Fakirlikle geldim. Yokluğumla geldim. Zengin sensin. Fakir benim. Sen ihsan sahibisin. Muhtaç benim.

Allah'ın o kadar hoşuna gitti ki.

—Ya Habibim! Bana çok makbul bir hediye getirdin.

Onun için, “Kişi noksanını bilmek gibi irfan olamaz.”

Hanımlarda da vardır. Beylerde de vardır. Görülüyor, giyinmesinden, yürümesinden belli oluyor. Sanki krallık sahibi, o kadar kibirli, o kadar gururlu. Hâlbuki onların hiç kurtulacağı yoktur.

Neden?

Allah buyuruyor ki “Her kim Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz. Her kim tekebbür sahibi olursa onu da hakîr, yoksul yaparız.” Onun için Müslümanın en büyük ameli tevazudur. Tarikatlı olsun veya olmasın en büyük amel tevazudur.

İbrahim Hakkı Hazretleri buyurmuş ki:

Her gördüğüm Hızır bil

Her geceyi Kadir bil

Fırsatı ganimet bil

Görelim Mevlâ neyler

Neylerse güzel eyler

Diyor ki:

Ey insan! Gururlu, kibirli olma. Herkesi de kendinden üstün gör. Herkesi kendinden yüksek gör.

Evet, Hızır da Allah'ın kulu ama Ab-ı Hayat suyu içmiş. Kıyamete kadar ölüm yok. Allah tarafından yetkilidir. Her daralana yetişir. Suda boğulacaksa, ateşte yanıyorsa, kurtarılacaksa veya bir trafik kazasından kurtarılacaksa Hızır Aleyhisselam yetişir. Allah onu yetiştirir. Ama mürşidi olmayanlar içindir bu. Mürşidi olanların Hızır, Mürşididir.

Müridin bir tanesi bir camide temizlik yapıyormuş. Hızır Aleyhisselam onun karşısına geçmiş.

—Bak yüzüme.

—Benim bakacak yüzüm var, demiş

—Ben Hızırım.

—Benim Hızırım da var, demiş

—Senin Şeyhine feyiz veren benim.

—Ben feyzimi şeyhimden alırım, demiş

Ne yaptıysa çaresiz, onu yüzüne baktıramamış.

Şöyle bir ifadede bulunmuş:

Şöyle ki Allah'tır sözü

Bir yüzededir iki gözü

Yandı, tutuştu bu özü

Benim ancak sözüm Allah'tır. Zikrim Allah'tır. Ama iki gözüm de bir yüzededir. Ben bir yüze bakarım. İki yüze bakmam.

Buradaki “Her gördüğünü Hızır bil.” anlamı, tarikattaki maksadı mahviyete düşmektir. Tarikat bilmek değil, düşmek. Tasavvuf bilmek değil, düşmek. Bildiklerin bitecek. Eğer bildiklerin bitti ise sana Cenabı Hak bilmediklerini öğretecek, senin bildiklerin sana Hak'tan daha hayırlı değil. Hak'tan hayırlı bildiklerini bildiren Allah. Cenabı Hak ne buyuruyor:

“Herkes bildiğinin alimidir. Herkes bildiği ile amel ederse, bilmediklerini biz Azimüşşan ona öğretiriz.”

Burada iki anlam var. Zahirde mürşidi olmayanların anlamı başka, tasavvufta mürşidi olanların anlamı başkadır.

Zahir: Şeriattır, cesededir.

Bâtın: Tarikattır, ruhadır. Ruha olduğu için görünmez. Gören söylemez. Söylese bilinmez. Onun için:

*Derûnun derdini her yerde açma
Var ise gevherin meydana saçma
Ki her suyu bayattır diye içme*

Esrar: Sır olan bir şey. “Sırlarını açma!” diyor.

Cevherin var onu da saçma.

Fakat su nedir? Güzel amelin ve hayallerin veya cezbeli hallerin. Cezbe sahipleri. Bu kelimeler onlardır.

“O cevherini saçma kaparlar. Elinden alırlar.” Nedir o? Allah sevgisi, Allah aşkı. Onu gizle, taşıma.

*Köpürüp kapağını atma derviş
Sabreyle pişip kemale eriş*

Mevlâna:

“Hamdım, yandım, piştim” demiş. Pişince olgunlaşıyor. Ama pişmediği zaman hamlık var. Sabret ki pişesin. Sende bir ateş var. Seni yakıyorsa, sabret ki pişesin. Piştikten sonra daha sende bir şey kalmaz.

Evet, cezbeye muhalif değiliz. Bizi cezbe aldığı zaman annemden başka kimse yanımda kalmıyordu. Hepsini kaçıyordu. Hanım bile yanımdan kaçardı. Kardeşler, bacılar hep kaçıyorlardı. Bir de gözlerimi açıyordum ki başım annemin dizinde. Tavuğun başını kesip bırakınca nasıl çırpınırsa öyle bir cezbe vardı.

Cezbede bir varlıktır. Ondan da geçmek lazım. Cezbe aşktan doğuyor. Muhabbetten doğuyor.

İnsanın kalbinde olan aşkı kalbi almıyor, taşıyor. Onu taşırmamak lazım ki kalbi genişlesin.

Evet, cezbe aşktan geliyor. Ama aşkın sınırı yok.

*Bu aşk bir babr-i ummandır,
Buna haddi kenar olmaz*

Delilim sırrı Kur'an'dır

Bunu bilende ar olmaz

Aşkın derinliği de bilinmez. Kenarı da bilinmez. Kur'an'daki sır nedir? Koskoca Kur'an 6666 ayet 114 sure, onda bir esrar var. 6666 ayeti insan okur. Kur'an'ın sırrını anlayamaz. Ne hoca anlayabilir. Ne Hacı anlayabilir. Ne hafız anlayabilir. Ancak aşka duçar olanlar Kur'an'ın sırrını anlar.

Gülden Bülbüllere 3-2

Nakşibendi Efendimizin çok halifeleri vardı. Birisi de Muhammed Parisa Hazretleri idi.

Parisa: Genç demek, civan demek.

Bir gün Nakşibendi Efendimiz evinde otururken Muhammed Parisa on sekiz yaşında kapıya gelmiş. Kapıyı çalmış. Hizmetçilerine demiş ki:

—Çık bakayım kapıda kim var? Görevli gelmiş demiş ki:

—Bir Parisa yani bir genç var.

—Sen Parisa imişsin demiş.

Bu Parisa ismi oradan kalmış. Onu çok seviyormuş. Bu yol yokluk yolu. Nakşibendi Efendimiz Reis-i Evliyadır. Ne kadar evliya varsa hepsinin başıdır. Böyle iken Muhammed Parisa'nın ayaklarının altına yüzünü iki defa koymuş.

Birisinde çamur karıyorlarmış, yaz mevsimi.

—Evleri yıkın, demiş.

Yıkılmışlar. Yazlığa göre ev yapıyorlarmış. Sonbahar gelince de kışığa göre yapıyorlarmış.

Bir gün ihvanlar demişler ki:

—Efendim yazın yazlıkta oturalım kışın kışıkta oturalım. Evleri yıkıp yapmayalım, demişler.

—Size hizmet olsun diye yaptırıyorum, demiş.

Hizmet de üç çeşittir.

1- Bedeni hizmet.

2- Mal ile hizmet.

3- Hem mal, hem beden ile hizmet. Bedenen hizmet daha makbul oluyor.

—Hizmet göresiniz. Himmet alasınız yoksa benim sizin çalışmanıza ihtiyacım yok, demiş.

Orada bir küfe varmış. Ona taşları doldurmuş. Taşımış ve demiş ki:

—Bizim sizin çalışmalarınıza ihtiyacımız yok.

Yine bir yaz mevsiminde. Ustalar tutulmuş, çamurlar karılmış, evler yapılıyor. Nakşibendi Efendimiz de biraz istirahat edeyim demiş. Herkes de istirahate çekilmiş. Muhammed Parisa Hazretleri de çamur kararken küreği döşüne dayamış, kendinden geçmiş. Nakşibendi Efendimiz dolaşmış bakmış ki, herkes istirahatte. O ayakları çamurun içerisinde. Kürek döşünde kendinden geçmiş vaziyette. Hemen ayaklarına yüzünü koymuş.

—Yâ Rabbi bu çamurlu ayaklar yüzü hürmetine Bahaddine rahmet et. Demek ki Allah'ın en hoşuna giden şey: Acziyetimizi bilmek. Mahviyete düşmek. Allah bundan razı oluyor. Cenabı Allah eğer amelden razı olsaydı, üç yüz sene ibadet yapan Bağrani imansız gitmezdi. Bu kadar ibadet yapıyor da niçin imansız gidiyor. Çünkü ibadet bir emirdir. Emir yerine gelecek. Yoksa Allah'ın ibadete ihtiyacı yoktur. İbadet varlığı Allah'ın hiç hoşuna gitmez. Resûlullah Efendimizden sonra Allah İbrahim Aleyhisselam'ı çok seviyordu. Ona da “Dostum” dedi. “Manası çok sevmek” demektir.

....

Amelden mertlik var, maldan mertlik var. Maldan daha üstün olan amel mertliği. Amelden daha üstün olan beden mertliği. Beden mertliğinden daha üstün olan can mertliği. Ancak Allah için olur. Ama çok kıymetli olduğu için veremezsin. Zaten vermesen de Allah o canı alacak. Verirse merttir, vermezse fakirdir. Canı Allah verir, Allah alır. Ama o almadan vermek lazım. Kendini ateşe atacak değil, ama varlığından kurtulacak. Terk-i can olacak.

Terk-i dünya, terk-i cisim, terk-i ukba, terk-i can.

Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına

Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına

Kerbelâ kazası niçin burada zikrediliyor? Çünkü Kerbelâ gazası geçmişte ve gelecekte, bütün ehl-i imana büyük acı duyurmuş.

Salih Baba ne buyurmuş?

Kerbelâ'dan eksik olmaz nâremiz

Sanki kendisi de karışmış gibi nâre vuruyor.

Bu nâre nedir? Can, cezbe. Bütün ehl-i aşka duçar olanlar var ya Allah aşkına duçar olanlar.

Evet, zahir emirde Muaviye sahabedir. Resûlullah Efendimizin de kayınıdır. Ona zahirde bir şey söylenmez. Ama, Ehl-i Aşk olanlar onu sevmeyiz. Ehl-i aşka duçar olanlar bu acıyı çekerler, duyarlar. Onun için:

Kerbelâ'dan eksik olmaz nâremiz

Ehl-i aşk olmayanlar bilmezler. Anlayamazlar.

Kerbelâ vakası bütün ehl-i imana acı duyuracak. Geçmişte ve gelecekte demek ki nefesine kıyanlar Kerbelâ vakasını işliyorlar.

Seyr kul uşşak-ı Mevlâ nice kıyar canına

Seyret. Seyret ki bak. Uşşak-ı Mevla: Allah'ın aşıkları. Nasıl kıyıyorlar canlarına.

Terk-i can etmektir ancak aşk u sevdâdan garaz

Nasıl kıyıyorlar canlarına? Allah için her arzudan geçmişler. Manevi arzulardan geçmişler.

Makamdan, mevkiden, ilimden, mallarından, evlat sevgisinden, hepsinden geçmişler, canlarından da geçmişler.

Terk-i can oluyorlar. Terk-i can olmayan cânanı bulamıyor. Allah: “Kulum ver beni de al beni.” buyuruyor.

Gülden Bülbüllere 3-3

Ne buyurmuş Kelam-ı Kibar'da:

*Aşkın odu yüreğimde
Neler eyler neler eyler
Bugün ben bir dertli gördüm
Bu derdimden haber söyle*

*Gelin ey dertliler gelin
Bu derdimden siz de alın
Dertli bilir dertli balın
Ya dertsizler burda neyle*

Yani aşka duçar olan kimse bilir âşığın halini. Aşkı olmayan bir kimse onun yüzüne güler. “Bu deli olmuş” der. Aşk insanlarda en büyük bir nimettir. En büyük nimete ulaştırır insanları aşk. Çünkü aşkı olmayan bir insan Allah'ı bulamaz. “Allah'ı seviyorum” der. “Allah'ı buluyorum” der. “Allah'ı biliyorum” der. Ne sevgisi yeterli, ne bulması yeterli, ne de bilmesi yeterli. Ancak Aşk insanları Allah'a hakke'l-yakîn bildirir. Aşk insanlara Allah'ı hakke'l-yakîn buldurur. Aşk insanlara Allah'ı hakke'l-yakîn sevdirebilir.

Peygamber Efendimize Cebrail vahiy getiriyordu. O vahiy O'na kâfi değil miydi? Okuyabilirdi ayetleri, onlarla amel işleyebilirdi. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmayan bir tarafı var. Zahirî var, batını var. Zahirini bütün halka anlattı, bildirdi. Bâtınını kendisi yaşadı. Neydi:

*İlim ile Allah bilinir.
Amel ile Allah bulunur
Aşk ile Allah görülür.*

Ne yaptı? Kırk gün Nûr Dağı'nda kendisini hapsetti. Taşın içerisinde ayakta durursa başı taşa değer. Başını eğecek ki durabilsin. Kırk gün Allah'ı zikretti. Vermiş Allah'a kendisini. “Gözüme canlı bir şey görünmesin, kulağıma hiç bir şey gelmesin.” diye gitti. Bir böceğin çabalaması bile gözüme görünmesin. Bir sineğin çabalaması bile

gözüme görünmesin. Burada kırk gün kaldıktan sonra Miraç O'na emroldu.

Mevlid-i Şerif'te ne buyuruluyor?

Gel Habibim sana aşık olmuşam

Bir de buyuruyor ki:

Gece gündüz durmayıp isteyü

Ne olaki görsem Cemâl'in deyi

Ey Habibim! Gece-gündüz durmadan benim cemâlimi görmeyi istiyordun. İşte geldin, gördün. Sen bana aşıksın. Ben de sana aşık oldum. Çünkü Cenabı Hak Resûlullah'ı muhabbettinden yarattı.

Habibim ben seni muhabbetimden yarattım. Sevdim yarattım. Övdüm yarattım.

Öyle ise bizde ne var? Bizim Miraç yapmamız nasıl olacak?

Bizim Miraç yapmamız şöyle olacak.

Çok çektim ise iftirâk

Kalmadı gönümde merâk

Aşkım bana oldu Burâk

“İlmim Burâk oldu.” demiyor.

“Amelim Burâk oldu.” demiyor.

Fakat ilimsiz amelsiz olmaz. İlimle amelle gidilmeyen yere aşkla gidiliyor. Bir kısmı da ilimle amelle gidiyor.

Çünkü ilim bilmek, amel yaklaşmak. İnsan bir şeyi bilecek ki, onun sa'yında bulunsun. O'nun yolunu arasın. Ona ulaşma çarelerine baksın.

Bilinecek Allah.

Bulunacak Allah.

Görülecek Allah.

Gösterecek Aşk'tır. Çünkü ilim, amel perdedir. Kendi ilmi kendisinin perdesidir. “Ben biliyorum.” demesi perdesidir.

Onun için Mevlana'yı Şems gelmiş irşad etmiş. Nasıl irşad etmiş? Bunun aslı şudur. Çok rivayetler var ama hakikati şudur.

Şems'in hocaları vardı. Meşayihlerde de tebliğ memuru var. İrşad memuru var. Kutup var. Gavs var. Şems'in hocası Gavs imiş, Kutbu'l-Aktab imiş. Onun müridlerinden irşad memurları varmış. Her tarafa gidip irşad ettiren görevli.

Şems gibi çok memurları varmış. Onlara sohbet ederken buyurmuş ki: —Konya Müftüsü Mevlana'nın irşad zamanı geldi. Kim gidip onu ilimden geçirecek? İlmi perdeledi onu. Gitti, gitti, orada kaldı. Onun ilmini kim elinden alacak ki irşad olsun. O zaman Şems:

—Ben gideyim Efendim, demiş.

Ben gideyim demesinden dolayı mübarek bunu cezalandırmış. Sukutte dursaymış yine onu gönderecekmış. Sağlam döndürecekmiş. Ben giderim dediği için:

—Başlı gide, başsız gelesin, demiş.

Cezalandırmış. Mevlana'yı irşad etmiş. Başı da gitmiş. Ve başını kesmişler. Gövdesi ile başını kapmış gitmiş. Olur mu? Amenna ve Soddakna.

Gülden Bülbüllere 3-4

Velilerin bir konuşması vardır ki harfsiz, sessiz. Gözlerini yumarlar birbirleri ile konuşurlar. İkisi de ilim sahibi olacak ki konuşabilsinler.

Noksan sıfatlar nedir? Halk edilen. Var edilen.

Kemâl sıfat, var eden.

Görünmeyen bir şey akla gelmez.

Cenabı Hak görünmeyenleri bize kitabında bildirmiş. Ama hayal edemiyoruz. Meselâ: Melekler, cisimleri nasıldır, görüntüleri nasıldır, bilemiyoruz. Cenabı Hak kitabında bildirmiş.

Bize deryâ-yı vabdetten haberler söyleyen gelsin

Hakikat güllerin görüp bizî mest eyleyen gelsin

Hakikat gülü, Evliyaullahta vardır. Bütün kelâmlarda geçiyor. Evliyaullah'tan bahsediliyor.

Zahirdeki gülü de Cenabı Hak, Peygamber Efendimizin terinden halketmiş.

Bir de Peygamber Efendimizin vechinin terinden halkedilen ervâh var. Yüzünün terinden. Öyle ise ervâh velâyet sahibi. Evliyaullah'ta göremediğimiz, bilmediğimiz bir şey varsa, işte hakikat gülü odur.

Hakikat güllerini kim görür? Ancak hakikata dahil olanlar görür. Hakikate kim dahil olur? Tarikatı yaşayan dahil olur. Tarikatı olmayanlar hakikata dahil olamazlar. Hakikat güllerini göremezler.

Mest olmak iki türlüdür:

1- Nefsani mest olmak. Alkollü içkilerle. Bunu Cenabı Hak men etmiş.

2- Allah sevgisi ile Allah aşkı ile ruhta da bir mestlik oluyor. Onda da bir keyif, bir zevk meydana geliyor. Bunu ifade ediyor.

Hakikat güllerini kim görür? Evliyaullah'ın velayetini gören görür. Evliyaullah'ın cesedinin içinde bir cisim vardır. Onu gören görüyor.

Ayrıca velilerin de hakikat güllerini görmesi vardır.

Bilmem neden terkeylemiş

Cânân ilini ilini

*Gülün görmüş lâl eylemiş
Şirin dilini dilini*

Öyle bir nimet ki ilini terk edip gidiyor. Bu değil.

Dünyayı terk edip gidiyor. O da değil.

Memleketini terk edip gidiyor. Bu da değil. Cismini terk edip gidiyor. İşte bu.

Ne terk ediyor? Ruh cisimden çıkıyor. Dilini lâl eylemiş. O ceset perde bize. Hakikati göstermiyor. Bizim ruhumuzu görecektir nimeti ceset perdeliyor, göstermiyor.

*Bilmem neden terkeylemiş
Cânân ilini ilini
Gülün görmüş lâl eylemiş
Şirin dilini dilini*

Gülden mana, bir mürid. Rabıtayı nakş-i cemâlinde görünce her şeyi terk eder. Her şeyi yok eder.

*Bize deryayı vahdetten haberler söyleyen gelsin
Hakikat güllerin görüp bizî mesteyleyen gelsin
Ne bilsin hâl-i aşkı mekteb-i irfâna girmezse
Bu meydan-ı muhabbettir başın top eyleyen gelsin*

Hâl-i aşkı nasıl anlasın. Mekteb-i irfana girecek ki o zaman aşkı da bilsin. Aşkın ahvalini de bilsin.

Mekteb-i aşk: Gönlünü dolduran. Gönlünde tecelli eden Allah sevgisi. Gönlünde tecelli eden Allah'ın nuru.

Ne bilsin hâl-i aşkı mekteb-i irfâna girmezse

İnsanların herşeyi satacağı meydanlar vardır. Göstermek için de meydana çıkar. Güreşçiler de meydana geliyor.

Başını top eyleyen kimler? Allah sevgisi ile meydana giriyor. Bir meydan ki başından, canından geçiyor.

Başını top eyleyen gelsin demek başın kesilmesi. Başından canından geçmiştir. Nerede? Muhabbet meydanında.

Muhabbet Meydanı: Allah sevgisi, Resûlullah sevgisi.

Boyandı kana dil şehri kuruldu Kerbelâ cengi

Dil Şehri: Gönül.

Aşk insanları yakar. Ciğerlerini de kavurur.

Yürek kanı şarâb oldu ciğer yandı kebâp oldu

Gönül şehri harâb oldu seni arayı arayı

Boyandı kana dil şehri: Onda öyle bir sevgi var ki o sevgi için her şeyi yok etmiş.

Bu kelimelerde çok manâlar var, çok hakikatlar var. Aşka düşen insanlar bunları yaşamışlar. Nerede? İç aleminde.

Güneş bizi aydınlatır, ışık verir. Önüne bulut gelirse ışık kesilir. Bizim gönlümüzü de Allah sevgisi nurlandırır. Eğer gönlümüze de Allah'tan başka sevgiler dolarsa, güneşin önüne gelmiş bulut gibi kalbimizin nuru kesilir.

Velide Allah'ın sıfatları tecelli edince onu kılıç kesmez, ateş yakmaz, iğne batmaz.

Varlık dağın delmeyen

Ağlar iken gülmeyen

Şeyhini Hak bilmeyen

Düşer hüsrâna sâkî

Hüsrân: Zarar.

Kur'ân-ı Kerim'de Cenabı Hak:

“İnsanlar hüsrânda, zararda” buyuruyor.

Şeyhini Hak bilmeyen mahviyete düşemez, yokluğa düşemez; ilim varlığına düşer. Mürşidi olan zarara uğramaz.

Bazı çocuklar vardır. Küçükken bir şeyler alıyorlar, satıyorlar, para kazanıyorlar. Ama o kazandığı parayı zayı ediyorlar, kıymetini bilmiyorlar.

Bir baba evladının her gün kazandığı parayı elinden alsa, biriktirse, sıkıverse değerlendirmiş olur. Eğer elinden almazsa, her gün kazandığını çocuk harcar, elinde bir şey kalmaz. Bunun gibi, mürşidi olanların amelini mürşit eline vurur, elinden alır. Onu amel yokluğuna düşürür.

Onun için:

*Kapısına varanlar olur şad
Bilir nefsi ile Rabbısını olur irşad*

...

*Her kimki tuttu destini
Soyunda varlık postunu
Buldu hakikat dostunu
Bildi bu dünya fanidir*

Her kim ki Evliyaullah'ın elinden tutarsa varlık postunu atar.

Bir başka kelam:

*Gelin ey yar-ı sadıklar
Bu meydanı muhabbettir*

Siz yar-ı sadıksınız. Bilin iyice ve birbirinize sahip olun. Buraya gelmenizi, bu sevginizi, muhabbetinizi, bu amellerinizi de kendinizden bilmeyin. Bunun Allah'ın lutfu ihsanı olduğunu bilin. Pirlerimizin himmeti olduğunu bilin. Nimetinizin kıymetini bilirsiniz. Yoksa elinizden alırlar.

Gülden Bülbüllere 3-5

Hidayet, Allah'ın iman nasip etmesidir. Allah bir kulunu inananlardan halk etmişse, ona hidayet olmuştur. Bunu zayi etmeyelim. Onun kıymetini bilelim. Onun çok büyük bir nimet olduğunu bilelim. Kârını da elde edelim.

Kârı nedir? Kemal'dir. Kemal nedir? Olgunlaşmak, olgunlaşmak.

Dünyaya geldim gitmeye

İlim ile bilm yetmeye

Aşk ile can seyretmeye

Bunlar Türkçe, burada anlaşılmayacak taraf neresi?

Aşk ile can seyretmeye

Rumuzlu olan tarafı burası.

Rumuzunu bilenler var. Bize açıklıyorlar. Zaten bu rumuzu bilmeselerdi, açıklamazlardı, biz buraya toplanmazdık. Bu şuur bizi buraya topladı. Yoksa camiler var, hocalar var, vaizler var, ibadet yerleri var.

Vaiz insanları irşâd ettirmiyor. Ama bazı kötü ahlâklarından geçiriyor. Tasavvufa girmezsen olgunlaşamazsın. Kâmil bir insan olmak için hakikate ulaşacak. Her hakikate ulaşanlar, marifete ulaşamıyorlar. Hakikate ulaşan her insan kâmil insandır. Kâmil insanlardan seçilen marifete ulaşır. Kâmillerin seçilenleri kâmil-mükemmil olur.

Kâmil: Yetişmiş olan. Kâmil Mükemmil, hem yetişmiş, hem yetiştirmiş. Fakat kâmil yetiştiremiyor. Arasında dağlar gibi fark var.

Kamil Mükemmil: Hem yetişmiş. Hem yetiştiriyor.

Dünyaya geldim gitmeye

İlm ile bilm yetmeye

Allah bize akıl vermiş. İnançımız da var. Ahirete inanmayanlar, kâfîrler için sadece maddiyat var. Her şey onlar için madde. Onlar: “Yok olunur, tekrar var olunmaz.” diyorlar. Her inananın hayrı-şerri kabullenmesi lazım.

Dünyaya geldim gitmeye

Niye gelmiş? Niye gidiyor?

İlm ile bilm yetmeye

İlimden manâ nedir? Allah'ı bilmektir. Allah'a itaat etmektir. Kim Rabbısını biliyorsa, kim Rabbısına itaat ediyorsa o güzelleşiyor. Kim Rabbısına itaat ediyorsa insan odur; bilmezse itaat etmezse insan sayılmıyor. Mademki bu insanları Allah bilinmesi için halketmişse bilecekler. Burada bilmeyenler ahirette bilecekler. Ama ahirette bilmeleri kurtuluş değil. Dünyada bilmeleri kurtuluştur. Cenabı Hakk'ın ilmine güç yetmez.

“Biz bilsinler diye insanları halkettik.” buyuruyorsa, bilmek mecburiyeti vardır. Şimdi diyeceksiniz ki:

— Madem öyle ise niçin Allah'ı tanımayanlar var?

—Onlar da bilecekler.

Kelamda ne buyrulmuş:

Ey zühhd ile veren bana tebşîre-i cennet

Biż münkir-i Mevlâ değiliz nâra ne minnet

Bu ibadet edenlere. Cennet için amel işleyenlere.

Diyor ki: Ey züht, takva sahibi.

Beni niçin cennetle müjdeliyorsun? Ben ibadetimi cennet için yapmıyorum.

Beni cehennemle niye korkutuyorsun? Ben Allah'ı inkar edenlerden değilim.

Âşık olanın maksûdu matlûbesi rü'yet.

Âşık: Allah'ı sevendir. Kim Allah'ı seven?

Mal, evlat, makam, mevki, ilim, amel... Bunların hepsinden geçen. Hiçbir arzu olmaz onda. Evlattan çok sevdiğimiz bir şey var mı? Evlattan da geçecek. Sevmeyecek mi? Sevecek, ama “Bu bana emanettir. Emanete hıyanetlik olmaz. Allah'ın emri” diye düşünecek.

Bir hane reisi, hanımından da mesul, çocuğundan da mesul, malından da mesul. Hepsinin bir hakkı vardır. Hepsinin hakkını vermek lâzım.

Hepsinin hakkını ancak Allah'a itaat etmekle verebilir. Hepsinden fazla Allah'ı seveceksin.

Hepsini de Allah için seveceksin. Evladını mı seviyorsun, emanettir. Emanete saygı vardır. Zaten sevilirse saygı gösterir. Sevilmezse saygı gösterilmez. Bir de seviliyor, sevgi gösterilmiyor. Sayılıyor, saygı gösterilmiyor. Bu da var.

Bir insan bir şeyi Allah için sevmişse, kâr da gelse sevecek, zarar da gelse sevecek ki o zaman sevmiş olur.

Sevdim seni seydâ-yı cibân hayır ve şerde

Seydâ! Bizde seyyid deniliyor. Şafilere, kürt lisanında Seydâ deniliyor. Meşayihlere, büyüklere onlar Seydâ diyorlar.

Âşık olanın ciğeri yanar da pişer de

Âşık ise ciğer yanacak da pişecek de. Âşıkların ciğeri dünyada iken yanar pişer.

Seni ben bilirim ey cân ne cevher ma'denindensin

Seni ben bilirim ey Şah ne cevher madenindensin

Anâsır sâye-bânındır gezersin zîr ü bâlâyı

Ben senin ne kadar kıymetli olduğunu biliyorum. Semayıda gezersin. Zemini de gezersin.

Sây-bân'ın bir anlamı da çadır.

Anâsır: Vücut.

Senin vücudun bir çadır. Bir örtü gibi örtmüş. Neyi örtmüş? Ruhunu örtmüş. Herkeste bir ruh var. Ama büyüklerin ruhu yükselmiş. Allah'a gidiş yolunu bitirmiş. Allah'tan gelen ruh Allah'a ulaşmış.

Ruh Allah'tan bir vasıta ile gelmiştir. Bir vasıta dersek de Allah'tan iki vasıta ile gelir. Bir cisminin gelişi var. Bir de ruhunun gelişi var. Annenin, babanın evlenmesi ile ceset oluşuyor. Ama bir çocuk dört aylık olunca onda can oluşuyor. Allah ona ruh üflüyor. İki vasıta ile geliyor. Ama görünen birisi, bilinen birisi, ruh biliniyor ama görünmüyor. Görünmeyen bir şeye de herkes inanmıyor.

Allah da görünmüyor. İnananlar da göremiyor. İnanmayanlar zaten inanmıyor. Görünen bilinen Allah'tan geldik. Bir vasıta ile geldik. Vasıta annemiz, babamız.

Allah'a gidilir. Nasıl gidilir? Her ölen Allah'a mı gidiyor? Kâfirler de ölüyorlar. Onlar Allah'a mı gidiyor? Hayır, hayır. Allah ulvidir. Allah'ın

nârı var, nuru var. Onlar Allah'ın gazabına duçar oluyor. Karanlıklara düşüyor, derinliklere iniyor.

Kitabın, âyetin bildirdiğine göre gelişimiz de ikidir. Gidişimiz de ikidir.

Gelişimiz iki: Allah cesedi topraktan halketmiş inananı, inanmayı, zengini, fakiri, cahili, bilgisini. Hepsi topraktan halkedilmiştir. Ceset maddedir. Maddedir ama kıymetli madde var, kıymetsiz madde var. Bir yerden çıkan madeni düşündüğümüz zaman, altında bir maden, kömürde bir maden. Altının kömüre nazaran ne kadar bir kıymeti var? İnsanlarda ya altın gibi cennetin ziyneti olacak ya da kömür gibi cehennemde ateşi olacak. Bu Allah'tan iki gelişi bilemiyoruz. Ahmet'ten, Mehmet'ten doğdu. Artık itaat etsin, isyan etsin. Nasıl ise öldü gitti. Alim olan nasıl gelip gittiğini biliyor. Onun için farklı oluyor. Sade cesedi geldi diye düşünmüyor. Ruhu da biliyor. Ruh çok kıymetli bir şey. Affedersiniz düşmüş nefse, düşmüş pisliğe. O ruh pisliği taşıyamaz. Pislikten kurtulacak temizlenecek ki o zaman ruh kıymetini taşısın. Ama pisliğin içerisinde onu taşıyamaz.

Evet, Allah'tan geliş iki. Bu iki gelişi hepsi yapıyor.

İki gidişi hepsi gidemiyor. Bir kısmı cehenneme gidiyor. Allah cenneti kazananlara cemalini gösterecek. Nurunu gösterecek. Cennette bölüm bölüm. Cenneti isteyenler cennette kalacak, cennetin süsü var. Zevki safası var. Cennetten de geçmek lâzım. Cennetten geçmeyen Allah'ın cemâlini göremeyecek. Cennet haktır. Allah cennetini methediyor. Cehennem de haktır. Kur'an'a her inanan bunu bilir.

Ey zühbd ile veren bana tebşire-i cennet

Biż münkir-i Mevla değıliz nâra ne minnet

Ey vaaz, nasihat eden hoca! Bana niye cenneti methediyorsun? Ben cennet için kulluğumu yapmıyorum. Niye cehennem ile beni korkutuyorsun? Ben münkir değilim. Allah'ı inkâr edenlerden değilim. Ben Allah'ı seviyorum. Niçin seviyorum? Cemâlini göstere bana diye. Cemâlini göstere de cehenneme koysun. Allah'ın cemâlini göreni cehennem yakar mı?

Koca ateş neden İbrahim Aleyhisselam'ı yakmadı?

Allah'a gidiş de ikidir:

Bir var ki zengini, delisi, akıllısı cismi ile gider. Toprağa girer, o cesedi toprak eritir.

Her şey aslına rücu eder. Her şeyin aslı topraktır. Toprağa iniyor. Ruhun da gelmiş olduğu bir yer var. Orayı bilmek lazım, ora için çırpınmak lazım ki oraya gidebilsin. Allah'a gitmek için bütün arzularından geçecek. Dünya, ahiret, cennet arzusu. Hepsinden geçecek. Bir kere dünyayı terk etmeyen ahireti kazanamaz. Mümkün değil, bunların ikisi de âlemdir. Dünya da bir âlem, ahiret de bir âlem. Bu insanlar dünyadan geçiyorlar, ahirette kalıyorlar.

Dünyaya insanlar niye gelmiş? Gitmek için. İlim sahibi olmak için. İlim Allah'ı bilmektir. Allah'ı bilen güzelleşiyor. Ama bir de aşk ile can seyretnmek var. Allah aşkı kulun bir Mîraç vasıtasıdır.

Çünkü Peygamber Efendimiz Mîraç'a bir vasıta ile gitti. Ne ile gitti? Burak'la gitti. Burak'la nereye kadar gitti?

Bir makama kadar gitti. Orada Burak da kaldı. Cebrail de kaldı. Gidemediler. Ama Peygamberimiz daha çok gitti. Tarikat demek:

Bir mürşide gidip O'nu tanımak. Bir mürşide gönül vermek. Mürşidi sevmek. Mürşidi saymak. Onun duasını almak.

....

Fırakı yâr ile âb ü enîn ol

Ah u enîn: Ağla, sızla.

Yâr: Çok sevilen.

Niye seviliyor? Yardım geliyor. Nasıl bir yardım? Dünyada senin evin yokmuş, ev almış. Paran yokmuş para vermiş. Bunlar değil. Yardım seni nârdan kurtaran. Yanmak sadece ateşte yanmak değil. İnsan çok sevdiğinden, canından fazla sevdiğinden ayrılınca, ateşten şiddetli bir azabı vardır.

İnsanlar zenginliği niçin istiyor? Temiz yemek, temiz giyinmek, zahmet çekmemek için istiyor. Fakat Mecnûn ne yapmış? Yıllar boyunca yememiş, içmemiş, uyumamış. Dağlarda Leylâ, Leylâ demiş, ağlamış, gezmiş. Sonunda Leylâ'nın aşkı onu ihata etmiş. Mecnûn kendisini kaybetmiş, kendisini de Leylâ görmüş. Eşyayı, taşları,

ağaçları hep Leylâ görmüş. Kendisinden geçmiş. Hareketsiz kalmış. Kuşlar onun başında yuva yapmışlar.

Mecnûn'u görür n'etti Leylâ'daki âb ile

Ferhad da Şîrin için gör neyledi dağ ile

Her birisi bağlandı bir âhenin bağ ile

....

Nimetimiz büyük, kıymetini bilelim ki aşkımızı alalım. Bilmezsek elimizden alır. Bakıyorsunuz ki bidayetinde bir aşk var, sarmış onu, çok güzel, insan gıpta ediyor. Bir de bakıyorsunuz ki sönmüş. Aşk kalmamış. Ama bu sönme ikidir. Birisi olmasın da, birisi olsun.

Bir sönme var ki o aşkı sindiriyor içerisinde. Bir sönme de var ki kaybediyor. Allah “Ben kuluma bir nimet veririm.” diye buyuruyor. “Kıymetini bilirse büyütürüm yoksa elinden alırım.” buyuruyor. En büyük nimet aşktır.

Bazı cezbelilerin sonu gelmiyor, onlar şöhretine gidiyor. Şöhrette afat oluyor, yani yok oluyor. Bu nasıl oluyor? Ona çok kıymet veriyor. Ondan kendisinde bir gurur duyuyor, ona rağbet veriyor. Cezbeye düşen kendisi rağbet etmesin başkası rağbet versin. Cezbeden geçmek lâzım, cezbeyi sindirmek lâzım. Cezbeli insan cezbeden geçemezse kalbi büyümez. Şimdi su bardağının bir su alma kapasitesi var. Bir damla fazla koysanız taşacak. Senin koyacak suyun bol ise bardağı değişir. Büyük bardak al. Suyu da çok koy. Çünkü bardaktaki su taşar, taşırınca sahibi var, O kızar.

Bu muhabbet sana Allah'tan gelir

Bütün aşkın, bütün ilmin, bütün merhametin, adaletin de kaynağı Hz. Resûlullah'tır. Meşayih ondan alıyor, bize veriyor. Meşayihimiz de doğru Resûlullah Efendimizden almaz. Şeyh Efendisinden, Şeyh Efendisi Şeyh Efendisinden, ulaşır muhabbet Resûlullah Efendimize.

Gülden Bülbüllere 3-6

*Görün Salih bî hemtâyı gezerken kâbu sabrâyı
Gönül buldu dilârâyı bu gavgâyı neder yâ Hû*

Dilârâ: Gönlü sevgisi ile dolduran sevgili. Gönül aradığını buldu. Gönül neyi bulur? Gönlü sadece ne tatmin eder? Cenabı Hak:

“Sizin kalbinizi ancak zikrullah doyurur.” buyuyor.

Zikrullah’ı tadan bir insan ister ki kalbini Zikrullah’la doyursun. Başka bir şey girmesin. Hiçbir düşüncesi olmasın.

İşte ne olmuş? Onda da gönül azabı var. Hasta değil, fakir değil. Hiçbir taraftan huzursuzluğu yok. Ama ister ki gönlünü daima Allah ile meşgul etsin. Oraya başka bir şey girmesin. Bu kavga odur.

Yeter ettin bu Salih’e itabı

Yani konuştun, konuşturdu, azarladın, azarlattın.

Bir zaman gösterdin yevmül-hisâbı

Zahirde “yevmül’l-beter” fermanı var ya, Yevmül’l-beteri yaşıyoruz. Ama bilemiyoruz. O (Salih) bilmiş.

Ancak kimler bilir? Tamamı ile dünyayı gönlünden çıkarmış. Dünya ile ilgili hiç bir arzusu olmayan. Bilmeyen kim? Dünyayı seven, dünyada arzusu olan. Makam mevkide arzusu olan. Bunların kendinden haberi olmaz.

...

Tasavvufu anlayan, yaşayan için. Anlamayan yaşamayan için değil. Yevmül’l-hisâb ki kişi hiçbir şeyden zevk almaz. Başka bir kelam:

Ne bir zevk-i hâlâvet var

Ne bir zîkr-i ibadet var

Ne bir an istirahat var

Bu esrâr-ı nemî-dânem

Yevmül-hisâb: Ruhû, manevî halleri görüyor. Ta ki kabir hesaplarını da görüyor. Kıyametteki hesaplarını da görüyor. İç aleminden geçiyor. İşte ”Mutu kable ente-mutu” sırrına mazhar olanlar.

...

Her kim ki şahsi menfaati için makam, mevkii gözetiyorsa veya makam, mevkiye ulaşmışsa, her kim ki şahsi menfaati için konuşuyorsa, karşısındakine garezen konuşuyorsa, onlar Fırka-i Nâciye olamaz. Sözü de Allah için, işi de Allah için, ameli de Allah için, hizmeti de Allah için olacak ki, Fırka-i Nâciye olabilsin. İnsanlarda makam, mevki bir varlık. Geçemez, amel de bir varlık, geçemez.

Allah'ın emri:

“Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz, her kim ki kibir sahibi ise onu da fakir, yoksul yaparız.”

Her kim ki düşmedi ayağa, çıkmadı başa

Mübarek Hz. Ömer'ül-Faruk Hazretleri, Şam fethedildi, Şam'a gidiyor. Kölesi ile beraber gidiyor. Binekleri bir tane. Bir tane deve varmış. Mübarek kölesine diyor ki:

—Medine'den hareket ettik, gidiyoruz. Şam'a varıncaya kadar arkadaşız. Bu deveye sırayla bineceğiz. Beş saat ben bineceğim, beş saat sen bineceksin. Beş saatte ben bineceğim. Böyle böyle gideceğiz. Neyse gidiyorlar. Şam'a girecekleri zaman köleye geliyor sıra. Köle ısrar etmiş.

—Efendim sen bir halifesin. Şam'a giriyoruz. Tanıyan var, tanımayan var. Deveye siz binin, demiş. Mübarek:

—Hayır, olmaz. Allah'a karşı olamaz çünkü sıra senin, demiş.

Şam'a giriyorlar. Köle, devenin üzerinde. Halife yerde. Şam halkı karşılamak için bekliyor. Hepsı kölenin elini öpmeye girişiyorlar. Köle işaret ederek söylüyor:

—Halife ben değilim. Halife O'dur.

Bu zamanda bunu tatbik etmek kolay değil ama hiç değilse gönülden yapalım.

Bir kimse makam, mevki sahibi olmuş. Kendisini yüksek görmemesi lâzım. Bir amel işliyorsa kendisini yüksek görmemesi lâzım.

Tevazu! Tevazu! İnsanı yükselten tevazudur. Kendisini herkesten aşağı tutmaktır. Zaten nefsinin bilen o kendisini herkesten aşağı

göremiyorsa nefsini bilemiyor. Nefsini bilemeyen Rabbini bilemiyor. Nefsini bilen Rabbini bilir.

Kapısına gelenler olur irşad

Bilir nefsi ile Rabbini olur şâd

Buradaki irşadın manası kalbin açılmasıdır. Kalp açılırsa, kalbin sırrı çıkar ortaya.

“Küntü kenzin mahviye” olur.

“Ben gizli hazine idim. Bilinmek murat ettim.”

“Ben yerlere, göklere sığmam. Mü'min kululumun kalbine sığarım.”

Ama Allah'ı hiç unutmayacak ki Allah onun kalbinde olsun.

....

Sakın şöhret kazanmayın. Şöhrette afat vardır. İşte mürşit odur ki: Bir insanın şanını, şöhretini kırsın. İlmîni, amelîni, her merhametini elinden alsın. Bakınız Şems, o kadar ilim ve amel sahibi Mevlâna'yı ne yaptı?

İlmiyle insanlara sevilmiş, övülmüş, itibar kazanmış Mevlâna'ya öyle hareketler yaptırdı ki... Gerçi Mevlâna o hareketleri iradesi ile yapmadı. Mevlâna oldu cansız alet. Yatırıyor, kaldırıyor, konuşturuyor. Tasavvuf öyledir. Evliyaullah'ın tasarrufuna kapılan kişi cereyana kapılmış gibidir. Halk onu o kadar sevmişken, o kadar kıymet vermişken, halkın gözünden öyle düşürdü ki... Ta Tebriz'den geldi onu irşad etmeye. Umumiyetle mürit meşayihini arayacak. Ama bazı anlarda da bazı insanlarda da meşayih müridini arayıp buluyor. Kendini yetiştirmede, öyle bir safhaya gelmiş ki ilmi ve amelî ile halktan seçilmiş. Yükselmiş, yükselmiş, seçilmiş. Orada tıkanmış kalmış. Daha gidemiyor.

....

İşte Mevlâna, esmâ nurundan geçmiş. Sıfat nuruna ulaşamamış. Onu Şems gelmiş ulaştırmış. Esmâlardan geçmezse, cisimlerden geçmezse, sıfat nuruna ulaşamaz.

....

Allah kuluna yapamayacağı bir şeyi emretmemiştir. Kulun yapamaması, ancak ihmalliktir, tembelliktir. Kul sa'yı ile Allah'ın

kapısına gider. Allah'ın fazl-ı tevfiği ona ulaşır. Kişi ameli ile cennete girmez. Kişi nasıl cennete girer?

Allah'ın fazl-ı tevfiği ve kişinin mertliği onu cennete sokar. Mertliğin sınırı yoktur. Bu mertlik kalbinde. Cesedinden de mertlik, canından da mertlik.

....

Aşere-i Mübeşşere var, on kişi. Cennet ile müjdelendi. Bunların içerisinde de Hulefa-i Raşîdin var. Bunların içerisinde de seçilen Sıddık-ı Ekber Efendimiz. Onun için Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

—Bütün ehl-i imanın imanını terazinin bir gözüne koysalar. Yâr-ıgarım Ebubekir'in imanını da bir gözüne koysalar, hepsinden ağır basar.

....

Sıddık Ekber Efendimiz hepsinden daha sadakatli imiş. Allah O'nun sadakatini övüyor.

Sıddık-ı Ekber Efendimiz 'in sadakati ile Cenabı Hak semavât halkına övünüyor, meleklerle övünüyor.

“Benim böyle sadık kulum var.” diye övünüyor. Resulûllah'a da bildiriyor.

....

İşte Hülafa-i Raşîdin'de de Sıddık Ekber Efendimizin sadakati daha üstün oluyor. En evvel inanan O oldu Peygamber Efendimize. Peygamber Efendimiz ile tebliğe gidiyorlar. Tebliğde müşrikler taş yağması yapıyor. Taş yağmur gibi geliyor. Peygamber Efendimizin etrafında pervane gibi dönüyor. Taş sağına geliyor, sağına sığıyor. Taş soluna geliyor, soluna sığıyor. Arkadan gelirse arkasına sığıyor. Önden gelirse önüne sığıyor.

—Niçin böyle yapıyorsun? diye soruyor Peygamber Efendimiz.

O da?

— Ya Resûlullah bu taşlar banadır, diyor.

Peygamber Efendimiz bir yara almış Hz. Ebubekir yüz yara almış.

....

Hız. Ali Efendimizin cömertliği de çok farklı. Onu söyleyemeyiz. Söylesek de anlayamayız.

Kâfirin bir tanesi bir kıza âşık olmuş. Bir şeyhte rüyasında gördüğü bir Hıristiyan kızına âşık olmuş. Her şeyini bırakıp o diyara gitmiş. Hıristiyan dinini yaşamış. 7 sene çabalamış. Sonra o kıızı almış. Ondan sonra da ömrü boyunca ağlamış. Allah'a yalvarmış. Her ağladıkça Allah onu terakki ettirmiş.

Salih Babada:

*Çektiğim derdi belâyı Şeybi San'a çekmedi
Söyle açsın babımı derbânım Allah aşkına*

...

*Dûbter-i tersâ yüzünden ta Yemen'de berk urup
Âbiri güttürdü binzar Mürsid-i San'a'ya aşk*

Gülden Bülbüllere 3-7

Peygamber Efendimiz'e sormuşlar:

—Ya Resûlallah! Kıyamet ne zaman kopacak?

Her sormalarında mübarek buyurmuş. Her sormalarında işaret zuhuratlarını söylemiş. Şu belirtiler olur. Fakat bir sefer sorduklarında da demiş ki:

—Herkesin kıyameti ölünce kopar.

“Herkesin kıyameti ölünce kopar.” Nedir? İnsanlar öldükten sonra dirilir. Cennetlik, cehennemlik ayrılır. Kabir ya cennet bahçesidir veya cehennem çukurudur. Geçici bir kıyamet. Oradaki sürede bir saat bir sene gibidir. Veya bir sene bir saat gibi kısa sürer.

Âriflerin kıyâmeti dâimdir

Arif: Ayık, Allah'ı unutmayan. Ölümü unutmayan.

Yani arif olanların kıyameti daima karşısında. Ölümüne hakke'l-yakîn inanmışlar.

....

Arif'e her eşya mir'attır. Seyreder. Kâmile her eşya evrattır. Yani her eşyanın zikrettiğini işitir.

Yunus Emre ne buyurmuş:

Havadaki kuşlar ile çağırayım Mevlâm seni

Tur dağında Musa ile çağırayım Mevlâm seni

Elindeki Asa ile çağırayım Mevlâm seni

Kâmile taşlar bile zikreder. Allah bildiriyor. Buyuruyor ki:

“Sizin o cansız gördüğünüz cemadâtlar, taşlar bile beni zikreder.”

Âlemlerde çok gizlilikler var. İnsanda bir âlemdir. Bizde de çok gizli şeyler var. Bir kere insanlarda altı letaif var ki çok kıymetli. Çok güçlü makamlar. Bunlarda öyle bir yetki var ki, insanın küçücük kalbi var. O açılınca, bütün dünyada ne varsa kalbinde seyrediyor.

Allah'ın Zat'ının ismi Allah'tır.

O bin bir ismi, sıfatlarının ismidir. Bir filmi makineye koyunca her şeyi çeker. Kalp de Allah'ın filmi. O filmi makineye koymak lâzım.

O makine Evliyaullah'tır.

O kalbi Evliyaullah'a teslim edeceksin. Onu seveceksin. Sevmekte mahzur yoktur. Cenab-ı Hak: "Evlatlarınız ve mallarınız fitnedir." buyuruyor.

Meşayihler fitne değildir. Allah'ın emri var.

"Beni sevin. Sevdiklerimi sevin."

Meşayihini severse kalp filmi açılır. Kalp filmi açılırsa, kâinatta ne varsa hepsini orada seyrediyor.

İbrahim Hakkı Hazretleri Marifetnâmesi'nde yazmış deryaları, semaları, dünyaları. O zaman vasıta yoktu. Dergâhından dışarı çıkmadı. Nasıl yazdı?

Peygamber Efendimiz 'in hadisi var:

"Öyle zaman olur ki, benim yanımda arş, kürs, levh, kalem zerre kalır." Dünya yok. Dünya bunların yanında çok küçük.

"Öyle zamanım da olur ki yanımda Aysel'den başka kimseyi göremem."

Velî demek, velâyet demek, büyük bir varlık demek. Allah'ın varlığı kulda tecelli eder.

Bir de ruh âlemi vardır. Ruh âlemi görünür insanlara. Sır âlemi açılınca, o zaman ona bütün sırlar aşikâr olur. Sır âlemi açılınca âlemlerin sırrına ulaşır.

Gülden Bülbüllere 3-8

Cenab-ı Hak: “Kulum beni sev. Sevdiklerimi sev, kullarıma sevdin.” buyuruyor.

Sevdiklerini seversen, seni kullarına sevdinir.

Derviş: Hak için her şeyden geçmiş. Derviş'in anlamını açıklayalım:

Azizan Hazretlerine ağır meseleler sormuşlar. Birisi de şu:

—Sen müridlere cehri zikir yaptırıyorsun. Buradaki delilin nedir?

—Delilimiz şudur ki: Ahir nefeste kelime-i şهادeti cehri okumamız. Cenabı Hakk'ın emri.

“Lâ ilâhe illallah” söylenecek.

“Muhammedün Resûlullah” yok.

Eşhedü en lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resulullah denilmeyecek.

Çünkü:

Peygamber Efendimiz bir vasıtaadır. Biz Peygamber Efendimizi göremedik. Mürşit de bir vasıtaadır. Mürşit Resûlullah'a vasıtaadır. Resûlullah Allah'a vasıtaadır. Can cesetten çıktığı zaman Allah'a vasıta kalmıyor. Onun için son nefeste.

“Lâ ilahe illallah” var.

“Muhammedün Resûlullah” yok.

İşte Azizan Hazretleri “Lâ ilahe illallah” zikri yaptırmış.

Sormuşlar ki:

—Buradaki deliliniz nedir?

O da buyurmuş ki:

—Bizim dervişler ölüme hakke'l-yakîn inanmışlar. Her nefeslerine son nefes olarak inanmışlar. Onun için bu zikri yapıyorlar.

Her şeye hakke'l-yakîn inanmak lâzım. Allah'ı da hakke'l-yakîn bilirler insanlar. Ama göremiyorlar.

Allah'ı bilmek ibadetle olur, hizmetle olur. Fakat Allah'ı görmek aşk ile olur. Allah aşkına duçar olmayan Allah'ı göremez. Allah aşkı olunca bütün perdeleri yakar atar. Bu perdeler insanın kalbindedir.

Mansur'un sözü hak oluyor. Fakat halk anlayamamış. Sonradan biz anlayamamışız, demişler. İşte:

*Kendini kendi göre kendi bile
Bâkisini diyemez em gelmez dile*

Yani:

Bir insan Allah'ı hakke'l-yakîn bilirse, “O” “O” olur. “O” da “O” olur.

Bu cesette değil. Yanlış anlaşılmasın. Ruh ‘ta!
Allah'tan geldiniz. Yine Allah'a döneceksiniz.

“Her şey aslına rücu edecektir.”

Topraktan gelen toprağa gidecek. Niçin ruh Allah'a gitmesin? Gidecek ama o vasıtayı bulmak lazım. Tarikatsız, mürşitsiz oraya ulaşılmaz.

Aman sizi göreyim! Şeriatı bir eksikliğiniz olmasın. Vücudunuzu arındırasınız, temizleyesiniz. Vücut arınırsa bir cam olur. Arınmazsa, temizlenmezse bir duvardır. Bir siyah perde.

Bakınız! Yunus Aleyhisselâm balığın karnında zikre devam etti.

“Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez zâlimîn” zikrine 40 gün devam etti. Ama 39 günde balık cam oldu, deryayı seyretti.

*Masivanın illetinden pake edip bu gönlümü
Kıl Tarîk-i Nakşibendî hadîmi Allah için*

Allah rızası için, beni Nakşibendi tarikatına hizmetçi kabul et ki gönlümden masivanın kiri, pası silinsin.

.....

*Bu aşk bir babri ummandır
Buna haddi kenar olmaz
Delilim sırr-ı Kur'ân'dır.
Bunu bilende âr olmaz*

“Biz kulumuzu seversek, kullarımıza sevdirebiliriz.” buyurmuş.

Gülden Bülbüllere 3-9

*Suretlere aldanma bu nefse alâmettir
Benliğine dayanma bil sonu nedâmettir
Her bir yola inanma sanma ki selâmettir
Sen seni aşık sanma bir beyhude âb ile
Var etti özün onlar ol nûr-u ilâh ile*

Allah'ın nurlarına bakın. Ama Allah'ı seveceksin. Seveceksin ki Allah'ın nuru kalbinde tecelli etsin. Sevmeyen kalpte, Allah'ın nuru tecelli eder mi? Sevmeyen kalp, karanlıktadır.

Bu dünyanın görünen süsü püsü hepsi surettir. Hepsi silinip yok olup gidecek. Nefsin bunlara aldanmasın.

Benlikli olma, benliğe dayanma. Çünkü şeytan benlikli olduğu için Allah onu kulluktan reddetti. Benliği ne idi? Allah'ın emrine karşı geldi. Biz de namaz kılmazsak, ibadet etmezsek Allah'ın emrine karşı gelmiş oluyoruz. Çünkü Allah şeytana secde emretti. O da secde etmedi. Allah onu lânetledi. Cenabı Hakk'ın rahmetinden ona bir zerre yok. Hep gazabı olacak. Sonuna kadar ilelebet azâbı olacak.

Benlik bir de şöyle olur: Amelden, ilimden dolayı gurur, kibir olursa, kimseyi beğenmezsek, bundan da bir pişmanlık duyarız. Bu da nedâmettir.

Her bir yol da selâmet yolu değildir. Ancak selâmet yolu nedir? Allah'ın göndermiş olduğu kitap ve Allah'ın göndermiş olduğu Resûlullah'ın yolu, selâmet yoludur. Kitap-sünnet selâmet yoludur. Evet bu bir fırsattır. Fırsatı kaçırmayalım.

*Vechinde yazılı "Seb'ul-Mesâni"
"İnnâ fetabnâ"dan verir nişanı*

Bir de buyuruyor ki:

*"Seb'ul mesâni"dir yüzü
Nutk-u mesihâdur sözü*

Bu da şudur ki:

Evliyaullah'ın manevî yüzü görülürse veya Evliyaullah'ın manevî yüzüne inanırsan, o inancından dolayı kalbinde Evliyaullah'ın bir sevgisi olursa, kalbindeki bütün nakışları söker, atar. Putları atar. O zaman ne olur? Puthanelikten kurtulur. Evliyaullah sevilirse puthane olur mu? Olmaz. Haşa çünkü Evliyaullah Allah için sevilir. Evliyaullah gönül bekçisidir. Gönül bir hazinedir. Hazineye bekçi lâzım. Bu bekçi muhalifleri talan eder. Hazineden maksat nedir?

“Küntü kenzin mahviyye”

Buyuruyor Cenabı Allah:

“Biz gizli bir hazine idik. Aşıkâr olmak için insanları halkettik” buyuruyor.

Bu gizli hazine senin kalbinde. Bu gizli hazineyi sana bildirecek birisi olacak veya o gizli hazineye bir nöbetçi lâzım, bir bekçi lâzım. İşte Evliyaullah bekçisi ve nöbetçisidir. Bizim kalbimizi talan eden nedir? Dünya sevgisidir. Meşayih Allah sevgisini muhafaza ediyor. Evliyaullah'ı sevmek Allah'ı sevmektir. Allah öyle buyuruyor. Mürşitsiz müşkül hallolunmaz.

Mürşidi olanların yolu gayet âsân imiş

Mürşidi olmayanların bildikleri gümân imiş

Gülden Bülbüllere 3-10

Kelâm-ı Kibârda buyuruluyor ki:

Sofular cennette kaldı, âşıklar didâra erdi

Sofu: Çok amel işleyen. Onlar diyor cennette kaldılar.

Cenneti geçmeyen Allah'ın cemâline ulaşamıyor.

Didâr demek: Allah'ın cemâli, hak'tır. Allah kuluna cemâlini gösterecek. Kuldaki kıymet budur. Hiçbir varlık Allah'ın cemâlini göremiyor. Ama insan görüyor. Ama kim görür? Şeriat, tarikat, hakikat, marifete ulaşan. Ama evvel şeriat. Maddî kârımızı zararımızı bildiğimiz gibi. Manevî kârımızı zararımızı da bileceğiz.

Cenabı Hak: “Dünyaya da, ahirete de çalışın.” buyuruyor. Peki biz inandıksa niye tek taraflı oluyoruz? O zaman kulluğumuzu bilemiyoruz.

Âşık imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Ne demektir bu söz? Kelâm-ı Kibârdır. Ayet-i Kerîme'nin mealidir.

“Küllî şeyün halîkün illâ veche.”

Âşık, âşık olduğu için her şeyini verir yokluğa. İsimler, cisimler onun gönlünden silinince her şey yok olur. Her şey yok olunca kendi varlığı, kendi ismi, kendi cismi, kendi sa'yı da silinince o zaman hakikî varlık çıkar meydana.

Hakiki varlık ise Allah'tır. İşte âşık olmayan bu nimete ulaşamaz. Cenneti kazananlar: abidler, zahidler, sofular.

Hace-i Ahrar Hazretleri oğluna demiş ki:

—Âbid olma, hafız olma, hoca olma, zahid olma, sofu olma, Müslüman ol oğlum. Müslüman ol, demiş.

Cenabı Hakta zaten “Ben mü'min kululumun kalbine sığarım” buyuruyor. Amamü'min kullar müsavi değiller. Bir avam varlığından kurtulmamıştır. Varlığından kurtulmak için aşka düşecek. Bir cisim ateşe düşmezse yanmaz.

Aşk bir ateştir. Ateş nasıl yaktığı cisimleri yok ederse, Allah aşkı da kalpteki cisimleri yok eder.

*Ehl-i dert bu yolda sararıp solub
Anladılar pîrsiz olmaz bir kulüb
Harfî savtı olmayan mekteb bulub
Biz bâfîd-i Pîr-i Tagî olmuşuz
Pîr-i Sâmî'nin çırağı olmuşuz*

Demek ki aşka duçar olanlar çok sararmışlar, solmuşlar, gezmişler, dolaşmışlar. Aradıklarını nerede bulmuşlar? Bir Evliyaullah'ın kalbinde bulmuşlar.

Biz Evliyaullah'ın cesedine girecek değiliz. Ya nasıl olacak? Onu sevecek, sevecek, seveceğiz. Onu kalbimizde yaşata yaşata, onun sıfatı bize geçecek. Bizim sıfatımız o olacak. Onun sıfatı biz olacağız. Aşk-ı hakikate duçar olan daha aşk-ı mecazla uğraşmaz.

*Mecnun gibi dağdan dağa
Gezmek ne lazım âşığa
Gönlümde buldum yârimi
Kesrette yâri neyerim*

Ama burada aşk ikidir: Aşk-ı mecaz, aşk-ı hakikat.

Aşk-ı mecaz da ikidir: Bir var ki şehvetinden dolayı bir güzel görür. Onu bırakır ona gider. Onu bırakır ona gider. Bu değil. Erkek olsun hanım olsun, bu değil. Ama bir kimseyi sevmişse, daha ondan çok güzellerini getirirler de bakmazsa, o aşk-ı mecaz onu aşk-ı hakikate çevirecek. Mecnun öyle işte.

Leylâ çok güzel değilmiş. Ama onu çok sevmiş. Hakikat aşkına ulaşmış.

İnsan bir isim ve cisim sahibi. İnsan yok olunca ismi de yok oluyor. Cismi de yok oluyor. Ölünce ismi de anılmıyor, cismi de anılmıyor. Bu isimler, cisimler diriler için. Esmâ nuru isimlerden görünür. Sıfat nuru cisimlerden görünür. Esmâ nuru Allah'ın 1001 (bin bir) isminin nuru. Sıfat nuru Allah'ın sekiz sıfatının nuru. Sıfatlardan görünür. Ama Allah'ın zatı bir. Zatinin da nuru Lafzâ-i Celâl'dir. O da "Allah" kelimesidir.

Gülden Bülbüllere 3-11

*Firâk-ı yâr ile âhu enîn ol
Ayaklar altına zîr ü zemîn ol
Sözünde sâdikul-va'dul emîn ol
Muhabbet güllerin görmek dilersen
Hakâkat meyvesin dermek dilersen*

Zîr ü zemin: Toprak ol çığnesinler seni.

Sâdik-ul emîn: Sözünde sadık ve emîn olmak. Allah'a vermiş olduğumuz bir söz var. İlm-i ezelde “belâ” demişiz. O söz üzerinde durursak, o zaman sadık oluruz. Sadık olursak eğer bir eminlik kazanırız. Sadık olmazsak eğer, emîn olamayız. Kimsenin emniyetini kazanamayız. Sadık olacağız ki herkesin emniyetini kazanalım. O zaman herkes bizden memnun olur.

Tekebbür sahibini (kibirli insan) Cenabı Hak sevmiyor. Âlimler de dâhil olmak üzere tevazu ehlini seviyorlar. O zaman terakki ederler. Âlimler tekebbür sahibi olurlarsa o zaman sevilmezler ve terakki edemezler.

Firâk-ı yâr ile âh u enîn ol

Firâk: Ayrılık.

Yâr: Allah.

Hz. Âdem babamız cennetten inince iki yüz sene ağladı. Âhından dağlar inliyordu, melekler mutazarrır.

Melekler O'nun ah u enîninden, ağlamasından aciz kalmışlar.

—Yâ Rabbi, O'nun âh u enîninden seni zikredemiyoruz, demişler.

Cenabı Hak süreyi kısaltmış. Ama bu âh u enîni O'na cenneti kazandırdı.

.....

*Dünyaya geldim gitmeye
İlmile bilm yetmeye
Aşk ile can seyretmeye*

İnsanlar niye gelmişler dünyaya? Gitmek için gelmiş dünyaya. Niye gelmiş dünyaya? İlim sahibi olmak için gelmiş dünyaya. Aşka ulaşmak için gelmiştir dünyaya. Aşktan mana Allah sevgisi. O bizi sevmiş, halketmişde biz O'nu niye sevmeyelim? Biz O'nu bilirsek, biz O'nu seversek, o zaman insan olacağız.

....

Biz bu dünyaya yemeye içmeye gelmedik. Niçin geldiğimizi bilelim. Allah bildirmiş. Bu dünyadan gideceğimize inanmişız. Bu dünyaya bir defa gelişimiz fırsat.

....

Eğer sen terakki etmek istiyorsan.

Her geceyi Kadir bil

Her gördüğünü Hızır bil

Alal anlamına. Kendini herkesten aşağı gör ki yüksel.

Gülden Bülbüllere 3-12

Bir kez Allah dese aşk ile lîsân

Dökülür cümle günah misli hazân

Bir insan aşk ile içinden gelerekten Allah derse, bütün günahlarımız sonbahardaki ağaçların yapraklarının döküldüğü gibi dökülür.

Nakşibendi Efendimizin emridir. Sair tarikatların nihayetdeki kârını biz burada başlangıçta buluyoruz. Bu da:

Aşktır, cezbedir.

Allah'ın esmâ nuru, sıfat nuru, zat nuru var.

Sair tarikatlar esmâ nurundan sıfat nuruna, sıfat nurundan zat nuruna ulaşıyorlar.

Bizimki doğrudan doğruya sende tecelli eden Allah aşkı var ya. Esmâ nurunu, sıfat nurunu görmeden Zat nuruna ulaşırsın. Çünkü esmâ ile sıfat ile bizi uğraştırmazlar. Bu yakınlık, bu kolaylık bundandır işte.

Bizde bu kadar günahınla, bu kadar isyanınla, bu kadar eksikliğinle Meşayihe git. Sende aşk tecelli edecektir. Ama onu muhafaza etmek şart. O aşk sana verildiyse, nefis yolu ile, ibadet-amel yolu ile gidenlerin dört yılda aldığını sen kırk dakikada alırsın. Kırk saniyede alırsın.

Pîr-i Sâmî tuttu destim sâki-i sabbâ gibi

Yek nazarda aklım aldı dilber-i Rânâ gibi

....

Varlığım dağımı deldi açtı vuslat râhını

Varlık: İnsanın benliği bir dağdır.

Vuslat: Allah'a ulaşacak. Ama yolunu kesmiş. Delemiyor, aşamıyor.

Bir nefeste cûşa geldi şehri-i dil derya gibi

....

Vahdetin sırrın duyup yağmaya verdim gönümlü

Dost göründü her taraftan ayınma Leylâ gibi

Bize vahdetin sırrını duyuracak Allah'tır. Biz duyamayız. Bunun için Allah'ı hakke'l-yakîn bileceksin.

Hakke'l-yakîn bilmek için âşık olacaksın. Âşık olmak için aşk ehlini bulacaksın. Allah öyle buyuruyor.

“Beni sevin. Sevdiklerimi sevin.”

Allah'ın sevdikleri kim? Âşıklar. Bizde âşık olmak için, âşıkları bulacağız. Allah'ı sevmek için. Allah'ı sevenleri bulacağız. Vahdetin sırrını duymak budur.

Dost göründü ber taraftan aynıma Leylâ gibi

Dosttan manâ Allah.

Bütün eşyadan Allah'ın sıfat nuru görünüyor. Bütün eşya senin için ayna olur.

Bizde evvelâ Rabita var. Rabita nurunu görmedikten sonra bunlara ulaşamayız. Esmâ nurunu da meşayihimizde göreceğiz. Sıfat nurunu da meşayihimizde göreceğiz. Zat nurunu da meşayihimizde göreceğiz. Üçü de mevcuttur onda. Çünkü O esmâ nurundan, sıfat nurundan geçmiş. Zat nurundan geçmiş. Seni, beni de geçirir.

İnsanı amelden, ilimden geçiren aşktır. Aşk hiçbir yerde bırakmaz insanı. Amel götürür götürür bir yerde bırakır. İlmi götürür götürür bir yerde takar. Keramet de yolu keser. Keramet de bir varlıktır.

Evliyaullah eğer arada vasita olmuşsa seni atlatacak. Çünkü O gitmiş, gelmiş, görmüş. Seni de götürecektir. Evliyaullah'ın görevi: Hak'tan alır halka verir. Ne verecek? Altın, inci mi verecek, apartman mı verecek?”

Allah sevgisi verecek. Allah sevgisini senin kalbine dolduracak. O yetkilidir. Allah'ı sana O sevdirecek. O sevgi ile seni Allah'a ulaştıracak. Halkı alır, Hakk'a götürür. Ne ile götürür?

Allah'ı halka sevdirecek. O sevgi ile götürür.

Bulam dersen eğer aynı imanı

Çalış ki şeyhinde olasın fani

Sana senden yakîn olanı tanı

Allah'a zaman yok, mekân yok. Evliyaullah Allah'ın sıfatları ile sıfatlaşmıştır. Evliyaullah da mekandan münezzehtir. Evliyaullah

burada oturduğu halde, nerede anılsa orada ispatını gösterir. Bin yerde, yüz bin yerde ispat-ı vücut buldurur. Niçin? Tasavvuf kelâmları boşuna mı söylemiş?

“Bir yerdesin her yerdesin.” birliğine dâhil oldunsa, her yerdesin.

Zaman içinde zaman. Mekan içinde mekan. Şeyhinde fani olursan Allah'ın sıfat nuruna ulaşırsın. Bu ne demek?

Allah'ın sıfatlarını Evliyaullah'ta görürsün. İşte Rabıta-i Nakşi Cemâl budur. Biz daha rabıta-i hayaldehyiz.

Gülden Bülbüllere 3-13

*Derviş olan kaynar taşar
Dalgalar geldikçe coşar
Bilmem hangi dağdan aşar
O Leyla'nın yolu derviş*

Derviş: Hak için her şeyini yok eden.

Allah'a âşık olan âşıkların gözlerine mal, makam, mevki, apartman hiç bir şey görünmez.

Dervişlik hocalıktan ulvîdir.

Dervişlik sofuluktan ulvîdir.

Âlimlikten, zahitlikten, âbidlikten hepsinden üstün olan dervişliktir. Derviş olmayan bir insan varlığından kurtulamıyor. Ne zaman derviş olursa her şeyden kurtulur. Derviş olmak için aşka duçar olacak. Diyeceksiniz ki biz âşık değil miyiz? Tabii âşıksınız. Âşık olmasanız buraya gelmezsiniz.

Beşer dilberlerinden bir güzel saydına gelmiştin

Sen dünyaya beşer dilberlerinden bir güzel olmaya veya bir güzel avlamaya gelmiştin.

Dilberi bulacaksın. Dilber bulunmadan dilber olamaz insan. Dilber olmak var. Bir de dilberi bulmak var.

Dilber: Güzel. İnsanlar arasından, ilmiyle, ameliyle, şeriatı ile, tarikatı ile seçilen bir velîdir. Çünkü Allah'ın sıfatları onda tecelli etmiş. Onun için güzel olmuş. Güzel Allah'tır.

Bu yüz güzelliği değil, iç güzelliği, kalp güzelliğidir. Herkesi de güzel görür. Bir insan kendisi doğru ise herkesi güzel ve doğru görür. Kendisi temizse herkesi temiz bilir.

Gülden Bülbüllere 4-1

*Hazreti pirim elinden dest edeli Salihâ
“Mûtû kable entemûtû” ile tebşîr olmuşuz*

Ne demek “Mûtû kable entemûtû”?

Hadisi Kudsi...

Cenabı Hak buyuruyor ki:

“Ölmeden evvel ölüň.”

Ölmeden evvel ölürse bir insan onun kabiri, kıyameti, havfi, nefi, suali, hesabı, her şeyi bitiyor.

Daha öbür ölüme kalmıyor. Öyle, bak:

*Kabre girip haşre varıp hem sırâtı geçmeden
Kevser-i Haydar'dan içip kanmayan derviş midir*

Buyuruyor.

Onun için Allah'a şükür elhamdülillah,

Fırsatı ganimet bil, buyururlar ya.

Büyüklerin kelamı.

*Her geceyi kadir bil
Her gördüğün Hızır bil
Fırsatı ganimet bil*

Kimin bu kelimeler?

Marifetname'de İbrahim Hakkı Hazretlerine ait.

*Her geceyi kadir bil
Her gördüğün Hızır bil
Fırsatı ganimet bil*

Bunlardan mana, anlam şudur ki: Yani her geceyi sen gafletle geçirme, hep Kadir Gecesi gibi ihya et.

Her gördüğün Hızır bil

Bundan da mana diyoruz: Herkesi kendinden üstün gör ve herkesin aşağısı olarak kendini herkesten aşağı gör. Bu tevazudur.

Cenabı Hak tevazu ehlini methediyor. Peygamber Efendimiz methediyor.

Cenabı Hak tevazu ehlini nasıl methediyor? Cenabı Hak:

“Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz.”

buyuruyor.

Bir de buyruluyor ki:

Tevazu fetbeter fettah babını

Fettah babını, yani açılacak kapıları tevazu açarmış.

Her gördüğünü Hızır bil

“Hızır bil” demekten maksat yani tevazu et, tevazu ehli ol, kim olursa olsun herkesi kendinden üstün gör.

Ki bildin Fâil-i Mutlak kamusu Aleml-i Hallâk

Kamuya yek nazarla bak deme bu yahşi bu yaman

Bir böyle buyuruyor.

Bir de buyuruyor ki:

Dil uzatma kâinâtın Hâlik’i bep bir durur

Kimseyi hor görme dâim sendeki noksâna bak

Tarikatı anlayıp yaşayacaksak, bu böyledir. Tevazu ehli olacağız, bir de geceleri gaflette geçirmeyeceğiz.

....

Himmat-i evliyâ bize yâr iken

Şâb-ı Nakşibendî ser-biünkâr iken

Seyyid Tâhâ, Sıbgatullah var iken

"Gâbe gavseyn"e dek seyrânımız var

....

Onun için bir insan ne kadar yaşamış olsa, ne kadar da her günkü kârını bir gün öncekinden fazla yapmış olsa

“Gâbe gavseyn” makamına ulaşamaz.

İşte bu nedir?

Allah’a kurbiyettir.

Bu nedir?

Allah'a olan aşk.

Bu nedir?

Allah'a karşı olan sa'y (gayret).

....

*Bilinmez âlemin sırrı nibândır
Dört şâhın hükmiyle dönen cibândır
Ârif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşyâ olmuş bir evrâd*

....

Şeriatta ne lazım? Kitap, sünnet, icmâ, kıyas. Dört şahtan murat bunlar.

Tarikatta neymiş bu dört şahtan murat? Muhabbet, ihlâs, adab, teslim. Muhabbet, çok seveceksin meşayihini.

Bak Peygamber Efendimiz (SAV) bir gün:

—Ya Ömer bizi ne kadar sevebiliyorsun? Bize sevgi derecen ne kadar?

Diye sormuş.

O da demiş ki:

— Ya Resulullah, nefsimden maada her şeyden fazla seviyorum seni.

—Ya Ömer senin imanın kemali bulmamış, kâmil iman sahibi olamamışsın sen daha. Bizi nefsinden de fazla seveceksin ki kâmil iman sahibi olasın.

Tabii Hz. Resulullah böyle buyurunca onlar seçkin, hülafa-yı raşidinden... Ondan sonra Peygamber Efendimizin bu sözü üzerine, onda Peygamber Efendimize olan sevgi coştı, çoğaldı ve dedi ki:

— Ya Resulullah, şimdi ben seni nefsimden de daha fazla seviyorum.

— Tamam, şimdi imanın kemale erdi, kâmil iman sahibi oldun Yâ Ömer.

Gülden Bülbüllere 4-2

Cenabı Hak: “İnsanlar ulvi, insanlar süfli.” buyurmuş.

Ulvinin manası gökleri aşar, melekleri geçersiniz. Zaten ruhumuz meleklerden yüksek yerden geldi. Niçin Cenabı Hak melekleri noksan sıfattan berî halk etmiştir? Onlarda noksan sıfat yok. Neden noksan sıfattan yoksun halk etmiş?

Melekler hakkında bir ayet var mı? Cenabı Hakk'ın "Biz melekleri halk ettik kendi ruhumuzdan ruh üfledik." diye bir emri var mı? Böyle bir emir yok.

Cenabı Hak Kur'an-ı Kerim'de bütün her şeyini kuvvetlerini, kudretlerini, sırlarını, hikmetlerini bize bildirmiş. Niye her şeyi habibinin vasıtası ile bize bildirmiştir?

Cenabı Hakk'ın Kur'an'da melekler hakkında böyle bir emri var mı? Ama yanlış anlaşılmasın, tabii meleklerin noksan sıfatları yok.

Noksan sıfat hangisi? Biz de zannediyoruz ki noksan sıfat şu: İnsan günah işliyor, haram yiyor, hırsızlık yapıyor, yalan söylüyor, her bir şeyi işliyor. Hayır, bu değil.

Aslında bizde noksan sıfat yememiz, içmemiz, uykumuz, yorulmamız hasta olmamız, ihtiyaç olmamız... Bunlardır bizdeki noksan sıfatlar, meleklerde bunlar yoktur.

Cenabı Hak ne buyuruyor?

“Biz Âdem’i halk ettik kendi ruhumuzdan ruh üfledik”

Onun için insanların ruhu meleklerden üstün yerden gelmiş.

Cenabı Hak melekleri sıfat nurundan halk etmiştir.

Bizim ruhumuzu kendi zatının nurundan halk etmiş, onun için yüksek bir yerden gelmiştir.

Zahirde Cebrail, Peygamber Efendimizle Allah arasında bir elçi. Allah’tan vahiy getiriyordu. Fakat Miraç'ta Cebrail nerede kaldı? Peygamber Efendimiz nereye gitti?

Cebrail bir makamda kaldı, Peygamber Efendimiz gitti, gitti, gitti...

Cebrail ne dedi? “Ya Resulullah benim yerim burası, benden buraya kadar. Ben buradan daha ileriye gidemem, bir adım daha gitmeme emir yok, bir adım daha atarsam yok olurum.”

Peygamber Efendimiz gitti.

Allah’tan gelen ruh, Allah’a neyle gider?

Bir meşayihle, vasıtayla gider. Bu kelam işte onu ifade ediyor,

Düşürdün bicran narına

Bend ettin zülfiñ darına

Niye bu yüksek âlemden düşürdün?

Niye bir daha yüksek âleme çıkmak için arada bir vasıta halk ettin?

Bilmedi noksanını.

Görün beni aşk neyledi

Abiri derviş eyledi

Derviş, her şeyini yok etti. Her şeyden kurtardı. Bir kelam daha var.

Çok çektim ise iftirâk

Kalmadı gönümde merâk

Aşkım bana oldu burâk

Bak burada zikri, fikri, ameli, ibadeti değil.

Sofular cennette kaldı âşıklar didara erdi.

Sofu ne?

Sofunun üç anlamı vardır. Bir anlamı: Sofu çok ibadet yapar. Bir anlamı da var ki safiye makamında, sâfileşmiş.

Sofu sâfileşemez, âşık sâfileşir. Ne için sofu sâfileşemez?

Sofunun ameli var, âşığın ameli yok.

Âşığın ameli yok deyince, amelini atmış, amelini sahip olmuyor.

Ama sofu ameli ile süslenmiş, ameli ile bürünmüş, ameli olmuş ona perde, ameli olmuş ona nikap. Ama âşığın ameli olmuyor ki perdesi olsun.

Âşık ne?

Allah aşkı ile pişen,

Allah aşkı ile yanan,

Allah aşkı ile olgunlaşan.

Hani çiğ bir şey ateşe düşmezse, pişmezse o nimet olabiliyor mu, yenilebiliyor mu?

Niçin Mevlana buyurmuş ki:

Hamdım, yandım, piştim

Ne zaman buyurmuş? Niye bu kelamı buyurmuş?

Şems'ten evvel niye bu kelamı buyurmamış? Şemsi tanıdıktan sonra buyurmuş.

İlmi ile kemali ile bir yönde bir hamlık varmış. Ancak Şems'i tanımış, Şems vasıtası ile onda bir Allah aşkı tecelli etmiş. Bu Allah aşkı onu yakmış, pişirmiş, hamlıktan kurtarmış.

Çok çektim ise iftirâk

Kalmadı gönümde merâk

Aşkım bana oldu burâk

Görün beni aşk neyledi

Abiri derviş eyledi

Burak'tan mana nedir?

Çünkü Peygamber Efendimiz Burak'la Miraç yaptı. Ama o Peygamber Efendimize aittir. Peygamber Efendimiz cismi Miraç yaptığı için Burak'la yükseldi.

Miraç haktır. Buna inanmazsa insan, Müslüman olamaz. Hatta Cenabı Hak Mescid-i Aksa'ya kadar gittiğini ayetle bildiriyor.

Mescid-i Aksa'dan göklere yükseldi. Cebrail Burak'la aldı götürdü ama bir makama kadar götürdü. Cebrail kaldı, Peygamber Efendimizi o makamda bıraktı. Yedinci kat göğe kadar çıktı. Arşı alâda görülen bütün hikmetleri Cebrail yine ona delillik etti. Ama Cebrail orada kaldı ve o varlıklar aşağıda kaldı. Peygamber Efendimiz devam etti.

Onun için Cenabı Hak “Gâbe gavseyni ev edna” buyuruyor. “Habibim sen bana o kadar yaklaştın ki iki kaşın yaklaştığı kadar, hatta ondan da yakın.”

Âşıklar Allah'ı seven. Maşuk sevilen, âşik sevendir.

Âşıkların miracı neymiş?

Allah aşkı, Allah sevgisi, Resulullah sevgisi, Meşayih sevgisi.

Çünkü Allah ancak Resulullahla seviliyor, Resulullah da Evliyaulahla seviliyor.

Bu da Allah'ın emri. Cenabı Hak “Habibim seni seven beni sever, seni sevmeyen beni sevemez.” buyuruyor.

Muhabbetten Muhammed oldu bâsıl

Muhammedsiz muhabbetten ne bâsıl

Muhabbet, Allah sevgisi. Allah sevgisinden Peygamber Efendimiz var oldu, meydana geldi.

Peygamberi tanımayan, bilmeyen, sevmeyende Allah sevgisi olamaz, onda muhabbet hasıl olmaz.

Cenabı Hak “Habibim seni seven beni sever, seni sevmeyen beni sevemez.” buyuruyor.

Hatta;

“Seni bilen beni bilir, seni bilmeyen beni bilemez,
Seni bulan beni bulur, seni bulamayan beni bulamaz,
Seni gören beni görür, seni göremeyen beni göremez
Kulum beni sev, sevdiklerimi sev, kullarıma sevdîr.”

Bu kul kim?

Evliyaulahdır.

Onun için demek ki,

Allah aşkıdır insanlara Mîraç yaptıran.

Allah aşkıdır insanları noksan sıfatlarından kurtaran.

Allah aşkıdır bütün insanları sâfileştiren, olgunlaştıran, pişiren.

Allah aşkıdır bütün ahlakı hamideleri gösteren, ahlakı zemimeleri yok eden, bitiren.

Hele Allah aşkıdır insanların anasını ziddiyetini değıştiren.

İnsanlar zikirle, fikirle, ibadetlerle kendilerini hayvani sıfattan beşeri sığata geçiriyor, kendilerini hayvani sıfatlardan kurtarıyorlar.

Fakat beşeri sıfattan meleki sığata zikir, fikir, ibadete geçilmiyor.

*Zikir ü fikir ile ibâdetle varılmaz bu yola
Hizmetinde dâim ol şeybin rızâsını dile
Hubb-ı lillah âşk ol gönline girmeklik ile
Sen seni mahv eylemektir "lâ"yı "illâ"dan garaz*

Hubb-ı lillah geçiyor, demek ki meşayih olmayan bir kimse, hiç bir amelini Hubb-ı lillah, Allah (sevgisi) için işleyemez. Muhakkak ki o amelini onun nefsi parmak atar, el atar.

Ama meşayih olan bir kimsenin asla ve asla nefsi el atamaz. O amelini Allah için işler.

Onun için kelimeler bunu ifade ediyor. Ama anlamayanlara bu kelimeler ne kadar muhalif geliyor. Hangi kelam?

“Hasenetü'l-ebzar, seyyietü'l-mukarrebîn”

Hasene ne? Sevap.

Ebrar ne? Sevap işleyen.

Seyyie ne? Günah.

Mukarrebîn ne? İşlediği ibadetleri günah sayan zevat.

Mukarrebîn de bir kul, Ebrar da bir kul. Ebrar ibadet ediyor, sevap kazanayım diye işliyor.

Mukarrebîn o ibadetten gınahtır diye kaçıyor. Bakın şimdi ne kadar ters, ne kadar yanlış anlaşılıyor. Halbuki bu böyle değil efendim.

Ebrar ameli işliyor, ameli alıp sarılıyor, kabulleniyor.

Mukarrebîn bu ameli işliyor, ama niye bu ameli kabullenmiyor?

Ebrar, bu ameli ben yaptım, kulluğumu yaptım, sevabını kazandım, cenneti kazandım, diyor.

Fakat mukarrebîn öyle değil, ben kulluğumu yapamadım. Allah'ın azabından, gadabından, elinden kurtaramadım. Yapıyor da yapamadım, diyor. Kendinde öyle bir nedamet, bir düşkünlük var. Kendisini aşağı, kusurlu, günahkar görmek var, yapamadım diyor.

Allah'a makbul olan amel de budur. Çünkü Peygamber Efendimiz Miraç yaptığı zaman Cenabı Hak sordu:

“Ya habibim bana ne hediye getirdin?”

“Ya Rabbi sen ihtiyaç, muhtaç değilsin, sen ganisin, senin hazinelerin dolu. İhtaç benim, muhtaç benim, ben fakirliğimle sana geldim.”

Cenabı Hak “Sen bana çok kıymetli ve makbul olan bir hediye getirdin.” diyor.

“Hasenetü'l-ebrar, seyyietü'l-mukarrebîn” buyuruyorlar.

Ebrarların sevap diye işlediklerinden mukarrebînler kaçarlar.

Ebrarlar namaz kıldı, mukarrebînler kılmadı mı? Ebrar oruç tuttu, ibadet yaptı, hasenat yaptı, mukarrebînler bunları yapmadı mı?

Ebrarlar hasenatı yaptım, kazandım diyor. Mukkarebîn yapamadım diyor ve kendisinde bir nedamet ve bir ah u enin var.

Allah'ın indinde de bunu ancak aşk yapıyor. Bu insanları amel varlığından geçiren, kurtaran aşktır. Aşk olmazsa amel varlığından insan kendisini kurtaramaz.

İradesi var, bu ameli yapıyor.

Niye yapıyor bu ameli?

Bir maksat bir gaye için yapıyor. Cenabı Hakk'ın emri, bu haktır. Fakat mukarrebîn bunu yaptığı halde hakkıyla yapamadım, diyor. Tarikatın kârı kemali mahvîyettir, yokluktur.

....

*Çok çektim ise iftirâk
Kalmadı gönümde merâk
Aşkım bana oldu burâk*

Aşkım Burak'ım oldu. Ayrılıktan kurtuldum, meraktan da kurtuldum diyor.

*Görün beni aşk neyledi
Abiri derviş eyledi*

Yalnız insanlarda zikir, fikir, ibadet, amel olacak. Aşkın da bir makamı vardır.

Fakat aşkın makamı neredir?

Aşkın makamında nihayet yoktur. Aşk sevgidir.

Sevgi de nereden kopmuş gelmiş?

Allah'tan kopmuş gelmiştir.

Buraya neyle gider insan?

Yine sevgiyle gider.

Tarikatlar nefis yoluyla başlıyor, kalp yoluyla başlıyor. Bir ibadetle bir de aşk ile terakki ediliyor. Nitekim ibadet yolunun ahirinde de aşka geliyor. Aşka düşen bir tarikat ehli ibadete neden dönmüyor, niye dönsün? İbadet işliyor yapıyor da ibadete kıymet vermiyor.

“Sair tarikatların nihayet kârını biz bidayete getirdik.” buyruluyor.

Sair tarikatlarda riyazet, uzlet, seyahat bütün bunların amelleri, ibadetleri, hizmetleri aşka düşmek, aşka duçar olmak içindir. Ama bizim tarikatımızda aşkı baştan veriyorlar, ulaştırıyorlar.

Aşkın makamı Cenabı Hak'tır, Allah'tır.

Allah, sevgisini kuluna gösteriyor insanlara bunu veriyor, ama her maksada bir kapı tayin ediyor.

İnsanların rızıkını da Allah halk ediyor. Rızıkları dağıtması görevi ile Kasım-ul Erzak isimli bir melek de halk etmiş.

İnsanların ruhunu da Allah alıyor, ama Azrail isimli bir melek ile alıyor.

Âşıkların ruhunu Azrail alamıyor. Âşıkların karşısına gidiyor, ruhunu alamıyor.

—Ben âşıktım benim ismimi Lafza-yı Celalle yaz bana göster ki alasın, dermiş.

Bir hastada müşahede ettim, gözümle gördüm. Bir hasta öleceği zaman, can vereceği zaman, gözleri bir noktadayken, duvarda Lafza-yı Celal elektrik yanar gibi yandı. Aşkı çok olan birisiydi. Gözünün yaşı sel gibi akıp gidiyordu.

Kelamı kibarda öyle buyruluyor,

Ten ile âbım turâba nâr ile bâdım hevâ

Cânımı cânâna verdim aradan çıktı sivâ

Diyor ki bu vücut cesedimde olan toprak ile suyu hep verdim toprağa, ateş ile havayı çektim verdim gitti havaya.

Can kaldı. Canımı da verdim cananıma. Can da gitti, ten de gitti, bunlar gidince yok oldu. Azrail benim neyimi alacak? Ben yok oldum zaten. Azrail canlıların canını alır.

Kelamı kibar böyle, ama ayet-i kerimeyle tasdik ediyor. İnsanlar öldüğü zaman ateşi de çıkıyor havaya gidiyor. Bir de havası var, teneffüsü o da çıkıp cesetten gidiyor. Cesette su ile toprak da toprağa veriliyor. “Küllü şeyin yercüü ile aslihi.” emri fermanı tecelli ediyor “Her şey aslına rücu ediyor.” Bu dört madde aslına rücu ediyor.

Bu can da nereden geldi?

Allah’tan geldi, Allah’a gidiyor.

Geriye ne kaldı? Öldü, toprak oldu gitti.

Ama ölüm ikidir. Cenabı Hak “Mûtû kable entemûtû.” buyuruyor. “Ölmeden önce ölü.” diyor. İnsan ölmeden evvel ölüyorsa, diri oluyor, varlığından kurtuluyor. Bu adamın yine cesedi var. Onun ağaç, taş gibi bir cesedi var. Onun hareketi var ama onu sanki bir ağacı, bir taşı almış hareket ettirir gibi hareket ettiriyorsun.

Ten ile âbım turâba nâr ile bâdım hevâ

Cânımı cânâna verdim aradan çıktı sivâ

Nokta-i sırrım semâ "Rahmân ale'l-arşistivâ"

Kabz için bir ihtiyâcım kalmadı Azrâil'e

Nokta-i sırrım sema: Sana vermiş olduğum ruh.

Bu ruh nereden geldi? Allah’tan.

“Mûtû kable entemûtû” sırrıyla o da gitti.

Kabz için Azrail’e ihtiyacım kalmadı, diyor.

Gülden Bülbüllere 4-3

Nefs elinden kul benim âzâdımı Allah için

Defter-i uşşâka kayd et âdımı Allah için

Nefs elinden kurtar beni, diyor. Kime?

Rabıtasına yalvarıyor.

Allah için, Allah rızası için nefisten kurtar. Nefisten kurtarmak için defter-i uşşâka kaydedeceksin.

Defter-i uşşâk'takiler Allah'ı sevmek, Allah'a âşık olmak ile Allah muhabbetini kalbinde taşıyanlardır.

Evet, her kimde ki aşk-ı ilahi tecelli etmezse nefisini bilemez, nefisini yenemez, nefesine hükmedemez.

....

Şeriatın tekemmül etmesi ile insan tarikata giriyor.

Şeriat ne?

Şeriat da ilim, amel ve ihlâstan ibarettir.

İlim de... Şimdi dersiniz ki “biz âlim değiliz”

İlimden mana, Allah'ı bilmek, Allah'ı bulmaktır.

Allah'ı bilmek, Allah'ı sevmek ile Allah bilinir.

Allah aşkı ile Allah bilinir ve Allah aşkıdır Allah'ı bulduran.

....

Bizim de vasıtamız rabıtaadır.

Al benliğimizi gitsin irâde

Arz eyle cemâlin irgör murâde

Vasıtamız sensin iş bu arâde

Eriştir menzîl-i d'lâya bizî

Kul ile Allah arasındaki rabıtayı Evliyaullah sağlıyor. Kulu Allah'a sevgi ile bağlıyor ve kulu Allah'a o sevgi ile götürüyor.

Yani, Allah'ı kula sevdireyor ve kulu Allah'a ulaştırıyor.

Cenabı Hak buyuruyor: “Kulum beni sev, sevdiklerimi sev, kullarıma sevdirdir.”

Çok dikkat edin, gafil olmayın! Ancak, ayık olmak için rabıtayı hiç unutmayacaksınız. Bak bizde “rabıta-yı hayal” var.

Niye rabıta-yı hayal?

Hayal demek, düşünceci.

İnsan neyi düşünebilir?

Görmüş olduğu bir şeyi düşünebilir. Görmemiş olduğu bir şeyi düşünemez, hayal edemez.

Onun için Halikımız Allah, bütün mükevvenatı yoktan var etmiştir. Cenabı Hakk’ı biz düşünemeyiz.

Nasıl düşüneceksin, düşün bakalım?

Nerede düşüneceksin? Düşünmek için ona bir mekan tayin edeceksin ki düşünesin, ona bir sıfat tayin edeceksin ki düşünesin.

Bu iman mıdır?

İman; Allah, Cenabı Hak, noksan sıfatlardan beridir. Ona hiç bir sıfat isnat edemezsin, bu küfürdür. Ona hiç bir mekan isnat edemezsin, bu küfürdür.

Onu nasıl düşünüp, nasıl hayal edeceğiz?

Ancak Evliyaullah’ı düşünebilirsin.

“Evliyaullah Cülus-ı Hüdadır”

Cenabı Hak, Evliyaullah’ın kalbindedir, gönlündedir.

Onun için Evliyaullah’ın kalbine girmek, Allah’ı bulmaktır. Aynı şekilde Evliyaullah’ın kalbine girmek Resulullah’ı bulmaktır.

O da ne ile?

Çok sevmekle,

Çok itaat etmekle ve

Evliyaullah’ın şerefini muhafaza etmekle mümkündür.

....

Onun için tarikatımızda amelimiz ve hizmetimizden (amelimiz ve hizmetimiz olacak) daha da önemli olanı ahlakımızdır.

Amelimizin, hizmetimizin makbuliyeti ahlakımızla, güzel ahlakımızla olacaktır.

Gülden Bülbüllere 4-4

Tarikat ruh ile, şeriat ceset ile dir.

Mürit, talip cismiyle şeriatı; ruhuyla tarikatta, sırrıyla ila vuslatta olacaktır.

....

Hak talebine şartlar koşmuşlar.

Nasıl şartlar koşmuşlar?

1. Daima vudu-abdestli olması gerekir. Şeriatımızda da zaten “Abdest Müslüman'ın silahıdır.” Abdestli olan bir Müslüman her ibadete hazırdır, gafil değildir. Allah'tan gafil değildir. Çünkü abdestli olduğu için, her ibadete hazırdır. Daima vudu-abdestli olması budur.

2. Lokmada ihtiyat

3. Hıfz-ı Nispet

Talibe bu üç şart koşulmuştur.

....

Hıfz-ı nispet de: Sana verilen muhabbeti muhafaza edeceksin.

Mademki tarikata girdin, bu muhabbeti nereden aldın sen?

Meşayihent!

Çünkü meşayihe olan muhabbet Allah'adır, meşayihe olan sevgi Allah'adır.

Cenabı Hak öyle buyuruyor: “Kulum beni sev, sevdiğlerimi sev, kullarıma sevdiklerimi sev, sevdiğlerimi de sevesin. Sevdiğlerimle beni seversin, kullarıma da beni sevdirebilirsin, buyuruyor.

Onun için burada Hıfz-ı nispet sana verilen, meşayih vasıtasıyla sana gelen muhabbeti muhafaza edeceksin.

Tabii muhabbet kalpte bir ışıktır, bir nurdur. Muhabbeti göremiyoruz ama, ancak biz bunun tadını tadıyoruz, seviyoruz değil mi?

Ama bunun cismi kalpte bir nurdur, ışıktır. Allah'ın nuru, yanan ışıktır. İşte bunu muhafaza etmek için, söndürmemek için hıfz-ı nispet, muhabbeti muhafaza etmek gerekir.

Bunun da iki yönü var. Birisi şu ki: Muhabbeti yine sözüyle, hareketiyle, hali, filî, ameliyle muhafaza ediyor. Bir de hali, filî, ameliyle terakki ediyor. Yani bu muhabbeti insan muhafaza ederse o büyüyor. Büyüye büyüye, büyüyor. Muhabbeti büyüdükçe kalbi de büyüyor. Muhabbeti çoğaldıkça, kalbi de büyüyor.

....

Onun için burada insanlardaki muhabbet de böyledir. Kalbindeki muhabbeti muhafaza ile o kalp büyüyor. Mide gibi değil ki, mide büyümüyor, ama kalp büyüyor. Kalbin de bir cismi var, midenin de bir cismi var. Ama midenin cismi büyüzmez. Yalnız kalbin cismi büyür.

Yine cisim olarak büyüzmez ama mana var onda. Cenabı Hak'ın onda bir sırrı var, onda esrarı var. Gizli bir esrar var onda.

Sır ki nedir bu ondaki gizli sır, esrar?

Ondaki gizli sır, esrar şudur ki: Cenabı Hak hadis-i kudsi'de buyuruyor ki: "Ben arşa, kürse, levhe, kaleme sığmam. Mü'min kulumun kalbine sığarım." Demek ki bu ufacık et parçası, kalp ama, manada bu ne kadar büyüktür.

Mana ne? Madde ne? Madde görünenler. Mana görünmeyenler. Manada ne kadar bu kalp büyük ki artık yerlerden, göklerden, dünyalardan, her şeyden bu kalp büyük.

Hiçbir mekana sığmayan Cenabı Hak "Mü'min kulumun kalbine sığarım." buyuruyor. Fakat bu kalp büyüyor işte. Manada, kendi sırrında, esrarında büyüyor. Cisim olarak büyüzmez.

Ama insanlar da büyük varlık. İnsanlar kıymetli varlık, insanlar çok güzel varlık. Fakat yine bu güzelliğini, yine bu büyük varlık olduğunu, yine kıymetli varlık olduğunu göstermiyor. Çünkü cesedi örtmüş, perdelemiş onu.

....

Ama Cenabı Hak "Biz insanı kıymetli halk ettik, biz insanı büyük halk ettik." buyuruyor.

Hangi insan?

İşte o sıfatla sıfatlanan insan. Allah'ın varlığına ulaşan insan. O zaman öyle büyük bir varlık oluyor ki Allah'ın varlığından sonra en büyük

varlık o insan oluyor. Allah'ın varlığından sonra en kıymetli varlık o insan oluyor.

Hem de niye olmasın? Cenabı Hak ne buyuruyor: “Habibim ben seni halk etmeseydim bu varlıkları halk etmeyecektim.”

Ama bu varlıklar nereden halk edilmiş? Peygamber Efendimizin varlığından. En evvel Peygamber Efendimizin nurunu halk etmiş, bütün varlıkları da onun nurundan halk etmiş.

Ama insanlar fenafişşeyh, fenafirresul oluyorlar mı? Oluyorlar. Ama evvel fenafişşeyh olacak ki sonra fenafirresul olsun.

Çünkü Allah'ın üç nuru var: esma nuru, sıfat nuru, zat nuru değil mi? Esmâ nuru Evliyaulлах'tadır, sıfat nuru Resulullah'tadır. Zat nuru da Cenabı Hakk'ın zatının nurudur.

Ama yalnız Evliyaulлах bu üç nuru da geçmiş. Esmâ nurundan da geçmiş, sıfat nurundan da geçmiş. Zat nurundan da geçmiş ki buna ne deniliyor: fenafillah, bekaillah, seyrilallah.

Bir de var ki fenafişşeyh, fenafirresul, fenafillah. Bir de böyle.

İnsanlar bu üç nurdan geçtikten sonra büyük varlık oluyor işte. Cenabı Hakk'ın en büyük varlığı o insan oluyor.

Fakat Cenabı Hak bu insan için bu kadar büyük nimetler halk etmişse, insanı böyle kıymetli halk etmişse bu insan, bu nimetlere malik olmazsa kendisine yazık etmez mi?

....

Sohbetimiz nerden başladı?

Talibe terakki olması, talebine ulaşması için üç şart koşulmuş:

Daima vudu-abdestli olması,

Lokmada ihtiyat,

Hıfz-ı nispet.

İşte bu hıfz-ı nispetini de muhafaza edecek. Nelerden muhafaza edecek? Ona verilen bir muhabbet vardır onun kalbinde. Bunu muhafaza edecek. Muhafaza edecek ki o büyüsün. Bunu muhafaza etmesinin iki yönü var: Birisi çok dikkat edecek; halî, fiîli, amelîyle... Fiiyatında eksik bırakmayacak. İnsanlarda bunun en ziyade zıttı da muhabbetin sönmesinin zıttı da gadaptır. İnsan gadabını yenmezse,

bu söner. Yani gadaplanır, hiddeti gelir, herhangi bir kimseyi kırar, incitir, ona hakaret ederse ne olur? O muhabbet söner. Bir muma üfürdüğünde nasıl sönerse o da söner. Onu muhafaza ederse o bir mum ışığıysa bile büyür. Bunu neyle büyütecek? İşte hali, fiili, ameliyle...

Füliyatı elinde, ameliyesi elinde; hal iradesinin dışında. Onu biz bilemeyiz, anlayamayız.

....

Bir de ne var bizim için? Şükür, fikir, zikir var.

Şükür bizim nimetimizi artırır. Cenabı Hakk'ın emri öyle değil mi? "Kulum vermiş olduğum bir nimetin, o kulum kadrini bilirse ben onu büyütürüm, yükseltirim, artırırım. Bilmezse onun elinden alırım."

Ama burada bizim için büyük nimet:

Allah bizi inananlardan, Müslüman halk etmiş.

Ehli dünya değiliz, ehli ahiretiz. Nimetimiz budur. Allah'a inandık, ahirete inandık.

Ama bu inancımızı yaşarsak, bu sefer de ehli huzur oluruz.

Allah'ın zatını kazanırız.

İşte onun için Cenabı Hak "Kulum ver beni de al beni. Benim vermiş olduğum canı bana ver ki beni alsın." diyor.

Allah'ın zatını alan, Allah'tır.

Ama bu ne demek?

Cenabı Hak "Sana bir ruh verdik, ancak o ruhu Allah'a ulaştırmak için canını vereceksin" terk-i can olacaksın. Terk-i can olmadan insan cananı bulamaz. Onun için kelamı kibarda buyruluyor:

Başını top eyleyip gir vahdetin meydanına

Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına

Seyr kıl uşşak-ı Mevlâ nice kıyar canına

Terk-i can etmektir ancak aşk u sevdadan garaz

Demek ki insanlar terk-i can olmayınca cananı bulamaz.

Terk-i dünya, dünyayı terk eder ki ahireti kazansın.

Terk-i ukba, ukbayı terk eder ki Cenabı Hakk'ın cemalini kazansın.

Bir de terk-i cisim var insanlarda.

Bir de terk-i can var insanlarda. Canını veriyorsa cananı buluyor.

Çünkü o zaman ne oluyor? Canını veriyor, canından da geçiyorsa, ölüyor. İşte o zaman Cenabı Hak “Ölmeden evvel ölüün.” buyuruyor. Varlığından kurtuluyor, her şeyi terk ediyor.

Varlık denince insanların malı varlıktır. Zenginliği, maddi varlığıdır. İlmî varlıktır, ameli varlıktır, asaleti varlıktır, güzelliği varlıktır, gücü varlıktır, sanatı varlıktır veya ibadet etmiş, çalışmış. Allah da vermiş kerameti; keramet varlıktır.

Çünkü insanlarda kemalat, varlıkta değil yokluktadır. Onun için kim yok oldu ise kemale ulaştı. Kim yok olduysa hakiki varlığı buldu. Hakiki varlığı bulunca o zaman kemale ulaşıyor. Kemal sahibi oluyor.

İşte onun için Cenabı Hak “Kulum ver beni de al beni. Benim vermiş olduğum canı bana ver ki beni alsın.” diyor.

*Başını top eyleyip gir vabdetin meydanına
Kıl gazı-yı Kerbela gir kendi nefsin kanına
Seyr kul uşşak-ı Mevla nice kıyar canına
Terk-i can etmektir ancak aşk u sevdadan garaz*

Aşk ise... Aşk ne?

Allah sevgisi, Resulullah sevgisi, Meşayih sevgisi.

Bu sevgiler insanda tecelli ederse ve bu sevgileri büyütürse, çoğaltırsa, o zaman ne olur?

Terk-i can olabilir. Her varlığını yok eder. Her varlığı yanar gider, gönlünde durmaz.

Fakat bizim bu varlıklarımız var ya... İlim dedik, amel dedik, maddi zenginlik dedik. Bunların zahirde cismi olduğu gibi, sevdiğimiz için kalbimizde de onların bir cismi var, onların bir yeri var. Öyleyse bu sevgiler, bunlar kalpte olduğu müddetçe...

Onun için “Neyi seviyorsanız, kalbinizde neyi besliyorsanız o sizin putunuzdur, mabudunuzdur.” buyruluyor.

*Gönlümün put hanesinden bubb-ı dünya nakşını
Pûte-i aşkımda yakıtı nârına pervâ gibi*

Ne demek istiyor?

Gönlümde olan puthane idi, çok arzular vardı, çok istekler vardı. Bunlar orayı hep meşgul etmişti, işgal etmişti.

Ama pute-i aşkı nedir?

Yani Cenabı Hakk'ın aşkı. Hakiki bir mabudumuz var, o hakiki mabudumuzu bulduksa, hakiki mabudumuzun sevgisi onları hep yakar yok eder.

Ama bu hakiki mabudumuzu neyle bileceğiz? Neyle bulacağız?

Cenabı Hak insanların her maksadına bir kapı tayin etmiştir. Allah'tan gelen insanların Allah'a gitmesi için yine Cenabı Hak arada bir vasıta halk etmiş.

Çünkü zaten biz vasıtayla geldik, vasıtasız gelmedik ki. Zaten biz bir böcek gibi topraktan çıkmadık ki, bir ottan, bir taşın deliğinden çıkmadık ki, bir ot gibi yerden bitmedik ki, arada bir vasıta var.

Ne bu vasıta? Annemiz, babamız vasıta oldu. Bizi ulvi alemde getirdi bu aleme. Fakat yine bir vasıta lazım ki yine o ulvi aleme çıkarsın bizi. Zaten ayet-i kerimede “ileyhil vesilete” buyuruyor Cenabı Hak. Bir vasıta arayın kendinize, bir vesile bulun kendinize.

.....

Her kim ki Evliyauallah'ın gönlüne girdiyse, maksuduna ulaştı, maksudunu buldu, aradığını buldu.

O aranan var ya afakta bulunmaz, gönüllerde bulunacak. Gönle girmek lazım.

Onun için Yunus Emre buyurmuş ki:

Yunus eydür ey boca

İstersen var bin bacca

Hepisinden eyice

Bir gönüle girmektir

Boşuna mı buyurmuş bu kelamı?

“Bir gönüle...” Bu gönül kim?

Bu gönül işte Evliyauallah'ın kalbi.

Evliyaullah'ın kalbi açılmış çünkü. Evliyaullah'ın kalbi açılmışsa, Cenabı Hak Estaizü billah: “Senüriyhim ayatına fil afaki ve fi enfüsühim hatta.” buyuruyor.

Bu ayet-i kerime ne için nazil olmuş, niye inmiş? Nüzul sebebi ne? Niçin varit olmuş, gelmiş? Evliyaullah'ın kalplerinin buyruğu hakkında, ululuğu, büyüklüğü hakkında.

Onun için öyle bir kalbe girerse bir insan, işte aradığını orada bulur. Onun için kelamı kibarda buyuruyor:

*Dilersen dilberi dilber,
Kılarsan dilberi dilber
Sana da keşf olur dilber
Mühim esrar-ı dervişan*

“Mühim esrar-ı dervişan”, dervişler için mühim olan bir esrar imiş.

Neymiş bu esrar?

Sen diyor, eğer güzel olmak istiyorsan, güzeli bul.

Güzeli bulmayınca güzel olamazsın. Güzeli buldunsa, güzel seni güzel eder. Dilberin manası güzeldir. Güzeli seni güzel eder. O zaman sen güzel olunca her şey güzel, daha çirkin bir şey kalmadı, her şey güzel.

Niye bunlar güzel?

Bütün eşyada Cenabı Hakk'ın sıfat nurunu görüyorsun da onun için güzel oluyorsun. Her bir eşya senin için bir mir'at oluyor. Allah'ın nurunu gösteriyor da onun için güzel oluyorsun.

Tasavvufun gayesi budur. Tasavvufu anlayan, yaşayan, tasavvuftan geçen, hakikate ulaşanlar için ne var?

Hakikate ulaşan bir insan, bütün eşya onun mir'atı olur. Nasıl mir'at? Allah'ı gösteren bir ayna oluyor. Ona bütün eşya, kendisi de zaten ayna oldu.

Evet, bir de bizim için şükür, fikir, zikir lazım.

....

Ama burada şükür ne?

Malın, zenginliğin şükürü nedir? Nimete nasıl şükredilecek?

Allah'ın olduğunu bileceksin, Allah yoluna harcayacaksın ki onun da şükürünü eda etmiş olasın.

Ama bunların hepsi nereye dayanıyor?

İlmin var şükredeceksin, amelin var şükredeceksin, malın var şükredeceksin, sıhhatin var... Hepsini neyle?

Hepsini; İslâm olduysan, İslâm'ın şükürünü ödediysen, onların da şükürünü ediyorsun.

Müslüman olduğumuz için çok şükredeceğiz. Gece, gündüz şükür secdesinde olacağız. Gönülden yüzümüzü yere koyacağız.

Bütün insanların ayağının altına yüzümüzü koyacağız. Çünkü niye bunu böyle yapıyoruz? Mademki biz bu insanları bilemiyoruz, kalplerini bilemiyoruz; ancak insanların kalbini bilen Allah'tır. Peygamber Efendimiz, Cenabı Hakk'ın kullarının kalbine nazar ettiğini haber veriyor. Boyuna, soyuna, zenginliğine, güzelliğine, bir şeyine bakmaz; kalplerine bakar. Ama senin o fakir gördüğün, senin cahil gördüğün insan inanan bir kimse olabilir.

Gülden Bülbüllere 4-5

Allah'a şükür bizim tarikatımız bütün tarikatların en kolay ve bütün tarikatların en kısıtı, kesesidir.

Niçin?

Bizim tarikatımızın kısıtı, kesesi şu ki:

Diğer tarikatlar nefis yoluyla terakki ediyorlar.

Bizim tarikatımızda aşk ve muhabbetle terakki ediliyor.

Onlar nefis yoluyla kendilerini, fazla ibadet, elkab, riyazet, uzlet yapmakla, nefislerine çile vermekle, nefislerini arındırıyorlar ve bu çok çetin oluyor ve uzuyor.

Onun için Nakşibendi Efendimiz buyurmuş ki: (Mektubat'ı okuyanlar rastlamıştır) “Sair tarikatların nihayet karını biz bidayete getirdik.”

Sair tarikatlardaki bir talip çalışır, çalışır ve en son elde etmiş olduğu bir kemalatı, kârı kemalatı, biz ilk talibimize, biz ilk salikimize başlangıçta veriyoruz.

Bu nedir? Bu ne işte?

Kalpde tecelli eden aşktır, Allah aşkı, Allah sevgisidir.

Onda çünkü muhabbetül Mevla, muhalefetül heva var.

Nakşibendi Efendimiz, mübarek Hicaz'a giderken, Bağdat'ta bir gence uğramış. Genç dersek yani bir mağazanın önünden geçerken, bakmış ki on sekiz yaşında bir genç var. Başında öyle bir kalabalık var ki. Kimisi mal beğeniyor, kimisi fiyat soruyor, kimisi para veriyor, kimisi alışverişle meşgul. Bu kadar onlarla meşgul olduğu halde, gönlü hiç Allah'tan ayrılmıyor. Nakşibendi Efendimiz buna çok gıpta etmiş, on sekiz yaşında, bu genç yaşta bunu nasıl böyle kazanmış diye.

Bu kemali nasıl elde etmiş?

Bütün şeriat, tarikat, ibadet, zikir, fikir, bütün hepsinden maksat kalbi uyarmak, kalbi diriltmektir.

Kalp dirilince artık o insan daha kendisini Allah'tan gafil edemiyor. Her ne kadar zahirde meşgul olursa olsun o, Allah'ı daha unutamiyor. İşte Cenabı Hak da zaten öyle buyuruyor:

“Ayakta, otururken, yatarken, hatta her halde beni zikredin.” buyuruyor. Daha başka zikir ayetleri var. Çok zikredin buyuruyor.

Cenabı Hak “Ancak sizin kalbiniz zikrullah ile mutmain olur.” Sizin kalbinizi ancak zikrullah doyurur, başka bir şey doyurmaz, tatmin etmez, buyuruyor.

Nakşibendi Efendimiz o'nda bunu görünce gıpta etmiş ve sormuş. Demiş ki:

— Sizin tarikatınızın bidayeti nedir, nihayeti nedir?

O da demiş ki:

—Bidayeti muhalefetül heva'dan başlar, nihayeti muhabbetül Mevla'ya ulaşır.

— Ne kadar çetin, demiş.

— Efendim sizin ki nedir?

— Muhabbetül Mevla'dan başlar, muhalefetül hevaya ulaşır.

— Ne kadar kolay, demiş.

Muhabbetül Mevla'dan başlayıp da, muhalefetül hevayı terk etmek çok kolay oluyor.

Ama muhalefetül hevadadan başlayıp, muhabbetül Mevla'ya ulaşmak çok çetindir, çok uzuyor.

Ne demek oluyor? Mesela diyelim ki, bir köyden diğer bir köye gideceksin, yakın bir yolu var. Tam böyle bir hatla çizilmiş, o köye gidiyor. Veya o köyü bulamıyorsun, oraya batıya doğru, doğruya doğru köylerden dolaşıp gidiyorsun. Halbuki oradan doğrudan geçecektir. Mesela bir kilometre yol yerine, on kilometre yol dolanıp, oraya geliyorsun.

Bu böyle işte; muhalefetül hevadadan başlayan tarikatların yolu uzuyor ve çok çetindir.

Bir de şu var ki: Onlar Cenabı Hakk'ın isimleriyle, esmalarıyla zikrediyorlar. Cenabı Hakk'ın bin bir ismi vardır. Bin bir isminin içinde doksan dokuz tane esma-yı hüsnâ, güzel isimleri var, seçkin isimleri var. Fakat haşa, hepsi güzel de nihayet seçkin olandır.

Bir de zatına mahsus olan bir ismi var ki,

Bu da “Lafza-i Celal”, “Allah” ismidir.

Allah'ın zatına mahsus olan bir isimdir.

Diğer isimler, bütün sıfatlarına mahsustur.

Onun için işte diğer isimleriyle, Allah'ın öbür isimleri, bin bir ismiyle zikir edenler, esma nurundan başlıyorlar.

Ondan sonra sıfat nuruna geçiyorlar, sıfat nurundan da zat nuruna geçiyorlar.

Halbuki bizde burada esma nuru, sıfat nuruyla uğraşmıyorlar.

Ya?

Doğrudan doğruya zat, senin hedefin Allah'ın zatıdır diyorlar.

Allah'ın zat nuruna doğru direk geçiyorlar. Bu da işte Lafza-i Celal'dir.

Hani bütün diğer sair isimleriyle Allah'ı zikredenler, ahiri sonunda bu Lafza-i Celal'e getiriyorlar. Allah kelimesine geliyorlar. Bu da kalpte yazılı olan bir şey. Kalpte yazılmış.

....

Burada nimet çoktur ama bizim için en büyük nimet nedir?

Bizim için en büyük nimet: Allah bize bir mürşit, tarikat nasip etmiş. Cenabı Hak bize meşayih sevdirmiş, velilerini sevdirmiş. Bizim için en büyük nimet budur. Niçin?

Şeyhim benim sultan imiş

Haktan bize ihsan imiş

Can derdine derman imiş

Görün beni aşk n'eyledi

Ahiri derviş eyledi

Dervişten mana nedir?

Dervişten mana: Her şeyden geçmiş, kalbinden her şeyi atmış. Onun gönlünde Allah'tan başka bir şey yoktur.

Ama bunu insanlar tarikatsız, mürşitsiz elde edemezler.

İllaki onun kalbinde bir mürşit sevgisi olacak.

İllaki kalbinde Allah, Resulullah sevgisi olacak.

Zaten Allah sevgisi, Resulullah sevgisi, Meşayih sevgisi hiç değişmez.

Çünkü niçin?

Bu da Cenabı Hakk'ın bir iltifatı, insanlara bir ihsanıdır. Cenabı Hak buyurmuyor mu: “Habibim seni seven beni sever, seni sevmeyen beni sevemez.” Peygamber Efendimiz “Benim ümmetimin velileri, uleması benim varislerimdir.” buyurmuş.

Gülden Bülbüllere 4-6

Bir Köroğlu türküsü vardır.

Her türkünün, her kelamın bir mecazı var bir de hakikati vardır.
Herkesin anladığına göre.

Mesela “yâr yâr”, “yâr yâr” denilir.

Ama kaç türlü yâr var. Bundan ne kadar anlamlar, bundan ne kadar manalar çıkıyor.

Çok manalar vardır, ama hakiki yâr Allah’tır.

Yâr demek; yardım eden, ondan yardım gelen.

Yâr yâr diyor ya, insana neden yardım geliyorsa, nereden yardım geliyorsa odur ama, insanlara hakiki yardım Allah’tan gelir.

İnsanların hakiki yâri, yardımcısı Allah’tır. Allah’tan başka, insanların yâri, yardımcısı hepsi mecazdır, aldatıcıdır, geçicidir. Onun için bak,

Eğer aşık isen yâra

Sakın aldanma ağyâra

Düş İbrahim gibi nara

O gülşende yanar olmaz

Diyor ki eğer sen de yâra aşıkısan, Allah’a aşıkısan, ağyâra aldanma.

Ağyar ne?

Ağyar da seni yârdan ayıran.

Ben Allah’ı seviyorum, seviyorum., diyorsun ama Cenabı Hak senin ve benim kalbimize bakıyor, kalplerimize nazar ediyor.

İnsanların kalbi, nazargâh-ı ilahidir.

Cenabı Hak diyor ki: "Biz insanların kalplerine nazar ederiz, kalplerine bakarız. Boylarına, soylarına, güzelliklerine, zenginliklerine, maharetlerine, marifetlerine hiçbir şeylerine bakmayız; kalplerine nazar ederiz."

Onun için seviyorum, seviyorum, diyorsun ama kalbinde ne var? Kalbinden neyi seviyorsan Allah onu görüyor, biliyor.

Eğer Allah’ı seviyorsan, kalbinden arzuları çıkaracaksın ki Allah’ı sevmiş olasın. Onu ifade ediyor ki,

*Eğer aşık isen yâra
Sakın aldanma ağıyara*

Sen Allah'ı seviyorsan kalbinde daha başka bir sevgi olmasın.

Başka sevgiler olursa, o sevgi perdeler, seni Allah'tan ayırır. Başka sevgiler, başka arzular seni Allah'tan uzaklaştırır.

*Düş İbrahim gibi nara
O gülşende yanar olmaz*

Bakın, İbrahim Aleyhissellam'ı ateş yakmadı. Niye yakmadı?

O da insandı, beşerdi, peygamberdi.

Peygamberler de zahiren beşerdir. Peygamberler de melek değiller. Melekler yemezler, içmezler, melekleri ateş yakmaz, kül olmazlar, melekler ihtiyarlamazlar, hastalanmazlar, ölmezler.

Ama insanlar yanar da, insanlar düşer de. İnsanlar hasta da olurlar, insanlar ihtiyar da olurlar, yorulurlar, aç da kalırlar telef de olurlar, susuzluktan telef de olurlar.

Bu, insanlarda vardır, meleklerde böyle bir şey yoktur. Peygamberlerin zahirde beşeriyeti var, onların da yemeleri içmeleri var, kuşkuları var, hastalığı var. Ne meşakkatler çekiyorlardı, ihtiyar oluyorlardı.

....

*Eğer aşık isen yâra
Sakın aldanma ağıyara
Düş İbrahim gibi nara*

İbrahim Aleyhissellam da ne yapmış?

Ateş yakmamış onu, niye onu ateş yakmamış?

O da peygamber ama beşer.

Hani onu da yakardı niye yakmamış onu?

O ağıyârları çıkartmış, sadece yârla beraber kalmış. Ona hiç kimsenin yardımı olmamış, hiç kimseden yardım beklememiş.

—Gerekmez bana başkasının yardımı Rabbim bana yeter, demiş.

“Rabbim bana yeter.”

Cenabı Hak, onu ateşten kurtarması için yetkili melekler gönderiyor, dört tane melek gönderiyor.

O da atılmış havada gidiyor, onu ateşe aletle attılar, havalandı, gitti havadan ateşin ortasına düşecek, havanı topu gibi.

Havan topları vardır, askeriyede açılma ateşi yapar. Havadan atarlar gider yerine düşer, tabii aletleri var, derecesi var, mesafesi var.

O zaman Cenabı Hak, yetkili meleklerle: “Gidin İbrahim’i kurtarın ateşten.” diyor.

Öyle yetkili melekler var ki Cenabı Hak yere memur, yerin müekkeli; yerlerin, dağların amiri; suların, denizlerin amiri; rüzgarların amiri; ateşlerin amiri melekler halk etti.

....

İşte yerlerin müekkeli bir melek vardır. O melek İbrahim Aleyhisselam’a geliyor, diyor ki. Ya İbrahim diyor,

—Ben yerlerin memuruyum, yerlerin amiriyim, şu yüksek dağları getirip ateşin üstüne çeviririm sen müsaade eder misin?

—Hayır, diyor. Ne ile yapıyorsun bu mahareti, marifeti; gücü nereden alıyorsun?

Melek:

—Rabbimin vermiş olduğu güç ile kuvvet ile yapıyorum, diyor.

—Ben senden istemiyorum gücünü, kuvvetini. Ben O’ndan istiyorum. Sen girme bizim aramıza, sen çık, O bana yeter. Senin beni kurtarmanı istemiyorum, sen çık aramızdan, diyor.

İşte bundan sonra rüzgarların meleğini, dağların meleğini, suların meleğini, hepsini aradan çıkarıyor, hepsini reddediyor.

Cenabı Hak o zaman ateşe emrediyor.

“Yâ nâru kûni berden ve selâmen alâ İbrahim”

Ateşe Cenabı Hak kendi kudret lisanı ile “Ey nâr, ey ateş İbrahim’i yakma ve onu üşütme de. Yakmayacaksın, üşütmeyeceksin, onun vücudunun rahat edeceği şekilde olacaksın.” diyor.

İşte burada kelâmı kibarda,

Eğer aşık isen yâra

Sakın aldanma ağıvara

Sen de Allah'ı seviyorum diyorsan, Allah'ın aşkıyla diyorsan, ağyârları çıkar aradan.

Ağyârları çıkarırsan aradan, nasıl İbrahim Aleyhisselam ağyârları çıkardıysa, ateş onu yakmadı, ateş ona gülistan oldu, sana da olur.

*Eğer aşık isen yâra
Sakın aldanma ağyâra
Düş İbrahim gibi nara
O gülşende yanar olmaz*

Peki İbrahim Aleyhisselam'ı ateşe Nemrut attı.

Her zaman için her Müslüman'ın nefsi vardır, ruhu vardır.

Nefsi Firavun'udur, ruhu Musa'sıdır. Nefsi Nemrut'udur, ruhu Halil'idir.

Nemrut'un ateşinden İbrahim (as) ne ile kurtuldu?

Allah'a çok teslim, tevekkül olmakla, inanmakla Allah'ı zikretmekle kurtuldu.

Bir müridin de nefsi onun Nemrut'udur. Onun şerrinden, onun küfründen, onun zulmünden nasıl kurtulacak?

Ancak Rabitasına teslim olmakla, O'na inanmakla kurtulacaktır.

....

Onun için tasavvufta da, bunların zahirde bir belirtisi yok, görüntüsü yok; ama itimat edin tarikatı anlayan ve yaşayan mürit bunları yaşıyor. Ruh aleminde gönül aleminde bunları yaşıyor, bunları geçiyor.

Onun için bak kelamı kibarda;

*Yandırdın derûnum nâr-ı Nemrûd'a
Gülşanımın vakti yetişmedi mi
Bütün cism ü cânım eyledin burda
Azâlarım yanıp tutuşmadı mı*

Derunumda gönlümde Nemrut'un ateşi gibi bir ateş var, yakıyor beni. Ama İbrahim Aleyhisselamın Nemrut ateşi gibi bu ateşi bende ne zaman gülistan olacak?

Olacak ama ne zaman olacak?

Ne zaman ki sen de,

*Sermaye bu yolda heman teslim olup şeybe inan
Sıdk ile Allah'a dayan gör olmaz mı ihsan sana*

O zaman, ne ihsan olur?

*Karşına almışken gonca gülünü
N'oldu sana terk eyledin ilini*

O ateş sende ne zaman gülistan olur?

Ateş ancak varlığını yakar giderir o zaman.

Ne olur?

Yanar gider. Zaten senin varlığın perde, senin ayrılığın... Eğer sen varlığından kurtulduysan perden kalktı.

Mesela senin ayrılığın bitti.

Ne oldun?

Sevgilinle beraber oldun.

Ne oldun?

Fenafişşeyh oldun, ya fenafirresul oldun, ya da fenafillah oldun.

Ama bunlar sırayla. Fenafişşeyh olmadan fenafirresul olamayız, fenafirresul olmadan fenafillah olamayız.

Peki, ben çok seviyorum benim çok aşkım muhabbetim var. Ben ondan fazla seviyorum da niye olamadım?

Canım senin ruhunda olmuş, sen olmuşsun, yeter ki sen onu muhafaza et, inancını muhafaza et, muhabbetini muhafaza et. Tarikatın dört şartı var. Sen bu dört şartı muhafaza ettin mi tamamdır.

Dört şart ne?

Muhabbet, ihlas, adap, teslim (teslimiyet)

Bunlar olmazsa zaten bir mürit terakki edemez.

Muhabbet kolay, çok çetin değil diye söylüyorlar. Yapamayana çetin, bunların hepsi inanca bağlıdır.

Onun için bak Salih Baba ne buyuruyor:

Sermaye bu yolda heman teslim olup şeybe inan

ve

Kim şeybini Hak bilmedi Hak'ı dahi bilmez

Başka,

*Varlık dağın delmeyen
Ağlar iken gülmeyen
Şeyhini Hak bilmeyen
Düşer hüsrâna sâkât*

Hüsrân ne?

Zarar. Zarar neymiş? Şeyhimizi hak bilmezsek, yani tarikatı hak bilmezsek o zaman zararda oluyoruz. Çünkü niye bu böyle oluyor?

İnsanlar Allah'ı ilmîl yakın bilirler,

Alimler Allah'ı ilmîl yakın bilirler. İlimleri ile bilirler.

Tabîî alimler ayetleri, hadisleri anlıyorlar, Kur'an-ı Kerim'in manalarını anlıyorlar.

Cenabı Hak her şeyi bize Kur'an'da bildiriyor. Zatını da, azametini de meleklerini de kibriyasını da e'falini de kudretlerini de halkıyyetlerini de dünyayı da ahireti de semavatlarını da. Semada ne var, göklerde ne var, yerlerde ne var, deryada ne var, denizlerde ne var, bunların hepsini bildiriyor.

Alimler Allah'ı ilmiyle bilirler. Fakat abidler, hem ilimleriyle bilmişler, hem de amelleri ile yaklaşmışlar. Bildiği bir şeye yaklaşmış, Allah'a yaklaşıyorlar.

Ama âşıklar, âşıklar Allah'ı hakkel yakın biliyor.

Demek ki,

İlmîl yakın; bildiriyor, mesafe bırakıyor,

Aynel yakın; yaklaştıyor,

Hakkel yakınse; bilinenle bileni birleştiriyor.

Salih Baba Divanı'nda geçiyor,

"Bilenle bilinen ol can değil mi"

Sonra yine buyuruyor,

*Bi-hamdillah kamu varım sen oldun
Her eşyâda taleb-kârım sen oldun*

Elhamdülillah her varlığım sensin. Her eşya, her cisim, canlı, cansız görünen ne kadar neler varsa, bunların hepsinde ben seni talep ediyorum, seni görmek istiyorum.

Evet, sonunda diyor ki;

Her eşyâda taleb-kârım sen oldun

Buradaki anlam şudur:

İnsanların eşyada bir arzusu var. Zamana göre mesela, giyim eşyaları, kullanma eşyaları, mesela elektrik cihazları var değil mi, elektronik cihazlar var. Bunların hepsinde seni talep ediyorum.

Bi-hamdillah kamu varım sen oldun

Her eşyâda taleb-kârım sen oldun

Neye baksam seni anda göriürem

Bu manâdan meded-kârım sen oldun

İşte, demek ki hakkel yakın bilmek böyleymiş.

Evet, ilmel yakın Allah'ı bildiriyor mesafe bırakıyor.

Aynel yakın Allah'a yaklaştırıyor,

Ama hakkel yakın perdesiz, perdeleri kaldırıyor.

Perde ne?

Bu eşya perdedir. Senin benim varlığım perdedir. Biz varlığımızdan kurtulursak, bu eşyanın varlığından kurtulursak perdeler kalkıyor. Perdeler kalkınca işte,

“Gören ve görünen ol can değil mi”

Evet hamdolsun, şükrolsun. Allah şerefınızı makamınızı yüceltsin. Allah ömrünüzü uzun etsin, Allah ömrünüzü, amelinizi, imanınızı muhabbetinizi muhafaza etsin.

“Hiç nimet olur mu bundan ziyade”

Buyuruyorlar büyüklerimiz.

Bu hangi nimet?

Zenginlik değil, bu sıhhat değil, bu köşk apartman bunlar değil.

Bu nimet: Allah bizi Müslüman halk etmiş,

Bu nimet: Allah bizi sevgili Habibine ümmet etmiş,

Bu nimet: Allah sevdiklerini bize sevdirmiş.

En büyük nimet de budur.

Niye?

Çünkü en büyük nimet bizim için, Cenabı Hak hakikaten Ruyetullahı halk etmiştir, gösterecektir. En büyük nimet budur ve kulu kendi zatım için halk etti, buyuruyor.

Allah, bütün nimetleri kulu için, kulu da zatı için halk etti. Onun için kelamı kibarda geçer, bunu ifade ediyor.

Dünyaya geldim gitmeye

İlmile bilm'e yetmeye

Aşk ile can seyretmeye

Bu dünyaya geldim gitmeye anlaşılıyor, bunu anlıyoruz. Buna inanılıyor. Gelişimiz doğuşumuz, gidişimiz ölüşümüz, doğduk öleceğiz.

Dünya ne için?

İlim için, dünyaya bir maksat için geldik.

Maksadımız ne?

Maksadımız da burada Rabbimize kulluk edelim, Allah'a kulluk edelim, Allah'ın cennetine girelim, Allah'ın cemalini müşahede edelim.

Fakat cennete her giren Allah'ın cemalini müşahede edecek mi?

Edemeyecek.

O zaman ne lazım? Mademki bu kelama ilave etmiş,

Aşk ile can seyretmeye

Öyleyse aşka duçar olmak lazım.

Aşk demek meşayihdir. Aşk tarikata inanmak, meşayihi sevmektir. Aşk buradan kaynaklanıyor.

.....

Bir mürşidi eğer tanımazsan, kamil mürşide varmazsan, varlığını onun varlığında yitirmezsen, sen Allah'tan geldin, Allah'ı bulamazsın. O zaman Allah'tan gelen ruh Allah'ı bulamaz.

Cenabı Hak her şeye bir sebep vermiş, müsebbiple halk etmiştir. Her şeyi müsebbiple bir vasıtaya dayamıştır. Onun için burada demek ki,

Aşk ile can seyretmeye

Burada, ancak aşka duçar olmazsa bir insan, Allah'a ulaşamaz.
Çünkü Allah'a vasıta aşktır; zikir, fikir, ibadet değil.

.....

Mevlana Halidi Bağdadi Hazretleri Zulcenaheyn'dir (çift kanatlı) Üveysi ve çok büyük bir alimdir. Medrese ilminin dört ilmini bitirdikten sonra ona ne olmuş?

Abdülkadir Geylani Hazretlerini çok seviyormuş, onun sülalesindenmiş. Abdülkadir Geylani sultanı evliyadır, yani Evliyanın sultanı.

Kutbul Arif, ne demek? Ne kadar Evliyaullah varsa hepsinin kutbu, başıdır.

Böyle olduğu halde Mevlana Halidi Bağdadi Hazretleri, Abdülkadir Geylani Hazretlerine (zaten kendisi Bağdatlı) gidiyor, daima türbesini ziyaret ediyor, çok ağlıyormuş, himmet bekliyormuş. Bir gün Abdülkadir Geylani Hazretlerinin türbesinden alıyor cevabı,

—Oğlum Molla Halid diyor, benim tarikatıma bid'at karıştı. Sen Azizan tarikatına git.

Bizim tarikatımızın bir adı da Azizan tarikatı, Hacegan tarikatı, Nazenin tarikatı,

Nazenin kibar, çok nezih.

—Sen Azizan tarikatına git, diyor.

—Nerededir bu Azizan tarikatı, diyor.

—Sen Beytullah'a git diyor. Orada Beytullah'a ilk gidişinde kimi bulursan onunla görüş, diyor.

Bağdat-Beytullah tabii çok uzak yol, bu gidiyor, kaç ayda gidiyorsa gidiyor. Beytullah'a girdiği zaman bir adam görüyor. Beytullah'a ayaklarını uzatmış böyle horlayarak uyuyor.

Bunu kerih görüyor. Burada da böyle hareket olur mu, diyor. Bu hoşuna gitmiyor ve yanına gitmek istemiyor.

Bu arada adam elini yakasına götürüp canlı bir şey öldürüyor. Ne terbiyesiz adam cinayet de işledi, diyor. Beytullah'ta bir sinek

öldürmek cinayet yerine geçiyor, orada haram sınırı var. O arada bu adam doğruluyor,

—Molla Halid gel hele, diyor.

—Bu benim Molla Halid olduğumu nerden biliyor, diyor. İlerliyor yanına gidiyor.

— Molla Halid, sana bir sualım var cevabını ver, diyor.

— Buyur efendim, diyor.

Adam diyor ki,

—Bir insan Hâlîl'in yapmış olduğu binaya arkasını verirse Celil'in yaptığı binayı seyrederse ne lazım gelir.

Celil'in yaptığı binadan mana burada Molla Halid'in kalbinden bahsediyor.

—Bir şey lazım gelmez efendim, diyor.

—Ama Molla Halid sen nasibini burada alacaktın, kaçırdın. Gel Hindistan'da beni bul, diyor.

İşte bu adam Abdullah Dehlevî Hazretleri imiş.

Molla Halid,

—Geylani Hazretleri bana ne dedi, ben ne ettim, ne iş yaptım. Abdulkadir Geylani Hazretleri bana böyle böyle dedi, ben niye böyle onu karşıladım, diye çok büyük nedamet duyuyor.

Oradan asıl memleketine gidiyor. Orada Seyyid Abdullah adında amcasının oğlu var, yaşlıymış buna durumu anlatıp diyor ki,

—Beraber gidelim Hindistan'a,

O da (Seyyid Abdullah)

—Hindistan'a gitmemiz bir sene sürer, buraya gelmemiz bir sene sürer, belki orada iki-üç sene kalırız, burada çoluk var, çocuk var. Bunlar ne olacak, diyor. Gel birimiz gitsin, birimiz burada kalıp, ikimizin de evinin ihtiyacını görsün, oraya giden ne kazandıysa, yarısını burada kalana versin.

Seyyid Abdullah yaşlı imiş, sen git ama ne kazandıysan yarısını bana vereceksin, diyor. O da peki, diyor.

Mevlana Halid gidiyor. Bakın şimdi orada, Beytullah'ta onu kerih görmeseydi, orada irşat olacaktı, Abdullah Dehlevi Hazretleri onu irşat edecekti.

Ama ilminden geçirmek böyle oluyor. Aynı Şems de Mevlana Hazretlerini ilminden geçirmek için böyle yapmıştır. Cahillğe düşürmüştür. Cahillerin yapmadığı hareketleri yaptırmıştır. Onu ilminden geçirmek için, şöhretini kırmak için, halkın gözünden düşürmek için yapmıştır.

Şöhrette afat vardır. İnsanlarda ilim de bir varlıktır, amel de bir varlıktır. Şöhret de bir varlıktır. Onun için bunlardan geçmek kolay değil, insan bunlardan kolay geçemez.

İşte Mevlana Halidi Bağdadi Hazretleri yedi senede Hindistan'a gitmiş ki Abdullah Dehlevi Hazretleri dünyasını değiştirmiş, kaim makamı yerinde, orada Hz. Ziyaeddin duruyor.

Abdullah Dehlevi Hazretleri, Ziyaeddin Hazretlerine ölmeden evvel diyor ki,

—Bağdat'tan Molla Halid geliyor, o gelinceye kadar ben dünyamı değiştiririm, ama ona gereken muameleyi yap onu iyi yetiştir, diyor. Manevi gücün, kuvvetin, maharetin neyse ona işle diyor. Böyle tembihliyor.

Mevlana Halid geliyor görüyor ki gördüğü adam değil. Eyvah, diyor. Ama Ziyaeddin Hazretleri,

—Merak etme hiç değişen bir şey yoktur, diyor. Senin gördüğün Hazreti Pir seni bana ısmarladı, diyor. Sen korkma, hizmetini gör alacağımı alırsın, diyor.

Ona, yedi sene su taşıttırıyorlar tekkeye, sakalık yaptırıyorlar. Ağacın ucuna küfeler bağlanır, omuzda dereden su taşırlar. Bunlara saka, hamal derler. Omuzları yara olmuş, yaraları kabuk bağlamış, kabuklar kalkınca kanyormuş.

Bir Ermeni hanımı varmış. Onun kapısının önünden suyu götürürken, o Molla Halid'in yaralarını kanamış görünce, bu hanım onun yaralarına bakmış, onu tedavi etmiş. Pamuk getirmiş, o yaraların üzerine zorla ısrar ederek koymuş.

Bunu Ziyaeddin Hazretleri görmüş.

—Molla Halid o nedir, demiş.

O da demiş ki,

—Efendim, ben bunu rızamla koymadım, filanca madam getirdi yaranın üzerine yemin verdirdi, zorla koydu, diyor.

—Gel o zaman, gel diyor Ermeni hanımın o yaralar için yazığı geldi de bizim yazığımız gelmez mi, Hazreti Resullulah'ın merhameti gelmez mi, Allah'ın rahmeti sana gelmez mi, diyor. O zaman ne yapıyor? İrşat ediyor.

Molla Halid Bağdat'ta da kalmıyor Şam'a gidiyor, yerleşiyor. Halidi Bağdadi Hazretlerinin türbesi Şam'dadır.

....

Onun için işte buyuruyor ki,

Ebli aşk bu yolda sararıp solup

Anladılar pirsiz olmaz bir kulûb

Harfi savtı olmayan bir mektep bulup

Ehli aşk kim?

Allah'a aşık olanlar, bu yolda sararmışlar solmuşlar.

Nerede buluruz? Nasıl buluruz? Nerededir? Şurada mıdır? Burada mıdır?

Yok neticede böyle bulamamışlar. Ancak anlamışlar ki bir meşayihisiz olmaz.

Anladılar pirsiz olmaz bir kulûb

Kulûb demek, kalpler demektir. Anladılar ki meşayihisiz, bu kalp açılmaz, bu kalp açılmazsa Allah bulunmaz.

....

“Mûtû gable entemûtû” ölmeden evvel ölü, buyruluyor.

İnsanlar için ölmeden evvel ölüm var.

Ama bir insan ölümden kaçır korkar. Malını, her şeyini, canı için yok eder de canından geçemez. Canı için her şeyinden geçer de canından nasıl geçeceğini bilemez, bilse geçecek, bilemiyor.

Bildiren Evliyaullah.

İşte diyor ki,

—Oğlum bak senin nimetin budur, diyor. Senin bu canın sana çok tatlı ama sen o canını buraya ver ki burada sen, senin canından daha kıymetli olan bir canı bulasın.

Ŗeyhim gibi bir hazrete

Gönderdi beni vuslate

EriŖtirip bu devlete

Griin beni aŖk n'eyledi

Abiri dervif eyledi

Gülden Bülbüllere 4-7

"La Mabude İllallah, La Maksude İllallah, La Mevcude İllallah" sözleri bir talipte hâldir.

"La Mabude İllallah" mabudum Allah.

Ama "La Maksude İllallah" makamında, o hâl onda tecelli etmedikten sonra maksudum Allah demek, kazıplık (yalancılık) oluyor. Niçin?

Maksudum Allah diyen bir kimse tamamen kendini her şeyden kurtaracak. Yani Safiye makamına ulaşacak. Tamamen her şeyi kalbinden silecek, atacak. Sırf Allah ile olacak ki maksudum Allah demesinde sadık olsun, kazıp olmasın.

Bir de mesela "La Mevcude İllallah" var. Yani bir insan "La Mevcude İllallah" makamına ulaşmadıktan sonra mevcudata Allah dese küfürdür, diyemez. Ama o "La Mevcude İllallah" makamına ulaşır, haktır. Amennâ ve saddaknâ insan bu makama ulaşıyor. Fakat o ne oluyor?

Onun gözünde kendi, bütün varlıkları ve cisimleri yok oluyor, kayboluyor. Bu sefer bütün cisimler Cenabı Hakk'ın varlığına bir mir'at/ayna oluyor. Böyle müşahede ediyor. Zaten kendisi olmadığı halde kendisinden, kendi varlığını yitirdikten sonra bu böyle oluyor.

Ondan sonra kendi varlığına geldikten sonra yine bütün cisimlerde meydana çıkıyor. O zaman bu cisim Allah diyemez, küfürdür.

Çünkü Cenabı Hakk'a hâsâ mekân olmaz. İman ne? Cenabı Hak noksan sıfatlardan beridir. Allah'a noksan sıfat isnat edilmez ama o hâlde zaten noksan sıfat yok, kalmıyor ki. Ayıldıktan sonra yine cisimler meydana sıfatta çıkıyor, onlara diyemez. İşte diyor ki,

Kendini kendi göre kendi bile

Bâkîsın eydemezem gelmez dile

Zamanında bunlar yaşanmıştır. Belki şimdi böyle yaşatmıyorlar da. Yani yaşatmıyorlar ne demek? Bunu halka göstermiyorlar.

Olan var mıdır? Yaşayan vardır ama ancak bunu hıfzeden için. Hani ne buyuruyor,

*Gizli esrarını her yerde açma
Varsa geberin meydana saçma
Her bir suyu ab-ı hayat sanıp da içme*

Bunlar hatalıdır, yasaktır. Onun için şeriat var, tarikat var, hakikat var, marifet var.

.....

Bizim efendimiz de dedi ki,

—Seyri sülûkü kaldırdılar. Zahir adabı da kalktı, kolaylaştı. Seyri sülûk da kalktı kolaylaştı. Tarikatımız çok kolaylaştı.

Seyri sülûkün yerine yalnız gönül meşakkati çektirirler. Mesela senin elinde çıkan, parmağında çıkan bir yara veyahut da kazadan olsun veya herhangi bir kendi kendinden vücudunda olan bir arıza, hastalık onun seyri sülûk yerine terakkisi olur.

Allah'a şükür zahir adabı da zaten gönle bağlamışlar. Ama gönülden unutmayacaksınız tabî. Her zaman zahirdeki adabın neyse gönülden yapacaksınız.

Bu şimdi müridi ne yapar?

Tekebbür sahibi etmez.

Daima müridi ne yapar?

Yani alçaltır, tevazuyu andırır, tevazuyu yaşatmış olur. Şimdi bu zamanımızda tevazu da zaten hazmedilmiyor. Ama adamına göre, yerine göre lazımsa yapacaksınız.

Ama icabında bunu sen yapabilir misin? Çarşıya çıktığın zaman görmüş olduğun hep insanların ayağının altına yüzünü koyabiliyor musun? Bunların hepsi benden iyi, buraya yatayım da yüzümü çiğnesinler diyebiliyor musun?

Bunu gönülden yapabilmek zaten yetmiş beş bin evrat çekmekten daha fazla seni terakki ettiriyor. Ama bu zahirde bilinmiyor, görünmüyor. Tatbikatı yok çünkü sen de bilmiyorsun.

Mesela bir insan sülûka koyulsun bunun çeşitli çeşitli zahirde ibadeti ameli olsun, ne kadar olursa olsun bunların hepsinin sonu nedir?

Hepsinin sonu mahviyettir. Mahviyete düşmedikten sonra onlar hiç, hava olur.

Allah'a şükür seni bir mahviyete düşürmüşler sen daha ne istiyorsun yahu?

Hatta buyurmuştur aşkın bile nihayeti mahviyettir.

Aşk da bir varlıkmiş, ondan da geçilecekmiş insan. Hâlbuki Salih Baba "Aşkım bana oldu Burak" buyurduğu halde, ondan da geçilecekmiş.

Hatta nitekim de oluyor mesela bazen o aşkı zamanında insan daima söyler, ağlar. Bir de bakarsın ki artık sükûta varmış. Daha ne ağlaması var, ne söylemesi var.

Gülün görmüş lâl eylemiş

Şîrin dilini dilini

İnsana demek ki bu yolda aşktan kıymetli bir sermaye yoktur, bir nimet yoktur. Ondandır da geçilecekmiş. Yani aşk da insanı neticede yakıp bitiriyor, her şeyini mahviyete düşürüyor. Aşkın nihayeti mahviyet, bu yolun sonu mahviyet.

Bunun için işte nasıl ki Nakşibendî Efendimiz,

—Evveli amentübillah, sonu-nihayeti de amentübillah.

Yani nihayetinde amentünün şartlarını, imanı tasdik etmektir. Ama ne var?

Evvelinde irade sahibi insanlar için bu mecazdır. İrade ile yapılan her şey mecaz. İradesinden kurtulduktan sonra her şey hakikat oluyor.

Bu aşkın da bidayeti mecaz, nihayeti hakikattir.

Her şey ona göre, rabıta da böyledir. Rabıta da bir müridin müptedi zamanında mecazdır.

Ama fenafişşeyh olduktan sonra, müntehi âlemine geçtikten sonra fenafirresul olduktan sonra ne oluyor?

Bir hakikat oluyor.

Yani bu nedir? Bir insan daima destur demekle mütemadiyen rabıtasıyla beraberdir. Bir de oluyor ki rabıtası kendisi oluyor, kendisi rabıtası oluyor, fenafişşeyh.

Tabîî oradan da ondan da geçiliyor. O tarikatın daha birinci basamağıdır.

Ama oradan geçmekle rabıtasını bırakmış mı oluyor?

Yok, rabıtasını bırakmıyor.

Yine rabıtası onun vasıtasıdır.

Nimetinin sonuna kadar gitse yine rabıtasıyla beraber, onu bırakamaz.

....

Ne bileyim anlaması da güç, anlatması da güç. Yalnız şimdi zamanımıza göre mübarek Salih Baba buyurmuş,

Ehl-i aşkın sözlerin alıp satan âşık mıdır

İçini görmez sarâyın vâsıf eder dîvârını

Sözünü söyler özünden haberi yok, özlerinden haberi yok. Fakat hâlbuki sözünü de söyleyen özünden haberi olarak söylerse onun sözü zülfüyâra dokunmaz. İnsanı, müridi ihtilafa kaptırmaz, zihnini büyütmez veyahut da sağa sola kaydırmaz, saptırmaz.

Sonra şöyle bir misal var affedersiniz kaba misal: Çöplük başında yatar, padişahı rüyasında görür.

Acziyetimizi bilirse bize yeter.

Hizmetimizi görürsek bize yeter.

Falan şöyle yapmış, falan böyle gitmiş, böyle almış, böyle satmışlar böyle vermişler, böyle kâr kazanç yapmış, onlar bize gerekmez.

Sonra eğer bizim ruhumuz velayete alınmışsa boşuna kendimizi oyalamayalım. Zaten bir tarafa da gidemeyiz, mümkün değil bir tarafa da gidemeyiz.

Yani görsek ki mesela Hazreti İsa inmiş, böyle gün gibi her şeyi aşikâr Mehdi gelmiş. Anlaşıldı mı? Biz yine gidemeyiz. Bizi vermezler.

Öyleyse nimetimizin kapısına sımsıkı sarılıp bekleyelim.

.....

Ama burada demek ki ancak ve ancak biz kapımıza sımsıkı sarılacağız. Zaten böyle,

Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında

Meşâyihden murâd şâhım mürebbî kâmil olmaktır

Elhamdülillah, hamdolsun nimetimiz büyük. Nimetimizin kapısını bekleyelim, bırakmayalım. O kapı bir gün açılacak, o kapıdan o nimet

sana bir gün verilecek. Ama nasıl bir nimet ki o nimet, itimat edin ki en büyük kapı, en büyük nimettir.

Erken vermiyorlar, çırpın çırpın dur, vermiyorlar. Yani erken istese de zaten eline geçmez de mühim olan,

Nimetim benim buradadır, er geç buradan verilecek demek ve onunla çırpınmasıdır.

Öyleyse başka bir yere gitmek mi? Veyahut da onunkisi bana burada artık bir şey vermeyecekler, bir şey sahibi olmayacağım demek mi olur? Yok.

Niye buyrulmuş ki,

Yâ kabz et rûhumu ya aç bu râhı

Peki, bırakıp kaçsaydı; niye öyle demiş?

Mademki “ya kabzet ruhumu ya da bu râhı aç” diyor. Öyleyse demek ki bırakıp gitseydi, bunu niye böyle demiş? Yani sabırsızlığından mı demiş? Yok.

Artık son demine gelmiş.

Mesela bak şimdi orada soba yanıyor, sıcaklığı buraya az vuruyor, değil mi? İnsan yaklaştıkça onun sıcaklığı çoğalır, yaklaştıkça çoğalır. Ta ki onun içine girinceye kadar. Girdikten sonra, yandıktan sonra, ne sıcaklığı kalır, ne meşakkati ne de bir şeyi kalır.

Ama gerçi o biliyor,

Bir yerde ki gül yoktur o gülşâneye varmam

Hem sobbet-i pîr olmadı ğî hâneye varmam

Aşk ehlinin abvâlini pervâneye sormam

Nasıl pervane, kepenek (kelebek) ateşe kendini bile bile atıyor, onu yakıyor, demek ki aşk ehli de aşktan her ne kadar o hararet kızdırısı bile yine ondan kaçamıyor, oradan dönemiyor. Yine oraya gidiyor.

Ama o aşk ona,

Aşk'tır beni avare eyleyen

Aşk'tır beni ser candan eyleyen

Aşk'tır beni zârı zârı ağlatan

Aştan doğan herhangi sözlerine, hareketlerine onu bilmeyenler, onu anlayamayanlar, tabii onu yaşayamayanlar diyorlar ki sabırsızlık etmiş sabretmemiş.

Ama aslında bir de var ki bir insanın gelen bu cezbeyi teskin etmesi, zaman zaman teskin etmesi lazım. Eskiden cezbeye çok kıymet vardı, hürmet vardı. Şimdi bu zamanımızda cezbeye de kıymet vermiyorlar. Çünkü niye?

Eskiden cezbe hoş görülüyordu, herkes tarafından gıpta ediliyordu. Fakat şimdi tenkit ediliyor. Tenkit ediliyorsa tarikat sahipleri tarikatın hiçbir şeyinin böyle ucuz olmasını, mülevves olmasını istemezler. Kıymetli bir cezbeyi bile muhalifler bunu tenkit etmesinler diye ondan da geçin diyorlar. Onu da teskin et, diyorlar.

Evet şüphe yok itimat edin ki şimdi bu zamanımızda hizmetin azlığı çokluğu bizim için mevzu değil, inanın buna.

Bizim için mevzu olan Rabıtamız.

Rabıtımıza, mürşidimize olan sevgimiz. Bunu muhafaza etmemiz, bunu çoğaltmamız.

Zaten bu olursa, bunu muhafaza ederse insan az hizmetine de çok hizmetine de sahip olur. Ama tabii hizmettir, ne kadar az olursa olsun hizmettir. Onu basit görmek yok.

Sonra biz öyle inanacağız ki bizim pirllerimiz bizi hizmetimizden dolayı değil...

Ne hizmetimiz var ki?

Ama olsun biz onu yine emir olduğu için kıymetli bileceğiz, çok kıymetli bileceğiz.

Fakat bizim nimetimiz hizmetimizin karşılığı değil. Bunu da böyle bileceğiz.

Yani onların merhametleri, onların gani olmaları, onların merhametli, şefkatli olmalarından bileceğiz, oradan bileceğiz.

Eğer zaten oradan bilmezsek hizmetimiz çok da olsa nimete mazhar olunmaz. Mürşide çok hizmet görenler olmuş, hizmetlerinden beklemişler de hiçbir nimete mazhar olamamışlar.

Derler,

—Horasan'da halı dokumasını işitmişler ama eninden ucundan haberleri yok.

Şimdi tasavvuf kitaplarını okuyorlar, mesela diyelim ki başka her bir tarikatın eğitimi değişir, hâli değişir. Onlardan bir şeyler işitiyorlar, duyuyorlar. Halbuki bu zamanımızda zahiren bunların hepsi kalkmış. Mesela yine geçmişin adabını tatbik eden tarikatlar var. Mesela hizmetini de gören tarikatlar var.

Ama bizim tarikatımızda şimdi bunlar kalkmamış da kolaylaştırılmış, veya da gizlenmiş, sindirilmiş. Anlaşıldı mı efendim?

Bunlar sindirildiyse demin ifade ettiğimiz gibi mesela mürit gönül muamelesinden tatmin olamıyor da,

—İllaki ben çile çekeceğim, yemeyeceğim, aç duracağım veyahut da çok ibadet edeceğim. Veyahut da mesela nefsimin arzularını terk edeceğim, derse,

Evet, nefsin arzuları vardır; meşru, bir de gayrimeşru. Bir yasak olmayan, bir de yasak olanlar, haram olanlar vardır.

Fakat bizde mühim olan bir insan mesela rabitasıyla her işini, her e'falini rabitasıyla işlerse onlar emir hududunda olur. Başka hiçbir zarar gelmiyor, hem de terakkisi de muazzam oluyor.

İşte bunu biz anlatamıyoruz, yahu!

Onlar illaki yok, karşısındakileri görüyor, ben de öyle olacağım.

Git kardaş öyle ol sen! Daha ne edeyim.

Abdülhalik Gücdüvani Hazretleri ne buyurmuş?

—Zahirinizi gözetmeyin, zahirinizi gözetirseniz batınıınız harap olur.

Elbiseyle mi gözetmeyin demiş? Elbiseyi burada kastetmemiş.

Kendinizi amelle süslemeyin, amelle gözetmeyin. Zahirinizi gözetmeyin, zahir gözetmek batın harabatına işarettir.

Yani hepsi geliyor mahvîyetin başına. İşte bunu anlatamıyorsun.

Nakşibendî Efendimizin emri de bu.

—Sair tarikatların nihayet kârını bidayete getirdik.

İşte nedir?

Bizim tarikatımızda bidayeti de mahvîyet, nihayeti de mahvîyet.

Ama bidayetindeki mahviyeti iradenle yapıyorsun, nihayetindeki mahviyet artık o kendi hâl, bir hakikat sende tecelli ediyor iradenle değil.

Bu iradeyle yapılan, öbür iradesiz yapılanı karşı mecaz oluyor. Ama mecazdan da hakikate geçiliyor. Ama bu mecaz hakikate köprüdür.

Evet, olduğun gibi görün, görüldüğün gibi ol.

Fakat bu zamanımızda olduğumuz gibi görünmek olmuyor. İşte o da olmuyor. Artık siyaset, burada da bir siyaset şarttır.

Ama ne mesela?

Sadakatinde, doğruluğunda, muamelede, almanda, vermende olduğun gibi görün, görüldüğün gibi ol.

Sen kendini icabında doğru gösterip de hani bir yerden bir zarar geldiği zaman diyelim ki o doğruluğu bırakmak. Veyahut da bir korku karşısında, tehlike karşısında, bir maddi zarar karşısında o doğruluktan sapmak, ayrılmak olmaz. Bundan Allah'a sığınırım, bunlar olmayacak.

Ama icabında mesela senin hâlin var, muhabbetin var, efendim cezben var neyse. Bunları gösteremezsin, bu zamana göre bunları gösteremezsin, bunları gizlemek lazım.

....

Sonra bir de şu vardır, olur. Zamana göre insandır, beşerdir. Ancak yanılmayan, şaşmayan kimdir?

Yanılmayan, şaşmayan nefsi mutmainneye dâhil olandır.

Onlar nefsi mutmainneye dahil olduktan sonra, nefsinden emin olandır.

Nefsinden emin olan kim?

Herkes ondan emin olursa nefsinden emin olur. Yani bütün bu insanlar mesela Çingenenden, Poşasından, Türkmeninden yetmiş iki buçuk millet ondan emin olursa, o da nefsinden emin olsun.

Nefsinden emin olandır nefsi mutmainneye dâhil olan.

Ama kim nefsinden emin olur?

Bak şimdi şudur ki: Mesela bugün değil akrabasından, değil komşusundan, değil ihvan kardeşinden hani hiç tanımadığı en zararlı insanlardan da içinden ben en aşağıyım demektir.

Veyahut da mesela nefsini Yahudilerden de aşağı görecek. Çünkü Peygamber Efendimizin hadisinde, "Benim ümmetime Yahudi'den çok düşman olan hiçbir millet yoktur. En büyük zarar Yahudi'den gelir." buyurmuş. (Bu konu ayeti kerimede de var). Fakat Yahudi olduğu halde icabında Yahudi ona hakaret etse bile kendi nefsini o Yahudi'den aşağı görürse, işte budur.

Herkes onun nefsinden emin olmuş ki o zaman o da kendi nefsinden emin olmuş olur. Budur nefsinden emin olan.

Bunlarda tabî eksiklik olmaz. Artık mutmainede nefislerinden tatmin olmuşlar. Nefislerini kendilerine dost edinmişler, nefisleri hizmetçi olmuş.

İnsanların nefsi ölmezmiş fakat nefsi mesela dost oluyorsa, nefsi ıslah oluyorsa, göbekten aşağıya inermiş. Göbekten aşağıya inince hizmetçi oluyor.

Gülden Bülbüllere 4-8

Allah Aşkını deniliyor, fakat insanın Allah aşkını elde etmesi için Allah aşkına duçar olması için ne yapması lazım? Allah aşkı çarşıda satılmıyor, babadan anadan miras kalmıyor. İlimle, amelle de elde edilmiyor.

Bunun da bir erbabı var. Onu bulmak lazım, onu bilmek lazım.

Çünkü Cenabı Hak her maksada, her nimete bir kapı tayin etmiştir. Her maksadın, her nimetin kapısını bilmek lazım.

Mesela bir insana bir kumaş lazım. Manava, bakkala gitse kumaşı bulamaz. Manifaturacı dükkanına gidecek, girecek ki kumaşı alabilsin. Manifaturacılar da mesela bir kilo portakal veya yiyecek bir şey bulamaz.

Kainatı aydınlatan bir güneş var. O güneş perdah olduğu zaman, bulutta değil, o en sıcak aylarda, sıcağın tesirinin fazla olduğu zamanlarda bu güneş herhangi bir çaputu yakmıyor. Fakat bir kristal var. Kristali çaputun üzerine tuttuğunda, kristalden geçen güneş çaputu yakıyor. Kış aylarında, en serin aylarda bile kristalden geçen güneş çaputu yakıyor.

İşte burada yanan çaputtan mana bir kulun, bir müridin varlığıdır.

O kristalden mana mürşittir, meşayihdir.

Güneşten mana da Allah aşkıdır.

Onun için mürşitsiz müşkül halledilmez, mürşide ihtiyaç vardır.

Bir müridin, bir insanın kendi varlığından kurtulması için mürşide ihtiyacı vardır.

İlim de varlıktır, amel de varlıktır. Allah emek zayı etmez, verir. “Ettevfikı meassay”, “Leyselil insani illa mâ seâ” emri fermanları var. Yani bir insan sa’yıyla (iradesiyle, çalışmasıyla, gayretiyle) her şeyi elde eder. Fakat sa’yıyla elde etmiş olduğu bir nimet, onu perdeliyor efendim. Mesela,

Cenabı Hak buyuruyor: “Velekad kerremna beni âdeme, biz insanları şerefli kıldık, kerameti verdik.” Eğer insanlar kerametden de geçmezse, keramet de onu perdeliyormuş, vuslatına setr oluyormuş.

O kerametten de geçmek için, ilimden de geçmek için, kendi varlığından da, terk-i can, terk-i cisim olmak için bir mürşide ihtiyaç varmış. Mürşidi olmayan bir insan terk-i vücut, terk-i cisim olamıyor. Çünkü bir Evliyaullah'ın velayetinde bir insan varlığını bitirmedikten sonra hakikatine ulaşamıyor.

Bir defa bir insan, hak talibi, hakkı talep eden bir kimse fenâfişseyh olacak.

Cenabı Hak “Kulum iste vereyim” diyor. Fakat insanlar için bu istekler çoktur. Çok maddi, manevi, dünya, ahiret istekleri vardır. Ama bunlar nefsani isteklerdir. Ruhun tek bir isteği vardır. Nedir ruhun isteği?

Allah'tan ayrılmış Allaha ulaşmak ister. Tek bir istek vardır.

Ancak ruhun bu isteğe ulaşması terk-i cisimle olacak, terk-i canla olacaktır.

Onun için buyuruyor ki;

*Kıyamazsan başa cana irak dur girme meydana
Bu meydana nice başlar kesilir hiç soran olmaz*

*Hak ile hak olanlara, kendi özün bilenlere
Dost yolunda ölenlere kan bahası dinar olmaz*

*Bak şu Mansur'un işine halkı toplamış başına
Enelbakkın feraşına düşenlere tımar olmaz*

.....

*Eğer aşık isen yâre, sakın aldanma ağyâre
Düş İbrahim gibi nâre, o gülşende yanar olmaz*

Bu kelimelere bak. Sonra bir kelam da vardır ki;

Başını top eyleyip gir vahdetin meydanına

İnsanlar vahdeti vücuttan bahsederler; ama vahdeti vücuda ulaşmayan, vahdeti vücut olmayan insan nasıl bahseder ki?

Hayatî yerler oralar. Ama vahdeti vücuda ulaşmak için insan nasıl olacaktı?

Başımı top eyleyip gir vahdetin meydanına

Bir defa başını kes, al eline, diyor.

Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına

Burada Kerbelâdan mana: Kerbelâ vak'ası, bu çok feci bir vak'adır. Geçmişî mateme düşürmüştür, geleceği de bütün mateme düşürmüştür. Bütün Müslümanlara kıyamete kadar acı duyurmuştur. Geçen Müslümanlara da geçen Peygamberlere de acı duyurmuştur. Onun için çok feci bir gazadır. Ama bu gaza gibi olan,

Kıl gazâ-yı Kerbela gir kendi nefsin kanına

Peygamber Efendimiz Cihad-ı Ekberi neye buyurdu?

Nefis mücadelesine.

Öyleyse nefisini yenen Kerbela vakası gibi bir gazayla karşılaşmış diyor.

Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına

Seyr kıl uşşak-ı Mevla nice kıyar canına

Uşşak-ı Mevla ne?

Allah'ı sevenler.

Allah'ı sevenler diyor nasıl kıyıyor canlarına.

Terk-i can etmektir ancak aşk u sevdadan garaz

Allah aşkına düşmekten maksat, garaz:

Terk-i can olmak.

Terk-i ilim, terk-i amel, terk-i mal, terk-i aza değil.

Terk-i can olmaktır.

Gülden Bülbüllere 4-9

*Ey zühbd ile veren bana tebşîre-i cennet
 Bîz münkîr-i Mevlâ degîlîz nâra ne minnet
 Âşık olanın maksûdu matlûbesi rü'yet
 Görün nice mabbûb-ı Hudâ var bu beşerde
 Sevdim seni seydâ-yı cihân hayır ve şerde*

Yani âşıkların isteği, matlubu, maksudu Allah'ın cemalini görmek, Allah'ın cemalini müşahede etmektir. Rüyet bu demektir.

*Bir yerde ki gül yoktur o gülşâneye varmam
 Hem sobbet-i pîr olmadığ hâneye varmam
 Aşk ehlinin abvâlini pervâneye sormam*

Yani bülbül nasıl ki gül olmayan bahçeye gitmezse ben de pîrimin sohbeti olmayan yere gitmem, diyor. Pervane kelebektir. Kendini ateşe atıyor, yanıyor ya. Aşk ehli de böyle kelebek yanar gibi yanmıştır. Neyini yakmıştır?

Her şeyini.

Allah'tan başka gönlünde bir şey yokmuş. Veyahut da pîrinden başka, rabıtasından başka gönlünde bir şey bırakmamıştır.

Görün nice mabbûb-ı Hudâ var bu beşerde

Allah'a şükür velilerin sıfatı, velilerin makamı, velilerin büyüklüğü var. Cenabı Hak "Biz velilerimizi yeşil kubbemizin altına gizledik. Onları bizden başka bilen yok." buyurmuş.

Mahbub-ı Huda: Huda'nın güzelleri, sevgilileri. Mahbup: Sevgili, güzel. Allah'ın sevgilileri, güzelleri var.

Nerede?

Bu beşer, insanların içerisinde.

Sevdim seni seydâ-yı cihân hayır ve şerde

Bir güzele hayırda da şerde de gönül verdim ki hepsi ne gelirse ondan gelir.

Burada hayır ve şer; hastalık-sağlık, varlık-yokluk, cefa-sefa, insanlardan görmüş olduğu itaat, insanlardan görmüş olduğu hürmet, iltifat.

Bunları nereden biliyor?

Oradan biliyor.

İşte tarikatı anlayan yaşayan öyle, mürit öyle, âşık öyledir.

Âşık olanın ciğeri yanar da pişer de

Bu da görünen, bilinen bir şey değildir, bilinse de görünmez.

Bilen kim?

Ciğeri yananlar bilir, ciğeri yanmayan bilmez. Ciğeri yanıyor, biliyor ama görünmüyor. İnsanların kalbinde öyle bir aşk, bir ateş vardır ki bilinmez, görünmez. Bunu bilmeyen de var, bilip de göremeyen de var. Öyle bir aşk ki bak kelamı kibarda ne dedi?

Biş münkir-i Mevlâ değiliz nâra ne minnet

Cehennem de minneti yoktur, minnet duymuyor.

Niçin?

Ehli aşkın ateşi, cehennemden ateşinden daha şiddetliymiş. Hadiste Cenabı Hak cehennem böyle bir emir vermiş: “Ey cehennem sen de bana isyan edersen sana azap ederim.”

—Ya Rabbi bana neyle azap edersin?

“Ehli aşk ile sana azap ederim.”

Demek ki bu ehli aşkı anlayamıyoruz, bilemiyoruz, yaşayamıyoruz. Tabii yaşayan bilir, yaşamayan bilmez. Söz ile anlaşılmaz, söz ile bilinmez. Daha çok kelamı kibarlarda da geçer,

Âh u zârım duysa râhibler çilîpâdan geçer

Berri babri yandırır efgânım Allah aşkına

Ah u zarımı rahipler bilse kiliseyi terk ederler. Şimdi bu zamanımızda kiliseler, ibadethaneler kalktı ama kiliselerde rahipler yetişiyorlardı.

Âh u zârım duysa râhibler çilîpâdan geçer

Berri babri yandırır efgânım Allah aşkına

Ber-kara, bahr-deniz'dir. Denizi, karayı yakar, yandırır diyor.

Hamdolsun ya hiç tanımasak, bilmesek hâlimiz ne olurdu? Buna da şükür. Allah, Cenabı Hak tam bilmemizi, tam inanmamızı nasip etsin. Kelamın başında ne buyuruyor?

Bir kimseye kim yâr ola tevîk-i hidâyet

İrfân ile deryâ oluben kalbi çoşar da

Allah'ın fazl-u tevîki bir kuluna ulaşırsa, Allah onun kalbine irfan verir. İrfan: Kalp ilmi verir. Onun kalbi deryalar gibi çoşar, taşar.

Gönlünde tulû' eyler anın aşk u muhabbet

Tulu' güneşin doğmasıdır. Güneş doğunca arzdan karanlığı gideriyor. İnsanların kalbinden karanlığı ne götürür?

Allah aşkı.

Gönlünde tulû' eyler anın aşk u muhabbet

Allah aşkı, Allah sevgisi onun kalbinde doğuyor. Allah bir kuluna zâtının sevgisini verirse o kulun kalbinde doğdurur. Doğdurunca onun kalbi karanlıktan kurtulur.

Gönlünde tulû' eyler anın aşk u muhabbet

Görün nice mabbûb-ı Hudâ var bu beşerde

Ama Allah hidayet edecek, Allah hidayet etmiş. Nimetimizin nankörü olmayalım da nimetimizin kıymetini bilelim. Yoksa Allah bize hidayet etmiş.

Allah bizi Müslüman halk etmiş, küfürde bırakmamış,

Allah bizi habibine ümmet etmiş,

Allah bizi varisine tanıtmış, varis-i enbiya olan velilerini sevdirmiş.

.....

Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak

Kemendi boğazına tak ara bul kâmil insânı

Kement bağıdır. Bu bağ ise Cenabı Hak zaten bir ayet-i kerimesinde buyuruyor ki: "Allah'ın ipine sarılın." Hâlbuki burada zahir ulema bunu tevîl ediyor, başka yorum yapıyor. Ama yapamazlar çünkü ne kadar yapsalar yapamazlar. Çünkü her ayetin karşısında hadis vardır, hadis onu açıklıyor. Her hadisin karşısında bir kelâmı kibar vardır o da onu açıklıyor.

İşte Allah'ın ipine sarılın. Burada Allah'ın zahirde bir ipi yok ki herkes buna sarılsın. Gökten aşağı ip atmamış ki herkes sarılsın.

Bu nedir?

Sevgidir, bu ip sevgidir, sevgi.

Cenabı Hak ne buyuruyor: “Beni sevin sevdiklerimi sevin.” Veyahut da “Habibim seni seven beni sever, seni sevmeyen beni sevmemez.” Bir de “Beni sevin sevdiklerimi sevin.” buyuruyor. Demek ki burada o ip sevgidir. Zahirde bir ip yok. Birbirinizi Allah için sevin, Allah için birbirinizi sevin.

Burada ancak Allah için sevilen kimdir?

Meşayihdir ve meşayih vasıtasıyla meşayihe sadık olan müritlerdir. Bu böyle olunca işte,

Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak

Kemendi boğazına tak ara bul kâmil insânı

Bu da görülmemiştir.

Tarihler boyunca tarikat için birtakım yanlış söyleyenler, yalan söyleyenler, tarikat sonradan icat edildi diyenler olmuş. Hâlbuki tarikat Peygamber Efendimizin zamanında Peygamber Efendimiz tarafından tarikat telkin edilmiştir. Onun zamanında tarikat vardır, yok değildir. Bizim hatmemizi o ashabıyla birlikte yapmıştır. Efendim, zikrimizi Sıddık-ı Ekber Efendimize mağarada telkin etmiştir. Onun için tarikat evvelden vardır. İşte ta evvelden bu yana tarikatın başlangıcından (tarikatlara çok tabî) bu zamana kadar hiçbir tarikatta, hiçbir meşayihde, hiçbir meşayihin müridinde görülmemiştir ki bir iple kendisini bağlasın.

Bu kement niye zikredilmiş?

Kemendi boğazına tak...

Bu da sevgi bağıdır. Ancak bu kement meşayihe sevgiyle bağlanmaktadır.

Allah'a şükür işte Cenabı Hak bu nimetini bize ihsan etmiş, nimetinin nankörü olmayalım. Nimetinin nankörü olursak elimizden alır. Nimetimizin kıymetini bilirsek artırır.

Nimetimizin kadrini, kıymetini bilmek için yaşantımız olacak. Yaşantımız; almamız, vermemiz, ibadetimiz İslâm'a, kitaba, sünnete uyacak. Daha sonra insanlara karşı çok iyi niyetli olmamız lazım. Onlara kötülük yapmayacağız, onları incitmeyeceğiz. Tarikatta terakki böyledir. Tarikatta terakki şudur ki: Mesela Cenabı Hak: "Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz." Burada demek ki terakki bu tevazudur.

Tevazu demek herkesi kendinden üstün görmektir, kendisini herkesten aşağı görmektir.

Tarikatın büyük ameli bundan başkası değil, tevazudur.

Tevazu fetheder fettah babını

Öyle ki insan tevazu ehli olacak, tevazu ehli olmazsa yükselmez. Cenabı Hak: "Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz. Her kim ki tekebbür sahibi olursa onu da yoksul, hakir yaparız."

- Onun için tevazumuz olacak,
- Kinimiz de olmayacak, kimseye kin etmeyeceğiz,
- Bağışlayıcı olacağız efendim,
- İnsanları seveceğiz, insanları sayacağız.
- Büyüklere hürmet, küçüklere şefkat göstereceğiz.

Zaten şariat da bunu emrediyor, tarikat da bunu emrediyor.

Ama şeriatin zahirinde kalanlar bunu biliyor ama yapamıyor. Yani tarikatı olmayan bunu biliyor ama sözde kalıyor özüne geçemiyor, bunları tatbik edemiyor.

Ancak bunları tatbik eden ehli tasavvufur, tarikattır.

Çünkü niçin?

Onda bir Allah aşkı tecelli etmiş ki o aşk ondaki tefrikayı kaldırmış. İnsanlarda tefrika var.

Tefrika ne?

Tefrika şudur: Sana iyilik eden, kötülük eden var. İyilik edeni seviyorsun, kötülük edeni sevmiyorsun. İnsanlarda kusur görüyorsun, insanlarda iyiyi, kötüyü seçiyorsun.

Bunlar nedir?

Mesela hayır, şerri...

Hayır, şer ne?

Hayır, şer burada hayır ve şerri işlemek değildir. Sana gelen hastalık-sağlık, sana olan fakirlik-zenginlik veya başında bulunan fakiri-zengini başındaki hastayı-sağı veya karşıdaki işte sana iyilik yapan sana kötülük yapan, seni seven seni sevmeyen, seni metheden seni zemmeden... Bak bunlar nedir?

Bunlar işte tefrika tabî .

Ama bunu şeriat kaldıramıyor. Ancak ehli tarikat bu tefrikayı kaldırır atar. Niçin, neden kaldırıyor?

Ya dersin bir-durur Hallâk-ı âlem

Beğenmezsin filan oğlu filân

Sen bu âlemleri halk eden Halik bir diyorsun ama niçin beğenmiyorsun Ahmet böyle Mehmet böyle; şu şöyle, bu böyle diye niye diyorsun? Halbuki onun birliğini, Allah'ın birliğini "bir" lesen Allah halk etmiştir hepsini müsavi göreceksin.

Yaratılmışı boş gör yaratandan ötürü

Demek ki insan aşka duçar olmazsa, Allah sevgisi bir insanın kalbinde olmazsa tefrika kalkmaz. Bak ne buyurdu kelimında,

Sevdim seni seyda-yı cibân hayır ve şerde

Sana öyle sevgimi verdim ki hayır da senden geliyor şer de senden geliyor.

Hasta da etsen sen veriyorsun yine severim,

Sağlık da versen senden geliyor yine severim,

Cefa da geliyorsa senden geliyor yine severim,

Sevdiğinden dolayı seni yine severim,

Sefa da gelse senden, seni yine severim.

Celali Baba onun için buyurmuş ki;

Belâ-yı kazadan kurtulmaz başın

Gün-be-gün yürekte artıyor cûşun

Celâli yâd ile görülmez işin

Bu dertli sinemin dermanı geldi

Hizmet eden himmet alıyor, himmet alanın hizmeti daha çok azimli, hareketli oluyor. Hizmet himmeti cezbediyor, himmet hizmet yaptırıyor.

Hizmet deyince burada sade senin şahsi hizmetlerin değil, amelin hizmetin değil. Bir de sen hizmet görüp himmet alırsın bir de sana makam mevki görev hizmeti verilir. Bu hizmeti başardınsa gördünse, ciddi ve samimi olman lazım, bu sefer hizmetin daha büyüğünü sana verirler. Onu da başardınsa daha büyüğünü verirler. Onu da başardınsa daha büyüğünü verirler.

Hizmet deyince sade zahirde şeyh efendimizin emirlerini tutmaktır. Tutup da yani ne? Dersimizi yaptık, hatmemizi okuduk işte teheccüd namazımızı kıldık, zikrimizi yaptık. Bunlar da hizmet tabii, bunlarla terakki ediliyor. Bir de sen bunlarla almış olduğun bir hizmet sana manevi bir terakkin oldukça o hizmet büyüyor. O hizmet de ciddi olunca daha da büyüyor.

Nasıl mesela?

Velayette bizim bu Nakşî tarikatı askeriye'dir. Görevi askeriye, kıyafeti askeriye, eğitimi askeriye, makamı askeriye, rütbesi askeriye, hepsi askeriye.

Şimdi askeriye denilince er de bir asker, rütbeliler de asker, onbaşı da bir asker, çavuş da uzman çavuş sonra astsubaylar da bir asker. Zaten rütbeleri var onlar da asker. Subaylara geçince teğmen, üsteğmen, yüzbaşı bunlar da asker. Binbaşı, yarbay, albay bunlar da asker. Tuğgeneral, tümgeneral, orgeneral bunlar da asker. Değil mi? Bunlar hep neyle terakki ediyor? Mesela bir yüzbaşı binbaşı olmak için başarılı olur hizmetinde, hizmetini görüyor ki terfi edebiliyor. Hizmetini görmese onu terfi ettirmezler.

Aynen bizim tarikatımızda böyle terfi olur (şeyh efendimizin sohbetleri bu) bizim tarikatımız da askeriye tarikatıdır. Askeriyede bir disiplin var, askeriye'de bir kuvvet var.

Zahirdeki askeriye gibi değil. Bu zahirdeki askeriye'ye göre o maneviyat askeriyesi şöyledir ki:

Hazreti Ömer (r.a) Şam'a gidiyor. Medine'den çıktı kölesiyle. Bir devesi var, kendisi biniyor kölenin devesi yok. Köleye diyor ki,

—Biz yolcuyuz, arkadaşız. Artık burada kölelik, halifelik, ağalık kalktı, kaldırdım ta ki Şam'a girinceye kadar.

Bineği bir tane deve, sırayla binecek.

—Bir saat sen bineceksin bir saat ben, beş saat sen bineceksin beş saat ben.

Böyle sırayla binerekten gidiyorlar. Şam'a gireceği zaman köleye sıra geliyor. Köle diyor ki,

—Efendim Şam'a giriyoruz sahabeler de orada, yeni Müslümanlar Şam'ın halkı da var, hepsi sana karşı gelirler ben deve de olur mu? Sen bin.

—Yok, hayır, diyor. Sen de bir köle ben de bir köle. Allah'a karşı sen de bir köle ben de bir köle. Sıra sana geldi sen bineceksin, diyor.

Köle deve de Şam'a giriyorlar. Şamlıların hepsi elini öpmek için devenin yanına koşuyorlar köle feryat ediyor. Diyor ki,

—Yahu ben halife değilim, halife O.

Askeriye deyince erin giyimi başka, generalin giyimi başka; erin elbisesi, yemesi başka değildir. Ancak burada bir görev var, bir de rütbe vardır. Yaşantıya gelince er de mareşal de birdir. Maneviyatta böyle, zahir gibi değil.

....

Evet, ihvanları seveceksiniz. Meşayihimizin en çok hoşuna giden, ona sevilmemiz için, biz de ihvanları seveceğiz.

- İhvanlar birbirini sevecek,
- Birbirinde kusur görmeyecek,
- Kimseyi incitmeyeceğiz,
- Kimseden de incinmeyeceğiz.

Bir incitmemek var, bir de incinmemek var. Kimseyi incitmediği gibi kimseden de incinmeyecek. Çünkü niçin?

Birisinde olur, imtihan için olur, veyahut da her ne kadar gelmiş tarıkata girmiş ama tarikati anlayamamış, bilememiş sana eliyle diliyle hoşuna gitmeyen bir söz yapmıştır, belki seni incitmiştir, kırmıştır. Sen

ona kırılırsan eğer içinde ona bir kin olur. Bu kin de seni terakki ettirmez.

Bizim için en büyük gönlümüzü meşgul eden, bizde gönül kâdır. Hep kârı, kemali gönlüne bağlamıştır, kalbe.

Kalbinizden Allah'ı unutmayın, Allah'ı zikredin. Allah sevgisi, Allah zikri, Resulullah sevgisini gönlünüzden eksik etmeyin.

Ama insanda kin olursa, kin olunca onu ne yapar?

Kin o muhabbeti, kalbi meşgul eder. Demek ki o zaman kimseden incinmemek için, kimseye kin de tutmayacağız. Zaten Cenabı Hakk'ın, Allah'ın indinde en çok hoşuna giden de budur.

Duada bak: "Allahümme inneke afüvvün kerimün tuhibbul afve fağfü annî" Bu çok makbul bir duadır.

Bunun Türkçe mealî şöyle: Ya Rabbi sen affedicisin, affetmeyi seversin; affedenleri de seversin, beni de affet.

Demek ki Cenabı Hak affedici olduğu için affedenleri de seviyor. Affetmek için kimseden incinmeyeceğiz. Olur, adam seni diliyle eliyle belki incitmiş olur veya bir hakkına tecavüz etmiş olur. Bunları gönlünden çıkaracaksın, affedeceksin, bağışlayacaksın. Niçin?

İyiliğe iyilik insanların kârı. Her insan yapabilir. Birisinden iyilik gördüğünde, şu adam şurada şu iyiliği yaptı. Ben de onun iyiliği karşısında bir iyilik yapayım der.

Kötülüğe iyilik ariflerin kârı. Arif olmak için insan hakikate ulaşacak.

Hakikate ulaşmak için tarikatı olacak.

Tarikatı olmayan hakikate ulaşamıyor, hakikate ulaşamayan arif olamıyor.

Bak şeriat, tarikat, hakikat, marifet var.

Arifler var, arifler marifete ulaşanlar, arifler marifete ulaşanlar ki Teveccühte okuyoruz ya:

"Ve İla Kutbul arifin" Arifin ne?

"Sultani evliyayı vel aşkın" kim bu?

"Ruhul hakikeyni necnül haseneyni ebi Muhammedin eş şeyh Abdülkadiril Ceyli"

Demek o neymiş? Ariflerin kutbu, başı, sultanil evliyaların da sultanı, "Kutbul arifin sultanil evliyayı vel aşkin" İşte böyle arifler ki ayık olanlar. Arif kimmiş? Ayıklar, ayık olanlar. Ayık kimmiş? Arifler. Arifin manası ayık.

Öyleyse burada kötülüğe iyilik arifler kârı. Kötülüğe iyilik ettinse sen de arif oldun.

Gülden Bülbüllere 4-10

*Kendini kendi göre kendi bile
Bakısın edemezem gelmez dile
Aşk anındır âşık oldur maşuk ol
Abir andan ana varır cümle yol*

Hâlbuki burada aşk var, âşık var, maşuk var. Aşk bir kelime, maşuk bir kelime, âşık bir kelime değil mi bunlar? Burada,

Maşuk sevilen,

Âşık da seven,

Aşk da ikisinin arasında olan sevgi.

Aşk da onun, âşık da O, maşuk da O, hepsi O.

Abir andan ana varır cümle yol

Bu da Allah'ın "Kalû inna lillahi ve inna ileyhi râciûn" Allah'tan geldik, Allah'a döneceğiz, buyurmasıdır.

Ama Allah'tan insanlar bir vasıta ile gelmişler Allah'a yine bir vasıta ile giderler. O vasıtayı bulmak lazım. O vasıtayı bulmazlarsa gidemezler. Bütün bu insanlar cismen Allah'tan gelmiştir ve hepsine de Cenabı Hak bir ruh üflemiştir, o cesede indirmiştir, kondurmuştur.

Fakat bütün cismen gelmek var, cismen gitmek var; ruhen gelmek var, gitmek var. Cismen bütün insanlar zengini fakiri, ağası kölesi, âlimi cahili, sakatı sağlamı, inanan inanmayan, genci kocası...Ölen hep cismen gidiyorlar.

Bunlar nereye gidiyorlar, Allah'a mı gidiyorlar?

Toprağa gidiyorlar. Bu ceset göğe çıkıyor mu? Ölen cesetler nereye koyuluyor? Toprağa koyuluyor.

Bu mudur Allah'a gitmek?

Hayır.

Ceset midir Allah'tan gelen?

Cenabı Hak "Biz Âdem'i topraktan halk ettik, kendi ruhumuzdan ruh üfledik." buyuruyor, değil mi?

Allah'tan gelen ne?

Allah'tan Ruh gelmiştir. Onun için de şöyle buyuruyor;

*Gökte uçar iken indirdin meni
Vâdî-i vîrâna kondurdun meni
Vahşî hayvânlara döndürdün meni
Eyledin dilimi lâl kara bahtım*

Gökte ne uçuyormuş? Gökte ceset uçuyor muydu?

Allah cesedi bir damla kirli sudan halk ediyor.

Gökte mi uçuyor bu ceset? Neymiş gökte uçan?

Ruh.

Çünkü Cenabı Hak ilmi ezeliide ruhları halk etmiş. Bu ruhlar arş-ı alada, çok âlemlerde pervaz etmişler, gezmişler, dolanmışlar, kalmışlar. En son bu dünyaya inmişler. Dünyaya cisimle inmişler.

Allah cesedi halk etmiş, ruhu da cesede indirmiş. Fakat bu ceset toprağa gidiyor. Toprağa gidenler hep Allah'a gitmezler. Ruhlar Allah'a gider ama şöyle gider: Allah'ın rahmetini kazanır gider, arş-ı alaya çıkar. Allah'ın gazabını kazanıp giderse yerlerin, zeminlerin altına iner.

.....

*Orta yerden götürürler seni ben
Ol denizde garka vara can u ten
Kendini kendi göre kendi bile
Bakısın edemez em gelmez dile
Aşk anındır âşık oldur maşuk ol
Abir andan ana varır cümle yol
Âşık imdi varlığın ver yokluğa*

Âşık sevendir. Ama sevicecek kim?

İşte seviceği bilmek lazım. Allah'tan başka sevicecekler insanı aldatıyor. Mecazdır bunlar, bunlar insanları aldatır.

Sevicecek Allah'tır.

*Âşık imdi varlığın ver yokluğa
Yokluk içinde sana varlık doğa*

Bu aşk da insanlarda çoğalır da tamamen onun kalbini doldurursa o ne olur?

Onun varlığı yok olur.

Aşk zaten yakıcı bir maddedir. Ateşin cisimleri yaktığı gibi aşk da kalpte olan cisimleri yakar. Kalpteki cisimler görünmez ama bak Cenabı Hak niçin buyuruyor ki “Kalbinizde neyi beslerseniz sizin mabudunuzdur.” Kalbinizde neyin sevgisi varsa o sizin kalbinizde bir puttur. Ama Allah aşkı da o putları siler.

En çok sevdiğimiz evlat var ya, onun sevgisi de bizim gönlümüzde bir puttur. Zaten zahirde bir emir var: Cenabı Hak “Ve emvaliküm ve evladiküm fitnetün” Çok sevdiğiniz evlatlarınız sizin için fitnedir. buyuruyor.

Fitnenin anlamı ne?

Fitnenin anlamı: Mehmet Beyle Kasım Bey dostlar, çok seviyorlar birbirini. Bir tanesi gelip birbirinin aralarını açmak için onun söylemediği sözü ona söylemek, ötekini söylemediği sözü ötekine söylemekle, orada bir fitnelik yapıp onları birbirinden koparması, ayırması değil mi? Fitnenin manası budur, anlamı budur.

Demek ki “Ve emvaliküm ve evladiküm fitnetün” buyuruyor ki yani evlat, mal, bunların sevgisi ne yapar? Allah'tan bizi ayırır, Allah ile bizim aramıza girer.

Ama bunları, hepsini ne atar insanların gönlünden?

Allah sevgisi.

İnsanların kalbinde Allah sevgisi olursa hepsini atar dışarı, hiçbir şey bırakmaz orada.

Ama tabii Allah sevgisi denilince bak rabıtımızda başparmak kalınlığında feyzi ilahi kalbimize geliyor.

Bu ne feyzi?

Allah sevgisi.

Nereden geliyor?

Meşayihin iki kaşının arasından.

Onda bir galat olamaz, sakın bunda bir şüpheye de düşmeyin.

Hem Cenabı Hakk'ın emri şudur ki: "Kulum beni sev, sevdiklerimi sev, kullarıma sevdik." Bakın işte bu emir rabıtayadır. Bu rabıtaya işarettir.

İşte demek ki Allah'ın sevdiklerini sevecek olursak Evliyaullah'ı sevmemizle o aramızda Allah sevgisine bir vasıta oluyor.

Rabıtayı da iki kaşının arasına niye yaptırıyorlar?

Oradan feyzi ilahi, Allah sevgisi başparmak kalınlığında çeşmeden su akar gibi kalbimizin üzerine akıyor, kalbimizi yıkayıp, temizliyor.

O neyi temizler? Hani bu kirlenmiş bir çaput değil ki temizlensin.

O nur halinde gelen Allah feyzi, Allah sevgisi gelince ne oluyor? Gönlünde daha başka bir sevgi kalmıyor, hepsini çıkarıyor.

Çünkü o Allah sevgisi bütün sevgilerin zıddıdır. Allah her şeyi zıddiyetli, çift halk etmiştir. Onun için bu kelam da şunu ifade eder,

Eğer âşık isen yara

Sakın aldanma ağyara

Eğer Allah'ı seviyorsan, Allah'tan başka bir sevgin olmasın. Allah sevgisinden başka bir sevgi kalbinde olursa, ağyar seni ayırır. Ağyar yardan ayırıyor. Allah'tan seni ayırır, diyor.

Eğer âşık isen yara

Sakın aldanma ağyara

Düş İbrahim gibi nara

O gülşende yanar olmaz

İbrahim aleyhisselam için Nemrut büyük bir ateş yaktırdı, attı ateşin ortasına. Cenabı Hak ateşi ona gülistan etti. Ama niye? Çünkü Allah'tan başka hiç kimseden o yardım dilemedi. Hepsini çıkardı aradan. Allah'tan başka hiç kimseyi sevmiyordu, hepsi çıkmıştı gönlünden. Cenabı Hak ateşe attırdı, ateş de onu yakmadı. Ateş de bir mahlûk tabii.

....

İşte insanların, müridin cesedinin kiblesi vardır, Beytullah. Ruhunun kiblesi de meşayihidir. Ama meşayih bir aynadır ki kelamı kibarda buyruluyor,

Gönül fehm edeli "lâ"dan "illâ"yı

Burada gönül kalptir. Fehim anladı, neyi anladı?

“La” yok, “illa” var. Gönül “La” her şeyi kalbinden çıkardı, attı hiçbir şey bırakmadı. Her şey kalpten atılınca, her şey çıkarsa o kalp silinmiş bir aynadır. “İlla” her şeyi kalbinden çıkardı attı “illa” var olan Allah onda, onun kalbinde tecelli etti.

Gönül fehm edeli "lá"dan "illá"yı

Mecnûn-ves biz de bulduk Leylâ'yı

Bu bir izahıtır. “Mecnun gibi biz de bulduk Leyla'yı” bir izahıtır. Çünkü Mecnun'un Leyla ile bir hadisesi var, olmuştur. Kelamı kibarlarda bu çok geçer. Kelamı kibarlarda geçenler hiç galat olmaz, yalan olmaz. Mecnun bir Leyla'ya âşık olmuş. Mecnun nefsi için Leyla'yı sevmiş, bir kız, bu aşk-ı mecazdır. Ama nasıl âşık olmuş ona ki bütün yemesi de onun sevgisi olmuş, içmesi de onun sevgisi, uykusu da onun sevgisi olmuş. Yemiyor, içmiyor, uyumuyor.

Ne uyutmuyor onu? Leyla'nın sevgisi,

Ne yedirmiyor ona? Leyla'nın sevgisi,

Ne içirmiyor ona? Leyla'nın sevgisi.

Hepsi Leyla'dan başka bir şeyi yok. Daha zikri de olmuş Leyla, gıdası da olmuş Leyla, hayatı da olmuş Leyla, bütün her şeyi Leyla. Ama bir Leyla'dan ona görünen o güzellik var ya Cenabı Hak bütün eşyadan ona göstermiş.

Aslında Leyla çok güzel bir kız değilmiş. Eğer çok güzel olsaydı ona o zamanın beyleri, ağaları, zenginleri talip olurlardı. Hiç kimse ona talip olmamış. Mecnun ise çok fakir, işsiz, beceriksiz, böyle naçar, sefil birisiymiş. Ona da fakir, sefil, bir iş sanatı, mesleği yok, diye vermemişler. Ama burada demek ki Cenabı Hak Mecnun'a bir güzellik göstermiş, çirkin olduğu halde, güzel olmadığı halde Leyla'yı güzel göstermiş. O güzellik onun gönlünü almış ve ona yedirmemiş, içirmemiş, onu uyutmamış. Böyle olunca onda bir sadakat olmuş. Sadakatinden dolayı Cenabı Hak ona merhamet etmiş. Yıllar boyu ağlayıp, sızlayıp, gezip dolanması Allah'ın merhametini cezbetmiş. Kuludur, Allah kuluna acır. Ona Cenabı Hak ne yapmış?

Ona sade bir Leyla'nın yüzünden görünen o güzelliği Cenabı Hak bütün eşyadan göstermiş. Allah'ın sıfat nuruna o zaman ulaşmış.

....

Zeliha'yı Yusuf aleyhisselam için kınadılar. Kölesiyle söylendiği için kınadılar. Zeliha onları ikna etmek için... Büyük bir evi varmış. Mısır'da hükümet erkânının ileri gelenlerinin hanımlarını evine davet ediyor. Yusuf aleyhisselamı da evin köşesine siyah bir perde asıyor, arkasına koyuyor ve göstermiyor. Gelip eve doluyorlar. Hizmetçileri, cariyeleleri çok, bunlar da hizmet görüyorlar. Bütün gelenlere birer tabak içerisinde birer tane bıçak, birer tane elma dağılıyor. Ama diyor ki,

—Sakın ben kesin demedikten sonra kesmeyeceksiniz.

Bütün dağılıyor elmalar hizmetçilere soruyor.

—Tamam mı, herkesin elması verildi mi?

—Verildi.

—Hadi kesin.

Perde açılınca Yusuf aleyhisselamın yüzüne nasıl baktırsa gözlerini ayıramadılar. İşleme geçmişler elmaları kesiyorlardı, o elmaları kesmediler ellerini doğradılar. Cenabı Hak bunu bize Kur'an'da bildiriyor. Ellerini doğradılar ve acısını da duymadılar. Onda olan güzellik onların gönlünü öyle aldı ki ellerini kestiklerini bilemediler ve acısını da duymadılar. O da yine onda beşeri olan bir güzellikti. Cenabı Hak zahirde, beşerde onun kadar güzel bir kimseyi halk etmemişti. Görenler bütün onu melek, beşer değil diyorlardı.

Demek ki şimdi burada Evliyaullah'ın hayali rabıtası, rabıta-i nakşî hayal var, rabıta-i nakşî cemal vardır.

Rabıta-i nakşî hayal zahir görünen tarafı. Bize lazım olan odur. Biz ancak onu hayal ederiz, onu düşünebiliriz.

Rabıta-i nakşî cemali biz göremeyiz. Bunu zamanımızda göstermezler. Ama niye göstermiyorlar?

Bir insan rabıta-i nakşî cemali görürse ne olur?

Maişetten dūr olur, yemekten, içmekten dūr olur, hareket yapamaz. Bu zamanda şimdi onun için hâli gizlemişler, hâlinden haberdar etmezler. Onu da gizli geçirirler. Rabıta-i nakşî cemali gizli geçirirler, göstermeden geçirirler. Onun için gizlemişlerdir. Bu zamanımızda o

taşınmaz, anlaşılmaz. Yaşayan da taşıyamaz, taşıyan da yaşayamaz ki anlaşılmaz, anlamayı bilmeyen de onu anlayamaz.

Ne olur buna?

Götürürler doktora, doktor bir şey anlamaz. Götürürler hocaya, hoca bir şey anlamaz. Ne olmuş derler? Deli olmuş, tımarhaneye götürürler. Ne yaparlar? Ona eziyetten başka bir şey yapamazlar. Bir çare bulamazlar.

Onun için burada rabita-i nakşî cemalî biz göremeyiz, bizimki hayaldir. Ama insan hayalden nakşa geçiyor. Hayal ede ede nakşa geçiyor. Hayal demek unutmamak veya da gözünün önünden kaçırmamaktır.

Onun için burada her içtiğinizi, her aldığınızı, her verdiğinizi onunla; kalktığınız zaman, oturduğunuz zaman, namaz kıldığınızı zaman, yemek yediğiniz zaman, bir vasıtaya bindiğiniz zaman, şeyhiniz rabitanızla beraber, rabitayı unutmuyacağız, şeyh efendimizi unutmuyacağız. Bize lazım olan budur.

Gülden Bülbüllere 4-11

Herkes bir can sahibi, herkes canan ilinden gelmiş. Ama herkes Leyla ile Mecnun gibi olamıyor. Leyla ile Mecnun olmak için ikinci bir gidiş geliş lazım. Niye Leyla ile Mecnun olamıyor?

Mecnun zahirdeki iradesiyle öyle bağlandı ki Leyla'yı çok sevdi. Arz üzerinde, dünya üzerinde artık daha Leyla kadar onun sevdiği bir kimse yok. Haşa estağfurullah, Allah'ı da biliyor fakat Allah'ı da bu kadar sevmiyor. Ama Leyla'nın sevgisi onu Allah'a ulaştırmış.

Nedir bu? Öyle inanmak lazım ki her şeyi güzel gösteren Allah'tır. Çirkinleri de çirkin gösteren Allah'tır. Öyleyse Allah'ın Celal sıfatı var. Görünen Celal sıfatı tecellide nedir? Orada muhalefetler, çirkinlikler görünür, kötü şeyler zuhur eder, kötü şeyler görünür. Ama Cemal sıfatı tecelli ederse bütün güzellikler meydana gelir. Bak kelamı kibarda "Cümle hüsnün anesi" dendi, bütün güzelliğin anası.

Aşk u muhabbet hânesi âlem anın dîvânesi

Âlem deyince, bir meşayihin âlemde, yeryüzünde sayılmayacak kadar çok sevenleri var, hep onun divanesi olmuş. Sevmişler ki divanesi olmuşlar.

Bu "Aşk u muhabbet hanesi" nin burada iki anlamı var:

Bir; dergâhında ihvanların, Müslümanların toplanıp da orada muhabbet etmeleri, zikir yapmaları, sevişmeleridir. Bu Allah'ın emri değil mi? Allah, Cenabı Hak "Allah için bir araya gelin, Allah için birbirinizi sevin, Allah için konuşun." buyuruyor. İşte "Aşk u muhabbet hanesi" o dergâhıdır.

Bir de Evliyaullah'ın gönlüdür.

Onun gönlü bütün ne yapmış? Allah'ın sevgisini cezbetmiş. Bu sefer de kabiliyetine göre, istidadına göre, anlayışına göre, isteğine göre bu nimeti Allah'ı sevenlere dağıtıyor. Yoksa bu feyiz, muhabbet herkeste müsavi değil, bir değil. Bak buyuruyorlar ki,

—Bir müridin kalbine en az bir parmağım kalınlığında feyiz geliyordur. Gelmese mürit olmaz, sevmez, sevemez, diyorlar.

Zaten rabitanın tarifinde: Başparmağım kalınlığında feyzi İlahi meşayihin, şeyh efendimin iki kaşının arasından kalbime akıyor.

Ne bu? Allah'ın nuru, Allah sevgisi.

Nur olarak da görünür. Yalnız nur olarak görünmez de sevgi olarak bilinir. Ama bak başparmağım kalınlığında sevgiyle sanki bir nehir gibi, Nil, Fırat nehirleri gibi oluyor.

....

Görmek başka, geçmek başka. Görmek olur, sevgi ile olur. Ama bu sevgi o kadar büyüyecek ki çoğalacak ki kendi o sevgi karşısında yok olacak.

Sevgi şudur ki:

Seven sevdiğinin karşısında yok olacak.

Sevilen sevende var olacak.

Bunu da işte Allah idrak versin, Allah bildirsin. En büyük sır, esrar bizdedir ama o esrarı çözmek lazım, o esrarı bilmek lazım.

....

Külfet bu dünyada var. Ahirette böyle bir külfet yok ki. Ahirette her şey mevcut, hiçbir şey düşünülüyor. Hiçbir işlem yok, hepsi hazırlanmış.

Ama âşıklar için bunlar da bir şey demek değil. Âşıklar ne yapacak bunları?

Ne demiş âşik?

Ne edeceğim cennetin süsünü püsünü, zevkini sefasını ne edeceğim?

Ne buyurmuş?

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Sensiz hiçbir kararım yoktur.

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Cennette sen olmazsan

Vallah nazarıım yokturur

Yemin ediyor cenneti istemem diye. Sen olmazsan cennete de girmek istemem, diyor.

Kim diyor bunu?

Âşık diyor, Allah'a âşık olan diyor.

Cennete âşık olan zaten cenneti istiyor, cenneti kazanmak istiyor. Ama cenneti hiç istemeyen, cennet hiç gönlüne, aklına gelmiyor. Acaba Allah'ın rızasını kazanacağım mı? Allah'ın cemalini göreceğim mi?

İşte âşıklar böyle.

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Cennette sen olmazsan

Vallah nazarım yokturur

Bizim elimizde mevcut olan Divan'da Salih Baba ne buyuruyor?

Cemâlin şem'ine müştâk olanlar

Yani cemalindeki bu şem ışık manasına, nur manasına. Zaten güneş ışığı da şems'tir.

Cemâlin şem'ine müştâk olanlar

Müştak yani cemalin şem'ine âşık, müştak olanlar, nurunu görmek isteyenler.

Cemâlin şem'ine müştâk olanlar

N'eder cennetteki ebrârı leyli

Yani cennetin varlığını süsünü başını, altınını, incisini istemez.

Ama de ki biz âşık mıyız?

Âşığız.

Âşık değil miyiz?

Eğer hakiki âşıklara karşı âşık değiliz ama hiç Allah'ı sevmeyenlere karşı da...

Allah'ı seven kim, sevmeyen kim?

Allah'ı insanlar severler. Cennet için severler, cehennemden kurtulsun diye severler. Allah'ın emirlerini tutsun ki cenneti kazansın. Cehennem azabından kurtulmak için yasaklardan kaçsın ki kurtulsun.

Fakat âşıklar böyle değil.

Ne cehennem korkusu var onlarda ne de cennetin arzusu var.

Ebu'l-Hasen Harkani Hazretlerinin kitabını basmışlar. Bir yerinde Rabia Adeviye validemiz yazılmış. Rabia Adeviye'ye sormuşlar:

—Cennet için amel etmek, işlemek mi efdal? Cehennemden korkarak amel işlemek mi efdal?

Hâlbuki ikisi de hak. O da diyor ki,

—Ne o, ne de o. Allah rızası için işlemek daha efdaldır, diyor.

....

Allah'ın sıfatları onlarda tecelli ediyor. Merhamet sıfatı da onlarda tecelli ediyor. Veliysen o zaman sade Müslümanlara değil kâfirlere de acıyorsun.

Nereden geliyor?

Hadiste, Allah'a yalvarmıyor muydu? “Ya Rabbi sen bunlara tanıt. Sen kendini bunlara tanıt bunlar bilmiyorlar, bildir. Bunlara da hidayet et.” Hep yalvardığı buydu.

Hazreti Ali ne yapmış işte? Bir kâfir, bir kızla evlensin diye başını ona vermiş, koymuş önüne.

—Al benim başımı kes de muradına nail ol, demiş.

Kâfire boynunu koymuş. Hadise şöyle olmuş: Bir kafir pehlivan bir kıza çok aşık olmuş. Kız tarafı da şart koşmuş. Demişler ki,

—Ebu Talibin oğlu Ali'nin başını getirirsen biz sana kızı veririz, demişler.

O adamda öyle bir aşk var ki, işte Niyazi Mısrî'nin divanında geçiyor

Bir gülin harı vardır yar demem

Kansız didelere ah u zar demem

İşte diyor ki öyle bir hale gelmiş ki vücuduna hangi el dokunsa beş parmağı kana dokunur. Vücudunu kana batırır gibi beş parmağı kana bulanır. İşte gözünden kanlar akıyor.

Kansız didelere ah u zar demem

Dide ne?

Göz, gözyaşları.

Gözyaşları kansız olursa eğer ah u zar olmuyormuş.

Ama bu kimde olur?

Aşk-ı mecazda da olmuş, Leyla'da, Ferhat'ta... Allah'ın kulları, Allah onlara acımış sonunda mecazını hakikate çevirmiş.

Şimdi de o kâfir pehlivan o aşkıyla Hazreti Ali Efendimizi kesmek üzere giderken,

— Emelime ya nail olurum ya da ölürüm,

diye onun gözlerinden kanlı yaşı Allah çıkartmış.

Sonra Kur'an-ı Kerim'de bir hakikat var. Zeliha'nın hadisesi meydana. Ne yaptı Zeliha'yı? Yusuf aleyhisselamın sevgisinden bütün hanımlıktan, sultanlıktan vazgeçirdi. Yerin altına girdi, yemiyor içmiyor, güneş, dünya ışığı görmüyor orada ağlıyor. Ağlaya ağlaya gözleri de kör oldu. Yedi senenin içinde çok ihtiyar oldu, beli büküldü, yüzleri kırıştı. Neydi bu?

Yusuf aleyhisselamın sevgisi.

Ama Allah yine onu eski haline, gençliğine getirdi, yine Yusuf aleyhisselam ile evlendi. Tabî çocukları bile oldu. Yusuf aleyhisselamın oğlunun ismi Efrahim'dir.

Ondan sonra, o kafir pehlivan Medine-i Münevvere'ye gelmiş yaklaşmış, böyle bir ah u eninle giderken Hazreti Ali Efendimize rast geliyor. Kâfire tamamen acıyor halini görünce.

—Nedir sende bu ah u enin, feryadın nedir, demiş. Kafir demiş ki,

—Benim feryadım bir âşıklığım var, vermiyorlar. Ben de Ebu Talib'i bilmiyorum. Ebu Talib'in oğlu Ali'nin başını istediler. Onun için ya öleceğim ya da...

İşte o zaman başını boynunu vermiş.

—Senin aradığın benim. Kes de götür muradına nail ol, demiş.

Allah o anda gönlünü döndürmüş onun, aşk-ı mecazını aşk-ı hakikate çevirmiş. O da orada demiş ki,

—Bir kız için de böyle bir merde kıyılır mı?

—Ya Ali ben caydım, kızıdan da döndüm, hepsinden de döndüm. Ben Müslüman olacağım. Beni dostluğa, arkadaşlığa kabul ediyor musun?

Sahavet işte... O zaman vahiy geliyor. Hazreti Ali'ye Resulullah bildiriyor, “Habibim Ali'ye söyle ki sahavetlik olur ama bu kadar da olmaz.” Niye? Kâfirin muradı olacak diye başını veriyor. Bu macera

olmuş. Eğer kelamı kibara bakacak olursak haktır. İşte Zeliha'nın hadisesine bakılacak olursa, Mecnun'un Leyla'nın hadisesine, Ferhat'ın Şirin'in hadisesine bakılacak olursa sonunda aşk-ı mecazı hakikate çevrilmiş.

Gülden Bülbüllere 4-12

Cenabı Hak “Vele neblüvenne küm bişeyin minel havfı velcûi venaksin minel emvali velenfûsi vessemerât.” bu ayette buyuruyor. Biz kulumuzu havf ile korku ile mallarını, canlarını ürünlerinin azalmasıyla imtihan ederiz. Şimdi bizim burada anlayacağımız, dikkat edeceğimiz, kabul edeceğimiz demek ki bu maddi zararlar bize zarar değil. Maddi zararlara sabredersek bu zararlarla bundan bir imtihan vermiş oluyoruz. İmtihani kazandıysak Allah'ın bize büyük bir ikramı olacak.

Ne olacak Allah'ın ikramı bize?

Cenneti.

Daha başka büyük bir ikramı, cennetten büyük ikramı var mıdır?

Vardır.

Sade cennetine de aldanıp kalmayalım. Çünkü Yunus Emre ne buyurmuş?

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Yani hiçbir yerde ben sensiz duramam. Sen benim canımın içinde cansın, sen olmazsan ben hiç duramam. Zaten öyle, insan bir saniye yaşayamaz. Eğer Allah'ın bir kuvveti, kudreti olmasa, muhafaza hafız ismi olmasa, esirgeyici koruyucu sıfatları olmasa, insan nasıl yaşayacak?

Yaşayamaz, bir saniye yaşayamaz.

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Cennette sen olmazsan

Vallah nazarım yokturur

Bak yemin de ediyor, sen cennette olmazsan ben o cenneti istemem. Demek ki Allah'ın kula ikramı sade cennet değildir. Ama ekseri çoğu cennete meftunlardır, cennete âşıklardır, cenneti isterler. Ama cennetten geçenler var, cenneti istemeyenler var. Niye diyor ki benim sevdiğim olmazsa ben ne yapacağım cenneti? Öyle.

Şimdi bunun zahirde bir misalini verecek olsak: Hani bu aşk-ı mecaza yakalananlar olmuş ve yine olurlar da. Diyelim bir kimse bir genç kıza öyle bir sevgi ile bağlanmış, öyle sevmiş ki dünyayı verseler artık o hiç dönüp bakmıyor. Külçeyle altın dökseler oraya hiç bakmaz. Sevdiği bir tarafta, altın da külçeyle bir tarafta ve

—Ya bu altını alacaksın ya da bu sevgiline bir defa bakacaksın, deseler. Der ki,

—Ben o altını almıyorum, bir defa ona bakacağım.

Böyle bir aşka tutulmuş bir insanı, sevdaya kapılmış bir insanı en lüks bir daireye koysalar o dairede rahat eder mi? Mümkün değil edemez. Orası sanki ona hapisane olur, zindan olur. Ama sevdiği ile beraber bir gecekonduda oturduğu zaman zanneder ki apartmanda oturuyorum. Şimdi bu öyle demiş,

Sensin benim canım canı

Sensiz kararım yokturur

Cennette sen olmazsan

Vallah nazarım yokturur

Bizim elimizde mevcut olan Divan(Salih Baba) var. Orada çok hakikatli sözler vardır. Hep ayet, hadis mealleri. O da ne diyor?

Gece gündüz kılaram zârı leylî

Meni kıl mahrem-i esrârı leylî

Beni senin sırrına, esrarına mahrem kıl diyor.

Menem Mecnûn senin hüsnüne hayrân

Benim Mecnun, senin hüsnüne güzelliğine Mecnun gibi hayran olmuşum.

Menem Mecnûn senin hüsnüne hayrân

Dilemem senden özge yârı leylî

Ne noksân erişir hüsnüne bilmem

Cemâlin eylesen izhârı leylî

Yani senin neyin eksilecek? Niye gizliyorsun cemalini? İzhar et, görsünler, diyor. Başka bir kelimada da deniliyor ki,

Cemâlin şem'ine müştâk olanlar

N'eder cennetteki ebrârı leylî

Senin cemaline âşık olanlar cennetin varlığını, köşkünü, sarayını ne yapacaklar, istemezler.

Evet, öyleyse bakın efendiler Allah bu nimeti bize nasip etmiş, bizim arzumuz sade cennet olmasın. Tabii evvel o da olacak. Ama tabii Allah'ın cemal sıfatını kazanacak olursak eğer evvela cenneti kazanacağız. Cemal sıfatı cennette tecelli edecek ama cennete girenlerin hepsine tecelli etmez. Cennetin makamları var. Cennette birden başlıyor yüze kadar makam vardır. Bu makamlar hep birbirinden farklıdır. Bu da dünyada insanların kazancına bağlıdır. Hangi makamı kazanmışsa dünyada kazanır.

Ama işte maşuklar öyledir. Onun için bir kelim da var ki,

Sofular cennette kaldı âşıklar didara erdi

Sofu fazla amel işleyen, fazla ibadet yapandır. Onlar cenneti kazandılar, cennette kalırlar, diyor.

Ama âşıklar didara vardı. Niye?

Âşık amel işlememiş mi? İşlemiş.

Sofu çok amel işlemiş ama çok ameliyle cennete gitmiş. Âşık öyle değil. Âşık amelini yok etmiş, amelini kaybetmiş, amele sahip olmamış. Bir aciziyet ile bir yokluk ile gidiyor cennete ve cenneti Rabbimin bana ihsanıdır diye kabul ediyor. Sofu ise ben kazandım, diyor. Bak ne kadar farklı değil mi? Sofu ise benim şu kadar amelim var, şu kadar ibadetim var, şu kadar cenneti kazandım diyor. Ama âşık öyle değil. Âşık diyor ki hayır, cenneti ben nereden kazanayım. Ben kim, cenneti kazanmak kim. Rabbimin bana ihsanıdır.

Ama Rabbinin kula ihsanı neymiş?

*Şeyhim benim sultân imiş**Hak'tan bize ihsân imiş**Cân derdine dermân imiş**Görün beni aşk n'eyledi**Âhiri dervîş eyledi*

İşte Allah'ın kula ihsanı sevdiği kulu tanıtmak, sevdiği kulu sevdirmektir. Çünkü Cenabı Hak buyuruyor ki “Beni sevin

sevdiklerimi sevin.” Evet, Allah sevillecek ama Allah “Beni sevin, sevdiklerimi sevin.” buyuruyor. Allah'ı sevmek. seviyorum demekle olmaz. Bu sözde kalır, öze inmesi lazım. Öze incek olsa sevdiklerini seveceğiz. Sevdiklerini hedef edeceğiz. Allah'ı hedef edemeyiz ama amelde emirleri var, tutacağız.

....

Evet, fırsat elinizde, bu fırsat elimize geçmez. Fırsatı terk etmeyelim. Onun için buyururlar,

Her gördüğünü Hızır bil

Her geceyi kadir bil

Fırsatı ganimet bil

Görelim Mevla n'eyler

N'eylerse güzel eyler

İbrahim Hakkı Hazretlerinin Marifetname'deki kelimadır.

Her gördüğünü Hızır bil

Ne demek istiyor? Yani ehli tevazu ol.

Zaten öyle, ehli tevazu olmazsa bir insan yükselmez. Zahirde cismen alçalacak ki ruhu yükselsin.

Bu da Allah'ın emri oluyor: “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz.” Ama Allah için, bunu bir sanat etmesin, bunda bir gösteriş olmasın. Cenabı Hak böyle buyuruyor: “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz, her kim ki tekebbür sahibi olursa, kibirli olursa biz onu da hakir, yoksul yaparız.”

Öyleyse şimdi bu dünyaya geldik. Bırakalım tekebbür etmeyi, kibirli gururlu olmayı, anlaşıldı mı? Onun için bizim için önemli olan ulvi olmaya çalışalım.

Hızır değiliz, Hızır davasında olmayalım ama Hızır da insanlardandır, Hızır melek değil. Ben-i İsrail'in velilerinden, peygamber de değil. Kur'an-ı Kerim'de ismi geçer ve Kur'an-ı Kerim'de maceraları da var.

Ama sen de Hızır olabilirsin. Hızır demek bir isimden ibaret değil, Hızır:

Hızır mürid-i kâmindir o zulmet kalb-i câbildir

Cevâbirler şeriattır özün kurtar cebâletten

...

Varıp Hızır ile zulmete o cevber taşları kimdir

Zulmete Hızır'la git, cevahir taşlarını topla.

Hızır mürşid-i kâmilidir, ama diyor.

O zulmet kalb-i câbildir

Cevâhirler şeriattır özün kurtar cebâletten

Öyleyse demek ki bir insanın tasavvufu haksı, mürşidi haksı cevahir taşlarını toplar.

Ama yalnız zamanımızda sahteler var. Bunlara da Allah Müslümanları kaptırmasın. Allah muhafaza etsin.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-1

Allah'a böyle inanmak varsa işte bu şeriâtı, tarikâtı, hakikati, marifeti Cenabı Hak insanlara bahşetmiş. İşte onun için bu zamanımızda, bak!

Mürşidi olanların gayet yolu asanmış

buyuruyor. Kim bunu buyuruyor? Niyazi Mısrî Hazretleri. Evet, bir kelâmı kibarda,

Dünyaya geldim gitmeye

İlm ile bilm'e yetmeye

Aşk ile can seyretmeye

Öyleyse bu dünyaya, ilim ve hilim sahibi olmak için geldik gitmeye.

İlimden maksat Allah'ı bilmektir, Allah'a itaat etmektir.

Hilimden maksat da güzelleşmek. Kim Rabbısını bildiyse, Rabbısına itaat ettiyse o güzel oldu.

Bu güzellik nedir? Bu güzellikle bir defa kendisini hayvanî sınıftan kurtardı. Hayvanî sınıftan kurtulduysa, ateşten-nardan da kurtuldu.

Ama bak “Aşk ile can seyretmeye” bu tasavvufa aittir. Bu aşk ile can seyretmeyi, ancak tasavvuf ehli bilir ve tasavvuf ehli bunu elde eder. Onun hakkıdır, bu onun nimetidir. Onun için işte buyuruyor ki,

Mürşit gerektir bildire hakkı sana hakkêl yakîn

Mürşidi olanların gayet yolu asanmış

Mürşidi olmayanların bildikleri güman imiş

Bak, şimdi burada güman ne? İman var, güman var değil mi?

İman; vardır diye hüküm vermek, olur diye hüküm vermek.

Güman ne? Olur mu, olmaz mı, tereddüt, şüphe, var mıdır, yok mudur, yine tereddüt, şüphe değil mi? Onun için demek ki burada,

Mürşit gerektir bildire hakkı sana hakkêl yakîn

O zaman demek ki insanlar Allah'ı üç türlü biliyorlar: İlmel yakîn biliyorlar, aynel yakîn biliyorlar, hakkêl yakîn biliyorlar.

İlmel yakîn bilen, âlimler.

Aynel yakn bilenler de abidler, ilmi ile amel etmiş, çok ibadet etmiş Allah'a yaklaşmışlar. Çünkü o da Allah'ın emridir. "Kulum bana nafilâ ibadetle yaklaşır." buyuruyor.

Hakkel yakn bilenler de mürşidi olanlar.

Mürşidi olmayanlar Allah'ı hakkel yakn bilemezler.

Niçin? Varlığı onu perdeler. Ne kadar bilse de ne kadar ibadetle yaklaşsa da perde var, perdeyi kaldıramaz, perdeler var.

Ne bu perde? Varlığıdır, kendi varlığıdır, kendi sa'yıdır. Sa'yının, varlığını kaldıramaz ki perdeyi kaldırsın.

Perdeyi kaldıran, o varlığından onu kurtaran kim oluyor? Meşayih oluyor.

Sâlih Baba'nın divanından bu anlaşılıyor. Bakın,

Pr-i Sâmî himmetleri boldurur

Bir gün olur bu Sâlih'i de güldürür

Tekbir alır cenazemi kaldırır

şeyhim şeyhim sultanım şeyhim

Sensin dertlerimin dermanı şeyhim

Burada "Tekbir alır cenazemi kaldırır." demek, müridini musalla taşına koymuş, cenazesini kaldırmış veyahut da kendi kaldırır değil, hayır efendim bu böyle değil. Başka bir kelamı bunun karşısına getirince, zaten anlaşılmayan bir kelamın karşısına başka bir kelam getirince o zaman çözülüyor, anlaşılıyor. Evet, nasıl cenazesini kaldırıyormuş?

Hzret-i Prin yedinden mesh edelden Slih

"Mt kable en temt" ile tebşîr olmuşuz

Bir meşayihin elinden bir mürit tutuyorsa o, "Mt kable en temt" emri ile tebşîr oluyor, mjdeleniyor.

"Mt kable en temt" ne demek? Cenabı Hakk'ın emri: "lmeden evvel ln." Bize, insanlara, kullarına bir emri var. "lmeden evvel ln." diyor.

Bu nedir, ölmeden evvel lmek? Varlığından, benliğinden kurtulmaktır.

Kim kurtarır benliğinden? Meşayih.

Bir insanın kendi ilmi, kendi ameli, kendi sa'yı onun perdesidir, onun varlığıdır.

Öyle olmasaydı? Mevlânâ, kendi kendine irşat olsaydı. Niye Şems geldi onu irşat etti? Ama nasıl irşat etti biliyor musunuz? Tabii kitaplarda yazılı, hatta filmleri de var, gösteriyorlar. Nasıl irşat etti? Halka ilmiyle, kemaliyle bilinen, halka sevilen Mevlânâ'yı onların gözünden düşürdü. Halkın nefretini duyurdu. Halk ne dedi? Hâşâ estâğfurullah hocamız dinden çıktı, dediler. Ona mürşidi öyle işler yaptırdı ki aslında o yaptırdığı işler onu ilminden geçirmek için, onu düşürmek için bir gösterişi.

Ama normalde bu mümkün mü? Hani sen bir maharetinden, ilminden bir şeyinden dolayı halka seviliyorsun, onun tersini işleyebilir misin? Çünkü onun tersini işlersen bu sefer ne kadar sevilirsen o kadar da halkın nefretini kazanacaksın. Halk seni tenkit edecek, lanetleyecek seni. Bunlar böyle efendim.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-2

*Dâreyiz hem kudûmüz cismimiz neydir bizim
Aşk u sevâdâdır gıdâmız bağrımız meydir bizim
Virdimiz İsm-i Celâl'dir kalbimiz "Hay"dır bizim
Zikrimiz ihfâ-durur esrâr-ı Kur'ân bizdedir*

Bu esrar-ı Kur'an: "Nahnü akrabu" Kulum ben sana şah damarından daha yakınım, buyuruyor. Öyleyse, bu şah damarından yakın olan Rabbimizi lisana getirmek, Allah Allah diye bağırarak, iradeyle Allah Allah diye zikretmeye bizim büyüklerimiz lüzum/gerek görmüyorlar. Gayri ihtiyarı oluyorsa o başka. Zaten bizde iradeyle şimdi bu gibi meclislerde veya herhangi bir yerde iradesiyle Allah diye bağırma yasaktır, suçtur, günahı kebir oluyor. Ama iradesiz olunca suç değil, marifettir. Mevlid-i Şerif'in müellifi,

*Bir kez Allah dese aşk ile lisan
Dökülür cümle günah misli hazan*

Böyle buyurmuşsa eğer, demek ki insan aşk ile sevgiden, aşktan doğup gelen bir "Allah" derse, ne yapar? Sonbaharda ağaçlar gazelini döker gibi günahlarını döker.

Cezbeden mütevellit şeriata, zâhir şeriata noksan bir iş de işlese kusurunu örtüyor. Ne buyuruyor?

Olmuşum her bir kusûrun nâdimi Allah için

Bir de böyle buyuruyor. Onları, Cenabı Hak kıyamet gününde, ehli aşkın cezbeden mütevellit yapmış oldukları noksanlıklar, zâhire ters düşen bütün hatalarından, şeriattaki eksikliklerinden dolayı gizleyecek.

İnsanın sual melekleri var, hesap gören melekler var. Kıyamette herkesin hesabı görüldüğü zaman, bir grup ayrılacak, Cenabı Hak meleklerle buyuruyor: "Siz onların hesabını görmeyin, onların hesabını ben göreceğim."

Ama burada ne buyuruyor Sâlih Baba,

Kusûrum mahşer eblîne duyurma

O kadar aşkın sahibi, o kadar ehl-i dil, ehl-i kelim olduğu halde tabii kendini yine kusurlu görüyor. Yâ Rabbi, kusurlarımı mahşer ehline duyurma, kusurlarımı gizle, diyor.

Halbuki Cenabı Hak burada insanların, kusurunu, günahını gizlemiş, öbür tarafta gizlemeyecek. Gizlemeyecek ama bir kısmını, bir grup insaninkini gizleyecek. Muhammediyye Şerhi var, o kitapta yazar. Bir grup insan için: “Meleklerim, siz onların hesaplarını görmeyin.”

Herkesin elinde defter var, hesapları görülüyor. “Siz onların hesabını görmeyin, onların hesabını bana bırakın.” buyuruyor. Cenabı Hak ne yapacak onları? Sualsiz, hesapsız “Haydi gidin cennete.”

Kim bunlar? Bunlar ehl-i aşktır.

Onun için burada,

Teveccübe gelin ibvân

Kuruldu halka-i Rahmân

Açıldı ravza-i rdvân

Bu meydân-ı muhabbettir

Bu bir ıyd-ı meserrettir

İyd-i meserret, burada bayramdır diyor.

Niye bu bayramı yapıyor? Ruhlar bu bayramı yapıyor.

Nefsin bayramı ne olacak? Nefsin yüz bin tane bayramındansa, ruhun bir bayramı olması ondan daha hayırlıdır.

Nefsin bayramları nedir? Nefsin bayramı deyince, yine Allah'ın emridir. Cenabı Hak senede iki bayram emretmiş. Ama yine burada nefislerin bayramında, nefisler mesrur oluyorlar.

Esas ruhun bayramı nedir?

Ruhun bayramı işte, bu gibi amellerdedir. Ne zaman ki muhabbet, aşk, feyiz gelir. O aşk, feyiz onu tamamen ihya ederse, onu tamamen mest âlemine geçirirse, işte bu nedir? Bu ıyd'dir, ıyd'se bayramdır. Ruhun bayramı budur.

....

Te'âlallah ne hûb zîbâ yaratmış kâmil insânı

"Nefahtü fihî min rûhî" deminde kalmış ibsânı

Allahü Teâlâ ne güzel yaratmış kâmil insanı diyor. Niye? Ayet-i kerimesinde "Nefahtü fihî min rûhî" Biz Âdem'i halk ettik kendi ruhumuzdan ruh üfledik, buyuruyor.

Evet, Allah'ı hakkel yakın bilmek ruhunu bilmektir.

Allah'ı hakkel yakın bilen bir kimse ne oluyor? O Allah'ta yok oluyor, Allah'ın varlığı onda var oluyor.

İlmel yakın, demek ki bir mesafe bırakıyor, aynel yakın yaklaştırıyor, fakat perde var.

Bu perde nedir? Amelidir. Niçin? "Hasenetül ebrâr seyyietül mukarrebûn" buyrulmuş. Ebrarların sevaptır diye işledikleri amellerini, mukarrepler, günahdır diye kaçarlar.

Bu nasıl anlaşılır şimdi? Ebrar ne yapıyormuş? Mesela namaz kılıyor da ibadet yapıyor da mukarrebini bunu yapıyor mu?

Ebrarların sevaptır diye işlediğini "hasenetül ebrâr", mukarrebini günah diye kaçarlar onlar. Çünkü ebrar irade sahibi, mukarrebini iradesinden kurtulmuş.

Onun için niye kaçıyor?

Ebrar ben yaptım, diyor; mukarrebini ben yapmadım, diyor.

Ebrar ben yaparım, diyor; mukarrebini ben yapamam, diyor.

Bu ne demek oluyor?

Ebrar, işlemiş olduğu amellerden sevap karşılığı bekliyor, sevap umuyor.

Ama mukarrebini, sevap beklemiyor da bir de nedamet duyuyor, bir de bir üzüntü duyuyor, bir de bir havf duyuyor. Niçin?

Cenabı Hak beni kulluk yapmak için, onu tanımak için halk etti ama ben onu tanıyamıyorum, ben ona kulluğumu yapamıyorum.

Bütün mükevvenât kimin için halk edildi? Resulullah Efendimiz için halk edildi.

Cenabı Hak şanına, “Levlâke levlâk lemâ halaktul eflâk” buyuruyor. Habîbim ben seni halk etmeseydim bu varlıkları halk etmeyecektim.

Varlık deyince, sadece insanlar değil melekler, cinler daha da başka mükevvenâtı diyor.

Mükevvenât ne demek? Mükevvenât, mesela cisim olarak gösteren canlı veya cansız varlıklar. Bir de görünmeyenler var.

Mesela cemadat; yer, yerlerde olanlar.

Semavat, semavatta göklerde olanlar.

Bunlardan bizim haberimiz var mı? Yok.

Evet, yerlerde olanlardan haberimiz var da yer cisminde olanlardan bildiklerimizden çok bilmediklerimiz var. Neler var yerlerde? Her şey yerden, bütün bitkiler yerden, topraktan bitiyor.

Mükevvenât deyince üçe ayrılıyor. Mükevvenât, Allah’ın halk ettikleri.

Cemadat, yer cinsi; nebatat, bitkiler; mahlukat da canlılar.

Bu canlılar nerede var? Sadece biz miyiz canlılar?

Bütün arz üzerinde en ufak böcekten en büyük hayvana kadar düşünün, bunların hepsi mahlukattır. Denizde, karada, havada da bu canlılar var.

Bunları kim için halk etmiş? Cenabı Hak, “Levlâke levlâk ve mâ halaktü’l eflâk” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor?

Mîraç yapıyor, Mîraç’ta Cenabı Hak bize ayetle bildiriyor: “Habîbim sen bana iki kaşın yaklaştığı kadar yaklaştın.” buyuruyor. Fakat Peygamber Efendimiz ne buyuruyor? “Ben bu kadar yükseldiğime rağmen Rabbimin marifetini bilemedim.”

Biz nereden bileceğiz? Ama bizlerde olan yine ona ait.

Künb-i Zât’ı kimse bilmez bu yola etme heves

Lâl olur dil bu arada bil ki katl olur nefes

Sen mukayyed Zât-ı Mutlak’tan sakın eyleme bahs

Fark’ı Cem’i anlamaktır bu muammâdan garaz

Biz ancak fark’ı cemî anlayacağız.

Cemden mana Allah’tır.

Fark'tan mana ise halkiyattır.

Fark, halkiyatda vardır. Ne kadar halkiyat varsa, bunlarda farklılık var. İnsanlarda da farklılık var. Mesela eşyada farklılık var, hayvanatta farklılık var.

Bak, insanlarda hâl görenler var. Eğer tarikatta bu hâl bir müride gösterirlerse, başlangıçtan ta ki nihayetine kadar onda tecellî eden hâller, ona verilen makamlar, onda olan kemâlâtlar, eğer gösterilecek olursa ne kadar farklılıklar çıkar.

Gerçi bizim tarikatımızda bir müride bunu göstermezler. Bizim tarikatımızda bizim büyüklerimizin kârı, kemâlidir. Bizim büyüklerimiz bizi hâlimizden haberdar etmezler.

Niçin hâlimizden haberdar etmezler? Bizi hâlimizden haberdar ederlerse biz hâlimize aldanırız, terakki edemeyiz, yol alamayız, yarıda kalırız. Çocuk gibi oyuncaklarla oynamış ve aldanmış kalmış gibi oluruz.

Mürit, müptedi âleminde çocuktur. Müntehi âlemine geçmeyince kâmil olamıyor. Nasıl bir çocuk 15 yaşında balığ oluyor, 15 yaşından sonra kendini biliyor ve mükellef de oluyor. Onun için insanların ruhu da böyledir. Ta ki fenafışşeyh olmadıktan sonra o, sabi misalinde, çocuk misalindedir. Öyleyse çocuk ne bilecek? Çocuk daima oyuncaklarıyla oynar ve onlarla vakit geçirir.

Demek ki mürit hâlimden haberdar olursa hâlden geçemez. Çünkü hâl zevklidir, tatlıdır.

Ama bilemez ki onun duçar olduğu görmüş olduğu bir şey, onda tecelli etmiş olan bir nurdan başka onun daha büyüğü var, daha bunun üstünü var. O bilemediği için ondan kolay kolay geçemez.

Ama meşayihin yetkisidir, onu ona göstermez ki ondan geçirsin, götürsün. Bak, Reşahat okuyanlar rastlamıştır.

Saadeddin Kaşgari Hazretleri'nin bir macerası var, bir olayı var. Muzaffer Kethüda isminde başka bir tarikatın, Halveti tarikatının meşayihi ile Saadeddin Kaşgari Hazretleri'nin Nakşi halifeleriyle karşılaşmışlar da aralarında bir macera olmuş. Nasıl?

Saadeddin Kaşgari Hazretleri evlad-ı resülünden. Otuz iki tane de halife irşat etmiş. Birinde hastalanmış. Halveti tarikatından Muzaffer

Kethüda isminde bir meşayih bunun hastalığını duymuş, ziyaretine gitmiş. Bu sünnettir.

Peygamber Efendimiz nasıl yar-ı garı Ebubekir Sıddîk Ekber Efendimiz'le, hep onla berabermiş. Meşayihin de yanında bir tane mürit bulunması sünnettir. Ama yanında iki de olur, üç de olur, beş de olur başka. Muzaffer Kethüda ismindeki meşayih, bir müridini almış beraber Saadeddin Kaşgari Hazretleri hastalanmış, görmeye gelmişler. Müsaade almışlar, içeri girmişler. Ziyaretlerini yapmışlar, hal hatır etmişler. Muzaffer Kethüda, Saadeddin Kaşgari Hazretleri'nden bir müsaade almış, demiş ki,

—Efendim biz Halveti tarikatındanız, biz zikrimizi cehrî yaparız, müsaade eder misin, burada kendi usulümüzce bir cehrî zikir yapalım.

—Yapın, hoş, demiş.

Bunlar müridiyle beraber cehrî zikre başlamışlar. Bir zaman zikir yapmışlar, tamamen istiğrak âlemine geçmişler, zikirten sonra uyumuşlar. Zikri hem hareketle hem de sesle yapıyorlar.

Saadeddin Kaşgari Hazretleri'nin de hizmetinde Alaaddin isminde bir müridi varmış. Yani otuz iki tane irşat etmiş olduğu halifelerin beraberinde, hizmetinde olanların en üstünüdür.

O meşayih de bir müridiyle gelmiş. Şeyhi ile müridi zikri yapmışlar, beyhutluk âlemine geçmişler. Beyhutluk âleminden ayıldıktan sonra şeyh şöyle bir ifade de buyuruyor,

—Siz evlad-ı resulden misiniz?

—Evet.

—Bu nesebinizi izhar edeceksiniz, aşikâra geleceksiniz ki hürmet edebilelim size. Evlad-ı resule hürmet Resulullah'a hürmettir. İnsanlar size hürmet etsinler. Evlad-ı resulü sevmek, Resulullah'ı sevmektir. İnsanlar bilsinler, hürmet etsinler, sevsinler de amel işlemiş, sevap kazanmış olsunlar. Siz bu nesebinizi izhar, aşikâr edeceksen niye gizliyorsunuz, demiş.

—Evet, babamdan kalan bana bir evlad-ı resulden olduğuma dair şecere vardı. Tarikata girince baktım ki o bana varlık oluyor. O şecereyi götürdüm varlık olmasın diye bir duvarın deliğine soktum, çamurla kapattım, kaybettim.

Bizim tarikatın büyükleri şöhretten, varlıktan kaçınmışlar. Buyurmuş ki,

—Bizim evlad-ı resulden olduğumuzu nereden bildiniz?

O da diyor ki,

—Ben şimdi bu murakabemde, zikirden sonra beyhutluk âleminde Risaletpenah Efendimiz’le görüştim. O bana dedi ki: “Saadeddin bizim evladımızdır ve iki taneyi de bize ulaştırmıştır, halife çıkarmıştır.”

Ama bu otuz iki taneyi, şeyh hazretlerinin kulakları ağır işitiyormuş, iki anlamış.

—Lâ, hayır, diyor. Onu hazret fazla söyleyecekti, niye iki olsun fazla söyleyecekti.

O zaman müridi ne diyor?

—Efendim, bizim şeyh efendinin kulakları ağır işitir, ben de duydum. Risaletpenah Efendimiz otuz iki dedi de efendim bunu iki anladı.

—Saddakna, sen doğru söylüyorsun, diyor.

Şimdi, burada Saadeddin Kaşgari Hazretleri’nin otuz iki halifesinin en üstünü, en ileride olanı ilmiyle, her yönüyle hizmetinde olanın bundan bir haberi yok. Gönlüne geliyor ki,

—Acaba bizim şeyh efendimizin otuz iki tane yetiştirdiklerinde ben de var mıyım, diye düşünmüş.

Zaten öyle, bu tarikatta bütün kârı, kemali her talip rabitasına atfeder. Görmüş olduğu bir şeyleri, ulaşılmış olduğu bir şeyleri, kârı, kemali hepsini rabitasına verir. Çünkü bu yol mahviyet yoludur, varlık yolu değil.

Bizim tarikatımızda ben şöyle yaptım, ben şöyle geldim, ben böyle yaptım, demek yasaktır. Ya ne denir? Rabitasına atfedebilir. Çünkü niçin?

Medhe lâyük pîrimiz var zemme lâyük nefsimiz

Rabıta methedilebilir, büyütülebilir, onun her kemali söylenebilir. Ama ben şöyleydim, ben böyleydim demek yasaktır, olmaz.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-3

Bulam dersen eğer ayn-ı imanı

Çalış ki olasın şeyhinde fani

Sana senden yakın olanı tanı

Bu çok manalı bir kelimedir. “Sana senden yakın olanı tanı.” kelamı çok manalıdır. Bunun manası nedir?

Cenabı Hak: “Nahnu akrabu” buyuruyor. Kulum ben sana şah damarından daha yakınım. Nerede insanların şah damarı?

Kalbinde. Kalbinin merkezinde olan bir damar. Vücuda yayılan üç yüz altmış altı damarı toplamış, birleştirmiş onların başı. Kalpteymiş bu.

Anlaşıldı mı efendim? “Ben sana şah damarından daha yakınım.”

Ama Resulullah Efendimiz buyuruyor ki: “Sen Allah’tan çok uzaksın. Hem o kadar uzaksın ki yetmiş bin perde var arada, her perdenin kalınlığı da yer ile gök arası kadar.” Allah’tan bu kadar uzaksın sen.

Öyleyse demek ki bu yakınlığı ne ile biz elde edeceğiz?

Cenabı Hak, yakınım, diyor. Hz. Allah’ın Resulü uzaksın, diyor. Öyleyse demek ki bu uzaklığı biz neyle yakın edeceğiz?

Bir vasıta lazım, bir vasıta.

Sen çok uzaktasın, sevdiğin bir nimetin var ondan çok uzaktasın. Nimetin uzakta, ona gideceksin ama gidemiyorsun. Vasıta olursa gidersin tabii. Vasıtasız gidemiyorsun. Burada vasıta ne olur?

Öyleyse bizim ruhumuzun sevdiği, âşık olduğu ne var? Allah, değil mi?

Ta ki ilm-i ezelide Cenabı Hak “Elestü bi rabbiküm” fermanını buyurduğunda ruh ona âşık olmuştur. O kelama âşık olmuştur.

Onun için burada bu dünya âleminde böyle sohbetlerde, vaazlarda, nasihatlerde gazel okunduğu zaman güzel sestem, güzel kelimadan insanlar cezbeleniyor. Gayri ihtiyari coşuyorlar, aşka geliyorlar, cezbeleniyorlar.

Bunun esbabı ne?

Ta ki işte o ruh, ilmi ezeli de Cenabı Hakk'ın kudret lisanını duymuş. "Elestü bi rabbiküm." fermanını, hatırlıyormuş. Onu hatırlayınca bu cezbe insanlarda ondan meydana geliyormuş. Bir böyle.

Bir de cezbe şundan gelir ki: Her ne kadar zâhirde o kelimeler konuşuluyor, vaaz nasihat oluyor, güzel kelimeler, güzel sesler duyuyor. Ama aslında bir de ruha Cenabı Hakk'ın nurlarından esma nurundan, sıfat nurundan, zât nurundan bir çarpma, vurma oluyor. Yani Cenabı Hakk'ın nurlarından herhangi bir tanesinin ruha vurmasıyla beraber o cezbe meydana geliyormuş.

Burada da esma nuru, sıfat nuru, zât nuru bunlar da meşayih vasıtasıyla müridin ruhuna geliyor, isabet ediyor. Niçin?

Bakın şimdi, kâinatı aydınlatan bir güneş var ya. Şimdi bu sıcak temmuz ayında bak insanı sıcak yakıyor. Isısıyla insanı yakıyor. İnsan beş dakika güneşte duramıyor, gölgeye kaçıyor. Ama güneşin bu kadar harareti varken sıcak senin elbiseni yakmıyor, çaputu yakmıyor. Ama seni isısıyla rahatsız ediyor. Daha sıcak bölgelerde insan güneşin altında beş dakika dursa beyin kanaması oluyor değil mi? Ama yine üzerindeki çaputu yakmıyor.

Ama zemheri ayında güneşin ısısı olmayan bir zamanda ısınmak için güneşe çıktığın zaman güneşte duruyorsun. Güneş seni ısıtmıyor ama o zaman senin çaputunu yakabiliyor.

Ama burada onu ne yakıyor?

Kristal var, billur var ya. Bu kristali o güneşin en fersiz zamanında tuttuğun zaman o güneş, kristalden geçen güneş, senin üzerinde çaputun neresine rastlarsa orayı ateşlendirir, yakar. Ama bu sıcak aylarda kristal olmayınca o güneş senin üzerindeki çaputu yakmaz.

Burada şudur ki,

Kul iken sultan olursun ta ebed

Van gitti evbedin kaldı ebed

Bu ayet-i kerimenin meali burada şudur ki,

Seni hayvan iken insan eder şeyh

Gönüller şehrine mihman eder şeyh

Bu da ne?

Mevlânâ buyurmuş ki,
—Ne olursan ol gel, demiş.

Ama “Ne olursan ol gel.” demesi: Yani sen çok günah işledin, çok isyan ettin, ibadetin hiç yok “Gel” diyor.

Çünkü isyan eden, günah işleyen bir insan ibadeti olmayan bir insan, insan değil, hayvani sıfatta kalıyor.

İşte bir insan ne kadar yaşamışsa, ne kadar isyan etmişse etsin hayvani sıfatta oluyor. İşte bir insan meşayihe inanarak tarikata girip de bu boy abdesti var ya, bu boy abdestini inanarak alıyorsa tamam.

Tamam, ne oldu? Senin tamamen günahların hep gitti. Günahların gidince sen hayvani sıfattan kurtuldun. O zaman insan, hayvani sıfattan beşeri sığata geçiyor. Onun için burada

*Seni hayvan iken insan eder şeyh
Gönüller şehrîne mihman eder şeyh
İçirir bir kadeh aşkın meyinden
Geda iken seni sultan eder şeyh*

Geda burada kuldur. Kul iken sultan eder, diyor.

Ne ile? Bir kadeh aşkın meyile.

Bu aşkın meyi ne?

Zâhirde hoş, bardakla sana herhangi bir içki vermiş değiller. Bu bir Allah aşkı, Allah sevgisidir. Allah sevgisini sana veriyor.

Bu Evliyâullah vasıtası ile geliyor. Evliyâullah olmazsa, işte misalini verdik: Kristalden geçmeyen güneş, çaputu yakmıyor. Kristalden geçen güneş, senin çaputunu yakıyor.

İşte burada güneşten mana Allah'ın nurudur, feyzidir.

Çaputtan mana senin varlığındır.

Ama kristalden mana da meşayihdir.

İlla bir meşayih ihtiyâç var. Meşayih olmazsa sen varlığından kurtulamazsın. Seni varlığından kurtaran meşayihdir.

Varlığından kurtulamazsan o zaman ayrılıktan da kurtulamazsın.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-4

Büyüklerimiz halinizi düşünmeyin; fiilinizi, amelinizi düşünün, diyor.

Fiiliyat bizim icraatımızdır, yaşantımızdır: almamız, vermemiz, yememiz, içmemiz, konuşmamız... İşte bunlardır.

Amelimizde ibadetlerimizdir. Emredilen amel bizim ibadetlerimizdir. Şeriatteki olan amellerimiz namazımız, orucumuz, emredilen amellerimiz. Tarikatta olan hizmetlerimiz de amellerimizdir. İrademize bağlanmıştır, irademize verilmiştir. Fiiliyatta elimizde, irademizde.

Fakat hal irademizin dışında bu nasıl oluyor?

İşte senin gönlüne istemeyerekten gelen bir şey varsa, hâyır olmadığını da biliyorsun ama geliyor. İstemeyerekten geliyor. Bunu çalışıp sa'y edip fiiliyata getirmemek lazım. Bu da müritte ikidir: kabız hali, basıt hali. Kabız halinde bulunanlara çok şerler gelir. Kabız halinde hep kötü niyetler, buğuz, haset, kibir, kimseyi sevmemek, istememek bunlar gelirmiş.

Ama basıt halinde çok merhametli, çok hürmetli, gözü yaşlı olur, kalbi yumuşak olur, iyi niyetli olur. Kalbine hiç kötü şeyler gelmez. İnsanlara karşı da kim olursa olsun böyle çok tevazulu, hürmetli olur. İnsanları sever, insanları kıskanmaz, insanlara buğuz etmez.

Kabız halinde biri senin karşında ne söylese o sana kötü gelir. İyiliğine söylese ondan nefsin kötü anlıyor. Ondandır bile gıcık alıyorsun, kabız halinde oluyor bunlar. Ama basıt halinde adam sana ne kadar itâle de etse ona yine gadaplanmıyorsun, hırslanmıyorsun. Ona karşı gelmiyorsun, ona yine hürmetini, tevazunu gösteriyorsun.

Zaten bu da böyle olacak, tevazu bizim tarikatumuzun amelidir. Şeriat da böyle. Şeriat Cenabı Hakk'ın emri değil mi? Cenabı Hak ne buyuruyor? Buyuruyor ki: "Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz. Her kim ki tekebbür sahibi olursa biz onu hakir ederiz." buyuruyor. Tevazu, alçalmak.

Ne demek tevazu ehli olmak?

Zaten tevazu fetheder fettah babını, diye büyüklerimizin emri, kelimeleri vardır. Fettah babı yani fetih eden de ne demek? Açılmayan kapanmış kapıları, açılmayan kapıları tevazu açar. Dügümlenmiş çözülmeyen düğümleri tevazu çözer.

Tarikatımızın en büyük ameli tevazudur.

Tarikatımızın en büyük kerameti de takva, havf'tir.

Tarikatımızın en büyük kemâlâtı da mahviyettir, yokluktur.

Çünkü mahviyete düşmeyen kemâle ulaşamıyor, kemal sahibi olamıyor. Niçin?

Kemal sahibi demek Allah'ın sıfatları ile sıfatlanmaktır.

Bu ancak kişi varlığını yitirdikten sonra olur. Kişi varlığını yitirmese Allah'ın sıfatları ile sıfatlanamaz. Onun için kelimada buyuruyor ki,

Âşk imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Diyor ki eğer sen Allah'ı seviyorsan o kadar sev, o sevgiyi çoğalt ki o sevgi seni tamamen yok etsin. Her varlığını ortadan kaldırsın. Her varlığını senin ortadan kalkınca sende bir varlık tecelli eder.

Niçin? Bak Cenabı Hak zerreden kübrayı ihâta etmiştir. Cenabı Hak katreden deryayı ihâta etmiştir. Evet, nasıl ki “Âmentü billahî” ben Allah'a inandım. Allah'a biz nasıl inanacağız? İnanmak nasılmış? Bize ulema nasıl tavsiye ediyorlar?

Allah'a inanmak: Allah vardır, amenna birdir. Amenna şeriki, neziri yoktur. Noksan sıfatlardan münezzeh, kemal sıfatlarla muttasıftır. Mekândan da münezzeh, mekânlara sığmaz. Her yerde hazır ve nazır, her yerdedir.

Öyleyse demek ki Cenabı Hak zerreden kübrayı, katreden deryayı ilmi ile ihâta etmiştir. Yani en küçük bir cisimde dahi Allah'ın nuru mevcuttur. En büyüğünde de mevcuttur, vardır. Öyleyse burada bizim varlığımız onu göstermiyor. Eğer varlığımız yok olursa o nuru her zerrede de göreceğiz, kübrada da göreceğiz. Büyüğünde de küçüğünde de göreceğiz. Bak, ne buyurmuş?

Bi-bamdillab kamu varım sen oldun

Her eşyâda taleb-kârım sen oldun

Neye baksam seni anda görürem

Bu manâdan meded-kârim sen oldun

Demek ki bir insan bütün eşyayı mir'at edecek olursa Allah'ı görür.

Allah'ın varlığına mahviyetle ulaştıktan sonra (yokluğundan varlığından geçer) onda bir varlık tecelli eder. O varlık hali tecelli ettikten sonra da bütün eşya o varlıkta yok oluyor.

Allah'ın varlığında, Allah'ın zâtında bütün eşyanın yokluğu müşahede ediliyor. Bütün eşya Allah'ın zâtına mir'at olup, bütün eşyada da Allah'ın zâtı müşahede ediliyor. Hakikate ulaşanlar için bu böyledir.

.....

Ehl-i aşkın katresi ol sobbet-i Mevlâ ile

Ehli aşk kim? Ehli aşk işte buraya gelen cemaattir. Hepsi ehli aşk. Ehli aşk demek Allah'ı sevenler. Bunları buraya Allah sevgisi toplamış, değil mi? Herhangi bir akraba ziyareti için gelmemişler veya herhangi bir maddi iş için, menfaat için buraya gelmemişler. Keyfe, sefaya, gezmeye buraya gelmemişler. Ne için gelmişler? Allah için gelmişler, bir amel işlemek için gelmişler. Bu da Allah'ın emridir: "Allah için birbirinizi sevin." Bu cemaat Allah için birbirini sevmiş.

Ehl-i aşkın katresi ol sobbet-i Mevlâ ile

Katreler deryâ olur cem'iyet-i kübrâ ile

Burada katre demek ihvanlardaki olan muhabbetler. Bunlar katre, seli meydana getirir, katre gölü meydana getirir. Yani bu muhabbet var ya manevi bir cereyan gibidir. Hep birbirine bağlı, hep birbirine akseder. Olandan olmayana geçer ve bütün bu muhabbet toplandığı zaman büyür, büyük bir şey meydana getirir.

Ehl-i aşkın katresi ol sobbet-i Mevlâ ile

Allah'ı sevenler bir araya gelirlerse, onlar ehli âşkıdır, diyor. Onlardan herhangi birisinden zuhur eden söz bir katre dir. Ama o katre nereden gelir? Allah'ın rahmet deryasından gelen bir katre dir. O cemiyetin istidadı, o cemiyetin muhabbeti, ihlâsı, arzusu, bu sefer onu derya eder. O katre derya olur. Ne ile? Cemiyeti kübra ile, büyük cemiyetlerle. Büyük cemiyetler bir derya meydana getirir.

O katre nedir? Bu büyük cemiyet. Bu kübra nedir? Bu kübra, bu büyük cemaat işte. Bu katre ne? Bu katre de bu acizden zuhur eden,

ama bunu ben söylemiyorum, bizim ilmimiz yok, tahsilimiz yok ama “Söyleyene bakma, söyletene bak.” demişler.

Ey birâder sözlerime tut kulağ

Sanma anı söyleyen dil yâ dudağ

Onun için burada demek ki sizin muhabbetiniz sizde katre olan muhabbetler var ya onlar meydana getiriyor, onlar konuşturuyor. Konuşan kim? Biz değiliz, bizi konuşturan var. Evet, amenna ve saddakna. Yoksa ilmimiz yoktur, ifade ettik tahsilimiz yoktur.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-5

*Eğer âşık isen yara
Sakın aldanma ağyara
Düş İbrahim gibi nâra
O gülşende yanar olmaz*

Bak, İbrahim Aleyhisselam oğlunun boğazına bıçak koydu, kesmek için değil mi? İbrahim Aleyhisselam Allah için oğluna bıçağı koydu. Demek ki Allah'ı ne kadar seviyor. Bir tek oğlunu da çok seviyor. O da nasıl bir oğlan, nasıl bir oğul ki: Nur topu gibi, eşi görülmemiş. Ta ki Altıparmak ismindeki Evliyâullah'ın tefsiri vardır “Ruhu'l-Beyan” tefsiri, onda yazar İbrahim Aleyhisselam ve İsmail Aleyhisselam'ın hayatı.

İbrahim Aleyhisselam mübarek, misafirsiz yemek yemezmiş, su içmezmiş. Misafir kaç gün gelmezse o gün yemiyor, içmiyor, oruç tutuyor. Üç gün üst üste misafir gelmemiş, orucunu açmamış. Üç günden sonra misafir gelmiş, açmış orucunu. Onunla beraber yemiş içmiş. Gönlüne gelmiş ki:

—Acep benim gibi daha var mı, olabilir mi benim gibi? Üç gündür oruç tutuyorum misafir gelmedi, diye.

Cenabı Hak ona bildiriyor “Yâ İbrahim sahile, denize doğru git de hikmetlerimi gör.”

Tabii Urfa'dan denizi bulmak için çöller geçecek. Sahile doğru gidiyor. Artık ne kadar gidiyorsa, çölün ortasında bir âbide rast geliyor. Âbide rast gelince o âbide selam veriyor. Orada insan yok, kuş yok, su yok, yiyecek bir şey yok. Hiçbir şey yok, çölün ortası.

Selam verince âbid secdeye kapanıyor.

—Rabbimin ihsanına şükürler olsun, bugün iftarımın günü bana Rabbim konuk gönderdi.

Bunu deyince, iftarımın günü deyince İbrahim Aleyhisselam'ın dikkatini çekiyor. Acaba bu kaç gündür oruç tutuyor ki bugün iftarımın günü dedi? Soruyor,

—Âbid sen kaç günde oruç açıyorsun? Diyor ki,

—Ben aydan aya orucumu açarım.

İbrahim Aleyhisselam nasıl bundan bu sözü işitiyorsa öyle bir taaccüp ediyor ki, öyle bir hayrete düşüyor ki Allah'a karşı öyle bir mahcubiyet duyuyor.

—Ne yapmışım ben, üç gün oruç tutmuşum da benim gibi daha var mı, diye düşünmüşüm.

Âbid ile sohbet, muhabbet ediyor. Oradan çıkıp gidiyor. Fakat âbide soruyor,

—Senden daha üstün bir âbid var mı?

—Vardır. İşte bu istikamete gideceksin, sana bir âbid rastlar. O, benden çok üstündür ki o altmış günde bir oruç açar, diyor.

Gidiyor, az gidiyor, çok gidiyor neyse ona da ulaşıyor. Selam verince âbide, o da selamını alıp secdeye kapanıyor. O da aynen,

—Rabbimin ihsanına şükürler olsun, bugün iftarımın gününde bana konuk gönderdi.

Ona da soruyor,

—Ya âbid diyor sen kaç günde orucunu açıyorsun ki? Diyor,

—Ben altmış günde orucumu açarım.

İbrahim Aleyhisselam daha çok büyük hayrete, taaccübe düşüyor.

Birinci âbidin gıdası neymiş? Çölde ne yiyor, ne içiyor? Su yok, yiyecek bir şey yok, yeşillik yok, canlı bir şey yok.

Ne yiyormuş? Kaldırıyor ellerini, İbrahim Aleyhisselam misafiri ya, hal hatır ettikten sonra ellerini kaldırıyor bir dua ediyor. Cenabı Hak bir maide gönderiyor. Gaipen bir sofraya yemek geliyor, yiyorlar sıcak buharlı yemek.

İkinci âbid de bir ahu varmış, geyik, ona bir işaret ediyor. O da büryan olup gelip yiyorlar. Ona soruyor,

—Senden daha üstün bir âbid var mı?

Onunla sohbet, muhabbet ettikten sonra,

—Vardır. İşte denizin kenarına gidince (Kızıldeniz oluyor, Cidde'nin yakınındaki Şat Denizi) orada bir âbid vardır. O benden çok üstündür, o doksan günde bir oruç açar, diyor.

Daha taaccübü artıyor, daha büyük hayrete düşüyor. Cenabı Hakk'a karşı mahcubiyetle sığınıyor yalvarıyor.

Oraya gidiyor, âbidi görünce o da aynı muamele, secdeye kapanıyor, şükrediyor. Ona da soruyor:

—Doksan günde orucumu açarım, diyor.

O da ne yapıyor? Asası varmış, esasını orada yalçın bir kayaya, taş a takıyor hamura takar gibi. Asa hemen yeşeriyor dallanıyor. O asa iki tane yemiş veriyor. Birini biri, birini biri yiyorlar.

Sohbet etikten sonra âbid diyor ki İbrahim Aleyhisselama,

—Sen burada bana yarım saat, bir saat müsaade et. Şu adada (denizin ortasında bir ada varmış) benim bir mekânım var, orada da bir hizmetim var. Oraya gidip hizmetimi göreyim geleyim, diyor.

İbrahim Aleyhisselam,

—Müsaade et ben de geleyim, diyor.

—Sen denizi geçemezsin, İbrahim Aleyhisselam da

—Geçerim, diyor.

Âbid ne yapıyor? Seccadesini, postunu atıyor suyun üzerine. Oluyor bir kayık, binip gidiyor. İbrahim Aleyhisselam da Rabbısını zikrederekten, Allah'ı zikrederekten o da peşine yürüyerek gidiyor, batmıyor. Âbid dönüyor ki batmıyor, o da geliyor. O zaman âbid anlıyor ki bu da büyük bir kimsedir. Ama bilmiyor İbrahim Aleyhisselam olduğunu. Hâlbuki âbid onun şeriatını yaşıyor, âbid onun ümmeti. Zâhiren İbrahim Aleyhisselamı görmemiş. Âbid anlıyor ki bu da büyük bir kimsedir. Çünkü batmıyor, geliyor.

Adaya geçiyorlar, adada o âbidin bir makamı varmış. Oraya gitmek için orada bir arslan varmış ki öyle bir azametli arslan ki insanları yutabilecek gücü varmış. Ama o arslan âbiden başka kimseyi oraya bırakmamış. Âbid diyor ki,

—Bu arslan beni bırakır. Benden başka buraya kimse giremez, sen gelemezsin. Sonra bu arslan seni parçalar, diyor. İbrahim Aleyhisselam,

—Sen müsaade et ben gelirim.

Âbid gidiyor, İbrahim Aleyhisselam peşinden. Âbid geçiyor, İbrahim Aleyhisselam'a arslan bir kükrüyor. İbrahim Aleyhisselam arslana bir yumruğunu kaldırıyor. Nübüvvetini nasıl görüyorsa arslan, affedersiniz bir köpek sahibine yaltaklanır gibi yaltaklanıyor. Ayaklarının dibine yuvarlanıyor, ayaklarını yalıyor.

Âbid bunu da görünce hayreti artıyor.

—Yahu bu kimdir? Büyük bir insan. Bu arslan benden başkasını buraya bırakmazken bak, bu da geldi.

Neyse orada âbid hizmetini görüyor, dönüyorlar. Yine karaya makamlarına geliyorlar.

Şimdi buradan İbrahim Aleyhisselam ayrılacak. Âbide diyor ki,

—Bana dua et.

Âbid hüngür hüngür, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlıyor. İbrahim Aleyhisselam,

(İşte bu noktaya getirdim yani)

—Hıçkıra hıçkıra niçin ağlıyorsun, diyor.

—Niçin ağlamayayım, sen benden dua istiyorsun. Benim kırk senelik bir arzum var, bir isteğim var, yanıyorum. Cenabı Hak'tan istiyorum. Elime geçmiyor, arzuma ulaşamadım, diyor.

—Nedir senin bu kaç senedir olan arzun, istediğin, diyor.

—Kırk sene evvel yine ben buradan makamıma giderken, denizi geçerken bu denizde bir oğlan gördüm, bir çocuk yüzü gördüm. İşte on, on iki yaşlarında bir oğlan gördüm. Fakat onun yüzü o kadar güzeldi, o kadar güzeldi ki beni tamamen çekti. Aya güneşe bakılır, onun yüzüne bakılmaz. O kadar nurlu ve siyah saçları, perçemleri, çok güzeldi. Ben o çocuğa sordum ki, sen kimin neyisin? O bana dedi ki: “Ben Allah'ın dostu Halil İbrahim'in oğlu İsmail Zebihullahım (Allah'ın kurbanı)” dedi. İşte onu gördüm, onun aşkı beni aldı. Yâ Rabbî bu senin dostun İbrahim Halilullah. Senin dostunun oğlu ki bu kadar güzel, senin dostun ne kadar güzeldir? Onu ben bir göreyim, kırk senedir Cenabı Hak'tan bunu istiyorum. Buna nail olamadım, diyor.

İşte o zaman diyor ki,

—Sen istediğine nail oldun, işte senin dediğin benim.

Tekrar sarılıyorlar, âbid ağlıyor, öyle ayrılıyorlar. Yani burada şimdi,

*Eğer âştık isen yara
Sakın aldanma ağyara
Düş İbrahim gibi nara
O gülşende yanar olmaz*

İbrahim Aleyhisselamı Nemrut büyük bir ateşe attı. Bu ateşe yanaşmak mümkün değil, aletle ta ıraktan attılar.

Ateşin ortasına doğru gidiyor, ateşe düştü düşecek. Cenabı Hak ona melekler gönderdi ki: “Gidin İbrahim’i, benim dostum Halil’imi gidin ateşten kurtarın.” Onlar geldiler,

—Rabbimiz, Rabbin bizi sana gönderdi. Biz bu ateşten seni kurtaracağız.

“Yalnız ondan müsaade alın, ateşten kurtarın ama ona kendinizi bildirin, müsaade alın.” Kendilerini bildirdiler, yetkilerini söylediler.

Bir tanesi dedi ki,

—Ben yerlerin müvekkiliyim (vekiliyim). Büyük dağları hemen bu ateşin üzerine atayım. Göz açıp yumana kadar bu ateşin üzerine çökerim bu dağları, ateşi söndürürüm.

Birisi de dedi ki,

—Ben suların müvekkiliyim. Denizleri buraya anında aktarırım, bu ateşi söndürürüm.

Birisi de dedi ki,

—Ben rüzgârların müvekkiliyim, rüzgârları hemen toplarım. Şarkta, garpta, cenupta anında getirip buraya bu ateşi savurttururum.

Biri de,

—Ben ateşin müvekkiliyim, memuruyum, dedi.

Sen yeter ki izin ver dediler, bunlar izin istediler.

İbrahim Aleyhisselam dedi ki,

—Siz bu gücü kuvveti nereden aldınız, nasıl yapıyorsunuz?

—Bize Rabbimiz verdi.

—Ben Rabbimi tanıyorum, ben Rabbimi biliyorum, o bana yeter. Siz ne giriyorsunuz araya? Rabbim ile benim arama niye giriyorsunuz? Çıkın siz de aradan, o bana yeter.

Dikkat edin, işte bak! Kelamı kibarda,

*Eğer aşık isen yara
Sakın aldanma ağyara
Düş İbrahim gibi nara
O gülşende yanar olmaz*

Demek ki, İbrahim Aleyhisselam ne yaptı? Allah’a o kadar sadık, o kadar seviyor ki bir tek oğlu, nur topu gibi oğlu ve çok güzelmiş mübarek. Öyle bir oğlun boğazına bıçağı koydu. Bak,

Ama bıçak kesmedi başka. Sürttü sürttü bıçağı kesmedi.

Şimdi burada da Cenabı Hak “Ve emvaliküm ve evladiküm fitnetün.” buyuruyor.

Nasıl olur yahu? Bu kadar sevdiğimiz evladımız, ciğerparemiz, gözümüzün nuru, gözbebeğı gibi titriyoruz. Bu evlat niye fitne oluyor acaba?

O, Allah’tan fazla sevilirse fitnedir tabii.

Mal da Allah’tan fazla sevilirse fitnedir.

Allah’tan fazla sevillecek Allah’tan başka yâr yoktur insana. Çünkü insanı kurtaracak Allah’tır.

Senin o gözbebeğı gibi titrediğın oğlun seni kurtaracak mı?

Kurtarmayacak.

Senin o kadar çok sevmiş olduğun mal seni kurtaracak mı?

Kurtarmayacak.

Ama bunları sana Allah verdi, emanet bilersen o senin için fitne olmaz. Evladın da emanettir, bunu emanet olarak bilersen.

Senin evladın sana emanetse ölünce niye ağlıyorsun?

Olunca niye seviniyorsun?

Verince Allah’ın verdiği bir şeye, eğer olunca sevinmezsen, alınca kederlenmezsen tamam, bunlar fitne olmaz.

Bunlar Allah ile senin arana girmezler. Seni Allah'tan, Hak'tan bunlar ayırmazlar.

Evet, demek ki amelimiz ne istiyor? Kalbi selim istiyor.

Her zaman tabii her şeyi de düşünüyoruz, kalbimizde her şey var. Fakat bak Allah'ın öyle kulları var ki. Cenabı Hak ne buyuruyor: "Ricalün lâ tülhihim ticaretün ve lâ bey'un ân zikrillah" Benim öyle kullarım var ki onların ticaretleri zikirlerine mani olmaz.

Kim bunlar? Ama onlar da insan tabii. Hoş bunlar nebi değiller. Cenabı Hak nebileri, nebi olarak getirmiş başka.

Ama bir de veliler vardır. Bu veliler insanların içerisinde seçilmiş, veli olmuşlar.

Neleriyle? İlimleri, amelleriyle; şeriat, tarikatla olmuşlar. Şeriat, tarikat, hakikat, marifet. Bak bunlarla o nimete malik olmuşlar.

Öyleyse tarikattan maksat nedir, şeriattan maksat nedir?

Şeriattan maksat: "Emri bil maruf ve nehyi anil münker." Yani cesetle ilgili olan, cesedinle şeriati yaşayacaksınız. Zaten şeriat cesededir.

Tarikattan maksat ne?

Tarikattan maksat da sen kalbini temizleyeceksin.

Kalbini neyle temizlersin?

Kalbini ancak zikrullah ile temizleyeceksin.

Senin için çok önemli, kıymet vermiş olduğun o ilim de senin kalbini temizlemez. Senin o çok amelin de kalbini temizlemez.

Eğer ilmin sana varlık oluyorsa, ilmin senin kalbinde bir eseri varsa. Yani ben âlimim, ben biliyorum diyorsan, o ilim senin kalbini temizlememiş. Eğer sen amelinden dolayı, ben amel işledim, şu kadar amelim var. Ben üstünüm insanlardan, amelimle üstünüm diyorsan, o amel de senin kalbini temizlememiş.

Ya ne temizler senin kalbini?

Her şeyi kalbinden çıkaracaksınız. İlmin mi var onu çıkarıp atacaksın. Amelin mi var? Onu da atacaksın. Mal sevgisi, evlat sevgisi hepsini çıkarıp atacaksın ki senin kalbin temizlensin. O zaman kalbi selim olasın. O zaman huzura ulaşasın.

Eriş kalb-i selim içre huzura

Seni mahvet erem dersen sürura

Bakın insan sürur, sefa ister.

Neredeymiş sürur, sefa?

Mahviyette, yoklukta. Varlıkta sürur, sefa olmaz.

Eriş kalb-i selim içre huzura

Seni mahvet erem dersen sürura

Ölmeden evvel öl, gel gir kubura

Burada ne var? Burada da “Mûtû kable entemûtû” Ölmeden evvel ölü, buyurmuyor mu Cenabı Hak?

İşte burada diyor ki: “Ölmeden evvel ölü.” Onu elde edersen, “Mûtû kable entemûtû” sırrına mahzar olursan, tamam.

O zaman ne oldu? Berzah âlemini geçtin. Ondan sonra,

Muhabbet güllerin görmek dilersem

Hakikat meyvesin dermek dilersem

Hakikate ulaşmak istiyorsan, marifete ulaşmak istiyorsan onun için ne lazım? Kalbi selim lazım ve mahviyet lazım.

Kalbi selim neyle olur efendiler? Allah’ı zikredersen olur.

Çünkü Allah’ın zikrinin karşılığında, Allah sevgisinin karşısında olan bütün sevgiler onun muarızıdır (karşı gelen), muhalifidir.

Kalpteki dünya sevgisi, ahiret sevgisi de buna manidir.

Çünkü bak; ehli dünya, ehli ahiret, ehli huzur var. Kelamı kibarda buyrulmuş,

Dünyayı koy, ukbayı koy

Var ol kuru davayı koy

Ama hâşâ yanlış anlaşılmasın! Biz avam sınıfındayız. Bizim için ukba, kuru dava değil.

Ukbaya karşı, ahirete karşı dünya kuru davadır.

Ama ehli huzura karşı ahiret de kuru davadır.

Niçin? Sen ahiret için mi amelini işledin?

Evet, işledinse Allah sana verir o ahireti. Neyi verir? Cenneti verir. Nereden kurtulursun? Cehennemden kurtulursun tabii.

Bak, insanlar için üç yönden amel var. İnsanlar ameli üç maksatla, üç yönden yapıyorlar.

Birisi cehennem korkusu, bu haktır. Allah'ın azabından korkuyor çünkü. Allah'a ibadetini yapıyor ki Allah'ın azabına duçar olmasın, kurtulsun. Kurtarır Allah, ona azap etmez.

Birisi de cennet arzusu, cenneti kazanmak için. Kazanır, Allah cenneti ona verir.

Bir de var ki insanlar içerisinde ehli huzur vardır. Bu ehli huzurda ne cehennem korkusu ne de cennet arzusu olur. Bak kelamı kibar şöyle,

Ey zühhd ile veren bana tebşîre-i cennet

Biż münkir-i Mevlâ deęiliz nâra ne minnet

İşte İbrahim Aleyhisselam minnet etmedi, gelen melekler o koca ateşten kurtaralım dediler. Çıkın dedi, size ihtiyacım yok.

Ey zühhd ile veren bana tebşîre-i cennet

Biż münkir-i Mevlâ deęiliz nâra ne minnet

Âşık olanın maksûdu matlûbesi rü'yet

Görün nice mabbub-ı Huda var bu beşerde

Sevdim seni sevdâ-yı cihan hayır ve şerde

Âşık olanın ciğeri yanar da pişer de

Âşıkların ciğeri dünyada yanıyor, ahirete kalmıyor ki. Bakın, Cenabı Hak buyuruyor ki,

—Ey cehennem, sen de bana isyan edersen, sana da azap ederim.

—Yâ Rabbi beni neyle azap edersin?

Ehli aşkın aşkıyla sana azap ederim.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-6

Tarikatsız, insanların nimeti eksik oluyor. Cenabı Hak insanlara şeriat, tarikat, hakikat, marifet bahşetmiş.

Ama şeriatı tekemmül etmezse, tarikatta hiç yer vermiyorlar. Eğer bir insanın şeriatında kıl kadar eksigi olsa, onun tarikatta yeri yok. Ona tarikatta yer vermiyorlar. Şeriatı tamam olacak.

Ama şeriat cesetle, tarikat da ruh ile.

Hak talibi cismiyle şeriatla; aklı, ruhuyla tarikatla; sırrıyla ila vuslatta olacakmış.

Hak talibi demek: Allah'ı dileyen.

Zaten Allah'tan geldik, niye Allah'ı dilemeyelim?

Biz yoktan var olduk değil mi? Kendi kendimizden mi var olduk? Yoktan var olduk, yine yok olacağız. Ama varlığımız nerden geldi, yokluğumuz nereye gidecek? Bunu bilmek lazım.

İşte Allah'tan geldik, Allah'a gideceğiz. Ama Allah'tan gelen nedir? Allah'a giden nedir?

Allah'tan gelen ruhumuz, Allah'a gidecek olan ruhumuzdur.

Ruhun da vasıtası tarikattır, meşayihdir.

Zâhirde ruhun vasıtası şeriattır. Çünkü cisim yok oluyor değil mi? Hepimiz bunu biliyoruz, görüyoruz. Bu cisim yok oluyor.

Ama ruh da yok oluyor mu? Eğer biz de ruh da yok oluyor dersek o zaman inanmış değiliz, iman edenlerden değiliz. Ruh yok olmuyor.

Bu cisim yok oluyorsa çürüyorsa, ruh da var ise...

İsrafil Aleyhisselam ikinci sura üfürecek. İnsanlar, herkes ot biter gibi yerden kalkacaklar. Bütün ruhlar olduğu yerden kalkacak.

Nasıl kalkacaklar bunlar?

Yine bir cisimle kalkacaklar. Onlara Cenabı Hak yine bir cisim halk edecek.

Ama nasıl bir cisim halk edecek?

Cenabı Hak, iki cisim halk edecek. Bir, güzel bir cisim halk edecek. Ruh, o cisimle gidip sefasını sürecek.

Ruhu taşıyan ne oluyor? Bu cisim oluyor.

Ruh çıktı mı ne oluyor? Cisim de yok oluyor.

Ama nasıl ki ruh bu dünyaya bir cisimle geldi, cesede geldi. Cenabı Hak ruhu getirdi, yerleştirdi. İnsanları Cenabı Hak ikinci diriltmesinde yine onlara bir cisim halk edecek.

Bu cisim ikidir: Bir; hayvani sıfat, bir beşeri sıfat.

Eğer hayvani sıfatla kalkıyorsa o insan çirkin bir surette, çirkin bir cisimle. Ruh o cisimle gidip cehennemde azap görüyor.

Eğer beşerse, Cenabı Hak güzel bir cisim halk edecek. O güzel cisimle, bu dünyada nasıl yaşadığına, cennette gidip ebedi sefasını sürecek.

.....

Biz demeyelim ki,

—Belli günahlar var, biz günah işlemedik

Hayır, bizim için noksanlık, günahkarlık bu mudur?

Bizim için gafil atmış olduğumuz her adım da noksanlıktır. Gafil teneffüs ettiğimiz bir nefes de bizim için bir noksanlıktır.

Onun için Cenabı Hak “Kulum iste vereyim.” buyuruyor (Talebena vecedena)

Allah’a inanmış olarak, isteklerimiz bizi aldatmış olmasın. Bizim isteklerimiz de masiyet olmasın, dünya olmasın.

Maddi istekler bizi aldatır. Çünkü maddi istekler ne kadar varsa, dünya istekleridir bunlar, hep nefsin arzularıdır. Halbuki bizim en büyük düşmanımızın nefsimiz olduğunu bileceğiz. Eğer en büyük düşmanımızın, nefsimiz olduğunu bilmezsek düşmanımızı bilemeyiz. Niye? Bak,

Büyük düşmanımız nefs-i emmare

Takmış kemendini götürür nare

Cebdet ki bulasın sen sana çare

Ellerin ayıbını gözleme gardaş

Çaba harca, çalış, çabala ki nefsin seni eğmesin, diyor. Sana bir halat takmış boynuna çekmiş, sürüklemiş cehenneme götürüyor. Çalış ki o halatı koparasın, onun halatından kurtulasın, diyor.

Ama neyle? Ancak o halattan neyle kurtulursun?

Cebdet ki bulasın sen sana çare

Ellerin ayıbını gözleme gardaş

Yani Ahmet şunu yapıyor, Mehmet bunu ediyor; şu, şunu yapıyor; bu, bunu yapıyor. Ne yapacaksın sen? Eğer onların ayıbını gözlersen olmaz.

Çünkü Cenabı Hak “Settarü'l-uyub” ayıpları setrediyor. Peygamber Efendimiz de setretmiş. Peygamber Efendimiz de Allah'ın ahlakı ile ahlaklanmış, Cenabı Hakk'ın sıfatıyla sıfatlanmış.

Veliler de böyledir. Veliler de setreder. Eğer biz de velilerin izlerinden yürüyeceksek, biz de velileri tanıyacaksak, biz de velilerin eteğine yapışmışsak o eteği elimizden bırakmayacağız. O etek bizi kurtaracak. O eteği elimizden bırakmayacaksak biz de böyle olacağız. Kimsede ayıp görmeyeceğiz. Çünkü,

Dil uzatma kainatın haliki bep bir durur

Kimseyi hor görme daim sendeki noksana bak

Onun için bu kelimeler hakikatten bahsediyor. Yani niye böyle oluyor? Cenabı Hak “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz.” buyuruyor.

Bir insan olarak, senin kendi ayıbın varken başkasında ayıp görürsen, kusur görürsen, sen o zaman yükselmiş olabilir misin? Sen alçalmış olursun.

O zaman da Cenabı Hak “Her kim ki tekebbür sahibi olursa biz onu hakir ederiz.” buyuruyor.

İşte tasavvufun bütün gayesi budur.

Tarikatta üç büyük amel var:

Birisi: En büyük amel, tevazudur. Tarikatta tevazudan büyük bir amel yoktur. Şimdi şöyle, sen alçaldıkça yükseliyorsun. Sen alçaldıkça Allah seni yükseltiyor. Ne olacak o zaman?

Eğer nefsinin herkesten aşağı gördüğünde, bir kimse de mademki nefsinin bilecek. “Men arafe nefsehu fakad arafe rabbehu.” Emr-i fermanı “Nefsinin bilen rabbisini bildi.” buyruluyor.

Kim nefsinin bildi?

Nefsinin eğer bütün insanlardan değil, hayvanattan da aşağı...Bakın, dikkat edin buna! Hayvanattan da aşağı kendini, nefsinin görmezse nefsinin bilmiş değildir.

Beyazıt-ı Bistami Hazretleri, mübarek silsilede Tayfur geçiyor. “Nebi, Siddık, Selman, Kasım estü Caferi Tayfur” Beyazıt-ı Bistami Hazretleri genç yaşta velâyete, kemale ulaşmış yani velî olmuş efendim. Onun kadar genç yaşta velî olan olmamış, yani velâyetin altında olmamış. Çünkü küçük yaşta onun şebabetinde harikuladeleri varmış.

Reşahat'ta yazar, Şeyh Şıbli Hazretleri'nin sohbetine devam ediyormuş. Fakat Beyazıt-ı Bistami genç yaşta kendini Allah yoluna vermiş. Ahlakıyla, ilmiyle, kemaliyle, zâhirdeki adabıyla, o kadar çok halka sevilmiş ki o kadar meth ü sena ediliyor ve bütün hep onu parmakla gösteriyorlar. Cemiyette bunu böyle halk içerisinde methediyorlar. Fakat Şeyh Şıbli Hazretleri bir gün büyük bir cemaate sohbet yaparken Beyazıt-ı Bistami Hazretleri de girmiş içeri. Oturmuyor, hürmet ediyor, ayakta duruyor.

Eskiden tarikatın bir adabı varmış. Şimdi onu kaldırdılar. Eğer tarikatın adap diye bir şartı tatbik edilecek olursa şimdi hiç kimse müritlik yapamaz.

Niye böyle? Bakın,

Bizim büyüklerimizden Pîr-i Sâmi zamanında, Erzincan'ın valisi ile bir ordu komutanı paşa, ordu karargahında oturuyormuş. Hicretten evvel, ordu komutanıyla vali Pîr-i Sâmi Hazretleri'ni duymuşlar. Demişler,

—Burada bir şeyh varmış, insanları irşat ediyormuş. Bakalım neyle irşat ediyormuş?

Bunlar gitmişler ki mübarek şeyh hazretleri cemaate sohbet ediyor, bir kişi de ayakta, elleri böyle göğsünde, düşünmüş ayakta duruyor, oturmuyor. Bunlar gelmişler, selam vermişler. Tabii zâhir şeriat, ulu'l-emre göre bunlar mülki amir, paşa, vali gelmiş. Pîr-i Sâmi Hazretleri

de kalkmış onlara biraz hürmet etmiş. Oturmuşlar hal, hatır sormuş. Ondan sonra cemaat sükûta varmış. O arada cemaat zaten sükût. Pîr-i Sâmi Hazretleri de onlarla meşgul olunca sohbeti kesilmiş. Sormuşlar,

—Efendim neyle irşat ediyorsunuz?

Demiş ki mübarek,

—Şu ayakta, eller göğsünde, boynu bükük, duran derviş bir saattir duruyor, siz de böyle durun irşat edeyim, demiş.

Onlar ikisi birbirine bakmışlar. Birbirlerine,

— Kalk kalk gidelim, bu, adamları kandırıyor, demişler.

Kalkıp gitmişler.

.....

İşte onun için bu tarikatın amelleri bütün, Peygamber Efendimiz'den geliyor. Bu ise zaten Tarikat-ı Muhammediye'dir.

Tarikat-ı Muhammediye, Şeriat-ı Muhammediye var değil mi?

Şeriat-ı Muhammediye nübüvveti, zâhir ulema, zâhir şeriatıdır.

Tarikat-ı Muhammediye de Peygamberimizin velâyetinden gelendir. Velâyet yönüyle, velâyet yoluyla gelen, velâyetlerden, yani bâttan gelendir.

Zâhir ulema var, bâttın ulema var.

Zâhir ulema kim? Zâhir ulema hocalar, müftüler, vaizler.

Bâttın ulema kim? Bâttın ulema da meşayihler.

Fakat bunlardaki fark nedir?

Bunlardaki fark, bâttın ulema ledünni ilmini okumuştur. Zâhir ulema ledünni ilmi okumamıştır. Bâttın ulema o kitaptaki bildiklerini unutmussa (çıkarmışsa) ledünni ilmini okumuştur. Eğer unutmadıysa okumamıştır. Çünkü bu niye böyle oluyor?

Veysel Karani Hazretleri'ne, Peygamber Efendimiz'in onun hakkında çok meth ü senaları var. Ona ümmetin büyüğü, diyor. Hatta hadis-i şerifinde “Nefesü'l-Rahman gıbalil Yemen.” buyuruyor. Halbuki Veysel Karani Hazretleri ile Peygamber Efendimiz zâhirde birbirlerini görmemişler, hiç görüşmemişler. Ama maneviyatta da bir saniye

birbirlerinden ayrı değiller. Onun hakkında buyuruyor ki “Ümmetin en büyüğü, ümmetin en hayırlısı.”

Veysel Karani Hazretleri’ne, Peygamber Efendimiz vasiyet ediyor, “Hırkamı ona götürün.” diyor. Götüren kim oluyor? Hazret-i Ali Efendimiz’le Hazret-i Ömer (radiyallahu anhum) Hazretleri. Hırkayı götürüp onu buluyorlar, hırkayı ona veriyorlar. Hırkayı almıyor. Diyor ki,

— Bunun bir hakkı vardır, hakkını icra edeyim de ondan sonra, diyor.

Ama Peygamber Efendimiz’in de emri var. Buyuruyor ki Arabistan’da, Hicaz bölgesinde iki kabile varmış, bunların koyunları çok imiş, Peygamber Efendimiz o iki kabileyi zikrediyor, “O iki kabilenin koyunlarının, kıllarının adedince, Üveysin şefaatiyle benim ümmetimin asileri cehennemden kurtulacak.” buyuruyor.

İşte bunu biliyor Veysel Karani. Hazret-i Ömer de Hazret-i Ali de tabii biliyorlar bu hadisi. Hadisler kimden alındı? Zaten onlardan toparlandı.

Orada işte secdeye kapanıyor ve secdede Cenabı Hak’tan günahkar ümmeti diliyor. Peygamber Efendimiz’in ümmetinin günahkarlarının, Allah’tan affını diliyor. Bunun için uzun boylu orda kalıyor. Uyudu zannediyorlar veyahut da bayıldı zannediyorlar. Bunu kaldırmak istiyorlar, kaldırıyorlar. Doğrulunca,

—Niçin acele ettiniz? Biz hırkanın hakkını icra ediyorduk, hakkını ödüyorduk. Ümmet-i Muhammed’in günahkarlarının dörtte üçünü Allah’a affettirdim, geri kalan birini de affettirmek istiyordum, beni kaldırdınız, diyor.

Şimdi buradan da ne anlaşılıyor? Zâhirde Allah’ı görüyor, yine Allah’tan isteseydi, ayıkken de isteseydi. Demek ki hal sahibi veyahut maneviyat sahibi, o istekte ne oluyor? O istekte bir başka hal tecelli ediyor, başka bir âleme geçiyor. Orada başka bir istek oluyor, onda başka bir arzu oluyor. Bundan bu anlaşılıyor.

Şu da var,

Peygamber Efendimiz, Bedir Muharebesi’nde toprak attı, düşman basıldı. Ayet-i kerime nazil oldu. “Habibim o toprağı sen atmadın, biz attık” buyruluyor. Peygamber Efendimiz bütün savaşlarda o toprağı

atsaydı, mağlubiyet görmeseydiler. Uhud Muharebesi'nde mağlup oldular, Huneyn Gazası'nda mağlup oldular.

İşte demek ki velîler olsun, nebiler olsun, onların her zamanları bir değil. Zaten Peygamber Efendimiz ne buyuruyor hadisinde? “Bizim öyle zamanımız oluyor ki arş, kürs, levh, kalem bizim yanımızda bir zerre kalıyor, onları hep seyrediyorum. Öyle zamanım da oluyor ki yanımdaki Ayşe'yi bile göremiyorum, bilemiyorum.”

Şimdi demek ki Veysel Karani Hazretleri'ni ayıltılar. Fakat onun ân'ı vardı, geçti o. Hani onda bir sıfat tecelli etmişti, sonra o sıfat ondan geçti.

Bu gibi şeylerin tecelli anında, Cenabı Hakk'ın sıfat-ı subutiyyesi onda tecelli ediyor, o sıfatta istiyorlar ve o sıfatta Allah halk ediyor.

Ebu Bekir-i Sıddık Hazretleri de bir ölmüşü diledi. Cenabı Hak bir ölü kimseyi diriltti getirdi. Ama Cenabı Hak hadisi kutside buyuruyor ki: “Eğer o Sıddık kulum, sadece onu diledi. O muharebede bütün ölenleri isteseydi, bütün hepsini diriltecektim.”

Şimdi burada Veysel Karani Hazretleri'ne Hazret-i Ömer Radiyallahu Anh Hazretleri diyor ki,

— Ya Üveys, bize nasihat et.

Bir hakikatı onda gördüler, Peygamber Efendimiz'in emri, hırkayı ona verdiler, hırkanın karşılığında onlara bir müjde de verdi.

—Ya Ömer! Sen bir şeyler biliyor musun?

—Biliyorum, diyor.

Nasıl bilmiyorum desin ki? Peygamber Efendimiz'in dört büyük sahabesinden birisi. Hulefâ-i Raşidin'den, sonra aşere-i mübeşşereden. Veysel Karani Hazretleri diyor ki,

—Sen o bildiklerini hep unut, Allah'ı bil, sana yeter.

Sonra Hazret-i Ömer diyor ki,

—Ya Üveys! Yine bize nasihat et.

—Seni halk, bilirler mi?

—Bilirler.

—O halka hep kendini unuttur, Allah seni bilsin yeter.

—Ya Üveys! Yine nasihat et, diyor.

Veysel Karani Hazretleri diyor ki,

— Yok, tamam bu iki nasihat yeter.

Demek ki burada işte tasavvufun gayesi nedir?

Tarikatın gayesi nedir?

Tarikatın gayesi mahviyettir.

Mahviyete kim düşüyor?

Mahviyete düşen, “Nefsini bilen” mahviyete düşüyor.

Nefsini kim biliyor?

Nefsini de işte bütün, değil insanlardan, hayvanlardan da aşağı kim görüyorsa, biliyorsa, nefsinin o biliyor.

İşte onun için Beyazıt-ı Bistamî Hazretleri, Şeyh Şıbli Hazretleri büyük bir cemaate sohbet yaparken sohbetlerine gitmiş. Girmiş içeri, oturuyor; ayakta, hürmet ediyor. Fakat henüz ayakta otur demeden mübarek öyle celâlleniyor cemaatin huzurunda, diyor,

—Yahu sizin methettiğiniz bu hıncır mı?

Haşa Estağfurullah! Şanına layık olmayarakdan öyle diyor, bağırıyor. Fakat bu kelamı Beyazıt-ı Bistami Hazretleri reddetmiyor, kabulleşiyor. Diyor,

—Benim nefsim demek ki hıncır sıfatından daha tebdil olmamış.

Üç gün ağlıyor, yemiyor, içmiyor. O ağlamada, bakın irşat bu işte, terakki ediyor. Çok terakki ediyor.

Fakat o, bu kelamı kabulleşiyor, kabulleşmese zaten irşat olamayacaktı, nefsinin bilemeyecekti. Nefsini bilmiş ki bu kelamı kabulleşmiş.

Bu anda da ne oldu? Halka karşı onun tenkidi, onu gizledi.

Hani, Veysel Karani Hazretleri ne buyurdu?

—Bu halk seni biliyor mu?

—Biliyorlar.

—Sen halka kendini unuttur, Allah seni bilsin yeter.

İnsan halka kendini neyle bildirir?

Şöhretle.

Şöhrette afet vardır.

Şöhretten kaçınmak lazımdır. Şöhrette afet vardır. Bir insan nefsinin zaten aşağı görmezse, şöhretten de kaçınamaz, tevazu da yapamaz, değil mi?

.....

Cenabı Hak “Habibim biz senin göğsünü yarıdık, temizledik.” buyuruyor. Peygamber Efendimiz ki bütün kainatın efendisi, bütün halkiyetin efdali, makbulü, büyüğüdür.

Çünkü kelim-i kibarda öyle buyuruyor,

Dahi hem âlem-i a'mâda iken cümle esmâlar

Zubûrî âlem-i a'yânı sensin yâ Resûlallah

Âlem demek, yani varlıklar. Ama bilinenler var, bilinmeyenler var, görünmeyenler var. On sekiz bin âlem olduğu bize bildiriliyor.

Ama bunlar kimin için halk edildi?

Peygamber Efendimiz için halk edildi.

Zaten Peygamber Efendimiz'in nurundan bütün âlemler halk edildi. Böyle büyük bir zât-ı mübarek için... Cenabı Hak Peygamber Efendimiz'e aşık olmuş ve “Lekad câeküm rasûlün min enfûsiküm azizun aleyhi mâ anittüm harisün aleyküm bil mü'minine raûfürrahim.” ayet-i kerimesi vardır. Bu ayet-i kerimede Cenabı Hak ne buyuruyor? Peygamber izzetli ve şereflidir, diyor. Allah halk etmiş. Cenabı Hak birkaç tane daha halk etseydi de ümmetine haris olmasaydı. Bir sanatkar bir şey yaptığı zaman, bakın dikkat edin, eğer ona haris olursa bir tane daha yapar. Onun harisliği gider. Zaten mevlid-i şerifin mealinde,

“Gel habibim sana aşık olmuşam.” buyuruyor ki kelamı kibarda vardır,

Muhabbetten yarattı Ol Habîb'i Hazret-i Mennân

Değil kim Ol Muhammed Hazret-i Mevlâ'da yangın var

Allah'ta yangın olabilir mi? Allah'ta yangın olmaz ama Cenabı Hak'taki muhabbet yangınıdır. Muhabbet de yakıcı bir maddedir. Hem de öyle bir yakıcı madde ki... Cenabı Hak ne buyuruyor? O koskoca azim cehenneme diyor ki: “Ey cehennem eğer sen de bana isyan edersen ehli aşkın ateşiyle sana azab ederim.” Öyleyse demek ki

buradaki yangın, bu muhabbetir. Yoksa zâhirden bir ateş yok ama öyle bir yangın ki bizim maneviyatımıza mani olan bütün varlıkları yakıyor, yok ediyor, gideriyor.

Onun için zaten Cenabı Hak “Habibim ben seni sevdim yarattım, övdüm, muhabbetimden yarattım.” buyuruyor.

Mademki Elemneşrahleke suresi onun hakkında nazil olmuşsa, Cenabı Hak “Habibim biz senin sadrını yarıdık, göğsünü yarıdık, kalbini temizledik.” buyuruyor.

O zaman bizim kalbimiz de temiz değil. Bizim kalbimiz zaten mülevves. Bizim kalbimiz bütün masiva ile kirlenmiş, paslanmış, mülevves olmuş. Bunun temizlenmesi icap etmez mi? Bir düşünelim.

Bizim kalbimizi kim temizleyecek?

Bizim kalbimizi meşayihimiz temizleyecek. Yetkilidir, Allah ona o yetkiyi vermiş.

Hayat iksirinin Lokman’ı geldi, buyuruyor.

Yanında bir bölük melek simalar

Gene esti bize bâd-ı sâbalar

Derd ehli derdine alsın devalar

Hayat iksirinin Lokman’ı geldi

Ne demek bu, hayat iksirinin Lokman’ı?

Yani Evliyâullah manevi doktordur, ruhumuzun doktorudur. Ruhumuzun bütün illetlerini alıyor, onu ameliyat ediyor, ruhumuzu nimetine ulaştırıyor.

İşte bu Elemneşrahleke suresi de bu amelde (hatmede) okunuyor. Bizim ruhumuzu temizliyor. Yani maneviyatımızda iç âlemimizde olan bütün ahlakî zemîmeleri tebdil ediyor, değiştiriyor.

.....

Bakın, Cenabı Hak dört şeyi dört şeyin içerisine gizlemiş:

Velîlerini kulları içerisinde gizlemiş.

Zaten Cenabı Hak öyle buyuruyor: “Biz velîlerimizi yeşil kubbemizin altında gizledik, onları bizden başka kimse bilmez.”

Velîlerini kulları içerisinde gizlemiş,
Azabını da günahlar içerisinde gizlemiş,
Hicabını da dualar içerisinde gizlemiş.

Hangi dua perdeleri deler, hangi dua makamına ulaşır? Bu bilinmez.
Ancak Cenabı Hak ne buyuruyor?

“Selim bir kalp ile beni zikredin.

Selim bir kalp ile bana yalvarın.

Selim bir kalp ile benden isteyin.”

Bu nedir? Bu selim kalp kimdedir, kimde olur?

Ancak aşk-ı ilahiye kim düşmüşse ondadır.

Bunda âlim, cahil... Zaten haşa Estağfurullah, bu cahil kelimesi kime söylenir?

Allah'ı bilmeyene. Bu cahillik, cahil kelimesi Allah'a isyan edene, günahı sevabı bilmeyene verilmiştir. İnsan ümmi olabilir, cahil olmaz. Bu ancak “Dinü ilmün ma leke keliblis” Senin ilmini bilmedi o habîs. İblîs, Adem'in ilmini bilmedi.

Sen de bir Ademsin, çok ümmisin ama cahil değilsin. Çünkü Allah'a bir inancın var. İlim zaten bir noktadır.

Bu nokta nedir?

İnsanların kalbinde olan, Allah'a olan inancıdır. Hz. Ali Efendimiz buyuruyor: “İlim bir noktadır, cahiller onu çoğalttılar.” Kelâmı Kibar'da da:

Bir noktada pinhan imiş

Gör neyledi bu aşk bana

Bu nedir?

Ledünnî ilmi var.

Cenabı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de ledünnî ilmini bize haber veriyor. Cenabı Hak, Hz. Musa'ya buyuruyor: “Ve allemnahü min ledünna ilmen” Kullarımızdan bir kul buldular ki tarafımızdan bir ilim öğretmiştik, buyuruyor. Bir de “Ey Kelimim sen o ilimden bir harf bilmiyorsun.” buyuruyor. Ne demek bu?

Hız. Musa'ya, büyük kitaplardan ilk inen, Tevrat indi. Ama Hızır Aleyhisselam'a gitti, ledünni ilmini öğrendi.

Kitaptan mı öğrendi? Veya Hızır Aleyhisselam ona vaaz, nasihat mi etti?

Hayır. Hızır Aleyhisselamın hareketlerinden, işaretlerinden onu öğrendi.

Bu ilim harfsiz, savtsız bir ilimdir. O ilim, medrese ilmi değildir. O ilim, hocadan ğrenilmiyor. Bu ilim kalp ilmidir. Bu ilmi ancak aşka duçar olan elde ediyor.

Onun için kelim-ı kibarda bak ne buyruluyor,

Ey birader sözlerime tut kulak

Sanma anı söyleyen dil yâ dudak

Demek ki ledünni ilmi kalp ilmidir. Onu dudak konuşmuyor, onu dil konuşmuyor.

Dil, dudak konuşur ama...

Hadis-i Kutsi'de Peygamber Efendimiz konuşur.

Ama mana kimin?

Hazret-i Allah'ın.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-7

Yar daim sana nazâr eyler

Seni gafîl görürse güzâr eyler

Yardan mana Allah'tır, Resulullah'tır veya meşayihimizdir. Bunlar daima nazar ediyor. Senin kalbini temiz bulunca oraya bir himmet edecekler. Oraya bir nur dolduracaklar, anlaşıldı mı efendim? Ama kalbin temiz değilse eğer o zaman ne yapar?

Yar daim sana nazâr eyler

Seni gafîl görürse güzâr eyler

Yani sana ihsan edecekti, bir ikramda bulunacaktı. Baktı sen ikrama bi-habersin, ikramı istemiyorsun, istemesini bilmiyorsun veyahut da ihtiyacın yok. O zaman sana ikramı etmez, küser gider.

Bu da nedir? Sen bir insana iyilik edecektin. O insan sana tevazu ederse, hürmet ederse sen ona iyiliğini yaparsın. O insan sana sert çıkarsa, sana karşı çıkarsa, isyan ederse, ona iyiliği yapmazsın, ona kahreder gidersin.

Onun için işte bu amelimiz kalbinizi boşaltmak, selim olmak istiyor. Hastalığınız...Hastanız varsa, aklınıza gelirse, çıkarın. Ne olacak yani sen burada onu düşünmekle o hasta orada iyileşecek mi? Yok, daha onu atabilirsin. Borcun var, sen burada onu düşünmekle o borç ödenecek mi? Yok, onu da çıkarabilirsin.

İşte bunlara dikkat edin. Bir de şu var, kalbi selim olmak için iki şey var:

Bu cemaat içinde eğer herhangi bir kimseden bir dargınlığınız varsa, küskünlüğünüz varsa veya hoşunuza gitmeyen bir insan var ise onu hoş görün. Dargınlığınız varsa onu bağışlayın, gönlünüzden o dargınlığı çıkarın. Bunlar da mani olur. O zaman bunlar var ise kalp selim değil, boş değil, kalbin meşgul, doldurmuş. Veya hoşuna gitmeyen sevmediğin bir insan varsa, sen o insanı sevmiyorsun, sözü hoşuna gitmiyor, hareketleri hoşuna gitmiyor. O zaman terakki etmek için dersin ki,

—Belki şeyh efendimiz yanında bu benden daha kıymetlidir. Belki bu Allah'ın indinde daha kıymetlidir. Belki Resulullah Efendimiz'e bu daha da yaklaşmıştır.

Öyleyse yüzünü gönülden onun ayaklarının altına koy. İşte ne olur? Ona olan şeyin gider, o zaman kalbini boşaltmış oldun.

Bir de şu vardır. Bak, zâhir şeraitte de bu var: Hocalarımız daima vaazlarında, nasihatlerinde söylerler ki mesela Müslüman bir genç, bir ihtiyar Müslüman'ı gördüğü zaman ondan bir istimdat talep etmesi gerekiyormuş. Nasıl?

—Yâ Rabbî ben de senin kulunum, bu da senin kulun. Ama bu benden evvel seni tanıdı, sana ibadet etti, itaat etti, amel işledi, sana yaklaştı. Ben ise daha yeni seni tanıdım, amelim yok ki sana yaklaşayım. Bunun işlemiş olduğu makbul amelleri ile sana yaklaşmış, senin yanında değeri, kıymeti var. Ona bağışla beni, kusurlara ve bundan sonra kötülöklere bana fırsat verme. Yâ Rabbî kötü ameller işlemeyeyim, bu gençliğimi senin yolunda harcamak için, bu ihtiyarın hürmetine affet.

Bunu demekle insanlar ne oluyor, bir tevazu oluyor. Gönül alçaklığı oluyor. Bak, Cenabı Hak: “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz.” buyuruyor. Bunlar alçalmaya, tevazuya bir alet oluyor. Gönlü boşaltmaya da bir alet oluyor.

Bu öyle olduğu gibi bir ihtiyar da bir genç görse ki bir ehl-i salat namazında, abdestinde olan bir genci, ibadetle uğraşan bir genci gördüğü zaman o da ne diyecek?

—Yâ Rabbî, ben çok yaş yaşadım ama ben sana kulluğumu layıkıyla yapamadım. Çok eksikliğim kusurum oldu, çok günahım oldu. Fakat bu genç günahsız. Henüz hiç günah kazanmadan sana yönelmiş, ibadet yapıyor. Çünkü gencin ibadeti, amelleri ihtiyarın ibadetinden çok farklı. Hadis-i şerif var. Bunun ameli çok makbul senin indinde. Genç olduğundan dolayı, bunun gençliğine, bunun makbul olan amellerine benim geçmiş kusurlarımı, günahlarımı bağışla

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-8

Amel olacak bizim tarikatımızda. Amel olarak da işte rabita; şeriatımız yani şeriatla eksikliğimiz olmayacak.

Ne kadar bizde hal tecelli etse, ne kadar cezbe sahibi de olsak, ne kadar aşktan mütevellit kendimizde bir vecd âlemi, sarhoşluk, serkeşlik olsa bile ayrılmaya çalışacağız. Cezbeyi de yenmeye bakacağız. Bir de şeriatla eksikliğimiz olmayacak. Hani bu kelamı kibarlar daima bunu söylerler,

Aşkın odu yüreğimde neler eyler neler eyler

Bugün ben bir âşık gördüm bu derdimden haber söyler

Gelin ey dertliler gelin bu derdimden siz de alın

Dertli bilir dertli bâlin ya dertsizler bunda neyler

Aşkın odu... Yani aşkın odu insanlara neler yapıyormuş?

İnsanı işte çok ağlatır da inletir de sızlatır da korkutur da.

Aşktır beni avare eyleyen

Aşk insanlara avarelik de veriyor. Yani hiçbir işe bakamaz nasıl ki,

Eli işe güce gitmezmiş

Eli yardım ayırma

Bir kelam da böyle var. Yani yârdan mana Allah'tır.

Allah'tan zaten bizim ruhumuzun ayrılığı var. Ama bu ruhun ayrılığıdır. Cenabı Hak bizi mahluk olarak noksan sıfat halk etmiştir.

Ama ruh Cenabı Hak'tan niye ayrılmış gelmiş, ruh neden ayrılmıştır?

Ama yine ona gidecektir, ona gider.

İşte aşk demek ki insanların kalbinde ne yapıyor?

İşten de elini keser, her bir arzudan da onu geçirir. Düşünün bir insan arzu etmiş olduğu bir şeyi yapar, arzu etmiş olduğu yemeği yer, arzu etmiş olduğu elbiseyi giyer, arzu etmiş olduğu işi görür.

İnsan öyledir, şimdi herkesin idrak edeceği bir şey, bileceği bir şeydir. Senin arzu etmediğin, sevmediğin yemeği sana zorla yedirirlerse azap olmaz mı? Ama sevmiş olduğun yemeği her zaman yersin ondan zevk alırsın.

Sevmediğin elbiseyi sana zorla giydirdeseler sana azap olmaz mı? Sevmiş olduğun için, arzu ettiğin için ondan bir sürûr duyarsın.

Sevmiş olduğun bir işi ne kadar onu yapsan doyamazsın, usanmazsın. Sevmediğin işi zorla yaptırırsalar, usanırsın.

İşte onun için eğer insanlarda Allah aşkı olursa ona bir serkeşlik, bir vecd âlemi gelir ki artık amel de ona ağır gelir. Hatta öyle bir insan bir vecd âlemine düşer ki hareket yapmak istemez. Namazda da bir hareket var ya. Yani rükû yapmasını istemez, secde yapmasını istemez. Tahiyattan kalkmasını istemez. İşte der ki:

—Böyle hareketsiz olayım, kalbimi Allah ile meşgul edeyim. Kalbimden Allah'ı, Allah Allah Allah, diye zikredeyim.

Ama onda her ne kadar hâl tecelli ederse etsin cesedin bir şeriati vardır.

Zaten şariat cesede emredilmiştir. Mademki bu ceset sahibinin, bu cisim sahibinin cismi yok olmamıştır, ölmemiştir, çürümemiştir, gitmemiştir. Ne kadar onda hal tecelli ederse etsin, ne kadar onda makam ihraz ederse etsin yani tarikatta ne kadar yükselirse yükselsin yine şeriatta eksikliği olmayacak, şeriati yapacak.

İşte burada bazı şeyler var ki tarikatta, muhabbetten dolayı o bir hâl onda tecellî ediyor. Evet, işte kelamı kibar tamamlıyor,

Aşkın odu yüreğimde neler eyler neler eyler

Bugün ben bir âşık gördüm bu derdimden haber söyler

Gelin ey dertliler gelin bu derdimden siz de alın

Dertli bilir dertli bâlin ya dertsizler bunda neyler

Öyle buyurmuyor mu? Bir kelim daha var,

Yüzgeçliği öğrenmeyen kul girmesin bu deryaya.

Dikkat edin, bu kelim çok önemli. Bunda çok büyük manalar var.

Yüzgeçliği öğrenmeyen kul girmesin bu deryaya

Aşk deryası derin olur acep nasıl battığını

Yani aşka duçar olanlara, onlarda öyle bir hâl olur ki hareket bile onlara çetin geliyor. Bunlar çalışmadığı gibi, hiçbir şeyde arzuları

olmadığı gibi bakarsın ki onda ibadet arzusu da yok. İbadet de ona çetin geliyor. Ama ibadeti yapacak, ibadetini yapacak.

Bu bizim başımızdan geçti. Ben mesela şeyh efendimizden ders aldıktan sonra bir sene hatta iki sene çalışmadım. Şahidim var burada. Bir sene hiç çalışmadım, bir sene de çok zorla. Tabii biz rençberiz ekeceğiz ki biçelim, biçeceğiz ki yiyelim. Hasadı kaldır ye. Bir sene hiç çalışmadım. Sanki ambardan kalk dedikleri zaman bana sanki tokmağı alıp başıma vuruyorlardı.

Bunu tabii şifahen de mübareğe söylemişler. Böyle bir cemaat içerisinde sohbet ediyordu. Öğle vakti gittim, ziyaret ettim; elini öptüm, oturdum. Sonra bize böyle buyurdu ki:

—Tespîhin kalacak, icabında zaman zaman namazın da kazaya kalsın, işini kazaya bırakmayacaksın, işini göreceksin. Canım sen diyeceksin ki bana çetin geliyor, ben iş ile meşgul olduğum zaman olmaz. İşin kazaya kalmayacak, dedi.

Dedemizi söyledi.

—Sonra senin deden Hazreti Pîr “Mürşidi Sakaleyn” idi. Sadece insanların değil cinlerin de efendisi, cinlerin de şeyhiydi. Cinlerden de müridi vardı, onlara da sohbet yapardı. O diğer boş zamanlarında, sanatı dülgerlikti, boş zamanlarında testere ile keser ile bir şeyler yapardı. İhvan olmadığı, gelmediği zaman, sohbet olmadığı zaman icap eden şeyleri bunlarla bir şeyler yapardı.

Babanız büyük bir âlimdi. O da on iki nüfusunu keserle geçindiriyordu. Birisi senin deden “Mürşidi Sakaleyn” insin cinnin meşayihî, büyük bir velî. Sen ondan daha mı büyüksün ki dedi o çalışıyor da sen çalışmıyorsun.

Ama mübarek, celâlliydi.

—Senin baban büyük bir âlim idi. O bir keser ile on iki nüfusu geçindiriyordu, o çalışıyordu. Sen ondan daha mı iyi biliyorsun, dedi. O çalışıyor da sen çalışmıyorsun.

Bunlar böyle, buyurdu ki:

—Dersini kazaya bırak, icap eder ki namazını da kazaya bırak. İşin kazaya kalmayacak. Çalışacaksın, çalışmak Allah'ın emridir,

çalışacaksın. Ama sen kardeşim sen dersin ki... Beni büyük biliyorsan eğer böyle. Büyük bilmiyorsan niye peşimde dolanıyorsun, dedi.

İşte canım sen dersin ki efendim ben çalışmam, gafil oluyorum. Kardeşim niye gafil olasın. Senin ruhun esaretten kurtulmuştur, ruhun ayrılmıştır. Yeter ki sen bir işe başladığın zaman “Bismillah destur ya hazreti pir.” de. Kapıdan çıkıyorsun “Bismillah destur ya hazreti pir.” de. Bir işe başladığın zaman “Bismillah destur ya hazreti pir.” de. Bir şey aldığın zaman “Bismillah destur ya hazreti pir.” de. Koyduğun zaman, yediğin içtiğin zaman de. Sen o zaman gafil değilsin, dedi.

Evet, bir sene hiç çalışmadım, bir sene de çalıştımsa da bir tehditle sanki bir polis silah çekmiş gibi bana: “Bu işi göreceksin, görmezsen seni vuracağım.” diyor. Böyle çetinlikle çalıştım.

İşte demek ki burada bu böyle. İş de olduğu gibi amelde de olabilir. Bazı tarikatlarda işte böyle onun için,

Düş var imiş aşkın yolunda bilmedim eyvah

Bu kelam onu söyler. Aşkın yolunda düşmek de vardır. Düşen kim?

Düşen işte onda muhabbetten mütevellit, aşktan muhabbetten mütevellit olan hâlde ameli, ibadeti zayıf görürse, şeriatı zayıf görürse düştü, battı. İşte burada,

Yüzgeçliği öğrenmeyen kul girmesin bu deryaya

Aşk deryası derin olur acep nasıl battığını

Aşk deryası derindir, diyor. Yüzgeçliği bilmeyen bir insan böyle girer, batarsa niye giriyor?

Yüzgeçliği bilmeyen battı. Ama yüzgeçliği bilen batmaz.

Öyleyse demek ki burada yüzgeçliği öğrenip o deryaya ondan sonra girmek lazımdır.

Bazı mesela tarikatlarda var. Söylerler, bu doğrudur. Ama sözün yalanı değil, yanlışlı vardır. Evvel şeriat sonra tarikat, diyorlar. Hani şeriatı olmayan, şeriatı bilmeyen tarikatı nasıl yaşayacak, diyorlar.

Hatta bu zamanımızda şimdi tarikat bu cahillere mi kaldı, diyorlar. Bunlar söylüyorlar ama bunların bir yanlışlığı var. Yalan değil yanlışlığı var. Nedir?

İnsan için şeriat Allah'ın emri demektir. Ama burada şeriat ilim, amel, ihlâstan ibarettir.

...

Şeriatı cesede emretmiştir, sen bir cisim sahibisin. Cismin şeriatla temizlenecek. Cesedini hayvani sıfattan şeriatla kurtaracaksın. Şeriatın olmazsa bu cesedi sen hayvani sıfattan kurtaramazsın.

Bazıları derler ki: “Kalp temiz olsun. Hani namazında, orucunda, ibadetinde ne olacak? Kalp temiz olsun.” derler. Bu da çok yanlışır.

Bazıları da der ki: “Bunun zâhir ilmi yoktur, tarikâtı olsa ne olacak?” Bu da çok yanlışır.

Evet, burada şeriat ilmi ne yapar insanı? Hayvani sıfattan kurtarır.

Tarikat ilmi ne yapar insanı? İnsanın ruhunu makamına ulaştır.

Sonra şeriat ne yapar? Cesedi temizler.

Tarikat ne yapar, zikir ne yapar? Kalbi temizler.

Zikir, kalbi temizliyorsa herkesin kendi başına zikretmesiyle, hayır bu olmaz. Tarikatsız, mürşitsiz zikir kalbi temizlemez, olmaz.

....

Ateş-i aşkınla yandır Sâlih'i

Şarab-ı lebinle kandır Sâlih'i

İşte kim Sâlih?

Sizsiniz, Allah'a şükür.

Öyle bir aşk ver ki diyor aşk onu yaksın, yok etsin.

Neyini yok etsin, yaksın?

Kalbindekileri yaksın, yok etsin.

Zaten bize mani olanlar kalbimizdekiler. Kalbimizde bunlar yanmazsa, yok olmazsa o zaman Allah korusun biz çok kendimize gadrederiz, çok mesela azaba düşeriz, çok felakete düşeriz, çok sıkıntılara, mihnetlere düşeriz.

Şarab-ı lebinle kandır Sâlih'i

Leb demek dudak demektir. Yani senin dudaklarından çıkan kelimeler da insanları sarhoş eder.

Sarhoşluk ikidir: Bir mesela insanların nefsi içkilerden sarhoş olur. Bunu Cenabı Hak haram etmiş.

Bir sarhoşluk da var ki: Allah aşkı, Allah sevgisidir. Bu da insanı sarhoş eder, bu helaldir. Bak, onun için kelamı kibarlarda geçer,

Bu aşk bir bahr-i ummandır

Aşk bir bahr-i umman; umman, yani büyük bir deniz.

Bu aşk bir bahr-i ummandır

Buna hadd ü kenar olmaz

Bunun kenarı, haddi yok, sınırı yok.

Delilim sırr-ı Kur'an'dır

Bunu bilende ar olmaz

Sırr-ı Kur'an nedir?

Sırr-ı Kur'an şudur ki: Cenabı Hak Kur'an-ı Kerim'in manasını Fatıha süresinin içerisinde derç etmiş.

Fatıha'nın manasını Bismillah'ın içerisinde toplamış, derç etmiş.

Bismillah'ın manasını da bir noktada derç etmiş.

Onu bilen işte bahr-i umman deryasıdır, o da aşktır.

Bu aşk bir bahr-i ummandır

Buna hadd ü kenar olmaz

Delilim sırr-ı Kur'an'dır

Bunu bilende ar olmaz

Ama delilim de Kur'an'ın sırrıdır, Kur'an'ın esrarıdır, diyor.

Ama Kur'an'ın sırrını, esrarını herkes biliyor mu?

Bilemiyorlar. Ancak aşka duçar olan, Kur'an'ın esrarını bilir.

Kur'an'ın batin manası onun kalbinden doğuyor. Hakikat manası onun kalbinden doğuyor.

Bu aşk ne yapar?

İşte aşkın merkezine dalıyor, aşkın noktasını okuyor.

İlim bir noktadır. O nokta ise Allah'ı bilmektir, Allah'ı bulmaktır.

İnsanlardan Allah'ı kim bulabilir?

İlmel yakın bilenler Allah'ı bulmamışlar.

Aynel yakın bilenler de bulamamışlar.

Hakkel yakın bilenler bulmuşlar.

Hakkel yakın bilmek için de bak buyuruyor,

Mürşit gerektir bildire Hakk'ı sana hakkel yakın

Hakk'ı sana hakkel yakın o bildirecek.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-9

*Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına
Kal gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına
Seyr kal uşşâk-ı Mevlâ nice kıyar cânına
Terk-i cân etmektir ancak aşk u sevdâdan garaz*

Yani aşku sevdaya, Allah aşkına, Allah sevgisine düşmekten maksat terk-i can olmakmış. Allah sevgisi, Allah aşkı insanın kalbinde tecelli etmezse terk-i can olamaz.

İnsan her şeyi canı için terk eder. Can çok kıymetlidir, insanın canı çok kıymetlidir. Ama kimin için bu? Bizlere göre kıymetlidir.

Âşığa göre canın bir kıymeti yoktur. Âşıklara göre, aşk meydanında 40 tane can, bir arpa tanesi ağırlığındaymış. Onun için bak,

*Kıyamazsan başa, cana irak dur girme bu meydana
Bu meydanda nice başlar kesilir hiç soran olmaz*

Öyle ya, bu meydan nasıl bir meydanmış? Bu meydan nedir?

Vahdet meydanı.

İşte öbür kelimada açıklanıyor. Bir kelamın anlamını öbür kelimada açıklıyor. Kelam kelamın karşısına geldiği zaman söylenen kelamın anlaşılmayan tarafını muhakkak anlatan bir başka kelam vardır. Bak, şimdi burada ne dedi?

*Kıyamazsan başa, cana irak dur girme bu meydana
Bu meydanda nice başlar kesilir hiç soran olmaz*

Diyor ki: Sen eğer başından, canından korkuyorsan bu meydana girme. Bu meydanda kesilen başlar hiç sorulmaz. Eğer bu meydana canına kıymak istemiyorsan girme. Ya başından geç, başının kesileceğini bil ondan sonra buraya gir veya kes.

Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına

Ama bu kelimada başını top eyle, başını kes de öyle gir buraya, diyor. Hangi meydanmış bu meydan?

Vahdet, Allah'ın varlığıdır.

Onun varlığını kazanmak için bu meydana başını top et, kes de gir, diyor.

*Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına
Kıl gazâ-yı Kербelâ gir kendi nefsin kanına*

Burada gazâ-yı Kербela var.

Gazâ-yı Kербela: Dünyanın kuruluşunda Hazreti Âdem'den, bir de dünyanın sonuna kadar olan küfür ve imanın savaş yapma çabasının en büyüğü Kербela olmuş. Ehl-i imana Kербela vakası kadar büyük acı duyuran bir vaka olmamış. Her ehl-i imana bilhassa ehl-i aşka, tasavvuf ehline acı duyurmuş. Başka bir kelimada buyurur ki,

Kербelâ'dan eksik olmaz nâremiz

Bu da cezbedir. İnsanlarda, müritte olan gayri ihtiyari cezbedir.

Çünkü bu gayri ihtiyari cezbe ne yapıyor? O nefsi yeniyor, nefsi ile cihat ediyor. Nefsiyle cihat, insanlar için Kербela cihadından daha kıymetlidir. Bak, kelim bunu ifade ediyor.

*Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına
Kıl gazâ-yı Kербelâ gir kendi nefsin kanına
Seyr kul uşşâk-ı Mevlâ nice kıyar cânına
Terk-i cân etmektir ancak aşk u sevdâdan garaz*

Ne demek?

Yani ancak terk-i can olacaksın ve seyret ki, bak ki canına kıyanlar kimler?

Uşşâk-ı Mevlâ Allah'a âşık olanlar, Allah'ı sevenler. Onlar canlarına kıyarlar.

“Terk-i can” olmaktan maksat da niçin onlar canlarına kıyıyorlar?

Allah aşkı, Allah sevdası olanların kalbinde tecelli etmiş, onlar artık canlarından da geçmişler.

Zaten insan canından geçmezse canını bulabilir mi?

Can senin ruhun.

Canan ne? Ruhun gelmiş olduğu bir yer var.

Nereden geldi bu ruh?

Cenabı Hak “Nefahtü fihî min rûhî” Kendi ruhumdan ruh üfledim, buyuruyor.

Öyleyse bu ruh nereden gelmiş?

Allah’tan gelmiş.

Allah’tan gelmişse Allah’a gidecek. Cenabı Hak “Gâlû inna lillahi ve inna ileyhi râciûn” Allah’tan geldiniz Allah’a dönüp geleceksiniz, buyuruyor.

....

Dâireyiz hem kudûmüz cismimiz neydir bizim

Aşk u sevâdâdır gıdâmız bağrımız meydur bizim

Virdimiz İsm-i Celâl’dir kalbimiz “Hay”dır bizim

Zikrimiz ihfâdurur esrâr-ı Kur’ân bizdedir

Evet, işte efendiler cezbe vardır, haktır. Cezbe olanlara gözünüzü açık bakmayın. Teveccühlerimizde daima üzerinde duruyoruz, yine gözü açık olanı görüyoruz. Hâlbuki bu göz açmak hem kendisi için iyi değil, hem bizim cemaatimiz için de iyi değil. Yasak olan bir şey yapılırsa orada huzur olmaz, orada muhabbet olmaz, orada feyiz olmaz.

Yani demek ki bir şey görmek istiyorsan, ne yapacaksın?

O “Allah” diye bağırmış, öbürü ağlamış. Bunlara itiraz etme, muhalefet etme ama onlara da gıpta et, ama itiraz etme.

Çünkü cezbe haktır, cezbe Hak’tandır. Cezbe bizim tarikatımızda vardır. Çünkü iradesiz oluyor. Manevi bir cereyana kapılmıştır.

Hiç şüphe yok ki o cezbe neden geliyor?

Rabîta nuru onun kalbine geliyor veya velâyet nuru onun ruhuna çarpıyor. Bu cezbe ondan geliyor, gayr-i ihtiyârî geliyor. Onun için burada evet, kelâmı kibarda öyle,

Gelin dergâha...

Dergâh neresi? İşte burasıdır.

Allah için toplanılan, Allah zikredilen yer. Allah için konuşulan, sohbet edilen yer dergâhtır. Allah zikredilen yerlere, Allah için amel işlenen yerlere dergâh denilir. Buraya niçin geldiniz?

Gelin dergâha dervîşler

Buraya bugün teveccüh için veyahut sohbet için geldiniz.

Nereden geldiniz? Irak yerden geldiniz, para harcadınız, zahmet ettiniz, uykusuz kaldınız, aç kaldınız geldiniz.

Niye geldiniz? Buraya bir sevap kazanmaya geldiniz değil mi? Bir amele geldiniz buraya. İşte burası dergâhtır.

Gelin dergâha dervîşler

Kılâim zevk ü cümbüşler

Zevk ü cümbüş ne burada?

Zevk tatlı demek, cümbüş hareket demektir. Çok tatlı hareketler olur burada. Niye olur?

Gelin dergâha dervîşler

Kılâim zevk ü cümbüşler

Hudâ'nındır kamu işler

Bu meydân-ı muhabbettir

Şefûmiz Muhammed'dir

Allahümme salli ala seyyidina Muhammed. Bunlar Allah'tan tecelli eder, diyor. Zevkü cümbüş Allah'tan tecelli eder. İşte bu cezbedir.

Bu cezbe her tarikatta yoktur, çok tarikatlarda yoktur.

Cezbe olmayan tarikatta maneviyat yok demektir.

Maneviyat olan bir tarikatta, yani bir velinin maneviyatı varsa müritlerinde cezbe olur; yok ise cezbe olmaz. O zâhir meşayihidir, ilmine bir şey denilmez, ameline bir şey denilmez.

Çünkü tarikatlar bir nefis yolu ile gidiyor bir de aşk, kalp yolu ile gidiyor.

Cezbeliler aşk ile gönül yoluyla terakki ediyorlar.

Ama sofular, o ibadet yapanlar da nefis yolu ile gidiyorlar.

Onun için burada ancak bizim tarikatımızda, bizim kolumuzda cezbe vardır, haktır. Cezbeyi inkâr etmeyin.

Evet, cezbe nereden geliyor?

Rabıtan geliyor, mürşitten geliyor. Onun için demek ki mesela bak, bu kadar çok tarikatla karşılaşıyoruz. Bak, Adıyaman'da da cezbe var.

Adıyaman'ın müritlerinde cezbe var. Bunların haricinde hiçbir tarikatta, hiçbirinde cezbe göremiyoruz.

Evet, cezbe ihtiyarsız; iradeyle değil, iradesiz oluyor.

Bu iradesizlik nedir? Bu iradesizlik işte Evliyâullah'ın manevi gücü yaptırıyor.

Evet, cezbelilere bakmayın gözünüzü açmayın.

Ama dersin ki o niye bağırıyor da ben bağır mıyorum? O niye ağlıyor da ben ağlamıyorum? Cezbe bir türlü müdür? Cezbenin çok çeşitlisi var.

Sükût da cezbedir. Sükût kendinden geçersen eğer, her şeyi gönlünden çıkardın. Şöyle sende bir mestlik, bir beyhutluk ile Allah sevgisi, Allah aşkı, Resulullah sevgisi, Meşayih sevgisi gönlünde, böyle seni bir mestlik âlemine düşürdüyse sen de cezbelisin işte.

Cezbenin çok çeşitleri var: Ağlamak da cezbedir, bağırma da cezbedir, hareketle çırpınmak da gülmek de cezbedir. Gülmek de var. Cezbe gülmeye de gelir. Kendine hâkim olamıyor, gülüyor. Bu da bir cezbedir. Neden? Muhabbetten. Hani,

Kılalım zevk ü cümbüşler

Dedi ya, zevkü cümbüş, tatlı hareketlerdir. Gülme de bir cezbedir, ağlama da bir cezbedir, efendim bağırma da bir cezbedir, çırpınma da bir cezbedir.

Öyle, müritte cezbe olur ki şeyh efendimiz zamanında bir teveccüh yaptığında ihvanların içerisinde bir tanesinin, Eyüp Efendi de şahit oldu, çokları farkına yetti. Eyüp Efendi demiş ki felaket (depresyon) oldu, hareket oldu zannetmiş. O an kaçmak istemiş.

Fakat ben cezbe olduğunu anladım. Onun vücudunu sallaması odayı salladı, salonu salladı. Bu iradeyle olan bir şey midir? Yani oda bayağı sallandı, felaket oldu, diye kalktılar.

Yani demek ki insanlarda böyle gayri ihtiyari vücudunun silkinmesi bir cezbedir, bağırması da bir cezbedir. "Allah, hey, hu" neyse bunlar cezbedir.

İradesiz oluyorsa ağlaması cezbedir, gülmesi de cezbedir.

Bir de var ki hiçbir şey yok, kendisinden geçmiş, sanki bayılmış gibi. Bu da bir cezbedir. Cezbenin en makbulü de budur.

Evet, cezbe haktır, bizim tarikatımız cezbe tarikatıdır.

Cezbeyle mürit terakki eder.

Bizim tarikatımızda hem cezbeyle gidilir, hem nefy ü ispatla yol alınır, hem de şughul-u bâtınla da yol alır.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-10

*Nefs-i emmarenin bilinmez fendi
Gönül şehri bahr-i Nil olmayınca*

Burada, gönül şehri bahr-i Nil'den mana:

Bahr demek deniz demektir. Deniz demek:

Allah aşkı bir kulda tecelli ediyorsa onun gönlü denizdir ve onun gönlü bir Nil nehri gibidir.

Nil nehrinden mana da Allah sevgisidir. Allah'ın feyzi, Nil nehri gibi onun gönlüne geliyor, doluyor. Nil nehrinin toplanmasıyla ne olmuş?

Onun gönlü bir bahr/deniz olmuş. Onun için,

*Bu aşk bir bahr-i Ummandır
Buna hadd ü kenar olmaz*

Neymiş bahr-i Umman? Bahr-i Umman denizi var.

*Bu aşk bir Bahr-i ummandır
Buna hadd ü kenar olmaz*

Aşk, Allah sevgisidir. Nerede olur?

Kalplerde olur, Allah sevgisi insanların kalbinde olur.

Demek, Allah sevgisi olan bir kalp, bahr-i Umman deniziymiş.

*Bu aşk bir bahr-i Ummandır
Buna hadd ü kenar olmaz
Delilim sırrı Kur'an'dır
Bunu bilende âr olmaz*

....

İşte tarikati da insanlar tarikattaki dört esasla yaşar: Muhabbet, İhlâs, Adap, Teslim.

Muhabbet, meşayihî çok sevmek.

Mademki bu tarikata inandık, geldik, girdik. Bunu bilmek lazım ve yaşamak lazım. Zaten kelamda,

Sermaye bu yolda heman

Bu yol Allah yoludur tabii. Ama bu yolun sermayesi neymiş?

*Sermaye bu yolda heman,
Teslim olup şeybe inan,
Sıdk ile Allah'a dayan,
Gör olmaz mı ihsan sana*

Evet, muhabbet meşayihî çok sevmektir. Çünkü Allah için seviyorsun.

Hak ile sevdiğimin var mı vebali

Diye kelamı kibar var.

Hak ile sevdiğimin var mı vebali

Allah için sevilen hiçbir şeyde vebal olmaz.

Meşayihî çok sevmek...

Seversin, seversin, seversin. Ne zaman ki canından da fazla seversen, o zaman muhakkak ki fenafışşeyh oldun sen. O zaman vasıtayı buldun sen, Allah'a giden vasıtayı buldun sen.

Allah'a biz vasıtasız gidemeyiz. Cenabı Hak "İleyhil vesilete" buyuruyor. Bir vesile arayın kendinize.

Ama bu vesile nedir, nerededir, kimdir? Bu, ayette buyrulmuş, hadiste buyrulmuş, kelamı kibarda buyrulmuş. Ayette buyrulmuş ki: "Allah'ın ipine sarılın." "Beni sevin, sevdiklerimi sevin."

Kelamı kibarda da buyrulmuş ki,

*Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak
Kemendi boğazına tak ara bul kâmil insânı*

Kement demek bağ demektir. Cenabı Hak da "Allah'ın ipine sarılın." diyor. Ama zâhirde bir ip olmadığına göre bu ip nedir? Cenabı Hak bir başka ayette "Ve kûnû maassadıkîn" Sadıklarımı olun, buyuruyor. Allah için birbirinizi sevin, buyuruyor. Efendim, ondan sonra "Beni sevin, sevdiklerimi sevin." buyuruyor. Bunlar nedir? Bunlar hep birbirlerini açıklıyor.

Çünkü rumuzlu ayetler hadislerle açıklanıyor. Rumuzlu hadisler de kelamı kibarlarla açıklanıyor. Burada da işte, kelamı kibarda da,

*Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak
Kemendi boğazına tak...*

Tarihler boyunca Allah bilir sayısını bu kadar tarikatlar var. “Allah’a giden yolların adedi mahlûkatın nefesinin adedince.” Bunların hiçbirinde görülmemiştir ki bir mürit zâhirde boynuna bir kement, bağ takmış da meşayihinin kapısına veya kendisine bu bağla bağlamış. Görülmüş müdür?

Bu bağ da bu kement de meşayihe olan bir sevgidir.

Demek ki meşayihi olmayan, tarikatı olmayan gafildir. Gafil ise uykudadır.

Allah’a şükür, Elhamdülillah, çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Bu zamanda Cenabı Hak bize ne gibi iltifatlarda, ne büyük ihsanlarda bulunmuş. Ne büyük nimetler ihsan etmiş.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-11

Bilinmez âlemin sırrı nibânder

Dört şâhın hükmüyle döner cihândır

Dedik. Bu dört şahtan murat nedir efendiler?

Bu dönen cihan senin cesedindir.

İnsan büyük cihandır.

İnsan büyük varlık ya cihan senin bu cesedindir.

Evvela, şeriat seni hayvani sıfattan kurtaracak. Hayvani sıfattan beşeri sığata geçirecek. Şeriatın olmazsa hayvani sıfattan geçemezsin, kalırsın. Bu da nedir?

Kitap, sünnet, icma, kıyas.

Farz, vacip, sünnet, müstehap.

Bu dört şahtan murat: şeriat, tarikat, hakikat, marifet.

Ama tasavvufta bu dört şahın anlamı: muhabbet, ihlâs, adab, teslimdir.

Tarikatın şartları da bunlardır.

Onun için şeriat, tarikat...Şeriat bak, ne yapıyor? İnsanı hayvani sıfattan kurtarıyor. Ama beşeri sıfattan meleki sığata geçiren de tarikatdır.

Bu tarikatın esasları da nedir?

Muhabbet, meşayihini seveceksin. Ne kadar seveceksin? Çok seveceksin.

Canından fazla sevdinse eğer, sen fenafışşeyh oldun. Şeyhin sıfatları sende tecelli eder. Anlaşıldı mı efendim?

Bu fazla sevmek için şudur ki: Mesela hani su içiyorsun, şeyhinin su içtiğini görmüşsün, unutma! Her su içtiğinde şeyhim böyle içerdi, diyeceksin, unutma! Yemek yediğini görmüşsün, yemeği şeyhim şöyle yedi, de.

Şeyhinle beraber ye, şeyhinle beraber yürü, şeyhinle beraber namaz kıl, şeyhinle beraber konuş. Hiçbir zaman şeyhini unutma, böyle yapa yapa yapa, ne oluyor?

O zaman fenafişşeyh oluyorsun.

Sen O oluyorsun, O da sen oluyor.

Senin varlığın kalkıyor, şeyh efendinin varlığı sende tecelli ediyor.

Buna fenafişşeyh deniliyor. Ama insan buna ulaşmazsa hakikate geçemiyor. Hakikate geçmek için vasıta budur. Bak, onun için,

Delîl eyle O zâât-ı evliyâyı

Buyurmuş.Ya sonra,

Al benliğimizi gitsin irâde

Arz eyle cemâlin irgür murâde

Rabıtamız sensin işbu arâde

Rabıta demek Allah'a bağlanmaktır. Allah buyurmuyor mu? Allah'ın ipine sarılın. Allah'ın ipine bağlanın, demiyor mu? Peki, nasıl bağlanacak insan? İp mi var? İp varsa herkes bağlansın.

İşte burada Allah'ın ipine bağlanmak ve bu aradaki ip, Evliyâullah'tır.

Hani Cenabı Hak ne buyuruyor? “Kulum beni sev, sevdiklerimi sev.” Sevdiklerimi sev ki beni sevesin. “Kulum beni sev, sevdiklerimi sev, kullarıma sevdik.”

Bak, meşayihin esrarı burada açıklanıyor, burada çıkıyor, aşikâr oluyor.

İşte tarikattaki şartlar bunlardır. Bu dört şartı insan elde etmezse tarikatu anlamış değildir, tarikatı yaşamış değildir.

....

Evet, bu dört şahtan murat: Muhabbet meşayihimizi çok seveceğiz.

Bunun delili, Hazreti Peygamber Efendimiz (Allahümme salli alâ seyidînâ Muhammedin ve alâ âli seyidînâ Muhammed) Hazreti Ömer (r.a.) Hazretleri'ne ne sordu, ne buyurdu?

—Ya Ömer beni ne kadar sevebiliyorsun?

—Ya Resulullah nefsimden maada her şeyden fazla seviyorum seni.

—Yok, ya Ömer, sen kâmil bir mümin olamamışsın. Kâmil bir mümin olmak için beni nefsimden fazla seveceksin.

Ona böyle buyurunca, tabii Hazreti Resulullah'ın sözü, Hazreti Ömer de seçkin sahabe. O anda ondaki Peygamber Efendimiz'e olan sevgisi birden öyle çoğalıyor, o zaman diyor ki:

—Ya Resulullah, şimdi siz buyurdunuz nefsimden fazla seviyorum seni.

—Tamam, şimdi kâmil iman sahibi oldun, buyuruyor.

Şimdi bakın efendiler, Peygamber Efendimiz'in bütün emirleri hadistir. Bu olmuştur. Ama kelam-ı kibarda ne geçiyor?

Bulam dersin eğer ayn-i imâni

Çalış ki şeyhinde olasın fâni

Sana senden yakın olanı tanı

....

Tarikatın şartları bunlardır. Evet, Allah hepimize nasip etsin. Yalnız burada biz meşayihimizi ilmîl yakın bildik ise Allah bize aynel yakın bilmek nasip etsin. Aynel yakın bilenlere de Allah hakkel yakın bilmek nasip etsin.

Evet, insanlar tarafından Allah'ı ilmîl yakın bilmek var, aynel yakın da bilmek var. Âlimler ilmîl yakın biliyorlar. İnsanlar var ki aynel yakın biliyorlar, ilimleri ile âmil olup fazla amel işlemler yaklaşmışlar. Bir de insanlar var ki Allah'ı hakkel yakın bilirler.

Hakkel yakın bilenler Allah'a âşık olanlar. Allah'a âşık olmasa insan hakkel yakın bilemezler. Çünkü Allah aşkı onun varlığını yakıyor, gideriyor. Varlığını, perdeleri kaldırıyor.

Hâlbuki perde kendi varlığı, kendi sa'yıdır. İnsanın varlığı kendi sa'yıdır.

Evet, insan Allah'ı ilmîl yakın biliyor ama çok ırak bir mesafe var. Aynel yakın bilmek ise yürüdü, gitti, yaklaştı. Yani bu yürüme ise amel işledi, yaklaştı.

Yaklaştı ama arada bir perde var. O perde arkasını göstermiyor. O perde nedir?

Bilmesi ve yaklaşmasıdır. Ben biliyorum demesidir. O perde ildir, amelidir. O ilminden, amelinden geçmezse perde ortadan kalkmaz.

Bak, Şems geldi Mevlânâ'yı irşad etti. Niye geldi irşat etti? Onların şeyhleri, büyükleri demiş ki:

—Konya müftüsü Mevlânâ'nın irşat zamanı geldi. İlmiyle, ameliyle tamamen son makama, son yere gitmiş. Oradan geçemiyor, bir perde var arada, onu kaldıramıyor.

O perde nedir? İlmi, ameli. Bak, Şems onun elinden ilmini ve amelini aldı. Koskoca Mevlânâ'yı etti dindon, hâşâ! Anlamayanlar deli oldu bu, dediler. Onu bir çocuk gibi yatırdı, kaldırdı, koşturdu, her şeyi ona yaptırdı. Ama irşad etti.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-12

*Varlığım dağımı deldi açtı vuslat râbını
Dost göründü her taraftan aynıma Leyla gibi*

Dosttan mana Allah'tır.

Niye burada “Aynıma Leyla gibi” diyor?

Mecnun Leyla'ya âşık olmuş. Leyla'nın aşkı Mecnun'u yıllar boyu yedirmemiş. Yememiş, içmemiş, uyumamış da. Yemesi de içmesi de uykusu da Leyla'nın aşkı. Bir gün bakmış ki dağlar, taşlar, ağaçlar, kuşlar hep Leyla olmuş. Kendi de Leyla. Gördüğü her şey Leyla olmuş. O zaman işte bak buyuruyor ki,

Varlığım dağımı deldi açtı vuslat râbını

Evvvel kelimada ne dedi?

Varlık dağımı delmeyen

Deldiği senin varlığındır. O bir dağdır önünde. O delinmezse dostun yolu açılmaz, ulaşamazsın.

Vuslat demek ulaşmak. Varlığınla ulaşamazsın ama o dağın delinmesi lazım. İşte onun için buyuruyor ki,

Varlığım dağımı deldi açtı vuslat râbını

Râh, yol. Ulaşacağın, gideceğin bir yerin yoludur.

Vuslat, ulaşmak. Onun râhı kapalıydı, o da varlığını deldi açtı. O açılınca,

Dost göründü her taraftan aynıma Leyla gibi

Bu hilaf mıdır? Değil. Cenabı Hak “Hüvel evvelû velâhiru vezzâhiru velbâtın” buyuruyor. Zâhir görünen de benim, diyor.

Bak, göremiyoruz. Varlığımız perde, varlığımız kapattı ki o görünmüyor. Evet, varlığımız kapattı görünmez daha.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-13

Bizim hoşumuza giden dünya âleminde hoşumuza giden ne olursa olsun bunlar Allah'tan gelmiyor mu? Bizi huzursuz eden ne olursa olsun bu da Allah'tan gelmiyor mu?

Ama işte burada tefrikaya düşüyoruz. Tefrikaya düşünce işte o zaman zararımız oluyor, bir kârımız olmuyor. Çekmiş olduğumuz zahmetler, mihnetler, meşakkatler de yanımıza kalır.

Hani bir hastalığı Allah'tan bilip ona razı olmazsak o hastalıktan çekmiş olduğumuz zahmet yanımıza kalır. Onun ecrini alamayız, onun karşılığını bulamayız. Onun bir karşılığı var, ecri var, sevabı var, mükâfatı var. Nerede? Öbür âlemde.

Cefayı çekmeyen âşık sefayı bulamaz, buyuruyorlar.

Âşık kim? Allah'ı seven.

Allah'ı sevenin ise dünyada cefası vardır. Cenabı Hak sevdiklerine dünyada çileyi fazla vermiş.

Onun için evet, Bektaşî'nin bir tanesi buyurmuş ki:

—Yâ Rabbî ben seni seveyim sen beni sevme, demiş.

Böyle söz olur mu? Anlayamamışlar, sen niçin böyle diyorsun? Demiş ki:

—Allah sevdiklerine çok çile veriyor, ben taşıyamam bunu. Onun için öyle diyorum. Ben onu seveyim, o beni sevmesin.

Öyle zaten Cenabı Hak sevdiklerine... Zekeriya Aleyhisselam'ı hızarlarla biçtikleri zaman melekler ona acıdı. Cenabı Hak da buyurdu ki: “Meleklerim ben sevdiğime böyle yaparım.” Bak kelamı kibarda var,

Görün şehzâdeler n'oldu birisi sararıp soldu

Biri susuz şehid oldu bu aşkın mâcerâsından

Şehzadeler kimler burada? Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz.

Onlar bak, dünyada ne büyük çileler çektiler. Ne büyük acılar duydular onlar. Onların acılarını, sadece onlar değil, bütün ehli iman o acıyı çekmiştir. Ta ki geçmişte, gelecekte bütün onların bu acısını her ehli aşk olan bu acıyı çekmiştir ve çeker. Onun için buyuruyor ki,

Kerbela'dan eksik olmaz nâremiz

Bu nâre nedir? Bu nâre de müridin cezbésidir. Her cezbeli olan, her ehli aşk olan nedir, o acıyı çeker. Onların nâresinin doğuşu oradandır.

Kerbela'dan eksik olmaz nâremiz

Biz hafîd-i Pîr-i Tâgî olmuşuz

Pîr-i Sâmî'nin cırâğı olmuşuz

Çünkü başka bir kelimde da vardır,

Başını top eyleyip gir vahdetin meydânına

Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına

Seyr kel uşşâk-ı Mevlâ nice kıyar cânına

Terk-i cân etmektir ancak aşk u sevdâdan garaz

Aşk ne, sevda ne? Yani Allah sevgisi bu.

Allah sevgisinden maksat terk-i can olmaktır.

Terk-i can olmasa insan zaten cananı bulamaz.

Canan ne? Canların gelmiş olduğu bir yer var.

Nereden gelmiş bu canlar? Allah'tan.

Çünkü bir ruh üflenmiş. Cenabı Hak “Nefahtü fihî min rûhî” Kendi ruhumdan ruh üflediğim, buyuruyor. Bu ruh oradan gelmişse oraya gidecek yine. “Küllü şeyin yercüü ila aslihi” emri fermanı var. Cenabı Hak “Her şey aslına rücu edecek.” buyuruyor. Her şey aslına rücu edecekse ruhun da bir aslı vardır. Zaten bak,

Derman arardım derdime

Derdim bana derman imiş

Burhan arardım aslıma

Aslım bana burhan imiş

Bunlar hep kelamı kibar, rumuzludur ama çok manalı bunlar. Çok anlamlı kelimelerdir. Yani ne demek istiyor? Evet, ben derdime derman ararken derdim bana derman oldu.

Hiç insanın derdi derman olur mu?

Hakiki derdimizi, esas derdimizi bilsek derman olacak. Bilemediğimiz için derman olmuyor, bütün dertlerimiz dert oluyor. Eğer esas derdimizi bilsek bizde daha hiçbir dert kalmaz.

O asıl derdimiz, bütün dertleri yutar. Büyük balık nasıl küçükleri yutuyorsa o da onları yutar, daha dert kalmaz.

Aslımızı düşüsek zaten kurtulacağız, düşünemediğimiz için kurtulamıyoruz. Öyleyse,

Burban arardım aslıma

Aslım bana burban imiş

Aslımız nedir bizim? Ruhumuzun bir gelişi var.

Nereden gelmiş? Allah'tan gelmiş.

Bu ruh nereye gider? Allah'a gider.

Ama gelişte hep bir yerden gelmiştir ama gidenler hep bir yere gitmezler.

Evet, insanlar hem cismen gelmişler dünyaya hem ruhen gelmişler dünyaya.

Bu cismen gelişte ve ruhen gelişte hepsi gelmiş ve bir de cismi gidiş var, rûhi gidiş var.

Bu cismi gidişi de hepsi yapar. Ağası, kölesi; zengini, fakiri; delisi, akıllısı hepsi bir cisimle gelmiş mi buraya? Cisimle gelmiş.

Hepsine bir ruh üflenmiş mi? O ruhla gelmiş.

Fakat bir de ölürken gidiş var. Ama bu cisimlerin hepsi birden toprağa gidiyor. Çünkü aslı toprak bu cesedin, toprağa gidiyor.

Hepsi de bir ruhla gelmişse bu ruhların hepsi Allah'a gitmez. Allah'ın rahmetini kazanan Allah'a gider ama Allah'ın gadabını kazanan nereye gider? Allah'ın Celal sıfatına düşer ki gadabına duçar olur.

Allah'ın Cemal sıfatı var, Celal sıfatı vardır.

Biz Cemal sıfatına sahip olacağız ki Allah'ın rahmetine gidebilelim, onu kazanabilelim.

Celal sıfatına sahip olursak eğer Allah'ın rahmetini nereden kazanacağız? Bu sefer de Allah'ın gadabına düşeceğiz.

Allah'ın Cemal sıfatının sahibi olursak çok ulvî yüksek âlemlere çıkacağız.

Celal sıfatına sahip olursak eğer çok süflî aşağılara düşeceğiz.

Burada zaten iradeyi cüziyeyi elimize vermiş. Eğer biz Allah'a inanaraktan geldiysek bu dünyaya, bizim için Kur'an inmişse, bizim için peygamber gelmişse biz o zaman ne yapacağız?

Peygambere tâbî olacağız. Allah'ın emirleri Kur'an'dır; Kur'an'a tâbî olacağız.

....

Evet, efendiler işte buyurmuş,

Âteş-i aşkınla yandır Sâlih'i

Şarâb-ı lebinle kandır Sâlih'i

Taklîd'den tabkâke döndür Sâlih'i

Affeyle bizmette noksânımız var

Burada öyle bir aşk ver Sâlih'e ki Sâlih yansın, kavrulup yok olsun, kendisini kaybetsin. Başka kelimada da,

İlahi bir aşk ver bana kandalığımı bilmeyeyim

Ya Rabbi, öyle bir aşk ver ki nerede olduğumu ne işlediğimi, ne ettiğimi bilmeyeyim, diyor.

Çünkü niçin? Yarın kıyamet gününde insanlar hesaba çekildiği zaman hesapları melekler görecek. Bir gruba sıra gelince, o grubun hesabını melekler göreceği zaman, Cenabı Hak: “Yok, meleklerim onların hesabını ben göreğim siz görmeyin.” diyecek.

Bunlar kim? Ehl-i cezbe olanlar.

Vecd âleminde bunlarda görünenler aslında şeriata muhalif değil, fakat onların kelimaları anlayışa muhalif. Niçin?

Bak, Mansur “Ene'l-hak.” demiş anlayamamışlar. Şeriata muhalif değildi ama anlayamadılar da onun için astılar. Sonra anladılar ki yok muhalif değilmiş. Onun sözü hatalı değilmiş. Ama sonradan anladılar. Anlayışa bu ters geldi. Fakat onda tecelli eden harikuladede anladılar ki bu söz hatalı değilmiş. Harikulade neydi onda? Öldükten sonra düşen kanlarıyla “Ene'l-hak.” yazılmış. Nereye bir damla kan düşüyorsa orada Ene'l-hak yazıyor anladılar ki:

—Ha, demek ki biz bunu anlayamadık.

Anlayamamışlar. O doğru söylemiş. Çünkü niçin?

İnsanların nefsi var, ruhu var.

Nefisten söylenirse hatalıdır, isyan eden nefistir.

Ama ruhtan gelirse ruhtan gelende hata olmaz. Ruh bir memurdur.

Peygamber Efendimiz'e bile Cenabı Hak: "Habibim ruhtan sordular sana (Sen ruhtan cevap vermedin). O ruhtan soranlara de ki ruh Rabbinin emrindedir." buyurmuştur.

Onun için demek burada ruhtan kelim eden, ruhtan cereyan eden, bir kelammış.

Zaten kelamı kibar da budur, ruhtan cereyan eder, ruhtan geliyor, nefisten değil.

Ruhtan geliyorsa, ruhtan gelen söz zâhire ters görünse de hatalı değildir. O bir esrardır, sırdır. Anlamayana, bilemeyene hatalı görünür. Bilene hata değil, hakır. Çünkü niçin?

Mansûr "ene'l-Hak" söyledi

Gördü hakikat dârını

Mansûr değil cân söyledi

Cân içre cânân söyledi

Ol rûb-ı sultân söyledi

Kesf eyleyip esrârını

Onu Mansur söylemedi, Mansur da bir candır ama Mansur'un canının içerisindeki can söyledi. Mansur'un ruh-i sultanisi söyledi, ruh-i hayvanisi değil, ruh-i sultanisi söyledi.

Ruh-i hayvani var nefisten.

Ama ruh-i sultanisi ruhtan gelir.

Bir insan kendi bilgisiyle, kendi görgüsüyle, kendi iradesiyle konuşuyorsa nefisinden konuşuyor.

Ama kendi bilgisi, kendi anlayışı, idraki değil, kendinden konuşmuyorsa o ruhtan geliyor.

Evet, işte burada diyor ki: Yâ Rabbî öyle bir aşk ver ki bana, bu aşk beni ne yapsın? Sâlih'i yaksın, yok etsin varlığını gidersin.

Nasıl ki cisimler ateşe düşmeyince yok olmazsa, öylece bizim kalbimizdeki cisimleri de ancak Allah aşkı yakacak, o giderecek, o atacak.

Her şeyin zıddiyeti var. Allah aşkının sevgisinin yanında hiçbir sevgi barınamaz.

Bütün sevgiler bir taraf, Allah sevgisi de bir taraf.

O da onun zıddıdır. Allah her şeyi zıddiyetli halk etmiş.

Zaten Cenabı Hakk'ın böyle bir emri vardır: “Biz insanlarda bir tane kalp halk ettik, iki tane halk etmedik.” ki birine dünyayı koysun, birine bizim sevgimizi koysun. Bir tanedir. O bir tane kalbini dünya ile meşgul ederse biz yokuz orada. Eğer bizimle meşgul ise dünya giremez oraya.

Allah'ı unutmamak için Allah'ı çok seveceğiz. Öyle ki Allah'ı unutmayalım. O sevgiyle kalbimizi dolduracağız, kalbimiz dolacak ki boşluk olmasın oraya daha başka bir şey girmesin. Onun için,

Ateş-i aşkımla yandır Sâlib'i

buyurmuş. Yani bende olan bu sevgini çoğalt, kalbimde çoğalt ki bu sevgi beni ihâta etsin. Varlığımı yok etsin.

Nasıl ateş cisimleri yok ediyorsa o sevgi de benim varlığımı, benim benliğimi yok etsin.

İnsanlarda cüzî irade var, küllî irade var.

Küllî iradeye geçen kimlerdir? Âşıklardır.

Evet, ilim de var, amel de var.

İlim, amel de irade ile oluyor.

İrade ile ilim elde ediliyor, irade ile amel elde ediliyor. İrade de çok kıymetlidir bizim için.

Bizim için iradede iki türlü aldanma var. Ama şeriatı olan, tarikati olmayanlardaki aldanış şudur: Cüzî iradesi farzdır. Eksiklik bırakırsa ne olur? Küfre götürür insanı. Allah'ın azabına girer, rahmetinden uzaklaştırır.

Ama tarikata geçince iradeye sahip olmak da nimetine ulaştırmaz, yolunu tamamlamaz, yolunu eksik bırakır.

Bu yol nedir? Şeriat, Tarikat, Hakikat, Marifet.

Bir insan hakikate ulaşamazsa yolunu tamamlamış değildir. Hakikate ulaşmak için tarikatı olacak.

Tarikatta da işte şu vardır ki: Aşk.

Ancak onun kalbinde aşk-ı ilahi, Allah aşkı, Resulullah aşkı, Meşayih aşkı onun kalbinde çoğalacak ki dünya çıksın onun kalbinden. Evlat sevgisi çıksın, mal sevgisi çıksın.

Makam, mevki, ilim, amel bunlar hep varlıktır insanlarda. Hatta insanın kendi sa'yı da varlıktır.

İlim elde eder, ilim çok kıymetlidir. İlim ile çok terakki eder. İlimle terakki etmek de daha sonra ona manidir.

Ameliyle çok terakki eder. Ameliyle terakki etmek de daha sonra ona manidir.

Eğer o ilminden amelinden geçemezse o zaman nedir? Terakki edemez. Yolunu bitirmiş değildir.

Çünkü bu yol mahviyet yoludur.

Mahviyete nasıl düşülür?

Ancak insan cüzî iradesini kaldırırrsa ortadan o zaman mahviyete düşer.

Ama cüzî irade ne zaman kalkar?

Cüzî irade şu zaman kalkar ki: Sen bir yolcusun o yoldan yürümen için sana bir silah vermişler, bir de at vermişler, binek vermişler. O atla, o silahla, o binekle gideceksin. Vasıtayla gideceksin, vasitan yoksa gidemiyorsun. Silahın yoksa gidemiyorsun, sade vasıtayla gidemiyorsun. Çünkü eşkıyalardan silahınla kendini koruyacaksın. Vasitanla da yol alacaksın. İşte insanlarda ilim, amel budur.

Allah'tan geldik Allah'a gideceksek böyle. Ama o nereye kadar götürür? Bir makama kadar götürür. O makam öyle bir makam ki orada at daha yürümez. Orada daha araba yürümez, silahın da kıymeti yok.

Arabayla silahı da orada döneceksin (cüzî iradeyi kaldırma). Bırakamazsan oradan geçemezsin.

Onun için şeriat, tarikat, hakikat, marifet var.

Şeriatsız olmaz bir defa. Şeriatımız tamam olacak ki tarikatımız olsun.

Tarikatımızı da tamamlayacağız ki hakikate geçelim.

Tarikatımızı tamamlamak için aşk-ı ilahiye çoğaltmak lazım. Bizde olan Allah sevgisini, verilen bir sevgiyi çoğaltmak lazım, onu muhafaza

etmek lazım. O neden azalıyorsa ondan sakınmamız lazım. Neyle çoğalıyorsa çoğaltmamız lazım.

Neyle çoğalacak? Hizmetle ve himmetle.

Hizmet yapmazsak himmet alamayız.

Himmet alamazsak hizmetimizde azimli olamayız. Hizmette azim vardır.

Hizmetteki azim denilince Peygamber Efendimiz: “İki günü müsavi olan zarardadır.” buyuruyor. Hâlbuki bu, amelde değildir aslında.

Ama yine amelde de vardır. Amelde de olacak. Amelde de farklılık vardır. Niçin bu kadar ulemalar çalışmışlar, göz nurları dökmüşler, kitaplar yazmışlar. Zâhir şeriatla efdaliyet aramışlar değil mi? Bunları da arayacağız, bunları da yapacağız.

Ama en efdal olan amel de mahviyetle olan ameldir. “Ameli güzel işle işlememiş gibi bil.” Bu da ancak aşka duçar olacaksın ki ameli yaptım, değil yapamadım, diyebileşin. Yaptım demek varlık oluyor, yapamadım demek makbul oluyor. Evet efendiler,

Şarâb-ı lebinle kandır Sâlib'i

buyurmuş. Leb dudaktır, şarap da keyif veren bir şey insanlara. Ama senin dudaklarından çıkan sözlerin insanları mest eder.

Şarap ikidir: Biri nefse mestlik verir biri de ruha mestlik verir. Ruha mestlik veren şarap, Allah sevgisidir. Nefse mestlik veren de bildiğimiz şarap. Ondandır keyif alıyor ki onu içiyor. Almasa niye onu içsin? Günah olduğunu bildiği halde ondan almış olduğu keyfe dayanamıyor, o günahı işliyor. Onun zevkine dayanamıyor, o günahı işliyor.

Ama bir şarap da var ki ruha veriyor bu mestliği, bu keyfi. Onun için,

Bu aşk bir bahr-i ummandır

Aşk, bahr-i ummandır, bahr-i umman da büyük deryadır.

Bu aşk bir bahr-i ummandır

Buna hadd ü kenar olmaz

Delilim sırrı Kur'an'dır

Bunu bilende ar olmaz

Kur'an'daki sır nedir?

Kur'an'daki sır Şudur efendiler: Cenabı Hak “Nahnu akrabu” buyuruyor. Kulum ben sana Şah damarından daha yakınum.

Bu Şah damarından daha yakın olan Allah'ı biz nasıl yakın bileceğiz?

Ancak onu çok seveceğiz ki onun sevgisiyle kalbimizi dolduracağız ki ondan sonra Kur'an'ın esrarı da bizde tecellî etsin.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-14

Teveccübe gelin ihvan

Kuruldu halka-i Rahman

Açıldı ravza-i Rıdvan

Orası cennet bahçesi oluyor, orası cennet oldu. Cennet görevlileri, rıdvanlar da orada hizmete geldiler.

Bu meydan-ı muhabbettir

Bu bir ıyd-ı meserrettir

Burada meydanı muhabbet ise bizim bu teveccühlerimiz, hatmelerimizdir, sohbet hanelerimizdir. Bir araya gelmemiz ve muhabbet etmemiz, sohbet etmemizdir. Budur muhabbet haneleri.

Ama ıyd-ı meserret ne? İyd, bayramdır. Yani bu da ruhların bir bayramıdır. Zâhirde bayramlarda nasıl nefisler mesrur oluyor, mesut oluyorlar. Burada da ruhlar mesut olur, mesrur olur. Bu ruhun bayramıdır.

İşte bir de var ki bayramı bayram olarak bilmek, onu değerlendirmek, onun kıymetini bilmek ve onun feyzinden, nurundan, bereketinden faydalanmak gerektiği gibi, bizim de burada teveccühün ruhi bir bayram olduğunu bilelim, buna da kıymet verelim sonra boşuna gelmiş, gitmiş olmayalım.

Nasıl kıymet vereceğiz buna? Burada işte biz yoksul olarak, fakir olarak, efendim muhtaç olarak, ihtiyaç olarak buraya geldik, diyelim.

Buradaki bayram nedir? Allah'ın ruhlara olan bir iltifatı olacak, ihsanı olacak. Ama burada biz noksanımızı bileceğiz, eksikliğimizi bileceğiz, kusurumuzu bileceğiz.

Bak, Cenabı Hak ne buyuruyor: "Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz." Burada bir misal veriyorlar ki gökten düşen yağmur katreleri hatt-ı bâlalarda, yükseklerde durmaz. Onlar hep kayar gider, çukurlara dolar.

Hatt-ı bâlada kalma ise burada kendimizi yüksek görmeyelim, kibirli görmeyelim, günahsız görmeyelim, kusursuz görmeyelim.

Burada çukurlardan mana ise gönül alçaklığıdır. Alçak gönüllü olacağız, tevazu ehli olacağız ki Allah'ın yağmur gibi yağın rahmeti (burada görünmüyor ama yağacak) o zaman kalplerimize dolsun.

Eğer kalplerimiz alçak gönüllü olmazsa, alçalamazsa o zaman hiç istifademiz, faydamız olmaz. Niçin? Cenabı Hak buyuruyor ki: "Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz, her kim ki tekebbür sahibi olursa onu da hakir, yoksul ederiz."

Allah'ın yükseltmesi, Allah'ın rahmetine ulaşmaktır.

Allah'ın yoksul etmesi, Allah'ın gadabına uğramaktır.

....

Kabiliyet biz de olmazsa meşayih neylesin

İster ise müşidi olsun Muhammed Hazreti

Kabiliyet bizim kalbimizdir. Bizim kalbimize verilen bir muhabbet var.

Bil emanettir muhabbet sana Mevlâ'dan gelir

Doğru Mecnun oldıysan bil ki Leyla'dan gelir

Burada doğru Mecnun olmak demek, Mecnun bir on paralık kıza âşık olmuş da Allah'a ulaşmış. Allah'ın nuruna ulaşmış, Allah'ı bulmuş. Mecnun bir on paralık bir kıza, nakısa-i akıl olan bir kıza âşık olmuş. Peki, biz kâmil mükemmil bir meşayih tanıdık, kapısında bekliyorsak (kendime söylüyorum) bizim emeğimiz boşa mı çıkar? Mahrum mu oluruz?

Ama biz taklidini yapalım da tahkiki onlardan doğacak. Sâlih Baba öyle buyuruyor,

Ateş-i aşkınla yandır Sâlih'i

Şarab-ı lebinle kandır Sâlih'i

Taklitten tahkîke döndür Sâlih'i

Affeyle bizmette noksanımız var

Her fiilimde ben noksanlık görüyorum. Hiçbir hizmetimi layıkıyla yapamıyorum. Ama bu bize müjde değil mi? Taklitten tahkîke döndür Sâlih'i, buyuruyor. Yani taklidimizi, tahkîki yapacak.

Ateş-i aşkınlı ki eğer Cenabı Hak bize tam manasıyla gönlümüzü ihya edecek bir aşk verirse, o zaman zaten bu aşkın semeresidir, o aşkın meyvesidir. O aşkın tecelliyatıdır ki insan,

Olmuşum her bir kusurun nadimi Allah için

Aşkın vermiş olduğu bir ihsandır ki aşktan tecelli eden bir ihsandır ki bir insan amelini sağlam da yapsa yapamadım der. Hâşâ Estağfurullah, biz sağlam yaptık demiyoruz. Yine sağlam yapamıyoruz ama umutsuz değiliz. Biz umut üzerine yaşıyoruz. Çünkü umutsuzluk küfürdür. Umutsuzluk Allah'ın rahmetini noksan görmektir.

Umudum ne? Umudum şudur ki: Allah'a şükür Cenabı Hak bize tanıttı. Neyi tanıttı? Büyüklerimizi, mürşitlerimizi, mürşidimizi tanıttı. Yeter, bu bize yeter.

Gönlüme nakşoldu hubb-ı cemali

Terke eyledim cümle hep kâl ü kâli

Dünya perestlerin çok ise malı

Bizim de İmam-ı zamanımız var

.....

Biz Hafîd-i Pir-i Tâğî olmuşuz

Pir-i Sâmî'nin çırağı olmuşuz

Hafîd, torun demektir. Pir-i Tâğî'nin torunuyuz, Pir-i Sâmî'nin de çırağıyız, buyuruyor.

Evet, ama bizim taklidimiz insibahtır. Yani biz de onların amelini yapmaya çalışıyoruz inşallah. Bu kadar teveccüh yapıyoruz. İnşallah taklitten tahkike döner, dönmüştür inşallah veya döner inşallah, bu ümitteyiz.

Peki, ne demek oluyor bu? Yani biz layıkıyla yapmasak bile, layık olmasak bile layık ederler. Onların himmetleri boldur, âlîdir. Onlar merhamet sahibidir. Onlar çok ganidirler, bonkördürler. Onların bir şeyleri eksik olmaz.

Burada biz yeter ki eksikliğimizi bilelim, noksanlığımızı bilelim, kusurumuzu bilelim, acziyetimizi bilelim de bir şey isteyebilelim.

Fakat Cenabı Hak ne buyuruyor? “Yetimlere, fakirlere, saillere ihsanda bulunun.” Bir de ulemanın insanlara böyle bir emri varsa Allah insanlara, yetimlere, saillerine böyle ihsanda yardımda bulunur.

Biz de Allah’ın saili olursak Allah bize ihsanını etmez mi? Eder amenna ve saddakna. Ama yeter ki biz Allah’ın saili olduğumuzu bilelim. Allah’ın saili olduğumuzu bilmek için efendim kusurumuzu ve eksikliklerimizi bileceğiz.

Zaten eksikliğimiz, kusurumuz çoktur. Her halimiz eksikliklerdir, her sözümüz noksanlıktır, her işimiz eksikliklerdir, noksanlıktır. Niçin, neden?

Mademki bir işi görürken Allah’ı anamıyoruz. Bir söz söylerken Allah’ı anamıyoruz veya yerken, içerken, yatarken, kalkarken, konuşurken, alırken, verirken Allah’ı anamıyorsak bundan daha büyük noksanlık olur mu? Tabii bizler için bu noksanlıktır.

Bir noksanlık da var ki zahir emirde günahları işlemektir. Günah-sevap, helal-haram, hayır-şer bilmemektedir. Bu da bir noksanlıktır. Ama tarikatımızda noksanlık bunlar değildir. İnşallah tarikata giren, zaten bunları yapamaz. Bunları yapıyorsa tarikattan haberi yoktur. Tarikata girmiş değildir. Bunları yapanlar tarikata ayak basmış değildir.

Ama tarikattaki noksanlık nedir?

Tarikattaki noksanlık da gafletimizdir.

Bu gaflet denilince zahirde yine günah işlemektedir. Ama tarikatımızdaki gafletlik Allah’ı unutmaktır. Yerken, içerken, alırken, verirken Allah’ı unutuyorsak gafletlidir. Bu da bir eksiklik, noksanlıktır. İşte bunun de fine çalışalım, bunun ikmaline çalışalım. Bu gafletimizi atalım, bu gafletten kurtulalım.

Uyan gaflet meyinden kalk

Bu derdin çaresine bak

Kemendi boğazına tak

Ara bul kâmil insanı

....

Bil emanettir muhabbet sana Mevlâ’dan gelir

Doğru Mecnun oldun ise bil ki Leyla’dan gelir

Küntü Kenz'in mebdeidir arş-ı â'lâdan gelir

Evet, demek ki bir tarikatta ne kadar mürit, talip varsa bunların hepsinin sevgisi Evliyâullah'ın nurundan geliyor. Demek ki onun için buyuruyor ki,

Aşk-ı muhabbet hanesi....

Bak, bu aşk-ı muhabbet hanesi, dünya hanesi değildir. Yani Evliyâullah'ın bir hanesi, tekkesi varsa orada ne yapıyorlar? Orada bir aşk, muhabbet sahibi oluyorlar. Muhabbet elde ediyorlar.

“Aşk-ı muhabbet hanesi” onun kalbidir. Gönlümüzdeki aşklar, sevgiler ondan geliyor. O veriyor, ondan geliyor.

*Aşk u muhabbet hanesi âlem anın divanesi**Hep cümle hüsnün anesi cümle maâdin kânıdır*

Aşk-ı muhabbet hanesi Evliyâullah'ın kalbidir.

Aşk Allah sevgisidir.

Allah sevgisi onun hanesinden dağılır.

Öyle değil mi? Bütün müritler nereden alıyor muhabbeti, kimden alıyorlar? Meşayihden, tekmeden alıyorlar. Orayı tanımayanlar aşkı bilmiyorlar. Orayı tanıyanlar oraya gidiyorlar ki onlarda Allah sevgisi tecelli ediyor.

Öyleyse demek ki onların hem dünya haneleri aşk u muhabbet hanesi, hem de kalpleri aşk u muhabbet hanesidir.

“Âlem anın divanesi” yani mademki o aşk u muhabbet hanesi olduğu bilinirse, bir de Allah ihsan etmişse, Allah'a inanan insanların hepsi onun divanesi olur.

Divane demek ona gönülden bağlanırlar. Yani akılları gider. İşte o zaman Mecnun sıfat olurlar.

Doğru Mecnun olduysan bil ki Leyla'dan gelir

“Hep cümle hüsnün anesi” derken onlar bütün güzelliklerin anasıdır.

Burada bir anlamı şudur ki: 79 ahlak-ı hamîdeyi, güzel ahlakları o elde etmiştir.

Bir anlamı da şudur ki: Allah'ın ne kadar mükevvenâtta güzeli varsa hepsinin güzelidir.

Burada Cenabı Hak buyuruyor ki “Biz insanı güzel, kıymetli halk ettik.” Ama hangi insan bu? İşte bunlar velîlerdir.

Niçin? Allah’ın güzelliği onlarda var. Allah’ın sıfatı onlarda var.

Ama o sıfatı, o perdeyi açmak lazım. O sıfatı onlarda görmek lazım. Fakat Evliyâullah’ın yüzünde bir perde vardır. O perde nedir? İşte bu yüzüdür, bu cismidir, o da perdedir. Ama bizim de bir perdemiz var. Biz perdemizi açacağız ki onun perdesi de kalksın, sade onun perdesi değil. Onun perdesi aslında açıktır. Niçin bak,

Seni Hak bilmeyen o geçreviler

Buluğa ermez anların imanı

....

Yar sana daim nazır eyler

Seni gafîl görürse güzâr eyler

Burada yârdan mana Allah’ın rahmeti, yârdan mana Resulullah’ın şefaati. Çünkü yârdan yardım gelir. Yârdan gelecek yardımlar, pîrlerimizin himmetidir.

Bunlar burada olacak. Bunlara ayık olmak lazım. İşte Cenabı Hak: “Saillere ihsanda bulunun.” buyuruyor. Sailler, fakirleredir. Biz de burada Allah’ın saili olalım, burada Resulullah’ın saili olalım, müşidimizin burada saili olalım.

Allah’ın saili olmak için de ki:

—Ya Rabbi bunlar senin hep kulların. Ama ben sana kulluğumu yapamadım. Bunlar yapıyorlar. Burada kulluğunu yapanlar var, burada makbul kulların var. Onların makbuliyeti hürmetine beni de bu kusurlardan, nefisten, şeytandan, nefsin tuzağından, dünyanın esaretinden, şeytanın mekrinden kurtar beni, muhafaza et. Nefsime bana bildir. Zâtını unutturma. Böyle bunları iste.

Peygamber Efendimiz’e:

—Ya Resulullah bunlar senin makbul olmuş ümmetlerindir. Bunların hürmetine beni de ümmetlikte makbul eyle, sünnetlerini işlemeyi bana nasib eyle, sana kurbiyeti yaklaşmayı nasib eyle.

Müşidimize:

—Ya Hazreti Şeyh Efendim, bunlar senin için gelmişler, hep evlatların. Bunlar sana hizmet görmüşler, himmet almışlar, sana çok yaklaşmışlar, mahrem olmuşlar ve içlerinde daha mahrem olanlar var. Bunların hürmetine beni de günahlarımı, kusurlarımı bağışla.

Öyle, bugün bu cemaatin içerisinde 35-40 senelik ihvan var, değil mi? Şeyh efendimiz zamanından 35-40 senelik ihvanlar var. Evet, yeni ders alan da var.

Bakin şimdi bu şeriatda da vardır, tarikatta da vardır. Şeriatda bir genç, amel işleyen bir genç, amel işleyen bir ihtiyarı gördüğü zaman Allah'a şöyle şefi getirecek:

—Yâ Rabbi bu ihtiyar benden evvel seni tanıdı. Benden evvel sana çok ibadet yaptı. Madem sen emrediyorsun ki: “Kulum bana nafilâ ibadette yaklaşır.” Bu sana çok evvelden ibadet yapmış, yaklaşmış sana. Senin makbul bir kulun olmuş. Bunun hürmetine günahlarımı, kusurlarımı, beni de bağışla, demesi lazımdır.

Bir ihtiyar da genci gördüğü zaman:

—Yâ Rabbi ben ihtiyarladım, ömrüm boşa gitti. Sana layıkıyla kulluğumu yapamadım. Bu genç yaşta bunun karşısında dünya var iken, nefis var iken, manevî düşmanlar var iken, bunları bırakmış. Dünya, nefis, şeytan gençliğinden dolayı çevresi, etrafı var, bunları hep dökmüş, bunları bırakmış da senin yoluna dönmüş. Bunlardan hepsinden kurtulmuş, yakasını sıyrılmış da senin yoluna dönmüş. Bunun sende bir makbuliyeti vardır. Bu genç yaşta senin yoluna girmişse Yâ Rabbi bunun hürmetine beni bağışla. Böyle diyecekmiş.

Alçalmak budur, tevazu budur.

Cenabı Hak “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz.” buyuruyor.

“Her kim ki tekebbür sahibi olursa onu hakir ederim.” buyuruyor.

Tarikatta da buraya gelenler de böyle olması lazım.

—Ya Hazreti Şeyh Efendim ben daha yeni girdim tarikata, bir şey anlayamadım. Ama burada şu efendilerin içerisinde daha evvelden alanlar olmuş. Bu tarikatı onlar anlamış, onlar yaşamış. Hizmet görmüş, himmet almışlar. Sana sözleri geçer onların. Sen bunları seviyorsun. Bunların hatırası için benim günahlarımı hep bağışla ve

beni bu tarikattan, bu doğru yoldan sapıtma. Bu yolun nimetlerine ulaştır, demesi lazım. Hani buyuruyor ki,

Heva-yı hevesten ayık olmadım

Asla bir amele faik olmadım

Esrar-ı pîrime layık olmadım

O eski ihvan da:

—Evet, ben şu zamandan beri ihvanım ama anlayamadım, yaşayamadım, yapamadım. Ama yapamadım diye nereye gideyim? Gidecek bir kapım yok. Gidecek kapım bu kapıdır. Bu kapıda makbul olanlar var Yâ Rabbi. İşte bu kapıya genç yaşında günahsız olarak gelen var. Bak, bu tarikata yeni girdi, bunun hürmetine beni de başışla. Bana da himmet et, demesi lazım.

Bunların ikisi de Nakşibendî Efendimiz'in amelleridir.

Nakşibendî Efendimiz'in bir ameli şuymuş ki kendisi aslında zî-rûh-i evliya olduğu gibi bütün evliyanın reisi olmasına rağmen, bir ihvan kardeşi Arif-i Dikgîrânî Hazretleri, ondan üç gün evvel tarikata girmiş. Hâlbuki Nakşibendî Efendimiz'in makamı onu çok geçmiş. Çok ileride olduğu halde zâhirde öyle hürmet ediyormuş ki yolda giderken ondan evvel gitmiyormuş. Bir akarsuda abdest alıyorlar. Onun arkasına geçiyor, etrafına geçmiyormuş. Niçin? Tarikata üç gün evvel girmiş diye onu kendinden büyük görüyor.

Bir gün de dışarıdan gelen bir kimse Nakşibendî Efendimiz'in ismini duymuş gelmiş. Bu cemaat içerisinde Nakşibendî Efendimiz'in kim olduğunu bilememiş. Cemaate sormuş:

—Sizin büyüğünüz kimdir burada?

Nakşibendî Efendimiz'in o gün yeni ders alan bir müridi varmış. Akşamdan boy abdestini almış, sabahtan sohbetindeymiş. Buyurmuş ki:

—Bizim büyüğümüz budur. Bu akşam tarikata girdi. Boy abdesti aldı. Bütün günahlarını döktü. Buna daha günah bulaşmadı, işte budur, demiş.

Evet, işte öyle efendiler. Ayık olalım. Teveccühün sonuna kadar gözlerimizi açmayalım. Kalbimizi muhafaza edelim. Allah'a yalvarıcı olalım. Resulullah Efendimiz'e yalvaralım, mürşidimize yalvaralım,

fark etmez. Evet, burada hangisine yalvarmak istiyorsak, yalvaralım. Burada Allah'ın rahmetini umalım, Peygamber Efendimiz'in şefaatinin umalım, pîrimizin himmetini alalım, bunları umalım.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-15

Her kim ki şeyhini hak bilmedi, Hak'ı dahi bilmez

Şeyhi hak bilmeyen Hakk'ı bilemez.

Yok eylemeyen varını maksuduna ermez

Burada varlık denilince soy, mevkî, apartman, köşk, fabrika, gayrimenkul, arazi bunlar değil. O ilim de bir varlıktır, ondan da geçilecek. Amel de bir varlıktır, ondan da geçilmesi lazım.

İlim ne yapıyor? Evet, ilim çok kıymetli ama bir noktaya kadar onun kıymeti vardır. O noktada durur, oradan geçilmez. Amelin de bir makamı vardır, bir noktası vardır, bir sınıra kadar götürüyor. O da orada onu bırakıyor, o da geçiremiyor.

Ancak ve ancak sınırları geçmek için, Allah'a olan bütün perdeleri kaldırmak için, ilmi de atacaksın, ameli de atacaksın. İlimden de geçeceksin, amelden de geçeceksin.

Ama senin ilmin var, âlimsin sen, ilminden geçemezsin. İlmin seni aşağı düşürmez, ilmin seni yükseğe kaldırır. Halbuki burada Cenabı Hak ne buyuruyor? “Her kim ki Allah için alçalırsa biz onu yükseltiriz. Her kim ki tekebbür sahibi olursa onu da hakir ederiz” Tekebbür sahibi olmak, kendini beğenmek, yüksek görmektir. Ama alçalmak demek, tevazu demek. Ne kadar âlim olursa olsun, ne kadar ilmi var ve Fatiha'yı bilmeyen birinden kendini aşağı görürse, o alçalıyor. Her kim ki Allah için alçalırsa onun ilmi ona mani değildir. O hiç Fatiha'yı doğru dürüst bilmeyen bir kimse var. Ama Allah onun kalbinde bir inanç halk etmiş, tam inanıyor, anlaşıldı mı efendim. O da yükseliyor. Ondaki olan iman cevheri, inancı onu yükseltmiştir. Ama onu yüksekliği görülmez. Bu bâb'ta Yunus Emre ne buyurmuş? Bazı kelimeler var rumuzludur.

Bir sinek bir kartal

Kaldırdı çaldı yere

Yalan değil gerçektir

Ben de gördüm tozunu

İspat ediyor, yani şahidim diyor, ben bunu gördüm. Bir sinek bir kartal vurur mu? Bir kartal 100 bin tane sineği taşır sırtında. Kartal 100 bin tane sinek de olsa, alıp alıp götürür.

Bir sinek bir kartal

Kaldırıldı çaldı yere

Yalan değil gerçektir

Ben de gördüm tozunu

diyor. Ama burada efendiler, işte o kartaldan mana nedir biliyor musunuz?

Niyazi Mısri Hazretleri çok büyük bir âlimmiş. Yunus Emre'yi imtihana gitmiş. Yunus Emre'nin de hiç ilmi yok, ne yapmış? O Niyazi Mısri Hazretleri'ni orada yenmiş. Nasıl yenmiş? Onun ilmini elinden almış, ilmini silmiş gönlünden, kafasından, artık hiçbir şey bilmiyor. Onu kendisine mahkûm etmiş. Niyazi Mısri Hazretleri onu imtihana gelmişken, onun ayaklarına kapanmış ve beni affet, demiş. Af dilemiş, ona teslim olmuş.

Evet, işte bu kartaldan mana ilmiyle mağrur olan, ilmiyle kendisini yüksek gören, bir âlimdir. Ama işte ilmiyle âlim olmak için tevazu ehli olacak. Amelsiz olmaz, ama amelî en büyüğü tevazudur.

Bizim tarikatımızda da tevazudan büyük amel yoktur, büyüklerimizin emri de böyledir. Bizde en büyük amel tevazu, alçalmaktır.

En büyük keramet, keramet isteriz ya, bizde en büyük keramet takva sahibi olmaktır. Takva: Havf, Allah korkusu. "Hikmetlerin başı Allah korkusu." değil mi? Cenabı Hak "Muttaki olun." diye bize emrediyor. Muttaki, takva sahibi olan kurtulur; muttaki olmayan kurtulamaz. Ama muttakinin kim olduğunu Cenabı Hak bize bildiriyor. Ne buyuruyor? "Sizin en çok muttaki olanınız, en çok Allah'tan korkanınızdır."

Evet, onun için demek ki bize göre, şeriata da göre, bütün inananlara da göredir; fakat hepsi böyle amel edemezler.

Bilmek kolay da tatbikatı çetindir. Bir şeyi bilmek kolaydır ama onu yapmak çetindir. Onun için burada tevazuyu, bütün ne kadar inanıp da inancını yaşayanlar varsa bilirler. Ama tatbikatını yapamazlar, amelinden geçemezler.

Çok vakit, amelinden geçemez ki tatbikatını yapsın. Ameli onu yüksek gösteriyor.

İlmi var, ilminden geçemez ki tatbikatını yapsın. İlmi onu yüksek gösteriyor.

Ama burada büyük amel tevazudur. Tevazudan büyük bir amel yoktur.

Tevazu feth eder fettah babını

Yani fettah bâbı demek açılmayan kapanmış kapıları tevazu açar. Çözülmeyen düğümleri tevazu çözer. Bağlanmış yolları tevazu açar, çözer.

Evet, onun için büyük amel tevazudur.

Keramet ise bizde takva sahibi olmaktır.

Kemalat ise mahviyettir.

Mahviyet, işte bak kelamı kibarda bunu ifade ediyor,

Aşık imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Bu nedir? Her şey yok olmayacak mı?

Herkes yok olacaksa, Allah da mı yok olacak?

Hâşâ, Allah yok olur mu? Bu kâinat yok iken, mükevvenât yok iken, kim vardı?

Allah vardı. Bunları Allah neyle var eyledi?

Kün ile bunları ol var eyledi

Birliğine cümle ikrar eyledi

Çünkü “Kün” demek, Allah’ın sanatı demek. Ama bir sanatkâr bir maddeyi bulup yapıyor. Ama Allah bu kâinatı maddesiz halk etmiş. Maddesiz bu kadar büyük kâinatı, aklının almadığı varlıkları halk etmiş. Büyük varlıklar var. Cenabı Hakk’ın aklın almadığı büyük hikmetleri var, kudretleri var. Akıl almıyor, alamıyor.

Onun için burada Cenabı Hak neyi nasıl yaptı? Yani zamanı mı mürur etti? Allah’ın bir işlemi mi oldu?

“Kün” ol, dedi oldu. Evet öyleyse. “Fe yekün.” emri tecellî edecek mi? Edecek.

Yok ol dendiği zaman, “Küllü şeyin halikün illa vechehu.” ayetinde “Allah’ın zâtından başka her şey yok olacak.” Bütün bu gökteki, semadaki; göktekiler, yerdekiler, denizde, karada, görünen, görünmeyen ne kadar Cenabı Hakk’ın mükevvenâtta halkiyeti varsa onu insanlar bilemez. Ne kadar bilse de Allah’ın halkiyetinin yüzde birini, binde birini bilemez.

Senin varlığın yok olacak. Senin varlığını yok etmek için Cenabı Hak “Mûtû gable entemûtû” buyuruyor. “Ölmeden evvel ölü!” diye bize bir emri var.

Ölmeden evvel ölü, nedir? İnsanlar için nasıl ölmeden evvel bir ölüm var?

İnsan doğdu, öldü. Doğuşu dünyaya geldi, ölüşü dünyadan gidişi. Ama insanlarda bir ölüm var ki o dünyadan gitmeden evvel bir ölüm var.

O da varlığından kurtulmaktır.

İşte ne buyuruyor,

Aşık imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Burada yokluk demek, mahviyettir.

Bütün ilminden, amelinden, malından, canından, cisminden, hepsinden gönlünden çıkartıp attıysa, bir tek Allah kaldıysa gönlünde ve Allah’tan başka bir şey yok ise gönlünde işte “Mûtû gable entemûtû.” sırrına mazhar oldu.

Çünkü insanlar ölünce nereye gidiyor? Allah’a gidiyorlar. Peki sonra insan her şeyi çıkarttı, attı gönlünden. Demek ki Allah’ı buldu, Allah’a gitti.

Zaten Cenabı Hak “Gâlû inna lillahi ve inna ileyhi râciûn” Allah’tan geldiniz Allah’a döneceksiniz. Ama bir de şu da var ki: Bütün insanlar Allah’tan geldiler. İnanan, inanmayan hepsi Allah’tan geldi. Ama hepsi Allah’a gidiyorlar mı? Gidemiyorlar.

Nereye gidiyorlar? Cennete gidiyorlar, cehenneme gidiyorlar. Evet, cehennem de Allah’ın bir mahlûku, cennet de Allah’ın bir mahlûku. Cenneti de halk etmiş Allah cehennemi de.

Allah cennetini cemalinin nurundan halk etmiş. Cehennemi gadabından halk etmiş. Ama cenneti rahmetinden, şefkatinden, merhametinden halk etmiş.

....

Kabiliyet bizde olmazsa meşayih neylesin

İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti

(Allahümme salli alâ Muhammed) Kabiliyetse burada kab anlamındadır. Kab kabiliyet demektir. Kab ise bizim kalbimizdir.

Mesela bir kabı taşıyan var misal. O kabı taşıyan, o kabın içerisine bir madde koydu. O kaptan bir madde, bir yeme maddesi dağılıyor, ikram ediliyor. Ya da satılan bir yeme maddesi alacaksın, önüne bir kab getiriyorlar. O temiz kabın içine koyulan temiz madde kabı kirletebilir mi? Kirletemez. Bir de kabın çok temiz de o kaba sen pis bir şey alıyorsun, temiz bir şey almıyorsun. O kap temiz olur mu? O kap da pislenir, kirlenir.

Burada da işte bizim kabdan mana kalbimizdir. Bizim kalbimize verilen bir muhabbet var. Bu da mürşit sevgisi, meşayih sevgisidir. Meşayih sevgisi olmayanın kalbinde aşk yoktur, muhabbet yoktur.

Muhabbet demek Allah sevgisidir. Ama mürşit vasıtasıyla. Onun için bak, Celâli Baba hazretleri ne buyurmuş,

Metaımdan alan gelsin derin deryadan almışam

Bugün aşkın pazarıdır veren Mevlâmdan almışam

Burada ne diyor? Benim sattığım herkesin sattığından farklıdır. Mesela adam imalatçı, neyi imal etmişse onu satıyor. Pazara götürüp onu satıyor. Veyahut da yeme maddesi, giyme maddesi, efendim çalıştığı alet, kullanılacak olan aletleri ne yapıyor? Yapmış, imal etmiş, satıyor, pazarlıyor.

Bu da diyor, benim de bir metaım var, satıyorum. Benim metaımın müşterisi gelsin. Ama ben metaımı derin deryadan almışım.

Derin deryaysa bir ilimdir. Bu ilim ise kalp ilimidir. Derin derya dibi olmayandır.

Kalp ilminin dibi yoktur. Ledünnî ilminin sonu, nihayeti yoktur.

Onun derinliği ölçülmez, onun sınırı ölçülmez. Evet,

Bugün aşkın pazarıdır

Allah aşkını pazarlıyorum, bunu satıyorum.

Veren Mevlâmdan almışam

Mevlâ; efendi, efendim verdi bana, sattı. Onun efendisi kimmiş?

Sordular mürşidin kimdir

Beşir Efendi'nden almışam

Bunu ondan almışım. Beşir Efendisi kimden almış? O da Muhammed Sami Efendi'den almış. O kimden almış? O da Piri Tâğî Hazretleri'nden.

Silsileyi saydığımız zaman bu halkanın bitimi nerede bitiyor? Peygamber Efendimiz'de bitiyor.

Efendilerin efendisi O.

Ondan geliyor, onda bitiyor. Efendilik ondan geliyor, onda bitiyor. Ama bu efendilik sen zenginsin, sen mevki sahibisin veyahut da sen ilim sahibisin hayır, bu değil. İrşat olmuşsan, bir meşayihe hizmet görmüşsen, onun rengine boyanmışsan, onu irşat etmişse.

İrşat demek insanların kalbinin açılmasıdır.

İrşadın çok anlamı var. Senin bilmediğin bir şeyi sana öğretirse dersin ki beni irşat etti. Değil mi? Bildiğin bir şeyi de sana zararlı bir şeyi, zararlı olduğunu farkına yetemiyorsun, ama sana öğretirse irşat etti, dersin. Ama bunlar irşat değil.

İrşat insanların kalbinin açılmasıdır, ancak insanları şâd eden kalbidir. İnsanların kalbidir.

İnsanlarda şâdlık, ferahlık nerede? Kalbinde, eğer kalbin açılırsa. Sen bir geniş yerdeysen sıkılmazsın, dar yerdeysen sıkılırsın. Kalbin açılırsa işte o zaman irşat oldun sen. O zaman şâd oldun.

Ondan sonra daha senin için mihnet, meşakkat, senin için bir darlık yok, bir böyle. Bir de kalbin sahibi Allah'tır. Kalbini Allah'a o zaman teslim ediyorsun, o mülkün sahibi odur. O tasarruf eder, sen tasarruf edemezsin.

Sen tasarruf ediyorsan bu kalbine gelenler niye geliyor? Koyma gelsinler hadi. Koyma! Her şey geliyor.

Mesela inanan bir Müslümanın nefsi var. Allah öyle halk etmiş, nefse fırsat vermiş, şeytana fırsat vermiş. Şeytan kalbe vesvese, her şey getiriyor. Senin nefs-i emmaren var. Allah'ın yasak ettiği gayri şeyleri işliyorsan bunu nefs-i emmaren işletiyor.

Peki, ama bir defa muhalif şey evvel kalbine geliyor. Bu kalbine gelen muhalif şeyi niye atamıyorsun? Atabilirsin, ama gelmesine mani olamazsın. Hâlbuki hiç gelmesini istemiyorsun.

Sen bir hanede oturduğun zaman, kapısı açık hanedesin ama senin sevdiklerin var, hoşuna gidenler var, hoşuna gitmeyenler var. Kapıyı şimdi kapatsan sevdiklerin de giremez, alamazsın içeri. Açsan sevmediklerin de gelir, çünkü kapı açık. Sevdiğin de var, sevmediğin de var. Ama bu sevdiğin geldiği zaman bak, ne yapıyorsun? Ondan sefa duyuyorsun, onun gelmesine seviniyorsun, neşeleniyorsun, rahatlıyorsun, ferahlıyorsun. Hoş sohbet ediyorsun. Bir de var ki sevmediğin bir kimse geldi, girdi, sıkıyor seni. Gelmesini istemiyorsun ama geldi. O geldi, şimdi onunla mücadele et. Zaten geldi o. Onunla mücadele et, onu atmaya bak, atmaya da gücün var. Girdi seni sıkıyor, atarsan sıkıntıdan kurtuldun. Atmazsan seni sıkar.

Öyleyse demek ki insan gelmesine mani olamaz, gelmesine mani olamıyoruz ama onu kalbimizden atacağız. Ne zaman ki bunları kalpten geleni attın; ata, ata, tükenecektir, bitecektir.

Bir ateş yandığı zaman, o ateşe insanlar yakacaklarını atarlar. Attılar yandı, yine attılar yandı, daha başka bir şey bulamıyor ki atınsınlar. Ateş daha neyi yakacak? Bir şey bulamıyorlar ki atınsınlar. Herkes attı, attı. Büyük-küçük, azılı bir ateş atılanı yakıyor, daha bir şey bulamıyorlar ki atınsınlar. Neyi yakacak bu ateş? O zaman kendisi sönecek.

Bu da işte aşkın sonu mahviyettir.

İnsanların kalbinde aşk olmazsa, insanların kalbi temizlenmez.

Kalbindeki muhalifler gitmez, bitmez, tükenmez. Bu muhalif tükenmez. Bu bir tane, beş tane, yüz tane, bin tane değil ki. Gelmiş, yaşamış olduğu ömür boyunca çok arzuları var. Zaten nefsin varsa, bu nefsin arzuları bitmez tükenmez. Bunların hepsi kalbe gelir, gönüle gelir.

Ama ruhun tek bir arzusu var.

Bütün bu nefsin arzularını gönülden atan çıkarana ne olur? Bu bir anda da olur. Bu uzun bir zamanda da olur, kısa bir zamanda da olur.

O da artık insanın kabiliyetine göre. Alacağı göreceği hizmete göre, alacağı himmete göre, daha da ihlâsına, müridin ihlâsına göredir.

Sermaye bu yolda heman

Teslim olup şeybe inan

Sıdk ile Allah'a dayan

Gör olmaz mı ibsan sana

Bak, mesela bu tarikat bir adımdır, kırk adımdır, yüz kırk adımdır.

Bu tarikat bir dakikadır, bir saattir, bir gündür, bir haftadır, bir aydır, bir yıldır, on yıldır, kırk yıldır. Değil mi? Bu da nedir? Bu da eğer bir Evliyâullah'ın nazarına uğradıysan. Onun için Mevlânâ buyurmuş,

Yek nazar eylese arif-i billâh

Aşlı kemhareyi mücevber eyler

Arif-i billâh, Allah'tan ayık olan. Yek nazar, yani Fârisî'de yek bir demektir. Bir nazarda, bir bakışta, kara taş a bir bakarsa, onu mücevher altın yapar, diyor.

Kara taştan mana işte bizim mülevves, kirlenmiş, paslanmış, masiva kirleri ile dolmuş olan kalbimizdir. Onu bir bakışta, bir nazarda, onu ne yapar? Siler atar, mücevher altın yapar. O kararmış, katılaşmış, sertleşmiş, pis mülevves olmuş kalbimizi ne yapar? Siler temizler, genişletir, aydınlatır, evet teslim eder. Bir nazarda da oluyor. İşte Sâlih Baba böyle bir nazara uğramış.

Pîr-i Sâmî tuttu destim sakîyi sabba gibi

Yek nazarda aklım aldı dülber-i rana gibi

Varlığım dağmı deldi açtı vuslat rahını

Bir nefeste çuşa geldi şehri-i dil derya gibi

Bir nefeste bir nazarda diyor benim kalbimi derya etti. Şehri-i dil de burada dil şehri kalptir. Kalbimi derya etti, derya gibi kalbime bir ilim aktardı.

Vahdetin sırrını duyup yağmaya verdim gönülmü

Dost göründü her taraftan ayınma leyla gibi

....

İşte teveccüh Allah'a yönelmektir. Biz de Allah'a yöneleceğiz. Ama bu Allah'a yönelmemiz şöyle olacak. Biz kendimizi kusurlu, günahkâr olarak göreceğiz. Çok muhtacız. Neye?

Hani bir insan çok fakirdir. Çok fakir olunca bir ağaya, zengine ihtiyacı vardır. Fakir çok ihtiyaçlı, neyi giderecek? Üşüyor. Çıplak, giyecek bir şeyi yok ama zengin birine giderse kıyafet versin de bu soğuktan kurtulsun. Daha da aç kalmış, bir lokma ekmeği bulamıyor, yesin. Aç kalmış, açlık neticesinde helak olacak. Bu bir ihtiyaçtır işte. Bir zengine gider de işte o para versin veya bir lokma ekmek versin de o açlıktan da kurtulsun, bu hayat meselesi.

Evet, şimdi bizim de manevi olarak aç olduğumuzu, manevi ihtiyacımızın olduğunu bilmemiz lazım. Bu da işte bizim noksanlığımız, evvela bir defa noksanlığımızı bileceğiz. Allah bizi noksan halk etmiş.

Her ne kadar noksanlık denilince neyi anlayacağız? Günahlar, yasakları anlayacağız. Ama bu günah işleyenlere göre.

Bize göre de bir noksanlık var. Bize göre noksanlık da şudur ki: Tam layık ile Allah'ın vermiş olduğu nimetlerin karşılığında biz ona şükür yapamıyoruz. Allah'ın vermiş olduğu bize sıhhat karşılığında biz ona zikir yapamıyoruz, şükür yapamıyoruz, zikir yapamıyoruz, layığı ile amel işleyemiyoruz. Bu, bir.

İkincisi mesela icabında bizde olan bir hastalık. Veyahut da herhangi bir şeye dayanamamazlık. Allah'tan gelen en ufak bir iptilaya bile dayanamıyoruz. Bu bir noksanlık değil mi?

Niçin velîler onlara dayanıyorlar? Niçin peygamberlere Cenabı Hak daha çok büyük çileler vermiş? Onlar dayanabiliyorlar da biz dayanamıyoruz. İşte noksanlıklar budur. O zaman demek ki.

Kişi noksanını bilmek gibi irfan olamaz

Biz noksanlıklarımızı bileceğiz.

Noksanımızı da burada işte amelde eksikliğimiz var. Yapıyoruz, yine layığı ile yapamıyoruz. Allah bize bu zamanda bilhassa çok bol rızık vermiş, biz zevk sefa içerisindeyiz. Yine de nankörlük ediyoruz, yine de şükredemiyoruz.

Bakın efendiler, inanın buna. Cenabı Hak hiçbir asırda bu asırdaki insanlara, hiçbir nesile, bu asırdaki nesile vermiş olduğu rahatlığı sefahati vermemiştir. Yarım asır evvelini de biliyorum. Elli sene evvelki insanların geçimi nerede, şimdiki insanların geçimi nerede? Hiç birbirlerine benzerliği, yakınlığı yok. Çünkü elli sene evvel geçim bin bir meşakkatle karşılanıyordu, elde ediliyordu.

Bu geçim nedir biliyor musunuz? Açlık, çıplaklık.

Açlığı, çıplaklığı gidermek için adam binbir meşakkatle geçim elde ediyordu. Şimdi geçim açlık, çıplaklık değil, şimdi geçim zevki sefadır.

Her şey makineleşmiş, her şey otomatikleşmiş, bu petroler çıkmış, vasıtalar çıkmış. Efendim makinalar çıkmış, daha insan gücünden her şey çıkmış, hep makineye bağlanmış. Onun için işte rahatlık, sefahat var. Fakat bunun şükürünü yerine getirmiyoruz.

O elli sene önceki nesil bin bir meşakkat karşısında bu geçimi sağlarken yine şükrediyorlardı, sabrediyorlardı. Bak, bugün onlarda olan şükür, sabır yok.

İşte bu da bir noksanlık değil mi bize? Büyük noksanlık. İşte bunların ikmali için bunlardan da kurtulmamız için geldik buraya.

Allah'ın bir hak kapısına geldik. Allah'ı istemeye geldik. Çünkü Evliyâullah sohbetinde der ki,

Bâbını çalar taamını yerim

Bâb, kapı demek. Taam ise yemek. Kapısını çalar yemeğini oradan alır, yerim, diyor.

Bir dilenci bir zenginın kapısına gittiğinde o kapıyı çalması lazım ki o kapıdan bir parça ekmek alsın yesin.

O kapıdaki dilenciden mana, onun delili nedir? Bak, Cenabı Hak buyuruyor ki: “Fe emmel yetime felâ tekhar, ve emmes sâile felâ tenhar” Yetimlere saillere ihsanda bulunun. Allah bir sâile ihsanda bulunun derse, biz de onun sâili olursak bize ihsanda bulunmaz mı? Ama onun sâili olduğumuzu bileceğiz.

İşte bu kapı onun kapısı. Onun sâiliyiz, onun dilencisiyiz, onun kapısına geldik, dileniyoruz, bunu bileceğiz.

....

Burada zenginlik dostla buluşmak, bir kemal sahibi olmaktır.

Bak, nasıl ki İbrahim Ethem Hazretleri Belh padişahı imiş. Padişahlığı bırakmış gitmiş, bir gece yatağından genç bir hanımı varmış, onu bırakmış, çıkıp gitmiş. Yani genç bir padişah tahtını, tacını bırakıp gitmiş. Bir şeyh bulmuş onun dergâhında hizmet görmüş. Ne yapmış orada? Yedi sene sırtında dağdan odun çekmiş getirmiş. Yedi seneden sonra orada irşat olmuş. Padişahın halkı da padişahlarından çok memnunlarmış. Buluruz diye arıyorlarmış, padişah tayin etmemişler. Derviş olduğunu, nerede olduğunu hiç kimse bilmiyor. Fakat ona şeyh efendisi bir görev yetki vermiş, irşat etmiş.

—Hadi sen de irşat et, artık görevlisin. Git belli bir mekân, yer belli et. Halkı topla onlara nasihat et onları irşat et, demiş.

Bu da gitmiş sohbet ediyor. Derya kenarında bir mekân bulmuş. Sohbetin etrafına zaman zaman çoğalıp geliyorlar. Kerametinden, sohbetinden işte çok mübarek zât diye böyle duyuluyor, her taraftan geliyorlar. Belh halkı da duyuyor. İbrahim Ethem işte şeyh olmuş, bilmem nereye tekke kurmuş, diye. Bu halk padişahlarını alıp götürmeye geliyorlar. Çünkü padişah tayin etmemişler. Geliyorlar nerede buluyorlar? Evet derya kenarında dergâhı var, bir mekânı var. Denizin kenarında böyle pardösüsüne iğne iplik elinde yama vuruyor, bunu böyle bulmuşlar.

—Selamın aleyküm, aleyküm selam, hadi seni biz götüreceğiz. Yedi senedir seni arıyoruz bulamıyoruz, demişler.

—Gidin ben padişah olmam, gidin padişahınızı bulun. Demişler ki:

— Padişah tayin etmedik.

—Gidin kendi aranızda padişahınızı tayin edin, ben daha gelmem. Ben bu pis dünyaya daha elimi sürmem, demiş.

—Olmaz seni götüreceğiz, cebri götüreceğiz, demişler.

Anlamış ki bunlar cebir kullanacaklar. O zaman kendinin maneviyatını, manevi gücünü bunlara göstermiş. Demiş ki:

—Bir şartım var. Onu yerine getirirseniz gelirim?

—Nedir şartın?

Demişler. İğneyi atmış deryaya, demiş ki:

—Bu iğneyi bulur getirirseniz gelirim.

Şimdi deryada iğneyi arayıp bulmak insanların kârı değil. Bunlar aciz kalmışlar. Demişler ki:

—Sen bunu bahane ettin. Deryada iğne bulunmaz, ama biz yine de seni götürüreceğiz. Demiş ki:

—Siz şimdi bu iğneyi getiremiyorsunuz.

— Getiremiyoruz efendim.

—Bakın gözleyin, benim iğnem gelecek.

Deryaya bir seslenmiş böyle yumuşak ve buğulu bir sesle.

—Ey balık, Allah rızası için benim iğnemi getir, demiş.

Bir balık iğne ağzında başını çıkarmış sudan, uzatmış iğneyi o da almış, bunu görmüşler. Tabii bir manevi gücünü görmüşler. Tehditle zorla götürüleceklerdi. Daha bakmışlar bu sefer manevi gücünden kahrından korkmuşlar, bedduasından korkmuşlar. Demiş ki:

—Gidin babam. Ben Belh padişahı iken insanlara emrediyordum, sözüm geçiyordu. Ama şimdi Allah beni maneviyat padişahı etti. Bak, balıklara da benim sözüm geçiyor.

Onun için burada da evet kalbî cihadımızı yapacağız. Bu Allah'ın emridir. Bu cihattır, büyük cihattır, cihad-ı ekber kalbî cihattır.

....

Kalp büyüyor, kalp büyüdükçe aşk da çoğalıyor.

Aşk, Allah sevgisi daha çok geliyor. Mürit vardır ki onun kalbine bakın bidayette böyle.

Bak, rabîta tarifinde bu başparmağın kalınlığında feyz-i ilahi, Allah sevgisi, nereden geliyor? Mürşidin iki kaşının arasından geliyor, amenna ve saddakna.

İşte Cenabı Hak buyuruyor, değil mi? “Kulum beni sev, sevdiklerimi sev.”

Mürşidin iki kaşının arasında gelen nedir? Allah sevgisi.

Allah “Sevdiklerimi sev, beni seversin.” diyor. Ama başlangıçta bu başparmağın kalınlığında feyz-i ilahi büyüyor, o kat büyüyor, çoğalıyor.

Mesela şimdi bir çocuğu düşündüğümüz zaman, anne bir çocuğu dünyaya getirir. Ona anne mama verir. Ne kadar? Mesela diyelim ki bidayette on gram süt içebiliyor. O bir aylık oldu, o on gram süt onu daha doyurmaz. Süt yüz gram olur, öncekinden daha fazla. Memesini bu sefer yiyemiyorsa, ona daha ayrı mama veriyor. Daha büyüyünce yeme gıdaları veriyor.

İşte bir müridin ruhu da aynıdır. Bidayette tarikata girince, bir Evliyâullah’ın velâyetinde, bir anne nasıl bir çocuğu kucığında memesinde büyütüyorsa, o müridin ruhu da Evliyâullah’ın kucığında memesinde büyür.

Evliyâullah’ın manevi memesi vardır.

Şiğ memeden, şiğ memeden,

Olayım kucığında, emerim şiğ memeden

diye kelamı kibar var. Tabii mecazı var, hakikati var. Şiğ meme Evliyâullah’tadır. Bu müridin ruhunun memesidir. Bu meme ağzından çıkarsa, bu meme büyütmezse o mürit ne oluyor? Bak Yunus Emre,

Senin aşkım denizben bir balıkçak

Balık sudan çıka hemen ölüdür

Diyor ki balık nerede yaşar? Suda. Deryadan çıktı mı ölür. Senin aşkında benim ruhumu, öyle bir balığı ihâta etmiş gibi etmiştir. Senin aşkından ayrılırsam eğer benim ruhum ölür, amenna ve saddockna.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-16

Gönül fehm edeli “lâ”dan “illâ”yı

Mecnûn-veş biz de bulduk Leylâ’yı

Bak, burada “Lâ” ne? “İlla” ne? La ilahe illallah, deniliyor değil mi?

Allah’tan başka Allah yok. Zaten Allah yoktan her şeyi var etti. Her şey yok olacak, Allah kalacak. Değil mi?

Ama bir defa insan her şeyi kalbinden, gönlünden çıkaracak ki o zaman gönlünde Allah da kalsın. İnsanın gönlünde Allah’tan başka neler varsa o zaman Allah olmaz onun gönlünde. Evet diyor ki,

Gönül fehm edeli “lâ”dan “illâ”yı

Bir insanın gönlü her şeyi fehmeder anlarsa ki ne kalır?

Allah’ın bir tek varlığı kalır.

İnsan her şeyi kalbinden çıkarırsa ve bir tek Allah’ın varlığını kalbinde düşünürse, ne olur?

Gönül fehm edeli “lâ”dan “illâ”yı

Ama nerede bulmuş “Lâ”yı, “İlla”yı? Bakın,

Mecnûn-veş biz de bulduk Leylâ’yı

Nûr-ı cemâlinde seyr et Mevlâ’yı

Bir rûb-ı musaffâ mir’âtımız var

Mecnun on paralık bir kıza âşık olmuş. Ama nasıl âşık olmuş ki onun yüzündeki güzellik Mecnun’a gıda olmuş, uyku olmuş, yeme olmuş, içme olmuş. Mecnun Leyla’nın yüzünde bir güzellik görmüş. Aslında Leyla o kadar güzel de değilmiş. Eğer Leyla o kadar güzel olsaydı, o kadar zenginler var, ağalar var, beyler var. Mecnun’a bırakırlar mıydı? Mecnun fakir bir kimse, onun için vermemişler. Leyla’yı istemiş vermemişler. Ama ona âşık olmuş, onu öyle güzel görmüş ki Allah onu o kadar güzel göstermiş ki dünyada daha onun gibi güzeli yok.

Ama bak, onda Allah’ın sıfat nurunu görmüş. Mecnun Leyla’da Allah’ın sıfat nurunu görmüş. Allah onu çok güzel göstermiş. O güzellik onun gönlünü öyle almış ki yıllar boyu yememiş, içmemiş, uyumamış. Üç gün uyumasak deli oluruz. Üç gün yemesek kalkamayız, gezemeyiz. O yıllar boyunca yememiş ve uyumamış.

Neticede bakmış ki bütün her şey, eşya, taşlar, kuşlar, ağaçlar, dağlar, insanlar hep Leyla olmuşlar. Onun gözüne hep Leyla görünüyor. Kendi de Leyla olmuş.

Evet, Mecnun on paralık bir kıza âşık olup Leyla'nın sevgisinden dolayı aşk-ı mecazdan aşk-ı hakikate ulaşıyor. O sevgiden dolayı Leyla ona bir ayna oluyor, Allah'ın sıfatına ulaşıyor.

Leyla ona bir ayna oluyor ama işte ne diyor, ne ifade ediyor? Leyla aslında çok güzel değil ama çok güzel görünmüş. O güzelliği hep eşyada görüyor, her yerde görüyor. İşte bu kelam onu ifade ediyor,

Gönül fehm edeli "lâ"dan "illâ"yı

Mecnûn-veş biz de bulduk Leylâ'yı

Ne demek? Yani Mecnun bütün her şeyi "Lâ" gönlünden çıkardı. Bir tek Leyla'nın sevgisi kaldı.

Eğer Mecnun'un Leyla'ya olan sevgisi bizim de meşayihimize olsa nimete ulaşacağız, diyor.

Mecnûn-veş biz de bulduk Leylâ'yı

Nâr-ı cemâlinde seyr et Mevlâ'yı

Bir râb-ı musaffâ mir'âtımız var

.....

Ama o kelamı kibarlar da güzel olsun. Güzel deyince hepsi güzeldir de bir tenkit mahiyeti vardır, bir de okşama mahiyeti vardır. Peki, her ikisini de kabullenin.

O tenkit mahiyetinde ise onu nefsinize mâl edin.

Eğer okşama, sevme mahiyetinde ise onu ruhunuza mâl edin.

Niçin bak, Beyazıt-i Bestami Hazretleri mübarek, genç yaşta onu sahatinde insanlar çok seviyorlar. Onda öyle bir akıl, öyle bir zeka, öyle bir davranış, ahlak, hüner var ki artık insanlar bütün bunu parmakla gösteriyorlar. Daha böyle bir insan yok, diyorlar. Kendisi de genç daha, onu öyle seviyorlarmış, methediyorlarmış.

Evet, Şeyh Şibli Hazretleri'nin sohbetine devam eder, gidermiş. O kadar sevilmiş, o kadar methedilmiş ki dillerde söyleniyor. Artık şeyh efendi onun şöhretini kırmak için bak, ne yapmış?

Bir gün büyük bir cemaate sohbet ederken Beyazıt-i Bestami Hazretleri de gelmiş. Onun esas ismi Tayfur'dur. Cemaatten içeri girerken daha şeyh efendi cemaate hitap etmiş, demiş ki:

—Sizin metih ettiğiniz (haşa tövbe estağfurullah, şanına layık olmayarak) bu hınzır mı?

Öyle deyince hiç onun ağrına gitmemiş, hiç gadaplanmamış, hiç kötüsüne gitmemiş, ne olmuş? O söz ona bir ilaç olmuş, o söz onun yarasına bir merhem olmuş, o söz onun irşadına vesile olmuş. Niye?

O zaman o sözü kabulleşmiş demiş ki:

—Eyvah demek ki henüz nefsim hınzır sıfatından daha tebdil edememişim.

Ve Allah'a sığınmış, orada öyle bir sığınma ki kendisinden geçmiş, bayılmış orada geçmiş. Bak, ne olmuş orada? Orada çok terakki etmiş ve irşat olmuş. Evet, bunlar olabilir.

....

Hubb-ı Rüstem'imi bend et pâyine

Fırsat verme bu emmâre hâine

Bugünkü ibsânı koyma yarine

Düşürme sultânım ferdâya bizî

Bak, fırsat verme bu emmare haine, diyor. Peki, bu nefsi emmare sahibine söylenir. Ama bu nefsi emmareden geçmişlere de isabet edecek. Ama yine o nefsine mâl etsin. Çünkü bu esas bütün kelimeler burada bütün metihler, zemetmeler, övmeler, sevmeler, dövmeler hepsi burada iki şey var:

Medhe lâyük pîrimiz var zemme lâyük nefsimiz

Bu iki şey bütün her bir gelen iyilikleri, metihleri, hürmetleri, hizmetleri her şeyi,

Medhe lâyük şabımız var

Pîrine mâl et, rabıtana mâl et. Onu da sen kendi iyiliğinden bilme, kendinden bilme. Onu kendinden bilirsen varlık sahibi olursun. Varlık olursa, Allah korusun, yok olmaktır. Evet, çünkü bu şeytanın sıfatıdır.

Ama bir de sen dövüldüğün zaman, zemmedildiğin zaman, sana insanlar eziyet ediyor, itâle ediyor, sevmiyorlar, efendim çok zararları

oluyor, çok iptilalar geliyor, bunları da o zaman nefesine mâl et. De ki bunlar nefsimdendir.

İyi şeyleri, güzel şeyleri rabıttan bil. Sevildiysen, övüldüysen, iyilik gördüysen rabıttan bil. De ki:

Benim sevicek bir tarafım yok, iyi bir tarafım yok, rabıttam sevdிரiyor. Rabıttam bana bu iyilikleri yaptıırıyor.

Böyle dersenez varlık olmaz. Öbür taraftan eğer bir insan senin kıymetini bilmiyor, seni itâle ediyor, sana eziyet ediyor. O zaman nefsimden bil. De ki:

Buna müstahakım, müstahak olmasam niye bu adam bana bu sözü söylesin? Niye bu adam bana bu kötülüğü yapsın? Daha da büyüğüne müstahakım ama yine de Allah, pîrim ihsan ediyor da hafif geçiriyorum.

Ey nefis! Kolay kurtuluyorsun, bu sana azdır, daha çok olması lazım ama yine himmet oluyor, kolay geçiyorsun.

Tasavvuf da böyle olacak.

....

Gelse celalinden cefa

Yabut cemalinden sefa

İkisi de cana şifa

buyrulmuş. Evliyâullah'ın kelamında olsun veyahut da zâhirde iltifatında olsun veyahut da bâtınından olsun, tüm gelenler; bir müridin bütün başına gelecek sevimler, dövülmeler, iyilikler, hastalık, sağlık, kâr, kazanç bunlar hepsi Evliyâullah'ın bâtınından geliyor.

Mürit ise öyledir. Mürit değilse o zaman ona sözüümüz yok. Niçin bak öyle buyuruyor,

Kakıyıp döğerse artır hubbunu

Sendiği deriyi çok çığner debbâğ

Akşam sohbetinde kelamı kibarda geçti ya,

Sedim seni seydâ-yı cihân bayır ve şerde

Bu niye söylenmiş? Hayrı ve şerri de rabitasından biliyor.

Hayır, şer ne? Dövlme, sevilme; zarar, kâr; sağlık, hastalık. Bunları hep rabitasından biliyor.

Sevdim seni seydâ-yı cibân hayır ve şerde

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-17

Biz, Allah Allah Allah, zikrimizi yaparken lisanen yapmıyoruz, kalbimizden yapıyoruz. Her zaman bizim zikrimiz Lafza-yı Celal, kalbî zikirdir. Bu çünkü zikirlerin en efdalidir. Bir taraftan Cenabı Hak “Nahnü akrabu” Kulum ben sana şah damarından daha yakınım, buyuruyor.

İşte kalpten sen Allah Allah zikrini yaparsan o uzaktakini yakına getirmiş olursun. Ama Allah Allah tabii lisanen değil kalben oluyor. Ama sade Allah Allah Allah denilip de kalbi de Allah ile meşgul etmek lazım. O zikri yaparken kalbi Allah ile meşgul etmek lazım. Başka bir şey gelmesin kalbe, bu zikri yaparken. Zikirlerin en hulâsası budur.

Evet, Peygamber Efendimiz’in bir emri var ki: “Zikrin en hayırlısı gizli yapılan, rızkın en hayırlısı da yeteri kadar olandır.” buyurmuş. Daha başka bir emrinde Cenabı Hak buyuruyor: “Üd’û rabbeküm tadarru’ân ve hüfyeh” Beni kalbinizden gizli zikredin, buyuruyor.

Onun için zikirlerin en efdali Lafza-yı Celal’dir.

Çünkü Allah’ın bin bir ismi var. Evet, bin ismi sıfatlarının ismidir, o bir olan Lafza-yı Celal o da zâtının ismidir.

Bin ismi, sıfatlarının ismi; bin birinci ismi Lafza-yı Celal, Allah’ın zâtının ismidir. Allah’ın zâtının ismi bir: “Allah”tır, Lafza-yı Celal.

Onun için burada bizim zikrimiz Lafza-yı Celal olduğu için yolumuz çok kısa oluyor, kolay oluyor.

Ama tabii çetinliği de var. Kolay, kısa ama çetinliği de var.

Hem kolay olup hem çetin bu nasıl olur?

Hem kolay hem çetin burada ifade ediliyor. Kolaysa çetin olmaz, çetinse kolay olmaz.

Hayır, onun kolaylığı bizim tarikatımıza girince Lafza-yı Celal’i kalbine muhakkak ki bir Allah sevgisi, bir aşk veriyorlar. En evvel aşk veriyorlar, Allah sevgisi veriyorlar. Allah sevgisi olunca o zaman kalp neyi severse, o oradan çıkmaz.

Zâhirde de böyle değil mi? İnsanların dünyada çok arzuları oluyor. Ama en çok arzu ettiği kalbinde oturmuştur, o çıkmaz. Öbürlerini düşündüğü zaman, aldığı zaman, verdiği zaman yine o gelir kalbine.

Demek ki burada en çok sevicecek Allah ki o kalbinden çıkmasın.

Evet, işte Nakşî'lerde, Nakşî tarikatına girildiği zaman muhakkak bir muhabbet, aşk, Allah sevgisi kalbe verirler. Bunu muhafaza ettinse işte yolun yakınlığı budur, kolaylığı budur. Bunu muhafaza ettinse yolun kısadır. Çok kısadır ve çok kolaydır.

Ama bunu muhafaza etmedinse eğer tabii kolay da olmaz, çetin de olur. Yakın da olmaz, kolay da olmaz. Ki onun için bak,

Kabiliyet bizde olmazsa meşâyih neylesin

İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti

Allahümme salli alâ seyyidina Muhammed.

Kabiliyet bir müridin kabıdır efendiler. Müridin kabı ise kalbidir. Kabiliyet kap anlamına geliyor. Kap ise bu müridin kalbidir.

Diyor ki senin kabın, kalbin temiz olmazsa mürşidin Hazreti Muhammed olsa ne yapacaksın ki?

Onun vermiş olduğu, koymuş olduğu bir şey var. Şimdi bir kap var, bu kab'a daima birisi temiz bir şey koyuyor. Öbürüsü de getirip pis bir şey koyuyor. Onun daha temizliği kaldı mı orada? Kalmadı.

Demek ki kabın sahibi sensin. O temiz bir şeyi aldınsa, temiz şeyi kab'a koydularsa oraya daha pis bir şey koydurma.

Niye koyduruyorsun, niye oraya atırıyorsun?

Atılmışsa çıkarabilirsin. Pis bir şey düşerse içindeki temizi de pis etmeden onu atabilirsin.

İşte onun için burada cihat yapan kalp kirlenmiyor, pislenmiyor; temiz. Ama bu cihat yapa yapa temizlenecek.

Bu temizlenme nedir?

Bütün gelen suçulları, maddi manevi bunların hepsini ata ata bunlar biter. Sırf Allah sevgisi orada kalır.

İşte derviş de budur. Hak için her şeyden geçmiştir.

Dervişlik insanlarda en büyük makamdır.

Derviş olmayan her şeyden geçmiş olamıyor.

Derviş deyince bir dost, bir post olan dervîştir.

Post demek ne demek, dost demek ne demek?

Dost Allah, post da vücuttur.

Vücudun karargâhı da kalptir, pay-i tahtı kalptir. Çünkü bütün vücuda hep hâkim olan, hükmeden, her yönüyle hükmeden kalptir.

Bu kalbi insan temizlerse dostu posta oturtur.

Neyle temizleyecek bu kalbi?

Ancak kalbi temizleyen zikirdir. Cenabı Hak bu kadar zikir ayetleri emretmiş. Bu kadar zikir ayetleri var. Kalbinizi temizleyen zikirdir.

Yalnız burada zikir, işte bir sevgi ile kalbe iner, sevgisiz inmez.

Onun için misal veriyoruz. Hani senin çok sevdiğin var ama bir tanesini hepsinden fazla seviyorsun. Her zaman onu hiç unutmuyorsun. Diğer sevdiğine gitsen de yine onu unutmuyorsun. Veya yediğin çok nimetler var ama bir şeyi daha çok seviyorsun. Öbürlerini yediğin zaman hiç yine aklından gönlünden çıkmaz o. Çünkü her zaman sevdiğin için.

Demek ki burada çok sevilecek “Allah”tır.

Ama biz bu sevgiyi nereden alıyoruz?

Vasıta, meşayih var arada.

Allah’ın emri budur. Cenabı Hak “Sadıklarım olun.” buyuruyor.

“Sadık olun.” buyursaydı meşayihe ihtiyaç kalmazdı. Ama Cenabı Hak “Sadıklarım olun.” buyuruyor.

Cenabı Hak “Sevdiklerimi sevin.” buyuruyor. “Beni sevin, sevdiğlerimi sevin.” buyuruyor. Öyle olmasaydı onu herkes sevebilirdi.

Gülden Bülbüllere Teveccüh Sohbetleri-18

Birlik, beraberlik içinde olun. Yani ayırım yapmayın, tefrikaya düşmeyin, birbirinizle iddialaşmayın. Yok, sen şunu şöyle yapıyorsun, sen de böyle yapıyorsun, bunları demeyin. Bunlar parçalar, böler, kaçırsın. Kârımız ne olacak? Ve bunlara kim sebep oluyorsa büyük mesuliyeti oluyor.

Sen bir kimseye güvenmedin, hoşuna gitmedi. Onun aleyhinde bir şey söyledin, o da buradan kaçtı. Büyük zarardır, senin için büyük günahdır. Veyahut da o buradaysa, o buraya geliyorsa ben ölsem de oraya gitmem, demek bu da senin için büyük zarardır.

Evet, bir insan, bir insanı sevmezse amelden geri mi durur? Amel işlemez mi? Amel Allah'ın emridir. Allah'ın emrini işlemezse bir insan günah işlemiş değil ama bu isyan etmektir, küfürdür.

Burada da bizim tarikatımızın en önemli olan, Allah'a en makbul olan bir amel. Allah'ın indinde ve Resulullah'ın indinde en makbul olan bir amel. Mürşitlerimizin en hoşuna giden amel.

Tevazu ehli olun ve kendinizi beğenmeyin, kimseyi hor görmeyin.

Mümkünse eğer.

Zâhirini bâtın bil bâtınını zâhir

Olmayınca söyleme bu yolda mahir

Zâhirinize çok dikkat edin, bâtınıza çok dikkat edin. Ne zâhiriniz gizli, ne bâtınızdır gizli. Zâhirinize sahip olun ki şeriatla eksikliğiniz olmasın.

Ve insanlarda şeriatla olur, insanlarda görmüş olduğun kusuru yüzüne, gözüne vurmayın. Şeriat Allah'ın emridir, Peygamber Efendimiz ne buyuruyor: "Kim ki bir mü'min kardeşinin kusurunu örterse, Allah da onun ayıplarını örter; kim ki mümin kardeşini sıkıntıdan kurtarırsa, Allah da onu her sıkıntısından kurtarır." değil mi?

Onun için burada birbirimizi çekememezlik, istememezlik yapılmasın. Bu adam benim hoşuma gitmiyor, demek olmasın. Belli mi olur belki Allah'ın indinde o senden daha makbuldür.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor: “Allah insanların boyuna, soyuna, güzelliğine, zenginliğine bakmaz; kalplerine nazar eder” Öyle ise insanların kalpleri Allah’a malumdur, bilinmez.

Sen çok zenginsin ama belki fakirin kalbi seninkinden Allah’ın indinde daha makbuldür, sağlamdır.

Sen çok güzelsin ama o çirkinin kalbi seninkinden daha sağlam olabilir.

Sen çok asaletlisin ama o senden daha yakın olabilir.

Allah zalimden âlim, âlimden zalim çıkarır.

Sen çok güçlüsün, kuvvetlisin ama bunların hiçbirine güvenme.

Kuvvetine malına güvenme hiç

Gör ki Nemrûd'a ne yaptı bir meges

Ne dedi? Bu Kur’an’daki bir hakikattir. Nemrûd aleyhine şarktan garba herkesi, insanları kendisine tanıyım, diye taptırdı. Allah da onu bir topal sinekle helak etti.

Kuvvetine malına güvenme hiç

Gör ki Nemrûd'a ne yaptı bir meges

Bu Kur’an’da vardır.

Onun için burada evet, sen güçlüsün, kuvvetlisin ama o zayıf, güçsüz diye sen onu kendinden üstün görme. Evet, zâhirde sen belki güçlüsün ama onun kalbi, inancı, maneviyatı belki senden güçlüdür.

Sonra sen zenginsin, o fakir ama belki onun gönlü senden zengin.

Bu zenginlik iman zenginliğidir, mal zenginliği değil. Belki onun gönlünde imanı daha çoktur, o zaman fakirliği zenginlik olur. Bu zenginlik o zenginliktir.

Evet, işte “Boylarına, soylarına güzelliklerine, zenginliklerine bakmaz; kalplerine nazar eder.” buyruluyor. Demek ki burada bir inanç var.

Yani bu inanç, kâinatın halkiyeti, Allah’ın varlığı nasıl bir kuvvet, nasıl bir varlıktır? Allah’ın zaten sıfatlarıdır, düşünülmez.

Allah’ın hikmetleri, kuvvetleri, azametleri, nimetleri var. Bunların arasında seni insan olarak halk etmiş. Ama sen bütün halkiyette

hepsinin üstünüsün, bunu bileceksin. Hepsinin de aşağısındasın bunu da bileceksin.

Nefsini bilecek olursan eğer hepsinden, köpekten aşağısın.

Ruhunu bilecek olursan, melekten üstünsün. Bunlar var.

....

Evet, işte burada ihvanlar birbirinizi sevmek, en büyük kârınızdır. Burada birbirinizi sevin.

Mecnun sıfatlı olmaya çalışın.

Bak, insanlarda Mecnun var, Meczip var, bir de Cünûn var. Bunların üçü de deli görünümlü fakat bunlar değişiyor. Esas deli olan cünûndur. Yani akli dengesi olmayan, bozuk olan. Allah akıl vermemiş ona.

Meczip'ta ne var? Deli gibi görünen ama öyle değiller. Onların işleri zarar değildir.

Bir de Mecnun var. Bizim için Hazreti Allah tarikatı bize nasip etmiş. Bunun için de biz Mecnun sıfatlı olmaya çalışalım. Ne cünun olalım, ne de meczup olalım. Meczip olursak eğer o zaman şeyh efendimize bağlı değiliz, başka bir yere bağlıyız. Bağlı olduğunuzu sen bilmiyorsun, idrak etmiyorsun. Mühim olan, önemli olan Mecnun sıfatlı olmaktır.

Bak, kelimada da hepsi geçiyor. Cünun geçmez, meczup geçmez. Öyleyse ne geçiyor kelimelerde?

Bir Leyla'nın Mecnunuyam...

diyor.

Mecnun gibi dağdan dağa gezmek

Kelimelerde ne kadar geçiyor bu Mecnunun hitabı.

Bir Leyla'nın Mecnunuyam cânân ilinin cânıdır

Ama yalnız Mecnunluk şudur ki sevmişim seni, her şeyden çok sevmişim seni. Mecnun başkasını sevmeyecek, hiç kimseyi kıskanmayacak.

Çok sevenler var ki kıskanıyorlar. Diyor ki ben fazla sevdim. Leyla'yı kimse benden fazla sevmez.

Çok sevenler var ki onlar da kıskanıyorlar. Benim şeyh efendim bana iltifat etsin, benimle ilgilensin, beni sevsin; başkasını sevmesin, bu doğru değil.

Buna ihsan denmez, çünkü bu Allah'ın rahmetini noksan görmek, Resulullah'ın şefaatinin noksan görmek, Evliyâullah'ın himmetini noksan görmektir.

Sanki sen bir fakirsin, gitmişsin bir kapıya sâil (dilenci), orada Allah rızası için bir şey istiyorsun. O kapı sana bir şey verecek. Bir sâil daha geldiği zaman diğeri der ki:

—Bu nereden geldi yahu? Şimdi bana vereceğini ikiye böler, o olmasaydı bana fazla verirdi. O da geldi şimdi bana az verecek, der.

Canım Allah sana da versin, ona da versin. Kıskanma, niye kıskanıyorsun?

Evet, onun için burada çok dikkat edin, ihvanlar! Birbirinizi sevin.

Eğer ki bu yolda terakki etmek istiyorsak, bu yolda gitmek istiyorsak, bir şey sahibi olmak istiyorsak, birbirinizi sevin. Kenetlenin birbirinize, birbirinizde kusur görmeyin.

En büyük burada maharet, en büyük amel birbirinizin kusurunu örteceksin, seveceksin.

En büyük kusur burada birbirinizde kusur görürseniz, açarsanız en büyük zararı işlemiş olursunuz. O kusuru gördüğün zaman zaten sevmesin, kusurunu görünce sevmesin ve ondan kaçarsın. O hatmeye gelince sen de kaçarsın. Veyahut da onun kusurunu gördün ya.

—Sen şöylesin, sen böylesin, dersin.

O gelmez kaçırırsın. O hatmeye gelmezse senin zararın mı olur, kârin mi olur? Onu sen oradan kaçırmış olsan kârin mi olur, zararın mı olur?

Bunları idrak edin, bunları düşünün.

....

Olârin ruhlarının yok karârı

Dolaşırlar zemîn ü âsumânı

Dolanırlar, gezerler. Olarin ruhları, kim bunlar? Velîler.

Onların ruhları sağken, cesette kapalı değiller. Onlar ispat-ı vücut yaparlar. Tayyi mekânda bulunurlar, ispat-ı vücut yaparlar. Oturduğu yerde bakarsın ki Türkiye’de görülür ve ta Hicaz’da da görülür.

Olârn ruhlarının yok karârı

Dolaşırlar zemîn ü âsumânı

Olar bu âlemi devran ederler

Ararlar derde düşen nâtüvânı

Onlar ölümdе, kabirde de kapalı değiller.

Onlar ölmezler, onlar sade gözden kaybolurlar.

Kalp gözü, bâtin gözü açık olanlar onu yine hayatta nasıl gördüğü gibi onu görürler.

Evet, kabirde de kapalı değiller.

Bunlar çıkarlar gezerler. Her tarafa elleri ulaşır, her tarafı görürler, her tarafa ihsanda bulunurlar. Anında her tarafa yetişirler.

Yeter ki bizim “Aman” bir amanımız olsun. Ama kuru amanımız olmasın hal

Kuru aman nedir?

Eğer biz sair zamanlarda, iyi zamanlarımızda “Destur” demezsek, sıkı zamanda “Aman” demek, o aman olmaz.

Yani hiç unutmayacağız onları ki bütün “Destur, Bismillah Destur” her işinde. Aldın “Bismillah Destur”, verdin “Bismillah Destur”, lüzum yok kalbinde olsun, aklında olsun. “Bismillah Destur” dedin aldın, “Bismillah Destur” dedin verdin. Vazifeye gittin kapıdan içeri girdiğin zaman hemen “Bismillah Destur” de. Bu olursa daraldığında da “Bismillah Meded” dediğin zaman yetişirler, hemen yetişirler. Ama geniş zamanlarında “Destur”un olmazsa dar zamanında da “Meded”i işitemezsin, makbul olmaz da.

Evet, şimdi teveccühe başlayacağız. Bir de bu teveccüh de kalb-i selim istiyor. Kalb-i selim dersek yani her şeyi kalbinizden çıkarın, sade bir borcu değil, sade hastayı değil. Yani kibir, gurur, haset, kin, gadap bunları çıkarın. Gadaplanıyorsunuz, bilerek bilmeyerek, olsun olmasın kalbinizden gadabı çıkarın.

Her şey birden yok olmaz. Bir insan alışmış bir şeye, nefsinde yaratılış hesabı hiddeti mi var, gadabı mı var, onu birden yok edemez. Onu azalta azalta, küçülte küçülte yok eder.

Kini var, onu da birden atamaz. Azalta azalta, küçülte küçülte yok eder.

Hasedi var, bu da böyle; gururu var, bu da böyle; kibiri var, bu da böyle.

Bu beş şeyi azaltabilir. Haset, kibir, gurur, gadap bir de kin. Burada herhangi bir ihvanda birbirinize darılmışsanız güvenmişseniz, sevmiyorsanız arada bu kin var, bunu kalpten çıkarın, kininizi çıkarın.

Çünkü zâhirde Allah'ın böyle bir emri var. Bir Müslüman, yaşlı bir Müslüman bir genci gördüğü zaman bakıyor ki o; ibadeti, sevapları yaşayan, günahı sevabı bilen; kendini çekip çevirmiş. Günah işlemiyor, sevap işliyor; helal yiyor, haram yemiyor; hayır düşüncesi var, şer işlemiyor. Böyle birini, İslâm'ı yaşayan birini yaşlı bir adam gördüğü zaman ondan bir istimdat talep etmek gerekiyor.

—Yâ Rabbi ben yaşlandım, sana kulluğumu tam yapamadım. Bak, bu genç daha günah kazanmadan sana kulluğunu yapıyor. Senin indinde bunun bir makbuliyeti vardır. Bunun hürmetine, Yâ Rabbi beni de affet.

Makbul olan duadır. Çünkü niye? Onda mahviyet vardır.

Mahviyet lazım, yokluk lazım. Gurur, kibir, ben biliyorum, ben yaptım, ben eyledim, demek değil.

Tarikat bilmek değil, tasavvuf bilmek değil. “Tasavvuf bitmektir.”

Evet, bu böyledir. Fakat gençler de ne der biliyor musunuz? Bu genç o yaşlıyı gördüğü zaman:

—Yâ Rabbi, bu seni daha erken tanımış, yaşlı, çok yaş yaşamış, seni tanımış, sana ibadet etmiş, itaat etmiş, sana yaklaşmış. İbadetle sana yaklaşıyor, yaklaşmış. Senin indinde bunun bir makbuliyeti vardır, sevilmiş insan. Yâ Rabbi beni buna bağışla.

Bu genç şimdi ölene kadar böyle bu amelini devam ettirir. Yasakların zararından kurtulmak için, isyandan kurtulmak için “Yâ Rabbi beni buna bağışla.”

Şimdi tarikat demek, te vazudur.

Bak, tabii on beş senelik, yirmi senelik ihvanlar var. Bir de yeni, genç ihvanlar var.

Nakşibendî Efendimiz'in iki emri var: Birisi ihvan kardeşi Arif-i Dikğirani Hazretleri ondan bir, iki gün evvel tarikata girmiş. Nakşibendî Efendimiz çok âlim, maneviyatı çok yüksek olduğu halde o Arif-i Dikğirani Hazretleri bir gün önce tarikata girmiş olduğu için hürmet gösteriyor.

Çünkü bizim tarikatımız askeriyedir. Eğitimi askeriye, kıyafeti askeriye, makamı askeriyedir. Askeriyede de bir usül var, askeriyede de bir kıdem var. Bir gün evvel giren, bir gün sonra girenden kıdemlidir. Evet, bu da tarikatımızda vardır.

Nakşibendî Efendimiz Arif-i Dikğirani Hazretleri'nden bir gün sonra tarikata girmiş. Arif-i Dikğirani Hazretleri'ne o kadar saygı gösteriyormuş ki yolda beraber giderken onun peşinden gidermiş. Bir akarsuda abdest alıyormuş onun yukarisına geçmezmiş, aşağısına geçermiş. O kadar saygı gösteriyormuş, bu bir.

Bir de, bir gün Nakşibendî Efendimiz makamında, tekkesinde sohbet ederken dışarıdan bilmeyen bir tanesi öğrenmiş, gelmiş. Cemaate bakmış bilememiş. Demiş,

—Sizin büyüğünüz burada kimdir?

O mübarek, o zaman bir günlük müridi, yani bir gün evvel akşamdan ders alan müridi göstermiş. Demiş ki:

—Bizim büyüğümüz budur. Çünkü bu akşamdan tarikata girdi, boy abdesti aldı, her bir günahları döküldü, daha günah işlemedi, bizim büyüğümüz budur, demiş.

Şimdi buradaki esas şudur: Maksat mahviyete düşmek lazım.

Kişî noksanını bilmek gibi irfan olamaz

Maksat insan kendi kusurunu bilsin. Yani eski ihvanlar yeni ihvanları şefî getirir.

—Yâ Rabbi, Yâ Hazreti Pir, Yâ Hazreti Pirlerimiz, bu daha yeni ders aldı, boy abdesti aldı, günahlarından silkindi, kurtuldu. Daha günah işlemedi, beni buna bağışla. Ben mesela on beş, yirmi senelik ihvanım.

Ama isyandan başka bir şeyim olmadı. Sana layık bir müritlik yapamadım, sana layık olamadım.

Hevâ-yı bevesden ayık olmadım

Aslâ bir amele fâik olmadım

Esrâr-ı pîrime lâyük olmadım

Evet, böyle desinler.

Yeni ders alan da desin ki:

—Ya Hazreti Pîr, Yâ Şeyh Efendim bak bu amcam, bu ağabeyim yirmi senedir seni tanımış, yirmi senedir sana hizmet ediyor, himmet almıştır muhakkak. Sana bir yakınlığı var. Yeni tarikata girdim onun hürmetine beni de muhafaza et bu tarikatta. Bir vücut sahibi et, bir amel sahibi et. Aldanmayayım, sapmayayım, sapıtmayayım, yanlış yollara gitmeyeyim.

Buradan ne olur? Bunlar insanı alçaltır, bunlar insanın kalbini boşaltır.

Kalp burada boşalacak ki kin çıkacak, gadap çıkacak, haset çıkacak, gurur çıkacak. Öyle ki kalbi boş olsun.

Kalp boşalmazsa dolu bir kaba bir şey konulmaz, boş kaba konulur. Bir kap dolmuş ne koyabilirsin ki? Boş olunca konulur.

İşte burada da teveccühteki nurlar tecelli edecektir. Allah'ın nurları: esma nuru, sıfat nuru, zât nuru.

Esmâ nuru isimlerden tecelli eder. Müridi bakarsın ki ruhu esma nuru ile idare edilir. Mademki senin bir muhabbetin var. Neyle? Şeyh efendin kuşatıyor. Bir esma nuru ile seni idare ediyor. Niçin bak? Nasıl buyuruyor,

Hemân bir lahza sağ olmak bana sensiz harâm olsun

Sâlih Baba böyle buyuruyor. Yunus Emre ne buyuruyor,

Senin aşkım deniz ben bir balıkcak

Balık sudan çıka hemen ölüdür

Senin sevgin beni bir deniz gibi ihâta etmiş. Balık denizde olur. Denizden çıktı mı ölür. Senin sevgin de benden kesilirse benim ruhum da balık gibi ölür. Bu kelâmı kibar bunu ifade ediyor.

Evet, işte meşayih seviyorsa Allah için sevmiş, başka şey için değil. Annesi değil, babası değil, akrabası değil, ahbabı değil. Ne için sevmiştir? Allah için.

Resulullah'ı sevmişse, zaten Resulullah sevgisi Allah sevgisidir.

Allah'ı sevmişse zaten Allah sevgisi, fark etmez.

Ama yalnız bir müritte hâl olabilir. Eğer bir mürit esma nuru ile idare ediliyorsa o, şeyh efendiyi çok sever. Ama zâhirde de o şeyh efendi Resulullah falan değildir. Hatadır, bu isyandır, bu şirktir. Ama gelin hakikate, sevebilir. Resulullah Efendimiz'den fazla sevebilir. Ama o sevgi neyin sevgisi? Resulullah'tan geliyor. Resulullah'a nereden geliyor? Allah'tan geliyor.

Bak, şimdi müridin bir tanesi camiye temizliyormuş. Hızır (a.s) geçmiş onun karşısına, demiş ki:

—Yüzüme bak, mürit de

—Benim bakılacak yüzüm var, başka yüze bakmam ben, demiş.

Birini tam seven öbürlerini sevemez.

Demiş:

—Ben Hızır'ım.

—Benim Hızır'ım da var, demiş.

Evet, her şeyh kendi müridinin Hızır'ıdır.

Bu ihlâstır. Tarikatın bir şartı da ihlâstır.

Eğer mürit şeyhini vaktin Hızır'ı bilmezse ondan feyiz almaz veya arasında vaktin kutbu vardır. Vaktin kutbu derecelenerekten Hızır'dan emir almaz. Hızır onların emrindedir. Hızır, vaktin kutbundan, gavsından ileri değildir.

Peki, demiş:

—Ben senin şeyh efendine feyiz veririm.

—Feyzi ben şeyhimden alıyorum.

Ne yaptıysa yüzüne baktıramamış. Ondan kurtulmak için keskin bir cevap vermiş. Demiş ki,

*Şöyle ki Allah'dır sözüm
Bir yüzededir iki gözüm
Yârdır bütün özüm
Ben in ü anı neyleyem*

Diyor ki sen beni ayıramazsın, bir yüze bakıyorum. Zikrim Allah, Allah'ı zikrediyorum. Ama bir yüze bakıyorum, o yüzü sen benden ayıramazsın. O yüz beni yaktı, kavurdu.

Onun için daha hareket olmaz, bakacağı olmaz.

Onun için ben ne yapacağım, benim bakılacak bir yüzüm var, başkasının bakacağına bakmam.

Onun için,

Bizim tarikatımız rabita tarikatı,
Bizim tarikatımız sohbet tarikatı,
Bizim tarikatımız hatme tarikatı.
Bizim tarikatımız şeriat tarikatı.
Bu dört şey var. Rabita vasıtamız.

Allah'a en kuvvetli, en sıhhatli, en emniyetli vasıta, rabitadır. Bak,

*Çok çektim ise iftirâk
Kalmadı gönümde merak
Aşkım bana oldu Burak*

Bak, "Aşkım bana oldu Burak."

Bu firak ne? Bu merak ne?

Firak, Hazreti Âdem cennetten niye indi? Cennetten ayrıldı Allah'tan ayrıldı. Cennette Allah'ı görüyordu değil mi? Niye indiler? İki yüz sene ağladı. Ama ayrılık firakı ile iki yüz sene ağladı, cenneti kazandı. Ayrılıktan, firaktan, dertten kurtuldu. Bizim de şimdi,

Çok çektim ise iftirâk

Canım Allah'tan mecbur ayrılmış, gelmiş firaktayız. Bu firaktan kurtulmak istersek, bu meraktan kurtulmak istersek eğer,

Aşkım bana oldu Burak

Aştan mana burada rabitadır. Rabıtaya olan sevgidir, değil mi?

Allah sevgisi ama rabita sevgisidir. Allah için sevenler pişman olmaz. Allah için,

Hakk ile sevdiğimin var mı vebâli

Demek ki bilmiş olun ki eğer bir müridin ruhu esma nuru ile idare ediliyorsa o nedir?

O şeyh efendisini çok sever. Ben şeyh efendimi çok seviyorum, der. Ama Allah'tan çok seviyorum, demek küfürdür, şirkdir, insanları kandırır. Resulullah Efendimiz'den fazla seviyorum, diyemez.

Eğer müridin ruhu sıfat nuru ile yaşıyorsa, sıfat nuru ile idare ediliyorsa o da Resulullah Efendimiz'i çok sever. Ama Resulullah'ı çok sevmek, ben Resulullah'ı Allah'tan çok seviyorum, demek olmaz.

Eğer zât nuru ile idare ediliyorsa Allah'ı çok sever.

Huzur müridi, tefekkür müridi, rabita müridi var.

Huzur müridi çok sevgi ile, Allah'a bağlanmış oluyor.

Tefekkür müridi sevgi ile Resulullah'a bağlanmış oluyor.

Rabita müridi de sevgi ile şeyhine bağlanmış oluyor.

Bunların hepsi haktır. Hiç inkâr etmeyelim.

Yalnız burada fark varsa, şeyhini çok seviyorsa, ben şeyhimi Resulullah'tan çok seviyorum, diyemez.

Resulullah'ı seviyorsa ben Resulullah'ı Allah'tan çok seviyorum, diyemez. Bu şirkdir, kusurdur.

Bugün emir var, zâhîrde emir var. Ama zâhîr emre uymak lazım. Hepsinden de zâhîr emre uyacağız. Zâhîr emir ne? Ben şeyh efendimi Resulullah'tan fazla seviyorum, denmez.

....

Onun için bak biz avamız, havas değiliz ki. Bak, ne diyor? Bu aşk ancak velîlerde, müptedide değil, müntehîde olurmuş.

Ama müntehîde bu aşk geldiğinde ama her geldiğinde de bir hikmet var. Her geldiğinde bir terakki var. Aşka, muhabbete geldiği zaman hiç derdi yok. Herkesi seviyor, bağrına basmak istiyor. Kalbi rahat, ferah. Amelden, her yaptığı işten zevk duyuyor.

Ama kabız hali olduğunda insanlarda hep sıkıntılı oluyor. Anam, babam dese onu kötü anlıyor. İnsanları dışlıyor, insanları tenkit ediyor. Sanki dünyada hep açlıktan ölecekmiş gibi, sanki bütün insanlardan zarar görecekmış gibi. Olur bunlar böyle olur, böyle gider. Ama vücut sahibinde kabız hali olur. Basıt hali ferahlıktır. Ama müptedide bunlar vardır.

Bunlar cihatla yolu açar. Cihat da Allah'ın emridir, büyük ameldir. Zaten biz cihatla bunlardan kurtulacağız. Cihatla biz basıt hâlini çoğaltacağız, kabız hâlini azaltacağız. Kabız hâli azala azala tamamen kesilirse, o zaman senin halin oldu makam.

Makam oturan, hâl ise geçicidir.

....

*Hazret-i Pîrim delîlimdir, halîlimdir benim
Dil sarâyı ravza-i beyt-i celîlimdir benim
Ana teslim ettiğim nefis-i zelîlimdir benim
İnkıyâd ettim bıçağa uymuşam İsmâîl'e*

Bu kelimelerde söylenen, nasıl ki babası Halil İbrahim Aleyhisselam oğlu İsmail'e

—Teslim ol, seni keseceğim, demiş.

Ellerini bağlamış. Oda:

—Baba çöz ellerimi bu emri, bu işi işle. Ben sana karşı gelmiyorum. Bağlı ellerimi çöz, demiş.

Değil mi? Bir mürit de demek ki şeyh efendisine böyle teslim olması lazım.

Tarikatın şartlarından biri budur.

Muhabbet var, ihlâs var, adap var, bir de teslimiyet var.

Bunlar birbirini takviye eder. Başta muhabbet. Muhabbeti takviye eden, çoğaltan ihlâstır.

Hani bir insan şeyh efendisini ne kadar büyük görürse, ne kadar yüksek görürse, o kadar fazla sevebilir, sevgisi ona göre olur.

